

Vefa

SENDİKACI

MEHMET FATİH UĞURLU

Hayatı • Mücadelesi

MEMUR-SEN
VEFA DİZİSİ

MEMUR-SEN VEFA DİZİSİ: 3

MEHMET FATİH UĞURLU

HIDIR YILDIRIM

Memur-Sen Adına Sahibi Genel Başkan

Ali YALÇIN

Genel Yayın Yönetmeni

Ramazan ÇAKIRCI

Yayın Kurulu

Mahmut Faruk DOĞAN

Levent USLU

Hüseyin ÖZTÜRK

Hacı Bayram TONBUL

Soner Can TUFANOĞLU

Ali YILDIZ

Hamza ÖKSÜZ

Grafik Tasarım

Ertan GÜLDİBİ

Baskı : Semih Ofset

Baskı Tarihi : 01.05.2025

ISBN: 978-625-95148-5-7

MEMUR-SEN GENEL MERKEZİ

Zübeyde Hanım Mahallesi Sebze Bahçeleri Caddesi

No: 86 Kat: 17 (06070) İskitler-Altındağ/ANKARA

www.memursen.org.tr | info@memursen.org.tr

“Kavgacı, dövüşçü değil, sosyal ve barışçı bir sendikacılık yapacağız. Siyasi partilerle ilişkilerimizi partiler üstü bir zemine oturtacağız. Sendika olarak demokratik ombudsmanlık görevi yapmak istiyoruz. Memurla devlet, memurla halk arasında hakemlik görevi yapacağız.”

M. Fatih Uğurlu

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ / 11

BİRİNCİ BÖLÜM

MARAŞ'TAN ANKARA'YA MEMURİYET'TEN SENDİKACILIĞA

A- MARAŞ'TAN ANKARA'YA - YETİŞME YILLARI

Doğumu ve Ailesi / 17

Çocukluğu / 20

İlkokul Yılları / 24

Ortaokul ve Lise Yılları / 26

B- GENÇLİK ÇAĞI – GENÇLİĞİ KURTARMANIN PEŞİNDE

Ankara'nın Sosyal, Kültürel, Siyasal Hayatına İlişkin Tanıklıklar / 31

Üniversiteye Başlama / 34

Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) Günleri / 37

C- MEMURİYET YILLARI – SANAT, EDEBİYAT, SİYASET ÇEVRELERİNDE

Üniversiteden Mezuniyet ve İşe Başlama / 42

Başbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü Dönemi / 43

Edebiyat Dergisi Günleri / 47

Mavera Dergisi / 50

Askerlik / 53

D- ÜST DÜZEY MEMURİYETLER – KÜLTÜR BAKANLIĞI, PLANLAMA, SHÇEK

Kültür Bakanlığı Müfettişliği / 57

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı'nın (ESAV) Kurulması / 59

Devlet Planlama Teşkilatı'nda Geçen Günler / 61

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdür Yardımcılığı / 63

İKİNCİ BÖLÜM

BÜROKRASİDEN SENDİKAYA SENDİKADAN BÜROKRASIYE

A- KAMU BÜRO-SEN'İN KURULUŞU – ÖNCESİ-SONRASI

Mehmet Akif İnan'la Tanışma / 71

Memur-Sen'in Kurulmasına Kadar Yürütülen Çalışmalara Kısa Bir Bakış / 72

Sendika Kurulması Konusunda M. Fatih Uğurlu ile İlk Temas Kurulması / 73
M. Fatih Uğurlu'nun Kamu Büro Sen'i Kurması / 74
Kamu Büro-Sen'de Yürütülen Faaliyetler / 76
Mehmet Akif İnan'ın Vefatının Ardından Yaşananlar / 78

B- MEMUR-SEN GENEL BAŞKANI FATİH UĞURLU – YAŞANANLAR, ÇALIŞMALAR

Sosyal ve Barışçı Bir Sendikacılık / 81
M. Fatih Uğurlu'nun Kamu Çalışanlarının Durumuna
Yönelik İlk Tespitleri / 81
İlk Temaslar ve Ziyaretler / 83
Hükümet Yetkililerini Ziyaretler / 85
Sivil Toplum Kuruluşlarını Ziyaretler / 86
Siyasi Parti Temsilcilerinin ve STK'ların Memur-Sen'i Ziyaretleri / 87
Sakarya Caddesinde Kitlesele Basın Açıklaması / 88
Memur Sendikaları Konfederasyonu Başkanlar Kurulu Toplantısı / 90
Devam Eden 28 Şubat Uygulamaları ve Memur-Sen / 91

C- HAK, HUKUK VE KAZANIMA DÖNÜK EYLEMLİLİK – MEMUR-SEN ALANLARDA

Emek Platformunda Memur-Sen'in Dönem Sözcülüğü / 95
Emek Platformu Eylemi - 01 Aralık 2000 / 98
“Sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısı”nı Protesto Eylemi - 11 Ekim 2000 / 99
Memurların Ekonomik Sorunlarına İlişkin Eylemler / 102
Memur Kıyım Kararnamesine Yönelik Çalışmalar / 104
Perşembe Söyleşileri / 111

D- 4688 SAYILI KANUNUN ÇIKARILMASI SÜRECİ – ÖNCESİ-SONRASI

4688 Sayılı Kanunun Çıkarılması Sürecinde Gerçekleştirilen
Çeşitli Ziyaretler / 114
Çalışma Bakanı Yaşar Okuyan'a 4688 Sayılı Kanun Tasarısıyla
İlgili Mektup Sunulması / 115
Milletvekillerine Mektup Gönderilmesi / 117
Memur-Sen 1. Olağanüstü Genel Kurulu / 120
4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun Yürürlüğe
Girmesi ve Sonrasında Yaşananlar / 122

E- 4688 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR – GENEL KURULLAR, İLK TOPLU GÖRÜŞME

Emek Platformu'nun 2001 Yılında Gerçekleştirdiği Eylemler / 124

Memur-Sen'in Strazburg Caddesine Taşınması / 124

AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Ziyareti / 127

Büro Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurulu / 128

Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurulu / 128

Tespit Edilen İlk Üye Sayıları / 129

İlk Toplu Görüşmelerin Fiyaskoyla Sonuçlanması / 131

F- AK PARTİ'NİN İKTİDARA GELMESİ VE SONRASI – BEKLENTİLER-TALEPLER

Ak Parti Hükümetinden Beklentiler / 133

Memur-Sen İl Temsilcileri Toplantısı / 136

Memur-Sen'in 58. Hükümetten Talepleri / 138

Yeniden Yapılanma Sürecinde YÖK Paneli / 139

Uğurlu'dan 2003 Yılı'nın Sendikal Atmosferine İlişkin Değerlendirme / 140

Zorunlu Tasarrufların Anapara ve Nemalarının Alınması / 141

Memur-Sen'den Ekonomik Kurtuluş Savaşı / 143

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu'nun İstifası / 144

M. Fatih Uğurlu'nun Sendikal Misyonu / 144

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BÜROKRASİDE OLGUNLUK DÖNEMİ

A- MEMUR-SEN SONRASI / 151

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BİR BÜROKRAT VE SENDİKACI OLARAK FATİH UĞURLU'NUN PROJELERİ, TEKLİFLERİ, TALEPLERİ

A- KAMU PERSONEL REJİMİNE İLİŞKİN TESPİT VE TEKLİFLER

Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma / 155

Devlet Memurluğu ile Yürütme Memurluğunun Ayrılma Projesi / 160

Kamu Yöneticisi Yetiştirme Enstitüsü / 161

Kamu Yönetiminin En Büyük Sorunu “Yönetimin Çok Sık Değişmesi” veya “Politize Olması”dır / 162

Türkiye’de Kamu Personel Rejiminin Yeniden Yapılandırılması / 166

22-23 Şubat 2003 Türkiye’de Kamu Personel Rejiminin Yeniden Yapılandırılması Sempozyumu / 172

Kamu Yönetimini Denetleyen Kurum: Ombudsman / 178

B- SENDİKA YAZILARI, KONUŞMALAR

Memur-Sen 1. Olağanüstü Genel Kurul Konuşması – 26 Mayıs 2001 / 183

Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurul Konuşması – 6-7 Nisan 2002 / 188

“58. Hükümetten Taleplerimiz” Başlıklı Konuşma / 194

Memur-Sen İl Başkanları Toplantısı Konuşma Metni – 17 Kasım 2002 / 200

Memur-Sen İl Başkanları Toplantısı Konuşma Metni – 20 Nisan 2003 / 205

BEŞİNCİ BÖLÜM

BİR KÜLTÜR ADAMI OLARAK FATİH UĞURLU

A- EDEBİ YAZILARINDAN...

Üstad’ın MTTB Ankara Şubesindeki Konferansı / 212

Necip Fazıl Kısakürek Üstad’ın TV’deki 20 Dakikalık Bir Programı Üzerine / 214

Bendeki Akif İnan / 216

Edebiyat Dergisi Bir Okul Gibi / 219

Anamalcılık Üzerine / 221

İstanbul’un Ortasında Bir Güzel Cenaze / 223

Dergiler / 227

Edebiyat ve Sanatla / 228

İlgisiz Kalamayız / 229

İyi Adamdır O / 231

Okuma ve Nasıl Okumalı? / 235

Sağ Sanat mı? / 237

Sanat Elbette Gereklidir / 238

B- GEZİ YAZILARI

İsviçre Mektupları / 239

Güney İllerimize Bir Gezi / 247

C- MTTB ANILARI

MTTB Anıları / 257

D- ÖYKÜLERİNDEN ÖRNEKLER

Bayram / 266

Boşluk / 268

Yürürken / 270

Masa / 274

Tehlikeli Mağara / 277

Tutku / 280

E- MEKTUPLAR

Nuri Pakdil'den M. Fatih Uğurlu'ya Mektuplar / 284

F- SÖYLEŞİ

M. Fatih Uğurlu ile Mehmet Akif İnan ve Memur-Sen Üzerine Söyleşi / 300

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ / 313

FOTOĞRAF ALBÜMÜ / 317

SUNUŞ

Ülkemizin en büyük memur sendikaları konfederasyonu, uluslararası sendikal birlikteliklerin saygın bir mensubu, ülkesinin, milletinin, insanlığın meselelerine duyarlı bir emek örgütü, masada çalışanların yüzlerce kazanımının dirençli mücadelecisi, sahada her bir kamu çalışanının çalışma barışının güvencesi Memur-Sen'imizin tarihinin özeti iki kelimenin anlam dünyası ve çağrışımları ile ifade edilebilir. O iki kelime 'emek' ve 'vefa'dır.

Memur-Sen, mücadelesine inanan yüzbinlerin emeğiyle vücut bulmuştur. Memur-Sen, Türkiye'nin her bir köşesinde kendisinde bir genel başkan mesuliyeti ve salahiyeti duyarak ve daha büyük, daha güçlü, daha etkili bir Memur-Sen tahayyül ederek emek veren ad-sız kahramanların eseridir. Bu kahramanların inanmışlığının ve adanmışlığının dünyevi bir karşılığı da yoktur. Onlar, inandıkları ve kendilerini adadıkları davanın hedefe ulaşmasının mutluluğu ve iç huzuruyla yetinir, yalnızca bir 'vefa' beklerler.

Memur-Sen 'vefa'yı bayraklaştırmış bir öncünün ellerinde doğmuştur. Kurucu Genel Başkanımız Mehmet Akif İnan bir şiirinde, "Bütün giysileri yırtsak yeridir / Yeter bize vefa elbiseleri" derken inanmışlık ve adanmışlığa dayalı 'emek'le, 'vefa' arasındaki ilişkiyi formüle eder. Vefa elbisesi, bir hil'at gibi diğer bütün elbiselerin üzerindedir, vefa elbisesinin olduğu yerde diğer bütün elbiseler kıymetsizdir, yırtılsa yeridir. Memur-Sen'e emek verenlerin emeklerinin kıymeti de böyledir. Bu emeklerin, herhangi bir sayılabilir, ölçülebilir karşılıkla ödenmesi mümkün değildir, bu emeklerin karşılığı ancak 'vefa' ile ödenebilir.

Memur-Sen, kuruluşundan bugüne başta Kurucu Genel Başkanımız Mehmet Akif İnan başta olmak üzere öncülerine, emektarlarına, üyelerine karşı vefakar olma ödevini daima yerine getirmiş bir örgüttür. Bundan sonra da vefayı önceleyen, kuruluşundan bugüne emek veren bütün mensuplarını muhabbetle kucaklayan çizgisini kararlılıkla sürdürecektir.

Memur-Sen bu düşünce ve kararlılık çerçevesinde “Memur-Sen Vefa Dizisi” başlıklı bir proje düşünmüş, kuruluşundan itibaren ilk 20 yılda görev yapmış beş genel başkanımızın bir milyonu aşkın Memur-Sen üyesi, Memur-Sen’e bağlı sendikaların yöneticileri, teşkilat mensupları ile sendikal çevreler tarafından daha yakından tanınması, hayatı, mücadelesi, eserleri, sendikacılığı ile sendikal mücadelesinin safahatı, nev’i şahsına münhasır sendikal davranışlarının ortaya konularak örneklik teşkil etmesini sağlamak bakımından her birine birer armağan kitap hazırlayarak yayımlamayı vefanın bir gereği olarak görmüştür.

Bu çerçevede hazırlanan “Memur-Sen Vefa Dizisi” içerisinde, Genel Başkanlarımız Mehmet Akif İnan, (09.06.1995-06.01.2000), Zübeyir Yetik (18.01.2000-21.02.2000), Mehmet Fatih Uğurlu (29.02.2000-03.06.2003), Ahmet Aksu (05.06.2003-27.04.2008) ve Ahmet Gündoğdu’yu (27.04.2008-10.02.2015) ele alan beş kitap yer almaktadır. Her bir genel başkanımız kendi dönemi içerisinde o dönemin koşulları çerçevesinde liderlik yapmış, riskler üstlenmiş, fedakarlıklarıyla, gayretleriyle, nitelikli temsilleriyle büyük Memur-Sen’e ulaşmak için düşülen yolda her biri kendi etabında bayrağı dirayetle taşımış ve kendisinden sonra gelen genel başkana devretmiştir.

Bugün büyük Memur-Sen’i yönetenler olarak bize düşen, bize emanet edilen bayrağı zirvede tutmak, kalıcılığını sağlamak, yeni ufuklara taşımak, yeni umutlara alem kılmak ve Memur-Sen’i emek tarihinin, Türkiye’nin sosyal ve ekonomik tarihinin parlayan yıldızı yapmaktır. Bunu gerçekleştiren de nereden geldiğimizi, hangi merhalelerden geçtiğimizi, hangi badireleri aştığımızı, hangi öncülerin omuzlarında yükseldiğimizi unutmadan yol almaktır. İşte “Memur-Sen Vefa Dizisi” bu niyet ve düşüncenin ürünüdür.

Teşkilatçılık bir tecrübe işidir. Teşkilatçı tecrübeyle olgunlaşır ve yön verme, tesir etme, hedefe yöneltme gücü tecrübeyle artar. Her bir genel başkanımız, ilk gençlik çağlarından itibaren cemiyyet hayatı içerisinde yer almış, buralarda yıllar içerisinde oluşan tecrübeyi sendikal alana taşımış, sendikal süreçleri birebir ve en

önde yaşamış, hulasa bir liyakatin neticesi olarak genel başkanlık mevkiine gelmişlerdir. Her bir genel başkanımızdan Memur-Sen camiasının, bilhassa genç sendikacı kardeşlerimizin öğreneceği çok şey vardır. “Memur-Sen Vefa Dizisi” kitaplarının bu amaca hizmet edeceğine inanıyorum.

Memur-Sen Tarihi, Eğitim-Bir-Sen Tarihi, Mehmet Akif İnan Külliyyatı gibi çalışmalarımızdan sonra “Memur-Sen Vefa Dizisi” kitaplarımıza da emek veren Hıdır Yıldırım’a özellikle teşekkür ediyor, “Memur-Sen Vefa Dizisi”nin faydalı olmasını diliyor, başta Kurucu Genel başkanımız Mehmet Akif İnan olmak üzere ahirete irtihal etmiş bulunan öncülerimize ve mensuplarımıza Yüce Allah’tan rahmet, Zübeyir Yetik, Mehmet Fatih Uğurlu, Ahmet Aksu ve Ahmet Gündoğdu genel başkanlarımız başta olmak üzere hayatta bulunan tüm öncülerimize ve mensuplarımıza hayırlı uzun ömürler niyaz ediyorum.

Ali YALÇIN
Memur-Sen Genel Başkanı

Vesta

BİRİNCİ BÖLÜM

MARAŞ'TAN ANKARA'YA
MEMURİYET'TEN
SENDİKACILIĞA

“Bir televizyon, bir gazete haberi, ya da bir kart nasıl alıp götürür bizi Ahırdağı'nın yanına başına... Meyan'ın tadına, dondurmanın beyazına, ciğer kebabının kokusuna, Kapalı Çarşı'ya, Ulu Cami'ye... Dayanamaz gerçeğinde bulursunuz kendinizi bu nostaljinin, bir çeşmenin başında, ya da gözleriniz meyancı kovalarken, kulağınıza “Meyan balı beş kuruuuuş...” çağrısı gelir; 30 sene önceden... Tanıdık yüzler çiselerken sokaklara, doya doya giderirken özlemini sokakların, çarşıların, yokuşların lafının, toprağının... İncecikten bir korku da hoplatır yüreğinizi; yüzyıllardır zamana direnen Kapalı Çarşı, bakırcılar, oymacılar, demirciler, semerciler, keçeciler, bıçakçılar, kuyumcular...”

M. Fatih Uğurlu

A- MARAŞ'TAN ANKARA'YA YETİŞME YILLARI

Doğumu ve Ailesi

Maraş. Yüzyıllar öncesinden sökün eden kokular, tatlar, sesler, hisler; bütün bunları kucağında barındıran mekanlar ve hepsini içine alan, birinden diğerine, diğerinden ötekine geçiş yapan çağrışımlar şehri. Ahırdağı'nın heybeti, meyanın tadı, dondurmanın beyazı, ciğer kebabının kokusu, kazancı ustalarının tıkırtısı, Kapalı Çarşı'nın serinliği, Ulu Camii'nin mehabeti...

Necip Fazıl Kısakürek'in atayurdu, Özdenören kardeşlerin ve Akif İnan'ın anayurdu, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt ve Nuri Pakdil'in hem anayurdu hem atayurdu Maraş. Her daim şiirle anılan bir şehirdir Maraş. Özellikle 1950-1980 yılları arasında-

ki kültürel ve edebi canlılığıyla adeta, şehrin tamamı bir kültürel çevre haline dönüşerek pek çok ismin kültür, sanat ve edebiyat adamı olarak temayüz etmesine vesile olur. Geçmişte, kahvehanelerinde bile edebiyatın konuşulduğu, basılan onlarca edebiyat dergisi ve kitapların çeşitli platformlarda sürekli mütalaa edildiği bir şehirdir Maraş.

Şehir, insanı tanımak ve anlamak için çok kıymetli malzemeler ve ipuçları sunar. İnsanın bütününe, doğduğu şehir ve kişiliğinin oluşması sürecinde tesiri altında kaldığı çevre önemli ölçüde dahildir. Medeniyet, erdemli insanlar ve şehirlerle inşa edilir. Medeniyet; medeni insanların yaşadığı şehirlerle ve bu şehirlerin yetiştirdiği şehirli âlimlerle, sanat erbabıyla oluşur. Erdemli şehirler değer üretir. Şehirler medeniyetini büyük şahsiyetler üzerinden büyütür ve yaygınlaştırır. Bu açıdan Maraşlılık, hem medeniyeti geliştirecek büyük şahsiyetlere sahip olma hem de bu şahsiyetlerin katkıda bulunduğu bir medeniyet ve şehirlilik bilincinin merkezinde bulunma ayrıcalığı tanır.

M. Fatih Uğurlu, Maraşlıdır. 26 Şubat 1952 tarihinde Maraş'ta doğar. Kulakların ezanın hakiki sesine henüz alışmaya başladığı, Türkiye'de yerli ve milli mecraya dönüşe ilişkin adımların henüz atılmaya başladığı bir dönemde idrak eder çocukluğunu. Milletin bin yıllık değerleriyle oluşturulmaya çalışılan inkıta, tesirini Anadolu'nun muhkem bölgelerine istediği ölçüde ulaştırıramamış, nispeten korunaklı bu yerler, bağların yeniden tesis edildiği günlerde daha bir canlı, daha bir heyecanlıdır. Rıdvan Hoca'nın, "Maraş Kalesi'nde düşman bayrağı dalgalanırken Cuma namazı kılınmaz" şeklinde tezahür eden milli duruşu, bir mücadele şuruyla kuşanarak Milli Mücadele'ye öncülük eden Maraş, Milli Mücadele ruhunu tahrip eden sürecin ardından yeniden özülle kucaklaşmanın hangi manaya geldiğini en iyi bilen insanların yurduudur.

M. Fatih Uğurlu şehirli bir aileye mensuptur. Aile, Maraş merkez Kurtuluş Mahallesi nüfusuna kayıtlıdır. Kahramanmaraş'ın büyükşehir olmasından sonra Kurtuluş Mahallesi, Dulkadirli Belediyesi içerisinde yer alır. Şehir demek medeniyet demektir.

Şehirde doğmak demek, medeniyetin kucağında doğmak demektir. Şehirde doğan, taşrada doğandan medeniyetin birikimini kuşanma bakımından daha önde, şehirli davranışları yerinde öğrenme bakımından taşrada doğandan daha şanslıdır. Şehir insanı yetiştirir, biçimlendirir, eksikliklerini giderir, uyumsuzluklarını törpüler.

M. Fatih Uğurlu'nun babası Mehmet Cemil Uğurlu, babasının babası yani dedesi ise Ökkeş Efendi'dir. Dedesi Ökkeş Efendi, âlim ve fazıl bir zattır. İki sandık tutarında, yazma eserlerden oluşan bir kitaplığı vardır. 1961 yılında vefat eder. Şeyh Adil Mezarlığı'nda, ninesi Ayşe Hanım'ın yakınlarında bir yere defnedilir. Ökkeş Efendi'nin vefatından sonra, terekesinde yer alan kitaplarına yeterince kıymet verilemez, kitaplar sağa sola dağılır, kaybolur gider. Yalnızca bir Kur'an-ı Kerim kalır ondan yadigar. M. Fatih Uğurlu'nun babası Mehmet Cemil Uğurlu, hatimlerini bu Kur'an-ı Kerim'den okur. M. Fatih Uğurlu, 1961 yılında vefat eden dedesi Ökkeş Efendi'yi çok iyi hatırlar.

M. Fatih Uğurlu'nun annesi Kadriye Uğurlu'dur. M. Fatih Uğurlu'nun annesinin babası olan Mehmet dedenin mensup olduğu aile Maraşlıdır. Mehmet dedenin babası İsmail Efendi de çok muhterem bir zattır. Yoksula, fakire yardımcı olur, onlara yardım kabilinden zahire, erzak verir. Mehmet dede, Maraş'ta doğar, yetişir; gençlik yıllarında bir süre Maraş'ın ilçesi olan Göksun'da oturur, bilahare Maraş'a döner, ticaretle meşgul olur, Mehmet dede, ilerleyen yıllarda Ankara'ya gelir, 1977 yılında vefat eder.

M. Fatih Uğurlu'nun babası Mehmet Cemil Uğurlu 1916 doğumludur. Ortaokul mezunudur. Ortaokul mezunu olmakla birlikte vücut uzuvlarını, kemiklerin isimlerini Fransızca sayar, Fransızcası vardır. Gençliğinde iki sene polis memuru olarak görev yapar. Polis memuru olarak Bingöl'ün Genç ilçesinde bulunur. Mehmet Cemil Uğurlu'nun polisliği maceralıdır. Bingöl Genç'te polis memuru olarak görev yaparken atıyla Murat Nehri'nden karşıya geçmesi icap eder. Atını durgun suya sürer. Suyun durgun olduğu yer derindir. Murat Nehri'nde karşıdan karşıya geçmek için suyun durgun olduğu yere değil, çağlayan yerine sür-

mek gerekir, o bunu bilmez. Çaresiz atını serbest bırakır, at yüzer kendisini de Mehmet Cemil Uğurlu'yu da kıyıya çıkarır. Mehmet Cemil Uğurlu polislikte fazla kalmaz, polisliği bırakarak Adana'da demiryollarında işe girer.

M. Fatih Uğurlu'nun annesi Kadriye Uğurlu, ilkokul mezunudur. Kadriye Hanım ilkokul mezunu olmasına rağmen dört çocuğunu büyütmek, yetiştirmek, onların üniversiteden mezuniyetine kadar tahsillerini takip etmek, onu ziyadesiyle malumatkar etmiştir. Kadriye Hanım'ın üniversite mezunu gibi bilgisi, birikimi vardır, usul erkân bilir.

Aile Adana'da genişler. M. Fatih Uğurlu'nun ablası Ayşe Filiz 1948 yılında, ağabeyi Ökkeş Zekai Uğurlu 1950 yılında Adana'da dünyaya gelir. 1952 yılında demiryolu hattı Maraş'a da çekilince babası Mehmet Cemil Uğurlu, Maraş'a nakil ister, aile Maraş'a gelir, Maraş demiryolu lojmanlarında oturmaya başlarlar. M. Fatih Uğurlu, Maraş demiryolu lojmanlarında doğar. Ailenin küçüğü Sezai Uğurlu 1956 yılında burada aileye katılır.

Çocukluğu

M. Fatih Uğurlu'nun çocukluğunun ilk yılları Maraş'ta, daha ziyade Maraş demiryolları istasyonu lojmanlar bölgesi ile merkezde Kurtuluş Mahallesi'nde geçer. 1950'li yıllarda Maraş İstasyonu, Maraşlıların merakla baktıkları, treni seyretmeye geldikleri bir mesire yeridir aynı zamanda. Etrafında güzel pınarları vardır. Orada hafta içinde, hafta sonlarında mesireler yapılır, salıncıklar kurulur, bisikletler kiraya verilir. Maraş İstasyonu demiryolu hattının sonudur. 1960 Darbesi'nin ardından Kayseri'ye kadar uzanması planlanan ve 10 kilometresi yapılan demiryolu hattının yapımı durur. Bu 10 kilometrelik hat üzerine korsan bir şekilde bir drezin koyar oynarlar. Drezini raya koymak çok ciddi bir suçtur ama onlar istasyonun afacan çocuklarıdır. Engel tanınmazlar. Bir defasında rayın üstüne koydukları drezine manevra treni vurur, drezini kilometrelerce ileriye fırlatır. Kaçışlırlar, ancak istasyon

çocukları oldukları için, yol çavuşu Kadir Emmi örtbas eder. Olayı duyan annesi Kadriye Hanım ise cezalandırmaktan kaçınmaz; elinde soba maşası ile iki kardeşi kapıda bekler. Ağabey-kardeş annelerinin anne yüreğiyle tatbik ettiği cezayı sineye çekerler.

M. Fatih Uğurlu'nun çocukluğu, yaramaz bir çocukluktur. Harman dağıtmak, yılan avına çıkmak, demiryolu köprüsüne elektrik vermek, Aksu'ya 'çimme'ye gitmek, istasyona bağlı resmi fidanlıklar bulunmasına ve hemen evlerinin önü kayısıdan yıkılmasına karşın fidanlıklardan bir iki tane kayısı aşırarak gibi yaramazlıklar günlük sıradan işlerdendir. Çocukluk anılarında, istasyondan gelen nakliyecilere yardım ederek mükâfat olarak aldıkları ve kendi yaptıkları taş kulübede yedikleri kavun karpuzun tadı ayrı bir yer tutar.

M. Fatih Uğurlu'nun çocukluğunda yaptıkları tehlikeli işlerden birisi de yılan avcılığıdır. Bu, hiçbir çocuğun cesaret edemeyeceği boyutta tehlikeli bir oyundur. Buğdayların biçilmesinin ardından tarlada kalan anızlar arasında dolaşırlar. Bu gezintilerde mutlaka karayılanlarla karşılaşır. İki metreye yakın boyu olan, bilek kalınlığında olan bu yılanlarla çarpışırlar. Yılan onları kovalar, onlar yılanı kovalar.

Maraş istasyonuyla, Maraş arası iki kilometredir. Maraş merkeze sabah, öğle, akşam birer sefer yapan kamyon kasasından yapılan bir belediye otobüsüyle sağlanır ulaşım. Bilet ücreti öğrenci için beş kuruş, siviller için on kuruştur. Bunun dışında Maraş'a gitmek için şoseye çıkıp el kaldırılır, durup alan bir arabaya binilir. Yazın ailecek yazlık sinemaya, bazen de Kale'ye pikniğe giderler.

İstasyondaki hayat bir lojman hayatıdır. Lojmanda herkes birbirini tanır, müthiş komşuluk ilişkileri vardır. Herkes herkesin çocuğuna karışır, lojmandaki bir çocuğun anne babası diğer çocukların da anne babası gibidir, ilgilenirler. Acıkınca herhangi bir anneden gidip ekmek istenebilir, susayınca su istenebilir. Maraş'ta demiryollarının lojmanları, Maraş'ın en lüks yapılarıdır. İlkokulda bir defasında öğretmen, "Evinde musluk olan var mı?" diye sorar. İki üç kişi el kaldırır, öğretmen soruyu değiştirerek so-

rar, “Evinde birden fazla musluk olan var mı?” diye. Yalnızca M. Fatih Uğurlu el kaldırır, “Kaç musluk var” diye sorar öğretmeni. Hızlıca düşünür, “5 musluk var” diye cevap verir. Tabii ki cevaba kimse inanmaz.

Maraş istasyonundaki lojmanda cami yoktur, en yakın cami de epeyi uzaktır, teravilerde bir lojmanın salonuna halı serilir, mescit haline getirilir. Diyanet’ten naklen geçmiş bir demir yolcu olan Mustafa Kamil Amca imam olur, teravih kılınır. M. Fatih Uğurlu, iki kez kendi evlerinde de teravih kılındığını hatırlar. İstasyonda bir de sosyal hayat vardır, istasyon lokalinde yılbaşı kutlaması yapılır, tombala çekilir. Şehirde “İstasyonda Komünistler oturuyor” denir. Aslında Komünistler yoktur ama algı öyledir...

M. Fatih Uğurlu’nun babası Mehmet Cemil Uğurlu’nun dini duyarlılığı vardır. Sabahları Kur’an-ı Kerim okur. Bazen yürüyerek iki kilometre mesafedeki sabah namazına Ulu Cami’ye gider, sabah namazını kıldıktan sonra paçasını içer evine öyle döner. Bir sitil de eve getirir.

1959-60’lar... M. Fatih Uğurlu, okuldan çıkıp İstasyona gitmek üzere Kanlıdere Köprüsü’nün üzerindeki otobüs durağına gelirken veya Kaledibi’ndeki Belediye Otobüs Garajı’na istasyonlu diğer komşu çocukları ile yürürken Kanlıdere Köprüsü’nün altında çarşafli teyzeler, nineler görür. Yere oturmuşlar önlerinde, ellerinin emeği; samsa, pestil, bastık, un sucuğu, üzüm sucuğu, şire gibi üzüm ürünlerini satarlar. Bu şekilde ev ekonomilerine katkıda bulunurlar. O yılların Maraş manzarasına dahil görüntülerdir bunlar. Yine o tarihlerde Kanlıdere Köprüsü’nün altında birkaç ikinci el giyim eşyası satan ahşap dükkan ve bir de çocukların en büyük zevki olan kiralık bisikletçi yer alır.

M. Fatih Uğurlu ve arkadaşlarının istasyon çevresinde yaşadıkları çocukluğa Maraş’taki arkadaşları bile imrenir. Kendi aralarında oluşturdukları ve M. Fatih Uğurlu’nun teşkilatçılığının ilk nüvesi olan “Boncuk Çetesi” meşhurdur. “Boncuk Çetesi” elemanları Mehmet Fatih Uğurlu, Kördeli Ramazan, Mustafa Kork-

maz, Ökkeş Zekai Uğurlu gibi İstasyon çalışanlarının 9, 10, 11, 12 yaşlarındaki çocuklardır.

Bu çetede bir tek Ali Rıza adlı Maraşlı bir arkadaşları vardır. İri yarı, heybetli bir çocuktur Ali Rıza. Bir gün Aksu'ya çimmeye gittiklerinde M. Fatih Uğurlu'yu, ağabeyini ve emmioğlu lakaplı Turgut'u boğulmaktan o kurtarır.

Manevra yapan trenin içinde saklambaç oynamak Boncuk Çetesi mensubu çocukların en çok sevdikleri oyundur. Ama tren son makastan çıkarken korkar, trenden aşağıya atlarlar. Trenden aşağı atlamanın bir tekniği vardır, karpuz gibi atlanılırsa yere kapaklanılır, kafa göz yarılr. Trenden atlayınca trenle beraber 15-20 metre koşulursa ancak düşmekten kurtulunur. Daha da sağlamı araziye izleyip mümkünse yumuşak köstebek tümseğinin üstüne direkt atlamaktır.

İlkokul Yılları

M. Fatih Uğurlu, 1957-1958 eğitim-öğretim yılında Kurtuluş İlkokuluna yazılır. Uğurlu kardeşlerin ilk üçü ikişer yaş arayla sıralanır. En küçük kardeşleri ise en büyüğünden sekiz, üçüncü çocuk olan M. Fatih Uğurlu'dan ise dört yaş küçüktür. M. Fatih Uğurlu, ablası ve abisi ile birlikte gider gelir okula. Üçünün toplam 50 kuruş harçlığı vardır. Her biri için beşer kuruştan 15 kuruş geliş 15 kuruş da gidiş olmak üzere 30 kuruşu belediye otobüsüne gider, geriye 20 kuruş kalır. 10 kuruşuyla ablası bir gazete alır, geri kalan 10 kuruşu da iki erkek kardeşe beşer kuruşa birer urub (çeyrek) ekmek alır. Okulun hemen karşısındaki bakkaldan aldıkları urup ekmeğin içine bakkal amcaları biber serper, bu bakkal amcanın kıyağıdır. Ekmeğe lezzet katar. Sınıfta urub ekmek yiyebilen ancak 6-7 öğrenci vardır. Sınıflarında zengin bir ailenin çocuğu da vardır, tombalak bir çocuktur. O zeytin koydurur ekmeğine. Zeytin koydurabilen yalnızca bir kişi vardır. Maraş'ın yerlisi ailelerin çocukları evlerinden bol bol şire getirirler, zevkle yerler. Yerli malı haftalarında da yine bu ürünler getirilir okula.

M. Fatih Uğurlu'nun ilkokul anılarında önemli bir yer tutan olaylardan bir tanesi de; Marshall yardımları münasebetiyle verilen süt tozlarının içilmesidir. Kurtuluş İlkokulu iki katlı bir binanın üst katındadır. Binanın alt katında ise Albayrak İlkokulu vardır. Kurtuluş İlkokulu ve Albayrak İlkokulunun yer aldığı bina zamanında Amerikan Hastanesi olarak kullanılmış bir binadır. İki

katlı olan binanın altı taş, üstü ahşaptır. Öğrenciler, öğretmen tarafından bir kova içerisinde su ile karıştırılarak hazırlanan ve bardaklarına konulan süt tozlarını, evlerinden getirdikleri şekeri ilave ederek içmeye çalışırlar. Fakat tadı sun'i ve yabancıdır. Hatta iğrençtir. İçemezler. Oysa içmek zorunludur. Uyanık öğrenciler, öğretmene fark ettirmeden kovanın içerisine geri dökmeye çalışırlar.

Süt tozlarının öğretmene fark ettirmeden kovaya geri dökülmeye çalışıldığı bir esnada, telaş kovanın dökülmesine neden olur. Kovadan dökülen süt, ahşap döşemelerin arasından sızarak alt kat-taki sınıfın tavanından damlamaya başlar. Albayrak İlkokulunun öğretmeni hışımla yukarıya çıkar, "Kafamıza süt tozu yağıyor" diye bağırır.

İlkokulda Başöğretmen Lütfi Sungur Bey'dir. İstiklal Marşı'nı resmi bayramlarda ve 12 Şubat Maraş'ın Kurtuluşu törenlerinde kendisi okutur. Yine 12 Şubat Maraş'ın Kurtuluşu törenlerinde kaz adımlarıyla yürüyüş yaparak okulu temsil eder. M. Fatih Uğurlu, önce Yılmaz Bey isimli bir öğretmende okur. Yılmaz Bey, zayıf, uzun boylu nahif bir zattır. M. Fatih Uğurlu'nun öğretmeni iken vefat eder. Çok üzülrler, sınıfça ağlarlar. Cenaze namazına katılmak isterler. Okuldan yürüyerek Ulu Camii'ye giderler. Kendilerince abdest alırlar. Evde anne babalarından görmelerine karşın henüz namazın nasıl kılındığını tam olarak bilmezler. Cenaze namazı kılınacağı zaman onlar da saf tutarlar. Eli bastonlu sakallı bir dede M. Fatih Uğurlu'nun el bağlayışını, elinin üstüne şefkatle vurarak düzeltir, ardından gülümser. Eli bastonlu sakallı bu dedenin yüzündeki ifadeyi hiç unutamaz.

Yılmaz Bey'in vefatının ardından Suphi Bey gelir öğretmen olarak. Suphi Bey sert ve haşın bir öğretmendir, elinden yassı çelik cetveli eksik olmaz. En küçük hadisede çocuklara sıra dayığı çekmekten kaçınmaz. Üstelik cetveli de enlemesine değil dikine tutar. Hiç olumlu bir izlenim bırakmaz Suphi Bey. Yılmaz Bey'le aralarında çok büyük fark vardır.

Ortaokul ve Lise Yılları

M. Fatih Uğurlu 1962’de ilkokuldan mezun olur. Maraş’ta ortaokula başlar. Ortaokul eskiden kalma, bir ara Halkevi olarak da kullanılmış yarısı kiliseden bozma bir okuldur. Sonradan bir yangında tahrip olmuş, ama Halkevi döneminde Halkevi’nin salonu olarak kullanılan, renkli camları bulunan bir bölümü de spor salonu olarak kullanılmaktadır. Burası aynı zamanda konferans salonudur. M. Fatih Uğurlu, orta 1 ve orta 2’yi Maraş’ta okur. Bu dönemde, bir din dersi öğretmeni kısa sürelerin hepsini ezberletir.

1964 yılında ablası Ayşe Filiz, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni kazanır. Aile Ankara’ya taşınmaya karar verir. Babası Mehmet Cemil Uğurlu Ankara’ya demiryollarına tayin olur. M. Fatih Uğurlu Orta 3’üncü sınıfta Atatürk Erkek Lisesi’ne kayıt yaptırır. M. Fatih Uğurlu’nun yabancı dili Almancadır. Almanya’ya giden işçilerden, bilhassa dayısından etkilenecek Almanca’yı tercih eder. Abisinin yabancı dili İngilizcedir. O da Deneme Lisesi’ne kaydolur. Ablası Hukuk Fakültesi’ndeki atmosferi beğenmez, Ankara İlahiyat Fakültesi’ne geçer.

M. Fatih Uğurlu, Atatürk Erkek Lisesi’nde 3-E sınıfında eğitim-öğretim görmeye başlar. Taşradan gelmiştir. Taşranın kendisine göre rahatlığı vardır. Bir arkadaşıyla yan yana oturur. Yazı yazarken silgisini alır, arkadaşı tepki gösterir. Silgisini geri ister. Çok şaşırır. Hayal kırıklığına uğrar. Maraş’ta herkes birbirinin gerecini kendi gereci gibi rahatça kullanır. Teşekküre bile gerek görmez. Farklı bir yere geldiğini kavrar, morali bozulur.

Maraş’ta orta 1 ve orta 2’de çok başarılıdır, Atatürk Erkek Lisesi’nde okuduğu orta 3’te birinci dönemde 7-8 tane zayıfı olur. İkinci dönemde toparlar.

Atatürk Erkek Lisesi, Maltepe Camii’ne yakındır. Önünden geçerken namaz kılan kalabalık bir grubu görünce çok sevinir, camide Cuma namazı kılınmaktadır, cemaat caminin bahçesini de

doldurmuştur. Ankara'da da namaz kılanlar var, diye çok mutlu olur, yabancı bir ülkede olmadığını anlar.

M. Fatih Uğurlu, ortaokulu Atatürk Erkek Lisesi'nin orta kısmında tamamladıktan sonra liseyi de burada okur. Okul Müdürü meşhur Hidayet Babadır. Okulun mevcudu 6750 kişidir, sabahçı, öğlenci ve gececi olmak üzere üç vardiya eğitim-öğretim faaliyeti yürütülmektedir. 120-130 tane öğretmeni bulunmaktadır. Okulda Edebiyat bölümü A, B, C olmak üzere üç sınıftır. Okulun lise kısmında yaşı epeyce geçkin öğrenciler de vardır. M. Fatih Uğurlu sınıfın en gençlerinden biridir.

Okul kalabalık bir okuldur, sevk ve idaresi güçtür, yönetim çok sıkı değildir. Bununla birlikte akademik ve sportif başarısı yüksek bir okuldur. Üniversiteye giriş sınavlarında Türkiye derecesi elde eden öğrencileri bünyesinden çıkarır. Bu alanda rakibi TED Kolejidir. Sportif alanda özellikle basketbolda çok iyidir. Okulda üç tane basketbol sahası, bir adet de futbol sahası vardır. Basket-

bolda rakipsizdir. Türkiye dereceleri vardır. Bir defasında TED'i yendikten sonra Müdür Hidayet Baba omuzlara alınır, yüzlerce öğrenci tezahüratlarla Kızılay'a doğru yürür.

Müdür Hidayet Baba'nın döneminde okulda disiplinsizlik hat safhadadır. Kantinler ve tuvaletler sigara içme mekanıdır. M. Fatih Uğurlu lise 3'üncü sınıfın sonlarındayken bir sabah okulun girişinde öğrencilerin toplandığını ve ufak tefek, zayıf çelimsiz bir adamın öğrencilere nutuk çektiğini görür. Bu adam yeni müdür Veli Soysaldı'dır. Bir başka okuldan naklen gelmiştir ve okulu disipline sokmaya kararlıdır. Gülüp geçerler. Fakat öyle olmaz. Veli Bey çok çetin çıkar. Okulu disipline sokar. Öğrenci sayısını 6750'den 3000'e düşürür. Öğretmenlerin merdivenlerini ayırır, okulda sigara içilmesini yasaklar. Tebdil-i kıyafetle okulun etrafında dolaşır. Sigara içen öğrencileri belirler, tören sırasında cezaları tebliğ eder. 'Deli Veli' olarak nam salar.

1967 yılında Hatice Babacan, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde başörtüsü mücadelesi başlatır. Derslere başörtüsü ile girmeye başlayan Hatice Babacan Şubat 1968’de senato kararıyla okuldan atılır. M. Fatih Uğurlu’nun ablası İlahiyat Fakültesi’nde yürütülen mücadelenin organizatörleri arasında yer alır. Lise son sınıfta olan M. Fatih Uğurlu da ablasıyla birlikte boykota katılır. Annesi onu ablasına mukayyet olsun diye göndermektedir. Kış aylarında hava karadıktan sonra birlikte evlerine dönerler.

İlahiyat Fakültesi’ndeki boykot sırasında boykot yapan abilerle tanışır. Bunlar kendisinden 5-6 yaş büyük olan, Mustafa Kalfaoğlu, Saim Altunbaş gibi isimlerdir. Boykot münasebetiyle ablasının arkadaşlarıyla da tanışır. Bunlar, Leyla Conkar, Müşerref Kalfaoğlu, Nuran Altunbaş gibi boykotun öncü isimleridir. Boykota başı açık olan kız öğrencilerle birlikte erkek öğrenciler de destek verirler. Boykot, birlik ve beraberliğe vesile olur.

M. Fatih Uğurlu, Atatürk Lisesi’nden 1969 yılında mezun olur.

B- GENÇLİK ÇAĞI GENÇLİĞİ KURTARMANIN PEŞİNDE

Ankara'nın Sosyal, Kültürel, Siyasal Hayatına İlişkin Tanıklıklar

M. Fatih Uğurlu, bu yıllarda Mehmet Akif İnan'la tanışır. 1966 yılında, Mehmet Akif İnan'ın Türkocağı Müdürlüğü yaptığı dönemde düzenlenen bir Necip Fazıl konferansına gider. Orada Mehmet Akif İnan bir takdim konuşması yapar. Konferansın ardından dar çerçeveli bir sohbette Mehmet Akif İnan'la tanışır.

M. Fatih Uğurlu, 1969 yılında Necmettin Erbakan'ın öncülüğünde başlatılan “Bağımsızlar Hareketi”nin Konya Mitingi’ne gider. Mitinge hareket etmeden önceki akşam, Kızılay’da, bulvarda, eski bir binanın çatı katında bulunan Osman Kirişcioğlu’na ait deri ceket atölyesinde Necmettin Erbakan ile tanışır. 16-17 kişinin bulunduğu toplantıda Necmettin Erbakan, “Arkadaşlar, bu dava için ayağımıza demir çarık giyip, elimize demir asa alıp Anadolu yollarına düşme vakti gelmiştir” der. O akşam, çatı katının terasında, arkadaşlarıyla biz beze kırmızı boya ile, “Tek Yol İslam” sloganını yazarlar. M. Fatih Uğurlu, 8 Ekim 1969 tarihinde gerçekleştirilen Konya mitinginde, büyük miting alanına giren bayrağı lise arkadaşı Atilla Şekerci ile birlikte tutar, bayrağın altına insanlar dolur. M. Fatih Uğurlu’nun ideolojik faaliyetleri yavaş yavaş şekillenmeye başlar.

Hemen hemen yine o yıllarda ilk defa Sezai Karakoç’u Turtes Pasajı’nda Saatçi Musa’nın dükkânında görür. Saatçi Musa, hem bürokrasi ve siyasetin önde gelen isimlerinin uğradığı bir mekan, hem Anadolu’dan gelenlerin buluştuğu bir adres, hem de öğrencilerin sığındığı, ihtiyaçlarına karşılık bulduğu bir ocaktır. Saatçiliğin yanı sıra dükkanda bulunan kitaplar da gerek paralı gerek parasız ilgisine ulaştırılır. M. Fatih Uğurlu, buradan çok uygun fiyata kitaplar alır, bu mekana ayak alışır.

M. Fatih Uğurlu, 1960'ların sonları ve 70'li yıllardaki şahitliğiyle Saatçi Musa'nın dükkanının misyonuna ilişkin şu değerlendirmede bulunur:

"Saatçi Musa'nın dükkânı 9-10 metre karedir. Ankara'da biraz ideolojik kaygısı olan herkes Saatçi Musa'yı bilirdi. Zaten Ankara'da o tarihte ideolojik olarak iki üç tane yer vardı. Bunlardan biri Saatçi Musa'nın dükkanıdır. On metre kare dükkânı, 7-8 metrekaresinde kendisi saatçilik yapar. Sezai Karakoç geldiğinde tezgâhın arkasında kendi yanında otururdu, biz de beri tarafta otururuz. Kemal Kelleci gelir, bizler çömez olarak kalan boşluğa sıkışırız, zaten her gelen sıkışır, her gelene bir yer olurdu. Nüfuzu yüksek olan insanlar oraya uğruyorlar. Tek tük önceden Süleyman Demirel de uğramış mesela. Rahmetli Necmettin Erbakan Hoca uğramış. Zamanın bütün o sağ tandanslı kişileri, Adalet Partili, MSP'li siyasetçiler oraya uğruyorlar. Biz de gençler olarak uğruyoruz. Zaten Sezai Karakoç geldi de sayı biraz çoğaldı mı, koridora taşıyorduk. Bu sefer pasaj rahatsız oluyordu. Saatçi Musa abiyle tanışmamız onun iyiliğinden, insanlara hizmet etmeyi seven bir abimiz olduğundandır. Öğrencilere burs bulur, yardım etmeye çalışır. Allah ömür versin ticari hayatta bir başarısı falan olmadı ama ideolojik hayatta insanların yönelişine vesile olmuştur."

Ankara'da o yıllarda Saatçi Musa'nın dükkanının dışında bir de İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti vardır, on beş günde bir seminerler verilir, bir jenerasyonun ideolojik bilinçlenmesine katkı sağlamıştır. Mustafa Yazgan burada konferanslar verir. M. Fatih Uğurlu buranın da müdavimidir. İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti'nin Ankaralıların hayatında önemli bir yeri olmuştur. 70'li, 80'li yıllarda insanların bir araya geldiği, oturup çay içtiği, randevulaştığı bir yer olur. Bir ara Genel Merkezi farklı bir fraksiyonun eline geçen İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti, M. Fatih Uğurlu ve arkadaşlarının gayretleriyle asıl mecrasına döndürülür. Bu çalışma için TA-HA adlı bir dergi hazırlanır. Dergi, Anadolu'daki şubelere ulaştırılır. Şubelerle irtibat pekiştirilir. Kongre günü delegeler otogarda karşılanır, güzel bir organizasyonla kalacakları yere ulaştırılır.

M. Fatih Uğurlu, Ankara'da mitinglere, kongrelere meraklı bir genç olarak bu tür her düşünceden çalışmalarda katılır, gider, inceler. Bir defasında Maltepe'deki Gölbaşı Sineması'nda yapılan bir CHP Genel Kurulu'na gider, İsmet İnönü gelir Genel Kurul'a. 300 kişilik bir sinemadır Gölbaşı Sineması.

İsmet İnönü'yü kollarından tutarak sahneye çıkarırlar. O sahne hep gözünün önündedir. Bir defasında bir Adalet Partisi Genel Kurulu'nu izler Atatürk Spor Salonu'nda. Sloganlar ilginç gelir. Mitinglere de katılır. 1969-75 yılları arasında yapılan sağ veya sol çevreler tarafından yapılan birçok mitinge katılmıştır. Bu mitinglerde dağıtılan broşürleri toplar, arşivler.

1970'lerde İzmir Caddesi'ndeki Ülkealan Pasajı'nın altında Sebat Kitabevi açılır. Ondan önce dini kitap almak için Hacı Bayram'a gitmek gerekir. Sebat Kitabevi'nin içinde bir de mescid vardır. Hem kitaplara bakmak, hem de namaz kılmak mümkündür. Üstelik kitaplar indirimli olarak satılmaktadır. M. Fatih Uğurlu buradan çok sayıda kitap edinir.

Uğurlu ailesi Ankara'ya göç ettiklerinde Gazi Mahallesi'ne yerleşir. M. Fatih Uğurlu'nun ortaokul, lise yılları Gazi Mahallesi'nde geçer. Gazi Mahallesi, Makine Kimya işçilerinin, Fişek Fabrikası

işçilerinin kurduğu bir kooperatiften oluşan bir mahalledir. Düz bir arazide kurulmuştur. Çiftlikte kapalı bir sinema vardır, kışın, bütün mahalle ailece sinemaya gider. Yazın da yazlık sinemaya gidilir. Camii olarak da Kızılcahamamlı Zekeriya Efendi'nin imamlık yaptığı Gazi Mahallesi'ndeki camiye gidilir. M. Fatih Uğurlu, lise yıllarından itibaren ablasının da etkisiyle namaza, camiye devam etmeye başlar. Babası Mehmet Cemil Uğurlu, bu camide zaman zaman fahri olarak teravih kasideleri okur, müezzinlik yapar.

O yıllarda Mehmet Şevket Eyyi'nin organize ettiği toplu sabah namazları başlar. Mehmet Şevket Eyyi'nin sahibi olduğu Bugün gazetesi yüz bin adet satılır. Bazı gazete bayilerinde en çok satılan gazete olarak Hürriyet'in üzerine konulur. M. Fatih Uğurlu, bir gün gardaki büfeden bir gazete ister. Gazete kalmamıştır. Gazetelerin hepsini satın alan bir kişi az ileride bedava dağıtmaktadır. Gider, tanışır. Ondan Cebeci Camii'nde toplu namaz kılınacağını öğrenir. Gazi Mahallesi'nden Cebeci'ye sabah erken saatlerde gitmek mümkün değildir. Demiryolu raylarından koşarak Cebeci'ye giderler. Toplu namaza katılırlar. Çok büyük bir kalabalık toplanmıştır.

Yine o dönemde İmran Öktem Olayı meydana gelir. 1967 yılı Adli Yıl Açılışı'ndaki konuşması nedeniyle dindar çevrelerin büyük tepkisini çeken Yargıtay Başkanı İmran Öktem 1 Mayıs 1969 tarihinde ölür. İmamlar, Allah'ı inkar eden kişinin cenaze namazı kılınmaz diyerek cenaze namazını kıldırırlar. İmamlar cenazede bulunan İsmet İnönü'nün ricasını da geri çevirirler. Cenazenin başında kargaşa yaşanır. Cenaze namazı, zevahiri kurtarmak kabilinden oradaki bir kişi tarafından kıldırılır. M. Fatih Uğurlu, bu olay sırasında Maltepe Camii avlusundaki kişilerden birisidir.

Üniversiteye Başlama

M. Fatih Uğurlu, liseyi bitirip üniversite sınavına girme aşamasındayken yaz tatilinde memur olan babasının bütçesine bir par-

ça katkıda bulunabilmek gayesiyle Atatürk Orman Çiftliği'ne işe girer. Orada üç ay kadar çalışır. Önceleri işçilere su dağıtır. Daha sonra öğrenci olduğu bilindiği için kantar memuru olarak görevlendirilir. O zaman Atatürk Orman Çiftliği çok büyük bir araziye sahiptir. Sincan'dan ODTÜ arazine kadar geniş bir araziye içine alır. Burada Atatürk döneminden kalma bir yaşlı bir kâhya vardır. Bu kahya ile Atatürk dönemine ilişkin ilginç sohbetler yaparlar.

M. Fatih Uğurlu 1969 yılında üniversite sınavına girer ve mülakatta da başarılı bulunarak Sosyal Hizmetler Akademisine yerleşir. Sosyal Hizmetler Akademisi taban puanla öğrenci almakta, ayrıca mülakata tabi tutmaktadır. Mülakatı okulun müdürü olan hanım kendisi yapmaktadır. M. Fatih Uğurlu, mülakata girmeden önce Sosyal Hizmetler Akademisi inceler, mülakatta okulun ruhuna uygun cevaplar verir. Böylece Sosyal Hizmetler Akademisinde okumaya hak kazanır.

Sosyal Hizmetler Akademisi, Sıhhiye’de, Halk Sokak’ta, Sağlık Bakanlığına bağlı bir okuldur. Akademinin kariyer özelliği yoktur. Sosyal Hizmetler Akademisi Avrupadaki benzeri örneklerinden esinlenerek 1959 yılında kurulmuş bir okuldur. Hayata küsmüş insanlarla ilgilenmek, insanları hayata döndürmek gibi konularla çalışmalar yürüten uzmanları yetiştiren bir okul olarak düşünülmüştür.

Sosyal Hizmetler Akademisinde devam mecburiyeti vardır. M. Fatih Uğurlu Sosyal Hizmetler Akademisinde okurken, Mustafa Karakaya ve Nuri Şahin ile tanışır. Yine Dev Genç’in çekirdek kadrosu bu okulda okumaktadır. Dev Genç’in Hacettepe örgütlenmesi bu okuldan yönetilmektedir. Öğretmenlerin hepsi solcudur. Burada İngilizce Öğretmeni Sacide Güroğlu’nun özel ilgisiyle İngilizceyi ilerletir. Sosyal Hizmetlerde üniversiteler arası boks turnuvasına katılır, 3 resmi maç yapar, ancak ortamı adil ve hakkaniyetli bulmaz, boksa devam etmez.

Okulda öğrenci temsilcisi seçimi yapılacaktır. 40’ar kişilik 4 sınıf bulunmaktadır. Her sınıftan birer öğrenci seçilecektir. Bunlar okul yönetim kuruluna girmektedir. Okulun yönetim kurulunda çeşitli konular tartışılır. M. Fatih Uğurlu arkadaşları tarafından aday gösterilir ve seçimi kazanır. Kutlamalar yapılır. Burada bir arkadaş grubu teşekkül eder. İlerleyen günlerde okulda boykot başlar. Bu arkadaş grubunun öncülüğünde, İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti üs olarak kullanılır, 2-3 aylık bir çalışma ile boykot kırılır.

Sosyal Hizmetler Akademisi dört yıllık bir okuldur. Ablasının zorlaması, İlahiyat Fakültesi’ne başlaması hususunda baskısı olur. Birinci yılın birinci döneminde Sosyal Hizmetler’deki öğrenci işlerinden bir bahane ile diplomasını alarak İlahiyat Fakültesi’ne de kayıt yaptırır. Bir süre hem Sosyal Hizmetler Akademisine hem de İlahiyat’a devam eder. Bu esnada Diyanet İşleri Başkanlığı’nda memuriyete de başlar, mecburen ve istemeyerek Sosyal Hizmetler Akademisi’nden ayrılır.

Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) Günleri

M. Fatih Uğurlu, 1970 yılı yazında üniversite hazırlık kursu için arkadaşı Atilla Şekerci ile İstanbul'a gider. Burada Milli Türk Talebe Birliği ile temas kurarlar. MTTB'de, MTTB Genel Sekreteri Hüseyin Coşkun'la ve Bahattin Cebeci, Yaşar Karayel, Raşit Ürper, Sedat Savaşer gibi MTTB ileri gelenleriyle tanışır. MTTB'nin ücretsiz üniversiteye hazırlık kursu vardır, 15 gün kadar o kursa giderler. Fatih'teki İmam-Hatip Yurdu'nda kalırlar. Kurs çıkışı arkadaşı Atilla Şekerci ile İstanbul'u gezerler.

1973 yılında Doktor Sedat Savaşer Ankara'ya gelir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda M. Fatih Uğurlu'yu bulur. Sedat Savaşer ile Ulus'ta Çankırı Caddesinde bulunan Taç Otel'de buluşurlar. Sedat Savaşer burada onun verdiği isimlerle tek tek özel görüşmeler yapar. Dernekler Kanunu'nun değişeceğini, okullarda ilk kurulan derneğin okul öğrenci derneği olarak kabul edileceğini buna hazırlıklı olunması gerektiğini söyler. MTTB'nin bu yönde Ankara'da var olması için yürütülecek çalışmalarda bulunur.

M. Fatih Uğurlu, her gün Ankara'daki üniversitelerin çeşitli fakültelerinden arkadaşlar bularak Sedat Savaşer'le görüşür. İsimler tespit edilir, tüzükler hazırlanır, dernek kurma çalışması-

na başlanır. Sonuç olarak 11 fakültede MTTB teşkilatı oluşturulur. İlahiyat Fakültesi'nde M. Fatih Uğurlu, Talebe Birliği Başkanı olur. Dernekler Kanunu çıkar çıkmaz da hazırlıklar resmiyete dökülür. Dilekçeler verilir, dernekler kurulur. Daha sonra M. Fatih Uğurlu'ya Genel Merkez'den talimat gelir, MTTB Başkanı olarak görevlendirildiği söylenir, kurulan derneklerin hepsi ona bağlanır. M. Fatih Uğurlu, MTTB başkanı olunca Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki görevinden istifa eder. İlahiyat Fakültesi'ndeki öğrenciliği ise ağır aksak ilerler.

MTTB Genel Merkezi İstanbul'dadır, Ankara'da İkinci Başkanlık, İzmir'de İcra Konseyi Başkanlığı bulunmaktadır. Diğer iller temsilciliktir. Ankara'da Sıhhiye, bilhassa Bakanlıklar'a doğru olan bölge, sivil toplum örgütleri için bir merkez hüviyetindedir. Maltepe'de birinci katta bir daireyi güçlükle kiralarlar. Masa, sandalye gibi ihtiyaçları tanıdıkları dostlara, büyüklere başvurarak temin ederler.

MTTB'nin Ankara İl Başkanlığı'nda bir kitap kulübü kurarlar. Kitap kulübünde sadece Büyük Doğu, Diriliş ve Edebiyat Yayınları'nın kitapları yer alır. Çeşitli hiziplerin, fırkaların gelmesini istemezler. Bir üniversite hazırlık kursu tertiplerler. Cüz'i miktarda bir para alırlar. İhtiyaçlara kaynak temin etmek için Dede Efendi konseri düzenlerler. Bu konserden zarar ederler. Konserin ses düzenini yapan Erkal Zenger, alacağı olan dört bin liranın yarısını bağışlar.

1973 yılında gerçekleştirilen seçimlerin ardından CHP-MSP koalisyon hükümeti kurulur. CHP-MSP koalisyon hükümeti kurulduğunda M. Fatih Uğurlu MTTB başkanıdır, 1974 yılında gerçekleştirilen Kıbrıs çıkartması MTTB'de de heyecanla karşılanır. MTTB'nin balkonuna konulan büyük bir hoparlörden kahramanlık türküleri çalınır.

MTTB'nin gerçekleştirdiği faaliyetler için MSP'li bakanların ve Genel Müdürlerin desteği istenir. MTTB olarak küçük bir faaliyet raporu çıkarılır. Vakıflar Genel Müdürü Osman Çataklı'nın desteğiyle Vakıflar Bankası'ndan reklam alınır. Ayrıca Necmettin

Erbakan'ın başdanışmanı Yahya Oğuz'un desteğiyle GİMA'dan reklam alınır, broşürler bastırılır.

MTTB olarak üniversiteye hazırlanan öğrencilere yönelik deneme sınavı düzenlenir. Yaklaşık 2 bin öğrenci başvurur. Sınavı yapabilecekleri bir yer arayışına girerler. Akıllarına Sıhhiye'deki Yükseliş Koleji gelir. Bu hususta Süleyman Demirel ile görüşürler. Demirel, kardeşi Hacı Ali Demirel'i arayarak sınavın Yükseliş Koleji'nde yapılmasını sağlar. Güzel bir hazırlık yapılır, sınava girecek her adayın eline giriş belgesi verilir, sıraların üzerine de numaralar konulur. Bu çalışma, Ankara'da ve MTTB Genel Merkezi nezdinde takdir toplar.

MTTB olarak 13 Nisan 1974 tarihinde İstanbul'a Yunanistan'ı tel'in mitingine gidilir. Mitinge Ankara'dan 120 kişinin katılması söz konusudur. 120 kişilik tren bileti temin edilemez. Hemen Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı Ekrem Ceyhun'la temas kurulur, durum arz edilir, Müsteşar Ekrem Ceyhun trene iki vagon ilave edilmesini sağlar. Bu vagonların üzerine "MTTB Ankara İl Başkanlığı" yazılır. Kartal'dan itibaren İstanbullular treni alkışlarlar. Sabahleyin Haydarpaşa'da trenden iner, vapurla karşıya geçerler. Çağaloğlu'na çıkarlar. Ankara'nın mitinge katılımı İstanbul'un coşkusu artırır. Ankara'nın bu organizasyonu İstanbul'da ses

getirir. İstanbul'da da çok muazzam bir miting organizasyonu yapılmıştır. O gün bütün İstanbul sloganlarla inler.

1974 yılında Ankara MTTB olarak Üstat Necip Fazıl Kısakürek'in konuşmacı olarak katıldığı bir konferans düzenlerler. M. Fatih Uğurlu, bu konferansa ilişkin, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları arasında çıkarılan Necip Fazıl Kısakürek adlı kitaptaki yazısında şu bilgileri verir:

"Üstad'ın MTTB Ankara Şubesindeki Konferansı

Yıl 1974, MTTB II. Başkanlığım. Üstad'a Ankara'da konferans vereceğiz. Yer Maltepe'de Gölbaşı Sineması (şimdi yerinde Telekomünikasyon Kurumu var).

Sinema salonu tıklım tıklım. Sinema sahibiyle beraberiz. Adam bu binada böyle bir kalabalık görmedim diyor. Üst balkonlardan insanlar salkım saçak aşağıya sarkıyorlar. İzdihamdan sanki bina patlayacak.

Fuayeye ses düzeni kurduk. Üstad'ı daha çok insan dinlesin diye. Konferans anı geldi. Üstad oturarak konuşacak, ben sahnede perde arkasındayım. Yanımda arkadaşlar ve sinema sahibi var, bina yıkılmasın diye dua ediyoruz. Hiç unutamadığım iki detay:

Birincisi; konuşma masasına iki mikrofon koydurdum Zenger'e, hava olsun diye, ancak birisi canlı, Üstad konuşmaya başlamadan önce mikrofonların kafasına tık tık diye rastgele vurdu. Ses gelmeyen ağzının önünden uzaklaştırdı. Konferans boyunca canlı mikrofonu konuştu.

İkincisi; biz kürsüye Bafra sigarasını daha önceden koyduk. Ancak tam konuşmaya başlayacağı zaman kül tablası olmadığını fark ettik. O anda müdürün odasından getirip koyduğumuz kül tablası meğer bir bira firmasının eşantyonu değil miymiş. Üzerinde ismi ve logosu var. Üstad konferans boyunca sigara içti, ancak külünü hep kürsünün yanından işaret parmağıyla yere silkeledi.”

M. Fatih Uğurlu'nun MTTB Başkanlığı döneminde önemli birçok çalışmalar gerçekleştirilir. Gün gelir ve görevini tamamlar, kendisinden sonraki isimlere nöbeti devreder.

C- MEMURİYET YILLARI – SANAT, EDEBİYAT, SİYASET ÇEVRELERİNDE

Üniversiteden Mezuniyet ve İşe Başlama

M. Fatih Uğurlu'nun üniversitede Türk İslam Edebiyatı dersi hocası olan Doç. Dr. Esat Coşan, MTTB döneminde sürekli üniversiteyi boşlamaması, dersleri takip edip sınavlara girmesi için telkinde bulunur. O ise, "Hocam biz Türk gençliğinin sorunlarını çözeceğiz, sınav neymiş hele dursun, acelesi yok" der. Bu şekilde dönem kaybeder durur.

Zaman zaman ziyaret ettiği Doç. Dr. Esat Coşan, MTTB Başkanlığını devrettiği günlerde "Sen MTTB başkanlığını tamamladın, şu anda ne yapıyorsun, gel seni memur yapalım" diye bir teklifte bulunur. M. Fatih Uğurlu'nun olumlu yaklaşması üzerine, bir pusuyla yazarak Vakıflar Genel Müdürü Osman Çataklı'ya gönderir. Osman Çataklı ile önceden MTTB faaliyetleri dolayısıyla görüşmüşlüğü vardır.

M. Fatih Uğurlu, Vakıflar Genel Müdürlüğü Özel Kalem Müdürü Ferhat Koç'un delaletiyle Osman Çataklı ile akşam saatlerinde görüşür, Çataklı, yanına çağırdığı Personel Dairesi Başkanına derhal atamanın yapılması emrini verir. M. Fatih Uğurlu ertesi sabah Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan dosyası ile muvafakat yazısını getirir, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ataması yapılır, memur olarak göreve başlar. Vakıflar Genel Müdürlüğünün Atatürk Bulvarında No:10'da bulunan tarihi binasında ikisi bayan üçü erkek beş kişinin bulunduğu bir odada çalışmaya başlar. İş, sosyal işler ve sosyal yardımları organize etmektir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünde memur olarak göreve başladığında henüz üniversiteyi bitirmemiştir. Yine bu dönemde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesindeki kalan derslerini de tamamlayarak 1975 yılında üniversiteden mezun olur.

Başbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü Dönemi

M. Fatih Uğurlu Vakıflar Genel Müdürlüğünde çalışırken bir gün Genel Müdür Osman Çataklı'nın kendisini çağırdığı söylenir. Genel Müdür Osman Çataklı'nın yanına gider. Yanında Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'ın Başdanışmanı Yahya Oğuz vardır. Yahya Oğuz, M. Fatih Uğurlu'ya şöyle bir bakar. Osman Çataklı da "İşte bu delikanlı" der. Yahya Oğuz, "Yarın sabahleyin saat 9'da Başbakanlığa gel" der.

M. Fatih Uğurlu, Vakıflar Genel Müdürlüğünde göreve başlayalı 7 ay olmuştur. Ertesi gün sabahleyin söylenen saatte, düzgünce giyinir, kravatını takar, Başbakanlığa gider. Başbakanlık'ta Yahya Oğuz "Biraz bekle" der. Bir süre bekledikten sonra onu Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'ın makamına çıkarır.

Necmettin Erbakan, M. Fatih Uğurlu'ya hiçbir şey sormadan, "Tamam" der, "Şuraya otur. Sen Özel Kalem Müdürüsün" der. M. Fatih Uğurlu şaşırır. MT'TB Başkanlığı yaptığı dönemde Başbakanlık'ta görüşmeleri olmuştur ama Özel Kalem Müdürlüğünün umuru başkadır. Bu şekilde Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'ın Özel Kalem Müdürü olarak göreve başlar.

1974 yılında kurulan CHP-MSP Hükümeti sona ermiş, 1975 yılında Süleyman Demirel'in Başbakanlığında AP, MSP, MHP ve Cumhuriyetçi Güven Partisi ortak bir hükümet kurmuştur. 1. Milliyetçi Cephe Hükümeti adı verilen hükümet, TBMM'den güvenoyunu almıştır. 1. Milliyetçi Cephe Hükümetinde Süleyman Demirel Başbakan, Necmettin Erbakan, Alparslan Türkeş ve Turan Feyzioğlu ise başbakan yardımcılarıdır. MSP'nin yedi bakanlığı vardır.

Hükümet yeni kurulduğu için illerden heyetler hayırlı olsun ziyaretlerine gelmektedirler. Bir yandan milletvekilleri girip çıkar içeriye. Bir yandan sabit telefonlar sürekli çalar. M. Fatih Uğurlu, bu hengâmede gelen heyetleri makama arz eder, makam onları kabul eder. İlk günler tek başınadır ve bu karmaşık ortamda hata yapmamaya, işini beklediği ölçüde başarıyla yürütmeye çaba-

lar. Zamanla özel kaleme yeni elemanlar alır. İleriki zamanlarda memur, müdür yardımcısı gibi kadrolarda 18 kişilik bir çalışma grubu oluşturur.

Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan şehirli bir insandır. Giyimi kuşamı özenlidir. Bu yöndeki alışverişleri özenli ve ince bir

tercihin ürünüdür. Belli markaları tercih eder. Takım elbiselerini belli markaların usta terzileri ölçüsünü alarak diker, üzerine tam oturur. Her zaman önü düğmeli, son derece kibar, nazik, beyefendi bir insandır. M. Fatih Uğurlu'ya son derece esnek bir çalışma ortamı sağlar.

MTTB Başkanlığı döneminden tanıdığı Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı Ekrem Ceyhun Başbakanlık Müsteşarı olmuştur. Bir gün koridorda karşılaşırlar, Necmettin Erbakan'ın özel kalem müdürü olduğunu öğrenince çok memnun olur. Zaman zaman Ekrem Ceyhun'un yanına gider. Ekrem Ceyhun'un bakanlarüstü bir konumu vardır. Bütün bakanlar hürmet ederler. Son derece deneyimli bir bürokrattır. Özel Kalem Müdürüne M. Fatih Uğurlu'yu tanıtır ve her türlü işinde yardımcı olması talimatı verir.

M. Fatih Uğurlu, Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'la çeşitli seyahatlerde birlikte olur. Erbakan'ı ihlaslı bir insan olarak tanır. Bir seyahatte Tekirdağ'da törenler yapılır. Trakya'da çeşitli ilçelerde dolaşılır. Tekirdağ'daki törenlerin ardından İstanbul'a geçilir. Necmettin Erbakan İstanbul'da direkt Fatih Camii'ne gider. Günlerden Cumadır. Yanlarında yalnızca bir şoför ve bir koruma vardır. Fatih Camii'ne girerler. Cumaya bir saat vardır, bu nedenle camide kimse yoktur. Erbakan Hoca mihrabın sağ tarafına diz çöker oturur. M. Fatih Uğurlu biraz arkasında sağ tarafına oturur. Erbakan Hoca, başına takkesini takar ve bir saat tefekkürde kalır.

Bir başka seyahatte Bolu Dağı civarında bazı törenler için yola çıkılır. Gerede'de Demir Çelik Fabrikası'nın temeli atılacaktır. Göynük'te Akşemsettin Hazretleri'nin makamına uğranılır, Heyet az sayıda kişiden oluşmaktadır. Necmettin Erbakan Akşemsettin Hazretlerinin türbesinde de yine bir saat civarında tek başına tefekkürde kalır, dua eder, zikir eder. Bolu'da konvoy toparlanır, tekrar hareket edilir. Yolun son derece müsait olduğu bir bölümünde şoför sürati artırdıkça artırır. Erbakan Hoca'nın yüzünde hiçbir tedirginlik yoktur. Dudakları kıpır kıpırdır, duasını, zikrini yapmaktadır. Törenler yapılır, temel atılışı gerçekleştirilir, Ankara'ya dönülür.

Bir seyahatte, Adana'da BOTAŞ boru hattının açılış törenleri gerçekleştirilir. Dönüşte Maraş'a da uğranılması planlanmıştır. Maraş'ta çeşitli programlar yapılacaktır. MSP Maraş İl Başkanı Ahmet Gedemenli büyük bir karşılama organizasyonu düzenler. Maraş'taki bütün ticari taksileri kiralar, içine gençleri doldurur. MSP amblemlili tişörtler giydirir. Ancak Necmettin Erbakan iki saat gecikir. Çünkü geçtikleri her yerde halk yolunu kesmektedir. İki saatlik bir gecikmenin ardından şehrin 30-40 kilometre dışında il başkanı heyeti karşılar. Kucaklaşır kucaklaşmaz Erbakan Hoca'ya "Hocam nerede kaldınız? O kadar organizasyon yaptık. Millet perişan oldu" der. Necmettin Erbakan liderliğini konuştu: "İyi bir komutan askerlerine sahip olur" der.

M. Fatih Uğurlu, Necmettin Erbakan'ın yakınında bulunduğu süre içerisinde onun millet ve memleket sevdasına yakından tanıklık eder. Ağır sanayi hamlesinin adım adım sahaya yansıtılmasına ilişkin törenlere bizzat katılır, daha sonraki dönemlerde bunların nasıl akim bırakıldığını içi acıyarak takip eder. İHA'ların SİHA'ların temelinde, Tusaş, Havelsan, Roketsan, Aselsan gibi Necmettin Erbakan'ın hayalini kurduğu, projelendirdiği ve temelini attığı kuruluşların yer aldığını bilir. Aselsan'ın temelini atılışında M. Fatih Uğurlu, Necmettin Erbakan'ın hemen yanındadır.

M. Fatih Uğurlu 1. Milliyetçi Cephe Hükümeti ve 2. Milliyetçi Cephe Hükümeti döneminde Başbakan Yardımcısı olarak görev yapan Necmettin Erbakan'ın Özel Kalem Müdürlüğü görevini üstlenir. 1978 yılında 11 milletvekili meşhur Güneş Motel görüşmesinin ardından Süleyman Demirel'in genel başkanı olduğu Adalet Partisi'nden istifa ederek CHP'ye katılırlar. Meclis'te gerçekleştirilen güven oylamasında Süleyman Demirel'in başbakan olduğu, Necmettin Erbakan ve Alparslan Türkeş'in başbakan yardımcısı olduğu hükümet düşer. Yeni hükümet Bülent Ecevit başbakanlığında kurulur. Adalet Partisi'nden istifa ederek CHP'ye geçen 11 milletvekilinden 10'una bakanlık verilir.

Bu süreci M. Fatih Uğurlu şöyle anlatmaktadır: “Daha sonra yeni hükümet kuruldu. Ecevit hükümeti kurulduğunda çok çirkin olaylar cereyan etti. Mesela Milli Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ 5000 tane militanla bakanlığı bastı, bakan olarak geliyor. Özel Kalem Müdürü bir abimiz vardı, benden çok yaşlı, onun isimliğini ceketinin göğüs cebine sokup yırtarak, adamı tartaklayarak dışarı atmışlar. Atama onay falan olmadan militanlar bakanlıklara birer ikişer kişi gidiyor, daire başkanlığı, genel müdürlük koltuklarına otuyorlardı.”

Ecevit Hükümetinin Başbakanlık Müsteşarı Ahmet Durakoğlu, M. Fatih Uğurlu’yu çağırır. Görevden alınacağını söyler. Ertesi günü Resmi Gazete’de görevden alındığına ilişkin karar yayımlanır. Başbakanlık’ta Halkla İlişkiler Birimi’ne görevlendirilir. M. Fatih Uğurlu’nun Özel Kalem ve daha sonraki Başbakanlık raportörlüğü görevi birçok yurt içi seyahatle ve tatlı hatıralarla 23.05.1975 günü başlayıp 31.12.1978 gününe kadar 3 yıl 6 ay 8 gün sürer.

M. Fatih Uğurlu, Necmettin Erbakan’ın Özel Kalem Müdürü olarak göreve başladığından 23 yaşındadır. Yaşının çok genç olduğunu, bu makamda yaşça daha olgun birisinin bulunması gerektiğini ifade eder, resmi olarak 5.’inci derece Özel Kalem Müdür Yardımcılığı kadrosuna atanır. İlerleyen zaman içerisinde Hasan Dikici’nin tavsiyesiyle İlyas Demirci Özel Kalem Müdürlüğü kadrosunu üstlenir.

M. Fatih Uğurlu, Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan’ın Özel Kalem Müdürü olarak görev yaptığı sırada, 1975 yılında Eczacı Necla Hanım’la evlenir.

Edebiyat Dergisi Günleri

1960’lı yılların sonlarında Nuri Pakdil ve Rasim Özdenören Devlet Planlama Teşkilatında çalışmakta, Erdem Bayazıt Mil-

li Kütüphane’de, Mehmet Akif İnan da Türk Taşıt İşverenleri Sendikasında çalışmaktadır. Mehmet Akif İnan; Nuri Pakdil, Rasim Özdenören ve Erdem Bayazıt düzenli bir şekilde bir araya gelir, sohbetler yaparlar. Bu sohbetler sırasında, bir dergi çıkarma düşüncesi doğar. Nuri Pakdil, Türkiye’deki edebiyatla estirilen yabancılaşma fırtınalarının üstesinden, yine edebiyatla estirilecek rüzgarlarla gelinebileceğine inanır. Pakdil, Türkiye’deki ekonomik yoksulluğun kültürel yoksulluktan kaynaklandığını, kültürel yoksulluğun üstesinden gelmeden, ekonomik yoksulluğun üstesinden gelinemeyeceğini sürekli vurgular. Sohbetlerinde sık sık, “Arkadaşlar gemileri yakalım. Herkes oyunu edebiyattan yana kullansın. Ben oyumu her zaman edebiyata veriyorum” diyen Pakdil’in öncülüğünde Edebiyat dergisinin ilk sayısı, 1969 yılının Şubat ayında yayımlanır. Edebiyat’ın kurucuları; Nuri Pakdil, Mehmet Akif İnan, Rasim Özdenören ve Erdem Bayazıt’tır.

Edebiyat dergisinin Akay Yokuşunda Demirciler Pasajındaki bürosu aynı zamanda edebiyatseverlerin toplandığı bir yer olur. Bilhassa gençler, Edebiyat dergisinin bürosundaki işlere büyük bir keyifle katkıda bulunurlar. Bir kısmı kitap paketlerini raflara yerleştirir, bir kısmı hazırlanan paketleri postaya verir; herkes bir şeylerle meşgul olur. Çaylar içilir, sohbetler yapılır. Edebiyat dergisi epeyce geniş ve uzun süren bir heyecan, bir edebiyat ve düşünce ortamı oluşturur. Bu gençlerden birisi de M. Fatih Uğurlu’dur. M. Fatih Uğurlu, Edebiyat dergisinin ortamını şu sözlerle dile getirir: *“Bu arada Ankara’da Edebiyat Dergisi çıkıyor Nuri Pakdil’in. Biz mesai çıkışlarında oraya uğruyoruz. Gece saat 12’ye, 1’e kadar oturuyoruz. Edebiyat’ın yeni sayısı çıkmışsa paketlemeye yardım ederdik, Edebiyat dergisini paketlemek çok ciddi bir iştir, çok itina gerekiyor. Edebiyat yazısı öne gelecek, solcu bir yazara gidecekse yastık olarak hangi gazeteyi, başka birisine gidecekse hangi gazeteyi kullanacaksın dikkat etmelisin. Ondan sonra yastığın üstüne ambalaj kâğıdını koyacaksın. Ondan sonra paketlerken naylonun yapıştırılması, bantlanması falan çok büyük bir iş. Nuri abi hepsine dikkat ederdi, yanlış yapamı fırçalıyordu. Çalışmanın sonunda zeytin, peynir, helvadan müteşekkil güzel ziyafet çekerdi*

mutfakta. İşte herkes ordaydı; Bahri Zengin, Cahit Zarifoğlu, Akif İnan, Erdem Bayazıt, Alaattin Özdenören, Rasim Özdenören ve biz gençler...”

M. Fatih Uğurlu, Edebiyat dergisinin yayımlanması, dağıtılması, satılması süreçlerinde katkıda bulunduğu gibi dergide yazı da yayımlar. Nuri Pakdil, Edebiyat dergisi yazarlarına birer müstear isim armağan etmektedir. M. Fatih Uğurlu’nun müstear adı ise İdris Tunç olur.

Nuri Pakdil, 1934 doğumludur. Özdenören Kardeşler, Mehmet Akif İnan, Erdem Bayazıt ve Cahit Zarifoğlu ise 1940 doğumludur. M. Fatih Uğurlu, Arif Ay, Turan Koç gibi gençler ise 1940 doğumlu kuşağın 10 yaş gencidirler. 70’li yıllarda Edebiyat dergisi çevresinde bulunduklarında 20’li yaşlarındadırlar. 1976 yılında Nuri Pakdil dışındaki isimler Edebiyat’tan ayrılarak Maveria dergisini kurduklarında Nuri Pakdil, Edebiyat dergisini bu gençlerle birlikte çıkarmaya başlar. Edebiyat Dergisi Yayınları’nda da bu genç isimlerin kitapları yayımlanır. Maveria’nın yayın hayatına başlaması Edebiyat dergisinin yeni bir sürgün vermesine vesile olur.

Nuri Pakdil, kişiliğiyle de gençleri etkiler. Nuri Pakdil dik bir insandır, parayı sevmez, cüzdanı sevmez. Cüzdan kullananlardan nefret eder. Paraları her zaman buruşturarak, yıpratarak kullanmayı sever. Nuri Pakdil, son derece arı bir dil kullanır. Edebiyatını, sanatını, düşüncesini bu dil tercihiyle toplumun tüm kesimlerine ulaştırmayı düşünür.

M. Fatih Uğurlu, Edebiyat dergisinin Türkiye’de yerli kültürün neşvesi bulması yönündeki misyonuna ve bu misyonun halka halka yayılışına ilişkin ise şu düşünceleri dile getirir: “Edebiyat’ta yayımlanan düşünce yazıları, şiirler, öykü ve oyunlar düşüncemizin daha sağlıklı bir biçimde her türlü bulanıklıktan arınmış bir biçimde anlaşılmasını sağlamaktadır, Edebiyat’la haşır neşir olmuş birçok sanatçımızı çeşitli periyodiklerde izlemekteyiz şimdi sevindirici olanı da budur zaten bir sanatçı için. Yazıların ötesinde bir de konuşulan vardır ki onun yeri de ayrıdır. Güzel demlenmiş çayların ardından geç

vakitlere kadar süren konuşmaların az mı yararı olmuştur bizlere? Bu konuşmalarladır ki genç arkadaşlarımızın ufku genişlemiş ve olaylara bakışları daha anlamlı bir hal almıştır.”

M. Fatih Uğurlu, Başbakanlık Özel Kalem’inden ayrıldıktan bir yıl sonra askere gider, Edebiyat dergisiyle ilgisi askerde de devam eder, askerde Nuri Pakdil’le mektuplaşır. Nuri Pakdil’in M. Fatih Uğurlu’ya yazdığı mektuplar, Edebiyat Dergisi Yayınları arasında yayımlanan Mektuplar adlı üç ciltlik kitapta yer alır. Mezkur eserin 1. cildinde çoğu askerdeki M. Fatih Uğurlu’ya yazılmış 12 mektup yer almaktadır. Bu mektuplarda M. Fatih Uğurlu’nun da Nuri Pakdil’e yazdığı 8 mektuptan söz edilmektedir. Ancak M. Fatih Uğurlu’nun Nuri Pakdil’e yazdığı mektuplar özel arşivdedir.

Mavera Dergisi

Büyük Doğu, Diriliş ve Edebiyat dergilerinin yayınlarına ara verdiği 1976 yılında, Necip Fazıl, Sezai Karakoç, Nuri Pakdil çevresinde yer alan, onların her zaman yanlarında olan, yazdıklarını özümseyen, dergilerin yayınlarına ara vermesinden üzüntü duyan şairler ve yazarlar, birikimlerini paylaşmak amacıyla, bir dergi çıkarma girişiminde bulunurlar.

Dergi çıkarma girişiminde bulunan bu isimler, Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Mehmet Akif İnan, Bahri Zengin, Hasan Seyithanoğlu, Alaeddin Özdenören ve Nazif Gürdoğan’dır. Dergiye isim olarak, Rasim Özdenören tarafından “Mavera” ismi önerilir. Derginin başlangıçtaki yönetim yeri, Özdenören’in evi ve Kızılay’da Kültür Bakanlığı’ndaki odasıdır. Hazırlıklar tamamlandıktan sonra, Mavera dergisinin ilk sayısı 1976 yılının Aralık ayında yayınlanır.

Mavera’nın çıkış sebebi, derginin ilk sayısında yer alan bir mektupla kamuoyuna duyurulur. Söz konusu mektupta; “Mavera, bir yaşama biçimi hâlinde öz uygarlığımızı yeniden yürürlüğe koyma davasını güdenlerin edebiyat alanındaki bir buluşma yeridir.”

denilir. Dergilerin dağıtımında büyük güçlük çekildiği, Nuri Pakdil'in "Kızılay'da bir kitapevi açmak, bir üniversite kurmak kadar önemlidir" dediği yıllarda, iş dünyasından Saim Altunbaş'ın yardımlarıyla, Kızılay'da Fransız Kültür Merkezi'nin karşısında, Bayındır Sokak'ta ve Zafer Çarşısı'nda, Akabe Kitabevleri ve Yayınevi kurulur.

M. Fatih Uğurlu, Maveria dergisinin çıkmaya başladığı günlerde Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'ın Özel Kalem Müdürü olarak görev yapmaktadır. Maveria dergisine Necmettin Erbakan adıyla kocaman bir çelenk gönderir. Maveria'yı çıkaran öncü isimler çelengin M. Fatih Uğurlu'nun fikri olduğunu tahmin ederler ve bunu da ona söylerler.

M. Fatih Uğurlu, Maveria'yı çıkaran isimlerin hepsini tanımaktadır. Maveria'nın çıkışını sorgulamaz. Büyük Doğu çıkarken Diriliş'in çıkmasını, Edebiyat çıkarken Maveria'nın çıkmasını bir hayır ve bereket olarak görür.

M. Fatih Uğurlu, 1.12.1976 tarihinde Vandan Ankara'ya dönerken uçakta "Yayına Başlarken Maveria" başlıklı bir yazı kaleme alır. Uğurlu, mezkûr yazıda Maveria'nın çıkışını şöyle değerlendirir:

"Edebiyatımızda bir sayfa daha açıldı. Maveria dergisi ile. Edebiyat dergisi olarak alışılmışlığın dışında bir yapıya sahip olan maveria bir boşluğu dolduracaktır.

Kurucuları önceden de tanınan isimleri, Erdem Beyazıt'ı, Akif İnan'ı, Cahit Zarifoğlu'nu, Rasim Özdenören'i, edebiyat okurları, diğer bir deyimle yerli düşünce mensupları gayet yakından tanır- lar. Beyazıt'ın ve diğerlerinin şiirleri poster olmuş evimizi, pankart olmuş meydanımızı süslemiştir. Daha çıkmadan belirli bir okuyucu kitlesine sahiptir Maveria.

Ankara'da öteden beri yayınlanan, aydın kesimde saygın bir değer kazanan, yerli düşünce karşıtlarına da kendisini iyice kabul ettiren (Politika gazetesinde ki Arapça ve Osmanlıca tartışmaları

gibi) -son zamanlarda bazı zıt görüşlerin, Edebiyat'ın vurguladığı konuları işlemekte, bu işleme esnasında Edebiyat'ın ve sayın Nuri Pakdil'in ismini anmamaya gayret göstermekte oldukları gözden kaçmamaktadır.- Yayıncılık için en verimsiz bir mevsim sayılan yaz günlerinde bile sürekliliğini ve disiplinini başarı ile koruyan Edebiyat'ın yanında Maver'a konulara yeni bir açılım, yeni bir bakış açısı getirecektir."

Mavera'yı çıkaran kadro Edebiyat dergisinden resmen ve fiilen kopmuştur. Bu isimler, Maver'a'yı çıkarmaya başladıkları Aralık 1976'dan sonra Edebiyat'ta yazı yayımlamamışlardır. Ancak M. Fatih Uğurlu'nun Maver'a'nın çıkışını olumsuz karşılamamakla birlikte Edebiyat'tan da kopmadığı, Edebiyat'la bağını sürdürdüğü ve yazı da yayımladığı görülmektedir.

Mavera dergisi, daha sonra Kayserili halı tüccarı Saim Altunbaş'ın küçük geldiği için boşalttığı ve peşin ödediği kira müddetince de bedelsiz kullanımına izin verdiği Ankara'da Bayındır Sokak, Numara 30/C'de yer alan işyerini ofis olarak kullanır. Burası Maver'a ekibinin ve muhiplerinin buluşma noktası olur aynı zamanda. M. Fatih Uğurlu da bu buluşmalarda zaman zaman yer alır. Dükkânın önünde bir çınar ağacı vardır, altı gölgeliktir. Yazın çok güzel olur. Yaz günleri mesaisini bitiren Maver'a muhipleri bu çınarın altında bir araya gelir.

İlerleyen dönemde, Saim Altunbaş ile ortakları, Bayındır Sokak 50/1'deki yazıhanelerini de Maveracılar ile paylaşır. Dört odadan ibaret olan bu dairenin iki odası derginin idarehanesi olarak kullanılır. Burası daha ferahdır, içerisi halı döşelidir. M. Fatih Uğurlu burasının da müdavimi olur. Bir keresinde, içeriye girdiğinde Alaattin Özdenören ve Cahit Zarifoğlu'yu güreşirken görür. Onu görünce güreşmeyi bırakırlar, Alaattin Özdenören'in gözlüğünü arayışı M. Fatih Uğurlu'nun gözünün önünden gitmez.

M. Fatih Uğurlu Maver'a'da da birkaç yazı yayımlar. M. Fatih Uğurlu, aynı dönemde ayrıca 1977 yılında İstanbul'da yayın hayatına başlayan Yeni Devir gazetesinde de yazılar yayımlar.

Askerlik

5 Ocak 1978 tarihinde Bülent Ecevit'in Başbakanlığındaki 42. Hükümet kurulunca, 1978 yılının Ocak ayında Özel Kalem Müdürlüğü görevinden alınarak Halka İlişkiler Bürosunda görevlendirilen M. Fatih Uğurlu, burada yaklaşık bir yıl çalışır. 1978 yılının sonlarında ise askere gider.

Askerliği 4 ay İstanbul'da Tuzla Piyade Okulu'nda ve 14 ay Bitlis Tatvan'da 10. Piyade Tabur Komutanlığında olmak üzere toplam 18 ay sürer.

M. Fatih Uğurlu, askere emsallerinden üç dört yıl geç gitmiştir. Özel kalem müdürüyken askerliğini hep erteler. Tuzla Piyade Okulu bin iki yüz kişinin olduğu bir yerdir. 56. dönemin mevcudu bu kadardır. Eğitim alanında askerliğin mantığını kısa sürede kabul ettiğinden fazla zorluk çekmez. Sabah namazlarını Milli Nizam Partisi Yozgat eski Milletvekili Hüseyin Abbas'ın 1950'li yıllarda yapılmasına öncülük yaptığı camide kılar. Hüseyin Abbas, askerlik yaptığı sırada yatakhaneinin önüne, önce gazino olarak bir inşaatla başlamış, sonra da inşaatı minare ekleyerek camiye çevirmiştir. M. Fatih Uğurlu'nun askerlik yaptığı dönemde cami bazen almaz, sabah namazlarında birkaç kere dolup boşalır.

Tuzla Piyade Okulu'ndaki eğitiminin tamamlayan M. Fatih Uğurlu kurada Tatvan'ı çeker. Tatvan'da Destek Bölüğü Silah Takım Komutanı olur. Tabur Sorgun'dadır. Burası Tatvan'a 7 km uzaklıkta Van Gölü'nün kıyısında askeri bir alandır. Buradan Ahlat'a gider, uçaksavar atışlarına katılır. 4 aydan sonra tugay komutanı değişir. Yeni gelen tugay komutanı yaver arar, M. Fatih Uğurlu'yu yaver olarak seçer. Ertesi günü yaver olarak göreve başlar. Bu görevi oldukça rahattır. Askerde emir subayının odasında da küçük bir kitaplık vardır. Şevket Süreyya'nın "Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa" başta olmak üzere birçok kitabı orada okuma imkânı bulur. M. Fatih Uğurlu, 10 ay süresince yaverliğini yaptığı Süleyman Gülcü Paşa ile vefat ettiği 2019 yılına kadar irtibatını

sürdürür, ailece görüşür, vefat ettiğinde de Manisa Salihli'ye giderek cenazesine katılır.

1978 yılının son aylarında askere giden, 1980 yılının bahar aylarında da askerlik görevini tamamlayan M. Fatih Uğurlu, çok da teferruatlı olmayan eşyalarını kolileyerek Ankara'ya döner.

D- ÜST DÜZEY MEMURİYETLER – KÜLTÜR BAKANLIĞI, PLANLAMA, ŞHÇEK

Kültür Bakanlığı Müfettişliğı

M. Fatih Uğurlu askerdeyken 12 Kasım 1979 tarihinde Süleyman Demirel'in başbakanlığında MSP ve MHP'nin dışarıdan desteklediğı bir azınlık hükümeti olan 43. Hükümet kurulmuştur. Bu hükümetin Kültür Bakanı Sivas Milletvekili Tevfik Koraltan'dır. Tevfik Koraltan, muhafazakar bir zattır.

O dönemde yönetmelik değışikliğı yapılarak Kültür Bakanlığı Teftiş Kurulu, açıktan atama yapar. Üniversite mezunu olma ve belli bir süre kamu hizmetinde bulunma şartı dışında bir şart aranmaz. Buraya müracaat eden M. Fatih Uğurlu, açıktan müfettiş olarak tayin edilir.

M. Fatih Uğurlu, askerlik dönüşü 1980 yılında müfettiş olarak göreve başlar. Önce refakatçi müfettiş olarak görev yapar. Tecrübeli bir müfettişle birlikte ilk görevi olan Adapazarı'na bir soruşturmaya gider. Yanında eski milli boksörlerden, uzun yıllar Kültür Bakanlığı'nda müfettişlik yapmış Senih Vehbi Sayın adında bir müfettiş vardır. İlk ifadeden sonra M. Fatih Uğurlu kanaatini belirtir. Soruşturma yedi gün devam eder. Çok sayıda ifade alınır. Senih Vehbi Sayın kanaatini sorar. İlk söylediğinin tam tersi bir kanaate ulaşmıştır. Bütün tarafları tamamen dinledikten sonra kanaat oluşturmaının gereğini ilk soruşturmada öğrenir.

M. Fatih Uğurlu, o güne kadar MTTB Başkanlığı yapmış, Başbakanlık Özel Kalem Müdürlüğünde bulunmuş, bakanlarla, başbakanlarla defalarca görüşmeler yapmış, askerliğini emir subayı olarak yapmıştır. Epeyi hayat tecrübesine sahip olmasına karşın ilk soruşturmasında yaşadığı tecrübe M. Fatih Uğurlu için hayatı boyunca unutmadığı öğretici bir tecrübe olur.

M. Fatih Uğurlu, Kültür Bakanlığı'nda müfettişken 12 Eylül 1980 darbesi gerçekleşir. Hükümet görevden ayrılır, askeri hükümet kurulur. Bülent Ulusu Başbakan olur, yarı sivil yarı askeri bir hü-

kümet kurulus, Cihat Baban Kültür Bakanı olur. Cihat Baban'ın ayağında gut hastalığı vardır, yürümekte güçlük çekmektedir. Kültür Bakanlığına bir albay Kültür Bakanlığı Genel Sekreteri olur. Bakan Cihat Baban sivildir ama askeri idareye karşı albay bakanlığı koordine eder. Yavuz Bülent Bakiler de önceki bakan tarafından göreve getirilmiş müsteşar yardımcısı olarak göreve devam etmektedir.

Kültür Bakanlığında Bakan Cihat Baban ve Bakanlık Genel Sekreteri olan albay, eski memuriyet sınavlarının incelenmesi kararı alırlar. Bir inceleme ve soruşturma başlar. Bu hususta M. Fatih Uğurlu'yu da görevlendirirler. Bu görevle, içinde bulunduğu grupla birlikte Güneydoğu ve Akdeniz vilayetlerini gezer, Elazığ, Diyarbakır, Mardin, Urfa, Adana, Antalya, Muğla illerindeki soruşturmaları yapar. M. Fatih Uğurlu, teftiş esnasında prensip olarak çok somut bir suç olmadıkça kimseyi suçlamaz. Müfettişliği ceza veren bir müessese olarak değil, daima rehberlik yapan bir müessese olarak görür.

1981 yılında Askeri idare döneminde Kültür Bakanı değişir. İlhan Eviyaoglu Kültür ve Turizm Bakanı olarak atanır. Yeni Bakan'ın çeşitli uygulamaları çalışma huzurunu bozar. Bakan, personelle uğraşmaya başlar. M. Fatih Uğurlu ve arkadaşları içeriden görevden alınacaklarına ilişkin bilgiler alırlar. Böylesine tedirgin oldukları bir süreçte M. Fatih Uğurlu ve içerisinde bilahare Diyanet İşleri Başkanlığı da yapacak olan Mehmet Nuri Yılmaz'ın da yer aldığı arkadaşları, Zincirbozan'dan yeni dönmüş bulunan Süleyman Demirel'le evinde görüşürler. Ancak Demirel yaralarına merhem olmaz. Daha sonra Bülent Ulusu hükümetinde Başbakan Yardımcısı olan Turgut Özal'ın o sırada danışmanı olan eski MSP Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Keçeciler'le temas kurarlar. M. Fatih Uğurlu, Mehmet Keçeciler'i MSP döneminden tanımaktadır. Mehmet Keçeciler durumu Turgut Özal'a intikal ettirir, Özal yapılacak olan operasyonu durdurur

M. Fatih Uğurlu Kültür Bakanlığı Müfettişliğine 4 yıl devam eder. Ancak müfettişlik zor bir görevdir. Uzun süre evden ayrı kalınmaktadır. Kalınan misafirhaneler rahat değildir. Evin rahatlığı ve

imkanlarından uzakta olmak huzursuzluk meydana getirmektedir. Uzun süren görevlerde bazen en yakın arkadaşlarla bile münakaşa edilebilmektedir. M. Fatih Uğurlu, yakın bölgelere gidildiğinde mutlaka hafta sonunu evde geçirmeye dikkat eder, ancak uzak bölgelerdeki görevlerde bu söz konusu olamamaktadır.

M. Fatih Uğurlu, müfettişlik görevi sıkıntılı bir hal alınca Devlet Planlama Teşkilatına geçmek için teşebbüste bulunur. Bu konuda tanıdığı kimi dostları, arkadaşları, büyükleri epeyce referans olurlar. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı Yusuf Bozkurt Özal'dan randevu alınır. Yusuf Bozkurt Özal görüşmede, daha önce nelerde çalıştığını sorar. Başbakanlık'ta çalıştığını söyleyince, nerede çalıştın, der; Necmettin Erbakan'ın özel kalem müdürlüğünü yaptım deyince de memnuniyetini belirtir ve Uğurlu'dan Erbakan Hoca'ya selam söylemesini ister. Oysa bazı kişiler Erbakan'ın özel kalem müdürlüğünü yapmış olmasının Planlama'ya geçişine engel olabileceğini ifade etmişlerdir.

Bu görüşmenin ardından M. Fatih Uğurlu, Planlama'da, 1984 yılında, Devlet Planlama Teşkilatı Personel Dairesi Başkanı olarak göreve başlar. Göreve başladığının ertesi günü Milliyet'te bir haber çıkar. Erbakan'ın özel kalem müdürü Personel Dairesi Başkanı oldu, diye. Kadrolaşma yapılıyor, denilir, Yusuf Bozkurt Özal, bu tür haberlere aldırılmaz.

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı'nın (ESAV) Kurulması

12 Eylül 1980 darbesi, kendinden önceki diğerleri gibi kazanılmış bütün demokratik hakları ortadan kaldırır. O güne kadar kurulmuş olan dernekler, vakıflar, sendikalar ve siyasî partiler kapatılır. 6 Kasım 1983 tarihinde yeniden yapılan seçimlerle darbe ile kesintiye uğrayan demokratik işleyiş yeniden, ancak kontrollü olarak başlatılır. Darbe yönetiminin desteklediği Turgut Sunalp değil, milletin istediği Turgut Özal seçimleri kazanır.

Genel seçimlerin ardından demokratik işleyişin en önemli parçası olan dernek, vakıf türü örgütlenmelerin de yeniden hayata geçirilmesine dönük çalışmalar hızlanır. M. Fatih Uğurlu ve arkadaşları Kültür Bakanlığı'nda ve dışarıda çeşitli mahfillerde yaptıkları sohbetlerde bir vakıf kurma düşüncesini geliştirirler. Vakıf kurma düşüncesi, hayatın tekdüze gitmesinin bir manasının olmadığı, bir şeyler yapmak gerektiği düşüncesinden kaynaklanır. Esav'ın ilk kuruluş toplantısı Avukat Yusuf Akmaz'ın ofisinde yapılır. İlk toplantıya 15-20 kişi katılır. Daha sonraki toplantılarda bu sayı 40'ı bulur. Sıkıyönetim olmasına rağmen legal bir faaliyet yapma düşüncesindedirler.

Bir vakıf tüzüğü hazırlayarak, 40 kişilik kurucu listesiyle birlikte gerekli müracaatı yaparlar. Sıkıyönetim vardır. Kenan Evren cumhurbaşkanıdır. Liste incelenir. Listedeki bürokrat olanlar dışındaki mali müşavir, avukat, esnaf gibi kurucular uygun bulunmaz. 40 kişilik listeden yalnızca M. Fatih Uğurlu, İbrahim Atalay ve Süleyman Gül kalır. Vakıf, 27.07.1984 tarihinde kurulur. Vakfın kurucu başkanı Süleyman Gül, Yönetim Kurulu Başkanı M. Fatih Uğurlu olur. Karanfil Sokak No: 40/14'te bir yer kiralanır. Aidat ve bağışlarla ilk yıllarda öğrencilere burs verilir. Vakıf memurların buluşma yeri olur. Çay ve simit sürekli bulundurulur.

Vakfın "Perşembe Sohbetleri" dikkat çeker. Mehmet Altınsoy, Ali Talip Özdemir, Lütfü Doğan, İsmet Özel, Mustafa İsen gibi pek çok kültür, sanat ve siyaset adamı 'Perşembe Sohbetleri'nin konugu olur. 1992-1995 yılları arasında Bosna Savaşı sırasında yardım kampanyaları organize edilir.

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (ESAV), İbrahim Atalay'ın tavassutuyla Politik Araştırmalar Merkezi'ne (PAM) dönüşür. Başına Abdullah Gül geçer. AK Parti'nin kuruluş çalışmaları'nın bir kısmı burada yürütülür. AK Parti'nin iktidara gelmesinin ardından 2002 yılında Politik Araştırmalar Merkezi (PAM) de kapatılır.

Devlet Planlama Teşkilatı'nda Geçen Günler

M. Fatih Uğurlu, 1984 yılında Devlet Planlama Teşkilatı Personel Dairesi Başkanı olarak göreve başladıktan sonra buradaki kadronun güçlendirilmesi için tanıdığı bazı isimleri Personel Dairesi Başkanlığına naklen alır. Devlet Planlama Teşkilatı personelinin iş ve işlemlerini disipline eder. Özlük dosyalarını yeniden düzenler. Hakkaniyete dayanan bir düzen ve işleyiş kurar. Terfi edenlerin terfi yazısını gönderir. Sözleşmeli kişilerin sözleşmelerinin birer örneğini kendilerine verir. Arşivi düzenler. Modern dosyalama sistemi kurar.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı Yusuf Bozkurt Özal, mümin bir insandır, dindardır. Uçak seyahatlerinde walkmanına Kur'an Kerim kasetleri koyar, dinler. Eşi Alman asıllı Müslüman olmuş bir hanımdır, Türk adetlerini, Türk yemeklerini, el işlerini sever. Kesinlikle balo, kokteyl gibi organizasyonlara katılmaz.

M. Fatih Uğurlu, bir defasında Yusuf Bozkurt Özal'a 99'luk bir Oltu tespihi hediye eder. Oltu'dan yaptırıp getirtmiştir. Tespih hediyesi Yusuf Bozkurt Özal'ın çok hoşuna gider. Kısa bir süre sonra M. Fatih Uğurlu'yu yanına çağırır. Tespihi gösterir, Tespihin tanelerinin 100 tane olduğunu söyler. Uğurlu, tespihi alır, Hacı Bayram'a gidip düzelttirir, tekrar takdim eder.

Planlama'da Genel Sekreter, Rasim Özdenören'dir. Önce genel sekreter yardımcısı olan Özdenören daha sonra genel sekreter olmuştur. M. Fatih Uğurlu'nun Rasim Özdenören'le de güzel çalışmaları olur. Ayrıca müsteşar yardımcıları İmdat Akmermer ve Ertan Yülek'le de uyumlu bir şekilde çalışır.

M. Fatih Uğurlu'nun Personel Dairesi Başkanlığı 6 yıl sürer. 1987 yılında Planlama'ya 40 uzman yardımcısı alınır. Yusuf Bozkurt Özal'ın Uğurlu'ya tam bir güveni vardır. Süreç Yusuf Bozkurt Özal'la istişare halinde, M. Fatih Uğurlu'nun kontrolünde işler. Planlama'ya kabiliyetli genç beyinler kazandırır. Lütfi Elvan, Cevdet Yılmaz gibi daha sonra bakanlık yapan isimler bunlar arasında yer alır.

1967-1973 yılları arasında Planlama'da çalışan, 1973 yılında istifa ederek ayrılan Nuri Pakdil, 1988 yılında M. Fatih Uğurlu'nun görev yaptığı sırada yeniden Planlama'ya döner. Uğurlu Pakdil'in Planlama'ya dönüşüne de Rasim Özdenören'le birlikte vesile olur. Nuri Pakdil, M. Fatih Uğurlu'nun kardeşi Sezai Uğurlu'nun görev yaptığı daireye atanır. Sezai Uğurlu, Edebiyat dergisinde şiirleri yayımlanmış, Edebiyat Dergisi Yayınları arasında çıkan "Öpünce Güvercin Oluyordu Sabahlar" adlı bir şiir kitabı bulunan, Nuri Pakdil'le hukuku olan bir isimdir.

M. Fatih Uğurlu, Planlama'da toplam 22 yıl çalışır. 17.12.1984 - 15.05.1990 tarihleri arasında Personel Dairesi Başkanı, 15.02.1990 - 30.09.1990 tarihleri arası Yayın ve Temsil Dairesi Başkanı olarak görev yapar. 01.10.1990 - 03.06.1992 tarihleri arasında Planlama'da değildir. Bu arada Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapar. 03.06.1992 tarihinde Planlama'ya müşavir olarak tekrar döner. 03.06.1992 - 16.08.2006 tarihleri arasında Devlet Planlama Teşkilatı Müşaviri olarak görev yapar.

M. Fatih Uğurlu, Planlama'da çalıştığı dönemde sanat, edebiyat çevresiyle irtibatını sürdürür. Planlama da müşavir olarak görev yaptığı yıllarda Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Kamu Yönetimi'nde lisans tamamlar. Ardından Kamu Yönetimi Yüksek Lisansı yapar. "Belediyelerin Yeniden Yapılanmaları ile İlgili Çözüm Önerileri" adlı kitabı 1995 yılında DPT Yayınları arasında basılır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdür Yardımcılığı

1990 yılında Devlet Planlama Teşkilatında yönetim değişir. Çalışma ortamı ve huzuru bozulur. M. Fatih Uğurlu bir görev değişikliği olmasının kendisi için iyi olacağı düşüncesiyle bir arayış içerisine girer. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na tayini konusunda bir girişimi olur. M. Fatih Uğurlu bir yıl Sosyal Hizmetler Akademisi'nde öğrenim görmüştür. Bu okulun mezunları Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nda istihdam edilmektedir. Bu sahaya yabancı değildir.

Aslında bu görevde maaşı düşmektedir. Hasan Celal Güzel'le istişare eder. O da devlette bir kararnamesinin çıkmasının iyi olacağı kanaatini belirtince Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Genel Müdür Yardımcısı olarak ataması yapılır.

M. Fatih Uğurlu, burada bir kurum kültürü oluşmadığını görür. Bir arşivi yoktur. Eskiden dernek statüsünde olduğu için kurumsal bir üslup gelişmemiştir. Bunları oluşturmaya çabalar. Mevzuatta bazı iyileştirmeler yapılmasına önyak olur. Bazı kritik personelin sözleşmeliliğe geçmesini sağlar. Zaman zaman çocuk yuvalarına habersiz ziyaretlerde bulunur. Buralarda çalışan personelin özensizliğini, burada kalan çocukların bakımsızlığını görünce içi parçalanır. Birtakım tedbirler almaya ve uygulamaya koymaya çabalar.

20 Ekim 1991 seçimlerinin ardından kurulan 49. DYP-SHP Hükümetinde Güler İleri, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı olur. Bakan SHP kanadındandır. Ayrıca, sahaya ve Ankara'ya yabancıdır. M. Fatih Uğurlu, Bakan'a çıkarak istifasını sunar, Bakan istifayı kabul etmez. Bakan'ın yanlış yönlendirmelerle gerçekleştirdiği çeşitli adımlar sıkıntıya yol açar. Bakan üç ay sonra görevden alınır, yerine Türkan Akyol getirilir. M. Fatih Uğurlu, SHP'li bakanlarla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nda bir şeyler yapmanın mümkün olmadığına kanaat getirir.

M. Fatih Uğurlu, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'ndaki yaklaşık iki yıllık dönemde çok zevkli bir çalışma ortamı bulamaz. Planlama'nın planlı yapısının ardından burada oldukça zorlanır. Yeniden Devlet Planlama Teşkilatı'na döner. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'ndaki Genel Müdür Yardımcılığı 01.10.1990 - 03.06.1992 tarihleri arasındadır.

M. Fatih Uğurlu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan ayrılır, ancak Sosyal Hizmetler alanıyla ilgisini hiçbir zaman kesmez. Bu konuda ileriki yıllarda da raporlar hazırlar, raporları ilgisine ulaştırır, yazılar yazar yayımlar, önerilerde bulunur. Bu konuda karşılaştığı bilgi, belge, haber ihtiva eden materyalleri arşivler.

M. Fatih Uğurlu müşavir olarak atanarak Devlet Planlama Teşkilatı'na geri döner. Bu dönemde İlhan Kesici Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarıdır. İlhan Kesici daha önce Planlama'da görev yaptığı için dostlukları vardır. Ancak kısa bir süre sonra, 1993 yılında İlhan Kesici Müsteşarlık'tan istifa eder.

M. Fatih Uğurlu, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığında müsteşarlık müşaviri olarak görev yaptığı yıllarda, müsteşarlık makamına yazdığı yazılarla müsteşarlığın kurumsal yapısının geliştirilmesi ile ilgili önerilerde bulunur.

İKİNCİ BÖLÜM

BÜROKRASİDEN
SENDİKAYA
SENDİKADAN
BÜROKRASIYE

*“Memur Sendikaları Konfederasyonu olarak
amacımız, ülkemizde kuvvetlinin değil,
haklının üstün olduğu, kayırmanın değil,
liyakatin ön plana çıktığı, soygunun değil gelir
dağılımının yer aldığı, baskının değil gerçek
demokrasinin uygulandığını görmektir.”*

M. Fatih Uğurlu (2001)

A- KAMU BÜRO-SEN’İN KURULUŞU ÖNCESİ-SONRASI

Mehmet Akif İnan’la Tanışma

M. Fatih Uğurlu, 1966 yılında lise ikinci sınıf öğrencisiyken Mehmet Akif İnan ile tanışır. Bir ağabey vasıtası ile Türk Ocağına gider. Türk Ocağı’nda Necip Fazıl Kısakürek’in konferansı vardır. Bu yıllarda Mehmet Akif İnan, Türk Ocağı Merkez Müdürüdür. Üstad Necip Fazıl’ı takdim konuşmasını Mehmet Akif İnan yapar. Heyecan dozu yüksek bir konuşmadır. M. Fatih Uğurlu’nun da dikkatini çeker bu konuşma.

Konferanstan sonra Türk Ocağı’nda kalan az sayıda kişi bir arada çay içer. Genç M. Fatih Uğurlu da aralarına sokulur. Bu vesileyle Mehmet Akif İnan’la tanışır. Bu tanışıklık, Edebiyat ve Maveria dergilerinde, Yedi Güzel Adam’ın birlikte yaptığı birçok eylemde yıllar boyunca devam eder. Mehmet Akif İnan ve M. Fatih Uğurlu; İnan’ın Ankara Fen Lisesindeki edebiyat öğretmenliğinde ve sosyal hayatın birçok safhasında beraber olurlar.

1995 yılından itibaren ise Memur Sendikaları Konfederasyonunun kuruluşu safhasında bu görüşmeler sıklaşır. Mehmet Akif İnan, M. Fatih Uğurlu’dan, önce büro hizmet kolundaki memurları örgütleyecek bir sendika kurmasını ister. 19 Nisan 1995 tarihinde Kamu

Büro-Sen'in kuruluşunun ardından 9 Haziran 1995 tarihinde Memur-Sen Konfederasyonu kurulur. Konfederasyon yönetiminde birlikte bulunurlar. Birliktelikleri daha da artar. Mehmet Akif İnan'ın 6 Ocak 2000 tarihine vefatından sonra ise M. Fatih Uğurlu onun haleflerinden birisi olur.

Memur-Sen'in Kurulmasına Kadar Yürütülen Çalışmalara Kısa Bir Bakış

Memur-Sen Konfederasyonu'nun kurulan ilk sendikası Eğitim-Bir-Sen'dir. Başlangıçta çeşitli kamu iş yerlerinde çalışan kişilerin katılımıyla sürdürülen sendika kurma çalışmalarında istenilen mesafe kat edilemeyince bir eğitim sendikası kurulması şeklinde daraltılarak sonuç alınmaya çalışılır. 1991 yılının son aylarında gerçekleştirilen toplantıların ardından Eğitimciler Birliği Sendikası (Kısa adı: Eğitim-Bir), 14 Şubat 1992 tarihinde kurulur.

Eğitim-Bir'in kurulup, kurumsal kimliğini ortaya koymasıyla birlikte hızlı bir teşkilatlanma süreci yaşanır. Genel Merkez Ankara'da olsun, diğer illerde olsun Eğitim-Bir'e farklı kurumlarda çalışan memurlar da destek verirler. Eğitim-Bir'in kurulduğu yıl, 20 Kasım 1992 tarihinde Birlik Haber-Sen kurulur, 10 Ocak 1994 tarihinde ise Bem-Bir-Sen kurulur.

Eğitim-Bir'in, Birlik Haber-Sen'in ve Bem-Bir-Sen'in yavaş yavaş örgütsel olarak ortaya çıkışıyla birlikte diğer sendikaların da kurulması ve bir an önce konfederasyonun oluşması beklentisi doğar. Bilhassa, Eğitim-Bir'in kurulmasından hemen sonra güçlenmesi, eğitim sektörü dışında çalışan diğer kamu görevlilerini de sendikalaşma konusunda ümitlendirir. Çeşitli illerde, eğitim sektörünün dışındaki kamu görevlileriyle toplantılar yapılır, sendikalaşma hususunda onlara da cesaret verilir.

Kamu çalışanlarının varlıklarını gösterebilmeleri ve ezilmekten kurtulup haklarını alma mücadelesine başlamaları için sendikalarını kurup bir konfederasyon bayrağı altında güçlerini birleştir-

meleri zorunludur. Bu düşünceyle, iş yerlerinde, evlerde, çeşitli vakıf ve derneklere toplantılar yapılır, stratejiler belirlenir.

Bu çalışmalar kısa sürede semeresini verir. Eğitim-Bir ve Türkiye Birlik Haber-Sen'in 1992 yılında, Bem-Bir-Sen'in de 1994 yılında kurulmasının ardından bunları, 11 Ağustos 1994 tarihinde Sağlık Bir-Sen, 19 Nisan 1995 tarihinde Kamu Büro-Sen, 5 Nisan 1995 tarihinde Enerji Bir-Sen, 29 Mayıs 1995 tarihinde Tok-Sen, 1 Haziran 1995 tarihinde Sağlık-Sen, 7 Haziran 1995 tarihinde Öz Büro-Sen'in kuruluşu takip eder.

Sendika Kurulması Konusunda M. Fatih Uğurlu ile İlk Temas Kurulması

20 Ekim 1991 Milletvekili Genel Seçimleri seçim sath-ı mailine girildiğinde ve seçimlere ilişkin vaatler seçmenle paylaşılmaya başlandığında, alanda konuşulan bir konu olan memurların sendika kurma izni beklentileri de vaatler arasında yerini alır. ANAP, DYP, SHP, DSP ve Refah Partisi, seçim vaatlerinde gerek yazılı ve sözlü olarak, gerek açık ya da zımnen memurlara sendika kurma imkânı sağlanacağına ilişkin ifadelerde bulunurlar.

20 Ekim 1991 Milletvekili Genel Seçimlerinin ardından kurulan DYP-SHP arasındaki koalisyon protokolünde 'Demokratikleşme' başlığı altında, "Çalışma ve sendikalara ilişkin hükümler İLO ilkelerine uygun hale getirilecektir. Memurları da kapsayacak biçimde tüm çalışanlara sendika kurma hakkı tanınacaktır." ifadelerine de yer verilir.

DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in Başbakanlığında kurulan, 49. Hükümet'in Hükümet Programında "Sendikal hakların ülkemizde İLO standartlarına uygun çerçevede kurumsallaşması sağlanacaktır. İşçi işveren ilişkilerinin Türkiye'de sosyal güven-celeri geliştirici ve sosyal barışı güçlendirici yönde olması sağlanacaktır. (...) Kamu görevlilerine sendikal hak ve özgürlüklerini tanıyacak gerekli yasal düzenlemeler yapılacak; bunun anayasal yönü için gerekli girişimler başlatılacaktır." ifadeleri kullanılır.

Bu süreçte Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik, bu sırada Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdür Yardımcısı olan M. Fatih Uğurlu ile temas kurarak memur sendikası kurulması çalışmalarında yer almasını ister. M. Fatih Uğurlu, kendisinin Genel Müdür Yardımcısı olduğunu, görevinin işveren hüviyetinde olduğunu belirterek sendika kurulma çalışmalarında bulunmasının doğru olmayacağını ifade eder. M. Fatih Uğurlu'nun sendikacılığa başlaması, üzerinde idari görevin olmadığı döneme sarkar.

M. Fatih Uğurlu'nun Kamu Büro Sen'i Kurması

Kamu Büro-Sen (Kamu Büro Çalışanları Sendikası), M. Fatih Uğurlu öncülüğündeki kurucuların 19 Nisan 1995 tarihinde Ankara Valiliğine yapmış oldukları yazılı müracaat ile tüzel Kişilik kazanarak faaliyetlerine başlar. M. Fatih Uğurlu bu sırada Devlet Planlama Teşkilatı Müşaviri'dir. Müşavirliğin idarecilik görevi yoktur. Bu bağlamda sendikaya üye olmaya, sendika kurmaya ve sendikada yöneticilik yapmaya engel bir görev değildir.

Memur-Sen'in kuruluşundan önce çeşitli hizmet kollarında sendikaların kuruluşuna ve ardından Memur-Sen Konfederasyonunun kuruluşuna ilişkin, bu süreçte Kamu Büro-Sen'i kuran M. Fatih Uğurlu şunları anlatmaktadır:

"Akif Abi, Ankara Fen Lisesi'nde Edebiyat öğretmeni idi. Birlikteliğimiz, toplantılarda, seminerlerde, konferanslarda devam etti; Memur-Sen'in kuruluşuna kadar geldi. Konfederasyon kurulacağı zaman bir gün beni Şehit Adem Yavuz Sokak'taki sendika merkezine çağırdı. Ben Kızılay'daki bu sokağa 'ideolojik sokak' derim, Milli Nizam Partisi'nin Genel Merkezi o sokaktaydı, MSP Milletvekili Reşat Aksoy'un ofisi o sokaktaydı, İmam Hatip Mezunları Cemiyeti o sokağın sonundaki apartmanın 3. katındaydı.

Tabii o zamanlar bizim toplumumuzda sendikaya inanan hiç yok. Sivil toplum örgütlerine inanan yok zaten. MTTB'de başkanlık yaptığım zamandan bilirim ben bunun acısını. Akif Abi zor şartlar

içerisinde, kendi kendine yeni tabirle deviniyor diyelim, eski tabirle çaballıyor, başka bir tabirle iğne ile kuyu kazıyor diyelim.

Etrafında çok az insan vardı; Eğitim-Bir-Sen'de bile. 1995 yılında Akif Abi beni çağırdı ve Konfederasyonun kurulması gerektiğini bana anlattı. Ben 1991 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdür Yardımcılığı yaptığım sırada, bu konuda Rahmetli Necati Çelik benimle bir görüşme yapmıştı. Necati Çelik, "Sendika kurmamız lazım, memurların sendika kurması lazım" dediğinde, "Ben genel müdür muaviniyim, işveren durumundayım, fiilen de sendika kurmam etik olmaz, patron-amir sendika kurmaz ki." demiştim, böyle bir açmaz olmuştu. Akif Abi'nin beni çağırmasındaki amacımı anladım, "Tabii abi, destek olmamız lazım" diyerek çalışmalara başladım. Önce Kamu-Büro-Sen olarak, büro iş kolunu kurduk ve geliştirdik. Ben o tarihlerde Devlet Planlama'da müşavirdim, vaktim de müsaitti. Bizim iş kolu, büro iş kolu oluyordu, iş kolu sınıflandırmasında. Önce Kamu-Büro-Sen, sonra Büro-Memur-Sen olarak, büro iş kolunda sendikamızı kurduk.

Büro iş kolunda örgütlenmemizin ardından 9 Haziran 1995 tarihinde Memur-Sen Konfederasyonunu oluşturduk. Memur-Sen Konfederasyonu yönetiminde ben de görev aldım. Çalışmaya devam ettik."

19 Nisan 1995 tarihinde kurulan Kamu Büro Sen'in ilk yönetim kurulu üyeleri şu isimlerden oluşur: M. Fatih Uğurlu, Mehmet Emin Zararsız, Mesut Kınalı, Sait İnan, Remzi Sağlar, Sedat Kadioğlu, Mustafa Ateş.

1995 yılının bahar aylarında çeşitli hizmet kollarında yeni sendikalar kurulur. Bu sendikaların bir araya gelmesiyle de 9 Haziran 1995 tarihinde Memur-Sen Konfederasyonu kurulur. Bir doğal liderlik söz konusudur. Sendikacılık Eğitim-Bir-Sen'le ve Mehmet Akif İnan'ın öncülüğünde başlamıştır. Memur-Sen'in de Genel Başkanı Mehmet Akif İnan olur. Kamu Büro-Sen Kurucu Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, Memur-Sen'in kurucuları arasındadır. M. Fatih Uğurlu'nun dışında Kamu Büro-Sen'den

Emin Zararsız ve Mesut Kınalı da Memur-Sen'in kurucuları arasında yer alır. Ayrıca ileride Kamu Büro-Sen'e katılacak olan Öz Büro-Sen'den Hayati Kırılı, Eyüp Ersoy, Ömer Çiçekçi ve Fatma Acun da Memur-Sen'in kurucuları arasındadır. Kamu Büro-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, konfederasyonun ilk Genel Yönetim Kurulu'nda Genel Basın Yayın Sekreteri olarak da görev alır.

Kamu Büro-Sen'de Yürütülen Faaliyetler

90'lı yıllar, sendikacılık için çok da elverişli olmayan bir dönemdir. Memur-Sen'e bağlı sendikaların potansiyelini oluşturan kesim 'sendika' sözcüğüne ve 'sendika' sözcüğünün çağrıştırdığı anlam dünyasına yabancıdır. Bu kesimin geleneğinde hak, hukuk, emek gibi kavramların kudsîyeti bulunmaktadır. Ancak, sendikaların geçmişte sol kesim tarafından siyasal otoriteyle kavganın ideolojik sopası olarak kullanılması kaynaklı kirlilik sendikaya, sendikacılığa bakışı olumsuz etkilemiştir.

Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun bulunmaması, kamu çalışanlarının üye olma ve il ve ilçelerde örgütlenmeye öncülük etme gibi hususlarda tereddüt yaşamalarına neden olur. Yasal bir altyapının sağlanmamış olması sendikalaşmaya soğuk bakan kesimler için mazeret oluşturur. Sendikaya üye kaydetmek henüz bir sendika yasası bulunmadığı için kolay değildir, bundan dolayı örgütlenme yavaş ilerler. Sendikaya üye olanlardan elden aidat toplanır, düzenli aidat toplanamadığı için sendikalar sürekli maddi sıkıntı içerisinde. Mehmet Akif İnan, M. Fatih Uğurlu gibi öncüler, dışarıdan kaynak oluşturma çabası içerisinde bulunmak zorunda kalırlar.

Bu günleri M. Fatih Uğurlu şöyle ifade eder: *"Akif abi basın toplantısı yapacağı zaman -Beyaz Saray apartmanının yedinci katı sanırım- bana telefon eder, "Koş gel!" der. Ben de Planlama'dayım o zaman, Müşavirim. "Koş gel basın toplantısı yapacağım!" der, ben koşarak gelirim, 10 dakikada. Sağına otururum, soluna da*

oturacak bir memur bulamayız, çoğunlukla orada bir görevli personel vardı, onu oturturduk. Yönetim kurulu üyesiymiş gibi. Neden? Basın toplantısı yapacağı saatte yetişecek başka bir kimse yok. Zorluklar bu kadar, düşünün... Tabii öteki zorlukları anlatmama gerek yok. (...) İnsanlar sendikacılara inanmıyor, memur arkadaşlarımız... Aidat verimi olayı yok. Tamamen sempatik ikmallerle yürüyor. Bu, kirayı bulmak, telefon parasını ödemek, sekreterinizin maaşını ödemek, çay almak, şeker almak gibi konulara kadar inebiliyor.”

Kamu Büro-Sen, her türlü zorluğa rağmen 1. Olağan Genel Kurulunu 14 Ekim 1995 tarihinde yapar. Bu Genel Kurul’da M. Fatih Uğurlu yeniden Genel Başkan seçilir. Kamu Büro-Sen 1. Olağan Genel Kurulunun ardından yeni Genel Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşur. M. Fatih Uğurlu, Ramazan Güven, Mesut Kınalı, Veysel Parlak, Remzi Sağlar, Sait İnân, Mehmet Yener.

Kamu Büro Sen’in kurulup çalışmalara başlamasıyla birlikte hemen Emniyet’ten bir yazı gelir. Çünkü devlet bürokrasisi, “Uluslararası Sözleşmeler”, “Danıştay’ın Olumlu Görüşü”, “Başbakanlık Genelgesi” gibi sendikal çalışmalarda zemin olarak kullanılan

argümanları hiçe saymakta, illa Kanun aramaktadır. Kamu Büro-Sen'e de "Siz ne sendikası kurdunuz, kanun yok, nizam yok" denilir. Valilik Kamu Büro-Sen'e dava açar. Mahkemelerden yazılar gelmeye başlar.

28 Şubat Süreci, gerek Kamu Büro-Sen gerek Memur-Sen için sıkıntılı bir süreç olarak gelişir. Gelen giden azalır. Sendikalar yeni yeni teşkilatlanmaktadır, yeni yeni şube kurmaya çalışılmakta, yeni yeni birlik olmaya çabalanmaktadır. Sendikaların tam gelişeceği dönemde oluşan olumsuz atmosfer sendikaların küçük kalmasına yol açar. Aynı atmosfer rakiplerin büyümesi için mümbit bir zemin demektir aynı zamanda...

M. Fatih Uğurlu, Kamu Büro-Sen'in 21 Mart 1998 tarihinde gerçekleştirilen 2. Olağan Genel Kurul'unda da Genel Başkan seçilir. 2. Olağan Genel Kurul'da seçilen Genel Yönetim Kurulu ise şu isimlerden oluşur: M. Fatih Uğurlu, Faik Küçükyazıcı, Ömer Tokgöz, Yaşar Şahin, Ali Kesikbaş, İsrail Odabaş, İsmet Acar.

7 Haziran 1995 tarihinde Hayati Kırılı'nın başkanlığında kurulan, Memur-Sen'in kuruluşunda kurucu sendikalar arasında yer alan ve 1996 yılından itibaren de Özcan Kanmaz'ın genel başkan olarak görev yaptığı Öz Büro-Sen, 28.06.1998 tarihinde kurulu bulunan 17 şubesini Kamu Büro-Sen'e devrederek hukuki statüsünü sonlandırır.

Mehmet Akif İnan'ın Vefatının Ardından Yaşananlar

Mehmet Akif İnan'ın rahatsızlığının artması üzerine, Memur-Sen Genel Yönetim Kurulu, 27.11.1999 tarihli toplantısında "Genel Başkan Akif İnan'ın sürekli hastalığı sebebiyle iyileşinceye kadar yerine yönetim kurulu üyesi Zübeyir Yetik'in vekaleten bakmasına" karar verilir. Mehmet Akif İnan'ın 6 Ocak 2000 tarihinde vefat etmesinin ardından, 18.01.2000 tarihinde toplanan Memur-Sen Genel Yönetim Kurulu, Genel Başkanlığa Zübeyir Yetik'i seçer.

Mehmet Akif İnan'ın Urfa Lisesi'nden arkadaşı olan Zübeyir Yetik, 1976 yılında Öz Metal-İş Sendikasının kurucuları arasında yer almış, Hak-İş Konfederasyonunun kuruluşuna da öncülük etmiştir. Zübeyir Yetik, 1997 yılından itibaren de Bem-Bir-Sen Genel Başkanlığı görevini üstlenmiştir. Ancak Zübeyir Yetik, yalnızca 18.01.2000 – 21.02.2000 tarihleri arasında Memur-Sen Genel Başkanı olarak görev yapar.

Hürriyet gazetesinin 18 Şubat 2000 tarihli sayısında, Memur-Sen Genel Başkanı Zübeyir Yetik'in 1976 yılında yazdığı "İslam Savaşçısına Notlar" adlı kitabı üzerinden yapılan çarpıtmalarla, "Ayrılanı Öldür" başlıklı bir habere yer verilir. Haberin içeriğinde, "Memur-Sen Genel Başkanı Zübeyir Yetik'ten Hizbullahçı öneri" spotuyla verilen haberde, "Hak-İş Konfederasyonu kurucusu olan, halen Akit Gazetesi'nde köşe yazıları yazan, Emek Platformu'nda Türk-İş, Hak-İş, DİSK gibi sivil toplum örgütlerinin başkanlarıyla birlikte yer alan Yetik'in kitabından bazı bölümler özetle şöyle:" denilerek haberin yapılış amacını destekleyen, bağlamından koparılmış çeşitli cümleler kullanılır.

18 Şubat 2000 tarihinde toplanan ve Genel Başkan Zübeyir Yetik'in katılmadığı toplantıda Memur-Sen Genel Yönetim Kurulu üyeleri, oyçokluğuyla Genel Başkan Zübeyir Yetik'i istifaya davet eder. Bunun üzerine Zübeyir Yetik 18.02.2000 tarihli dilekçesi ile Memur-Sen ve Bem-Bir-Sen Genel Başkanlığından, konfederasyon ve sendikanın zarar görmemesi gerekçesiyle istifa eder.

Memur-Sen Genel Yönetim Kurulu, 21.02.2000 tarihli toplantısında, Genel Başkan Zübeyir Yetik'in istifasını kabul eder, yeni genel başkan seçilinceye kadar genel başkanlığa Genel Sekreter Ahmet Aksu'nun vekalet etmesini kararlaştırır. Memur-Sen Genel Yönetim Kurulu'nun 29.02.2000 tarihinde yaptığı toplantıda ise Genel Başkanlığa M. Fatih Uğurlu seçilir. Fatih Uğurlu'nun Genel Başkan seçilmesinin ardından Memur-Sen'in yeni Genel Yönetim Kurulu şu şekilde teşekkül eder: M. Fatih Uğurlu Genel Başkan, Hüsamettin Şanal Genel Başkan Vekili, Dr. Ahmet Aksu Genel Sekreter, Mevlüt Doğan Genel Mali Sekreter, Nadir Adbay Genel Eğitim Sekreteri, Muhammet Akar Genel Teşkilatlanma Sekreteri, Mehmet Uçar Genel Dış İlişkiler ve Basın-Yayın Sekreteri.

B- MEMUR-SEN GENEL BAŞKANI FATİH UĞURLU – YAŞANANLAR, ÇALIŞMALAR

Sosyal ve Barışçı Bir Sendikacılık

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, göreve başladıktan sonra hemen bir basın açıklaması yapar. Uğurlu açıklamasında, Konfederasyonun bayrağını çok yükseklerle çıkaracaklarını söyler. Uğurlu, Konfederasyonun öncelikle dikkat çekeceği iki ilkeyi ise şöyle açıklar: *“Kavgacı, dövüşçü değil, sosyal ve barışçı bir sendikacılık yapacağız. Siyasi partilerle ilişkilerimizi partiler üstü bir zemine oturtacağız. Türkiye Kamu-Sen ve KESK ile olan ilişkilerimizi ise tabanlarımızın menfaatlerine uygun bir şekilde oluşturacağız. Sendika olarak demokratik ombudsmanlık görevi yapmak istiyoruz. Memurla devlet, memurla halk arasında hakemlik görevi yapacağız. Hükümet tarafından ezilen memurun, ezilmişlik psikolojisiyle halkı ‘bugün git, yarın gel’ mantığıyla ezmesine izin vermeyeceğiz. Bunun için üyelerimizi vatandaşın işini kolaylaştırmaları ve güler yüzlü davranmaları için eğiteceğiz”*

M. Fatih Uğurlu’nun Kamu Çalışanlarının Durumuna Yönelik İlk Tespitleri

M. Fatih Uğurlu’nun Genel Başkan seçilmesinin ardından Memur-Sen’in kamu çalışanlarının mevcut durumlarına ilişkin yaptığı tespit ve değerlendirmeler şöyledir:

“Ülkemiz kamu çalışanları tam bir dilenci durumuna düşürülmüş, kendilerine grev ve toplu sözleşme hakkı tanımayan, mevcut birçok hakkı bile geriye götüren bir sendika yasa tasarısı dayatılmaktadır. Bununla ilgili yasa tasarısı TBMM Plan ve Bütçe Komisyonundan geçmiş, TBMM genel kuruluna sunulmuştur.

Kamu çalışanlarına DİE’nin öngördüğü “Dört kişilik bir ailenin aylık asgari geçim standartı” olan 670 milyon TL’nin öncelikle verilmesi gerekmektedir.

Kamu çalışanlarının özlük hakları iyileştirilmeli, bu konuda sendikalarla ortak hareket edilmelidir. Ayrıca memurlar üzerindeki işe son verme, baskılar ve sürgünlere son verilmeli, kariyer ve liyakat ön plana çıkarılmalı, siyasi öngörülere son verilmelidir.

Geçen yıllarda kayıplar göz önüne alınarak kamu çalışanlarının ücreti dört kişilik bir ailenin asgari geçim endeksi olan 670 milyon TL'ye çıkarılmalı. Bu hemen olmasa bile 1-2 yılda yapılmalıdır. Ücret adaletsizliğinin önüne geçilmeli, fazla mesai adil bir hale getirilmelidir.

Kamuoyunda “Zorunlu Tasarruf” olarak bilinen Çalışanların tasarruflarını Teşvik hesabında (ÇTTH), 30 Kasım 1999 tarihi itibarıyla 6 Katrilyon 434,4 trilyon lira birikmiştir. Hesabın oluşturulduğu 1 Nisan 1988 den Kasım 2000 sonuna kadar geçen sürede hesabın nemalandırma oranı da kümülatif olarak yüzde 302,54'e ulaştığı Hazine Müsteşarlığınca belirtilmiştir. O tarihteki döviz oranı ve devlet tahvili, ortalama faiz gibi gelir bazı hesaplandığında bu miktar çok gülünç bir duruma gelmiştir. Bu konudaki hukuk mücadelemiz devam etmektedir.

Bu konuda sorumlu ve görevli Hazine Müsteşarlığı ve Ziraat Bankası yetkililerinin ne kadar alacaklı olduğu, ne kadar miktarın kime verileceğinin halen belirlenememesi bu konuda ilgili kuruluşların konuya verdiği önemi göstermektedir. Şu haliyle çalışanın alacağı unutturulmuş haldedir. Memur-Sen olarak bu konudaki görüşümüz meblağın hemen ve nakden verilmesidir. Bankazedelere, hortumculara ve bank soyguncularına bulunup, çalışanına bulunmamasını anlamak zordur.

Borç faizinin devleti batırdığı bir dönemde, faizle ve rantiyeci egemen sınıflarla hükümetlerin mücadele etmemesi, son otuz yıldan beri de mücadele eden birkaç hükümetin acımasızca eleştirilerek işlevsiz hale getirilmesi, dürüst, demokrat vatanperver kesimin dışlanması, yolsuzluğun toplumun her kesimini etkisi altına alması, yöneticilerin uyuması, siyasilerin ise cesaretlerini hep ertelemeleri ve suskun olması sonucunda ödediğimiz vergilerin tamamının borcun faizine gittiği görülmüştür. Maalesef bunların günahı kamu çalışanına yıllarca çıkarılmış, sonunda bu da yetmemiş 21 Şubat 2001 tarihinde bu sıkıntı tüm ülkeyi sarmıştır.

Bütün bunlar yetmemiş gibi 2000 ortalarında daha önceden planlanmış bir senaryonun parçası olan, Devlet Memurlarının görevlerine kolayca son verecek (KHK)'nın hükümet tarafından uygulanması Sn. Cumhurbaşkanı'nca reddedilmesi bizleri nadir mutlu eden olaylardan birisidir. Bunun halen Demokles'in kılıcı gibi başımızda durması ülkemizdeki demokrat anlayışın göstergesidir.

Kamu Çalışanlarının bu gün için en önemli sorunu “Yasa Sorunu”dur. Grevli Toplu Sözleşmeli ILO, Uluslararası anlaşmalara uymayan yasa tasarılarını reddediyoruz.”

İlk Temaslar ve Ziyaretler

Memur Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu göreve başladıktan hemen sonra sendika genel başkanları ile birlikte, siyasi partileri ziyaret eder, bu ziyaretlerde demokratikleşme, insan hakları, Üniversitelerde öğrencilere ve öğretim

görevlilerine yapılan antidemokratik baskılar ve eylemler, ülke sorunları ve kamu çalışanlarının sorunları vb. gibi konular üzerine konuşmalar yapar, bunlarla ilgili Memur-Sen'in önerilerini muhataplarına anlatır. Bu ziyaretlerin bir amacı da Memur-Sen'i tanıtmak, amaç ve gayelerini anlatmaktır.

2000 yılının Nisan ayının başında başlayan bu ziyaretlerde, Demokratik Türkiye Partisi Genel Başkanı İsmet Sezgin, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, DYP Genel Başkanı Prof. Dr. Tansu Çiller, Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler, CHP Genel Başkanı Altan Öymen, FP Genel Başkanı Recai Kutun, Çalışma Bakanı Yaşar Okuyan, DYP Genel Başkan Vekili Hasan Ekinci, FP Genel Başkan Yardımcısı Veysel Candan, FP Genel Başkan Yardımcısı Teoman Rıza Güneri, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, DYP Ankara İl Başkanı Nevzat Ceylan, ziyaret edilerek talep ve beklentiler iletilir. Yine Eski Milli Eğitim Bakanı Hasan Celal Güzel Ayaş Kapalı Cezaevinde, Recep Tayyip Erdoğan Pınarhisar Cezaevinde ziyaret edilir.

Bu karşılıklı ziyaretlerin Memur-Sen'in tanıtımına büyük katkısı olur. Memur-Sen basın yayın organlarında daha fazla yer almaya başlar, Memur-Sen'de düzenlenen basın toplantılarına katılan basın mensubu sayısı artar. Memur-Sen'in faaliyetlerine ana haber bültenlerinde yer verilir.

Hükümet Yetkililerini Ziyaretler

Memur-Sen Konfederasyonu Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu ve Yönetim Kurulu Üyeleri 14 Haziran 2000 tarihinde Çalışma Bakanı Yaşar Okuyan'ı makamında ziyaret eder. Kamu çalışanlarıyla ilgili yasa tasarıları, memurların ekonomik durumu hakkında Genel Başkan Uğurlu, Memur-Sen'in görüşlerini içeren bir mektup sunar.

Mektupta, Uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan sendikal haklar talep edilir. Özgür, çağdaş ve uygar dünyadaki sendikal normlar istenir. Personel rejiminin yeniden gözden geçirilerek memurun tanımının yeniden yapılması gerektiği ifade edilir. Memurların ekonomik durumuna da değinilen mektupta 57. Hükümetin memurlara yönelik bir iyileştirme programının bulunmadığı, tam aksine sağlık ve tedavi giderlerine yönetmeliklerle kısıtlama getirildiği, mezarda emeklilik öngörüldüğü, özlük haklarına kısıtlamalar getirildiği, memurun zorunlu tasarruf ve nemasına el konulduğu belirtilir.

Memur-Sen'in 2000 yılında Hükümet yetkilileri nezdinde yürüttüğü temaslarda dile getirdiği talepler şu şekildedir:

1. Uluslararası sözleşmeler ve evrensel hukuk normları ile AB şartlarına uygun olarak gerçek sendikacılığı sağlayan "Memur Sendikaları Yasa"nı istiyoruz. Halen gündeme getirilecek yasa tasarısı, ücret ve sarı sendikacılığı öne çıkaracaktır. Başlıca sendikalara ve yeni kurulacak sendikalara hayat hakkı tanımayacağından sendikalar katılımcılığı ve temsil kabiliyetini yitirecektir.

2. Anayasa ve yasalarımızda antidemokratik ve hukuk dışılığı çağrıştıran yasaların ya kaldırılmasını veya demokrasi ve evrensel hukuk normlarına uygun hale getirilmesini istiyoruz,

3. Yıllardır çalışanlardan kesilen “zorunlu tasarruflar”, eksik nema uygulaması ile eritilmiş, 1 Haziran 2000 tarihi itibarıyla uygulamaya son verilmiş, hukuka aykırı bir şekilde iadesi üzerinde durulmayarak resmen üzerine yatılmak istenmiştir. Zaten zavallı duruma düşürülen memura, birikmiş tüm haklarının derhal ve tamamen ödenmesini istiyoruz.

4. Memurlara maaş zammı bizler için sürekli bir handikap olmuştur. Sendikaların işi sadece ücret olmamalıdır. Her yıl Ocak ve Temmuz’ da bir hükümet üyesinin iki dudağı arasından çıkacak olan yüzdelik düşük ifadeler onur kırıcı ve aşağılayıcı olmuştur. Biz maaşların ölçüsünü ve tabanın belli olmasını istiyoruz. Bu da “DİE’nin 4 kişilik bir ailenin aylık geçim standardı” olan birimin baz alınmasını ve daha sonra ücretin verimlilik, yetki, işin ne’ine göre görev ve sorumluluklara göre düzenlenmesinden yanayız. Sadece ücretler üzerinde duygu sömürüsü yapan sendikacılığı, “memur dalkavukluluğu” olarak yorumluyoruz.”

Bu çerçevedeki temaslar bağlamında M. Fatih Uğurlu başkanlığındaki Memur-Sen heyetleri, Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk, Maliye Bakanı Sümer Oral, Kültür Bakanlığı Müsteşarı Fikret Üçcan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanı Rüştü Kazım Yücelen ve Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel’i ziyaret ederek benzeri talepleri dillendirirler.

Sivil Toplum Kuruluşlarını Ziyaretler

M. Fatih Uğurlu’nun genel başkanlığındaki Memur-Sen bu dönemde, memurlarla ilgili yürütülen çalışmaların daha güçlü bir zemin üzerinde gerçekleşmesini temin edebilmek için başta işçi sendikaları olmak üzere çeşitli sivil toplum örgütlerini de ziyaret ederek destek talebinde bulunur.

Bu bağlamda, Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, Kadın Hakları Platformu, Türk Metal-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, Ankara Sanayi Odası Başkanı Zafer Çağlayan, Altındağ Belediye Başkanı Ziya Kahraman, Öz İplik-İş Sendikası Genel Başkanı Yusuf Engin, Türkiye Yazarlar Birliği Başkanı Dr. Nazif Öztürk, Harb-İş Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Ali Hasetçi, MÜSİAD, Toplumsal Araştırmalar Vakfı, Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Ergün Atalay, Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı, Türkiye Kamu-Sen, Tes-İş Genel Başkanı Mustafa Kumlu, PTT Dağıtıcıları Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Başkanı Selami Karaca, Türk Tabipler Birliği Başkanı Füsün Sayek, Birleşik Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Dr. Ali İhsan Coşkun, İstanbul Ticaret Odası Başkanı Mehmet Yıldırım, MÜSİAD Genel Başkanı Ali Bayramoğlu, MÜSİAD Ankara Şubesi ziyaret edilir.

Ayrıca, Yargıtay Başkanı Doç. Dr. Sami Selçuk, Sincan Belediye Başkanı Rüstem Altunbaş, Hasan Celal Güzel, Ankara Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Atilla Koç, Sayıştay Başkanı Mehmet Kamil Mutluer, OSTİM Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Aydın, KKTC Büyükelçisi Ahmet Zeki Bulunç, Türkiye Gazetesi Yazarı Yalçın Özer, Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Mustafa Balbay, TGRT Ankara Temsilcisi Metin Özer, Milliyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Fikret Bila, Yeni Şafak Gazetesi Ankara Temsilciliği, Akit Gazetesi Ankara Temsilciliği, Kanal 7 Haber Müdürü Zahid Akman, Milli Gazete Ankara Temsilciliği, Ortadoğu Gazetesi Ankara Temsilcisi Saniye Karalı, Akşam Gazetesi, Ege TV, Meltem TV, Kanal 7, TV 8, Kanal A ziyaret edilerek Memur-Sen'in sendikal üslubu ve çalışmaları anlatılır.

Siyasi Parti Temsilcilerinin ve STK'ların Memur-Sen'i Ziyaretleri

M. Fatih Uğurlu'nun Genel Başkan seçilmesinin ardından siyasi partilerden ve Sivil Toplum Kuruluşlarından da Memur-Sen'e ziyaretler gerçekleştirilir.

FP Sivas Milletvekili Abdülatif Şener, FP Kayseri Milletvekili Abdullah Gül, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, DYP Genel Başkanı Prof. Dr. Tansu Çiller, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal,

FP Çorum Milletvekili Yasin Hatipoğlu, FP Genel Başkanı Recai Kutan, FP Sivas Milletvekili Musa Demirci, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, TMMOB Genel Başkanı Kaya Güvencin, KESK Genel Başkanı Siyami Erdem, Türk-İş Genel Başkan Danışmanı Dr. Yıldırım Koç, YOYAV Genel Başkanı İbrahim Ateş, Türkiye Yazarlar Birliği Yönetim Kurulu, Milli Gençlik Vakfı Yönetim Kurulu, Hu-Der Yönetim Kurulu, Türkiye Kamu-Sen Yönetim Kurulu Memur-Sen'i ziyaret eder.

Sakarya Caddesinde Kitlesel Basın Açıklaması

M. Fatih Uğurlu'nun genel başkan seçilmesinin ardından Kızılay'da, Sakarya Caddesinde 25 Mayıs 2000 tarihinde bir kitlesel basın açıklaması yapılır.

Memur-Sen üyeleri, “Memur zammını ve Hükümet uygulamalarını protesto” etmek üzere Sakarya Caddesi’nde bir araya gelir. Burada basın açıklaması yapan Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, Memur-Sen olarak sorunlarını hep görüşme ve yazışmalarla dile getirdiklerini belirterek, *“Ancak Hükümet, sorunlarımızı duymamış ve tınmamıştır bile. Bundan sonra Memur-Sen, sesini meydanlarda, sokaklara dökülerek daha gür duyuracak, haksızlıkları protesto etmek için eylemler gerçekleştirecektir”* diye konuşur.

Açlık sınırının altına düşürülen memura hala sadaka düşünenleri biraz sıkılmaya biraz insafa davet ettiklerini ifade eden Uğurlu, *“Hükümet memura vereceği her zam puanının nelere mal olacağını cimrice hesap ederek sadaka düşünüürken bu ülkenin milli gelirini, 2 bin aileden oluşan tuzu kuru rant kesimine ve birkaç bankacıya bir çırpıda vermektedir. Devletin bizlerden zorla kestiği ‘zorunlu tasarruf’ birikimlerimizi ise hükümet, işsizlik sigortasını kılıf göstererek gasp etmeyi planlamaktadır. Bu bir hukuk gaspıdır. Bunu tartışmak bile utanç vericidir, çok ayıptır.”* der.

M. Fatih Uğurlu, grevli ve toplu sözleşmeli sendikal haklardan da vazgeçmeyeceklerini sözlerine ekler.

Memur Sendikaları Konfederasyonu Başkanlar Kurulu Toplantısı

M. Fatih Uğurlu Memur-Sen Genel Başkanı seçildikten sonra 24 Haziran 2000 tarihinde Memur-Sen İl Temsilcilerinin de katılımıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Konferans Salonunda gerçekleştirilen “Memur-Sen Genişletilmiş Başkanlar Kurulu”nda o dönemin öne çıkan sorunları ve Memur-Sen’in çalışmalarını üzerinde yoğunlaştırdığı konular görüşülür. Bu toplantıda, Türkiye’de ekonomik, sosyal ve siyasal sorunları ile çalışanların durumu ve güncel sorunlar üzerine çeşitli kararlar alınır.

Anasol-M Hükümeti diye adlandırılan 57. Hükümet işbaşındadır. Bu Hükümet, 28 Şubat Kararlarını uygulamak üzere kurulmuş bir hükümettir. Memur-Sen Başkanlar Kurulunda, “Kartel ve medya grupları ile gücü elinde bulunduranların baskısı ile bir araya zorla getirilerek kurulan 57. Koalisyon hükümetinin umutsuzluk getirdiği” ifade edilir, seçim sistemi değişmediği sürece siyasi belirsizliğin süreceği, antidemokratik uygulamaların devam edeceği belirtilir. Türkiye’nin 21. Yüzyıla, girerken demokratikleşme süreci, demokrasi ve insan hakları sicili iyi bir görüntü arz etmediğinin dile getirildiği toplantıda, demokrasinin statükonun bir aracı haline getirildiği vurgulanır.

Memur-Sen Başkanlar Kurulu, “Türkiye demokratikleşme hedefini Sivil, Katılımcı, Toplumsal Mutabakatı ile Evrensel Hukuk normlarını yansıtan yeni bir Anayasa ile güvence altına almalı-

dır.” şeklinde bir ödevlendirmede bulunur. Türkiye’nin asıl gündemi olarak ahlaki çöküntü, siyasi kirlenme, politik yozlaşma, adaletsizlik, gelecekte umutsuzluk, yolsuzluk, işsizlik, üretimsizlik, verimsizlik, çeteler, mafyalar, göç, güneydoğu terör sorunu, kayıplar, faili meçhuller, hukuk ihlalleri, yüksek faiz, yüksek enflasyon, yüksek kesintiler, yetersiz maaş zamları ile açlık sınırına itilen memurlar, dilenci durumuna düşürülen emekliler, gasp edilmek istenen zorunlu tasarruflar, unutturulmak istenen ve akibeti meçhul konut edindirme yardımları, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Yasası ile mezarda emeklilik, çevre, eğitim, kayıt dışı ekonomi olarak verilir. Grevli Toplu Sözleşmeli sendika yasası talebinde bulunulur.

Devam Eden 28 Şubat Uygulamaları ve Memur-Sen

M. Fatih Uğurlu’nun Genel Başkan seçildiği 2000 yılında 28 Şubat uygulamaları tüm hızıyla devam etmektedir. ANASOL-M Hükümeti tarafından Memur-Sen üyeleri sağa sola sürgün edilmektedir. Memur-Sen üyesi olmak ateşten gömlek giymekle eşdeğerdir.

Bu dönemde, sürgün edilen bir Büro Memur-Sen üyesinin durumunu protesto etmek için Devlet Bakanı Tunca Toskay’ın makamına siyah çelenk bırakılır. Siyah çelenk bırakılan yer M. Fatih Uğurlu’nun müşavir olarak görev yaptığı Devlet Planlama Teşkilatı binasıdır.

Yine M. Fatih Uğurlu’nun Memur-Sen Genel Başkanı olduğu dönemde, Türkiye Kamu-Sen’de yöneticilik yapan bir isim Devlet Planlama Teşkilatı Genel Sekreteri olarak atanır. Bu kişi, M. Fatih Uğurlu ile de uğraşır. Sendika Genel Başkanı olarak maaşını Planlamadan değil, sendikasıdan alması gerektiğine ilişkin yazışmalar yapar. Memur-Sen’in maddi imkanlarının yeterli olmadığı bir süreçte gerçekleştirilen bu girişim huzursuzluk meydana getirir.

M. Fatih Uğurlu, 28 Şubat Sürecinde gerçekleştirilen fişlemele-
re tepki gösterir. Uğurlu, yapılanların hukuk devletiyle bağdaş-
mayacağına dikkat çekerek, “Kamu çalışanları üzerinde yapılan
bu tür çalışmalar demokratik hukuk devletlerinde görülmez. Bu
fişleme mantığı tamamen ihlal mantığıdır. İnsanlar giyimlerinde,
kuşamlarında, düşünce ve fikirlerinde hür olmalıdırlar. AB’ye gir-
mek için uğraşan Türkiye’de bu tür fişleme çalışmaları Türkiye’yi
Avrupa ülkesi yapmaktan çok, Afrika ülkelerine yaklaştırıyor. Fiş-
leme, baskı ve dayatmalar, ülkemizde son iki yılda korkunç dere-
cede ekonomik ve sosyal krizlerin yaşanmasına neden oldu. Bu tür
çalışmaları şiddetle kınıyoruz ve çirkin buluyoruz.” der.

C- HAK, HUKUK VE KAZANIMA DÖNÜK EYLEMLİLİK – MEMUR-SEN ALANLARDA

Emek Platformunda Memur-Sen'in Dönem Sözcülüğü

Türk-İş, Hak-İş, Disk, Kesk, Türkiye Kamu-Sen ve Memur-Sen Genel Başkanları 27 Ocak 1999 günü Ankara'da Hak-İş Genel Merkezinde ilk toplantılarını yaparak ortak sorunları görüşmüşlerdir. Bu toplantının ardından ortak görüşlerin ifade edildiği bir açıklama yayınlanmıştır. Bu şekilde teşekkül ettirilen Emek Platformu, emek kavramı çerçevesinde faaliyet gösteren, sözcülüğünü üçer aylık dilimlerle dönüşümlü olarak bileşenlerinin genel başkanlarının üstlendiği bir oluşumdur.

Memur-Sen'in kısa sürede kamu görevlilerinin ve kamuoyunun gündeminde yer almasını sağlayan Mehmet Akif İnan, Emek Platformu'nun kuruluşunda önemli bir rol oynamış, Emek Platformu'nun dağılma sürecine girdiği dönemlerde de birleştirici kimliğiyle platformun devamını sağlamıştır. Emek Platformu'nun oluşumunda, Genel Başkan Mehmet Akif İnan'ın Emek Platformu Bileşenleri nezdindeki saygın kişiliğinin ve oluşum sürecindeki önemli çabalarının büyük bir payı vardır.

Genel Başkan Mehmet Akif İnan büyük emek verdiği Emek Platformu'nu, emekçi kesimin haklarını elde etmesinde önemli bir dayanışma vasıtası olarak görmüş ve Emek Platformu çalışmalarına daima aktif olarak katılmıştır. M. Fatih Uğurlu'nun genel başkan seçilmesinden sonra da Emek Platformu çalışmaları aynı yüksek duyarlılıkla sürdürülür. 2000 yılında Ankara'da ve İzmir, Yalova, İstanbul, Diyarbakır, Erzurum, Edirne gibi Türkiye'nin değişik şehirlerinde yapılan toplantılarına katılım sağlanır. İstanbul Paşabahçe grevine, Yalova'daki bir lastik farikasında gerçekleştirilen greve destek verilir. Bu faaliyetlere şehirlerarası otobüslerle seyahat edilerek katılır. Emek Platformu bileşenleri olarak gerçekleştirilen çeşitli ziyaretlere Ge-

nel Başkan düzeyinde katılır, alt komite toplantılarına temsilci gönderilir.

18 Ekim 2000 tarihinde Emek Platformu Dönem Sözcülüğü Memur-Sen'e geçer. Bu dönemde, Emek Platformu Teknik Komite Toplantıları Memur-Sen Genel Merkezinde Genel Sekreter Dr. Ahmet Aksu başkanlığında 12 kuruluşu temsil eden 13 kişi ile yapılır.

7 Kasım 2000 tarihinde ise Emek Platformu Başkanlar Kurulu Cumhurbaşkanı A. Necdet Sezer'i Ziyaret ederek çalışanların sorunlarını dile getiren bir mektup verir. Genel Başkan M. Fatih Uğurlu tarafından Cumhurbaşkanı A. Necdet Sezer'e takdim edilen mektup şöyledir:

"Sayın Cumhurbaşkanım;

1. Ülkemizde tüm hukuk ve kanun dışı uygulamalar ile yolsuzlukların artık sona ermesini istiyoruz. Özellikle son dönemde gündemde olan batık bankalar ile ilgili soruşturmalara derinleştirilmesi ve bazı kaynaklarca devletten bu yollarla alınan paraların kamuoyuna şeffaflıkla açıklanmasını talep ediyoruz. Siyasal irade, hukuk devleti ve yargının bağımsızlığını koruma görevinin yerine getirilmesinde hassas davranılmalıdır:

2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca teklif edilen İş Güvencesi Yasa Tasarısı ilgili olarak; İş Kanununun 13. ve 17. maddelerine göre iş feshinde geçerli bir nedenin aranması ve bu konuda mahkemelerin yetkili kılınması şeklinde değişiklik yapılarak TBMM'ye gönderilmesi ve yasallaşması,

3. Sosyal devlet olmanın gereği olarak 2001 yılı bütçesinden memura insan onuruna yakışır bir ücretin tespiti ile adalet, eğitime, sağlığa ve istihdamı çoğaltıcı yatırıma ayrılan payın artırılması,

4. Zorunlu tasarruf fonunda biriken ana para ve nemalarımızın derhal nakden ve defaten ödenmesi,

5. Kamu çalışanlarına yönelik sendika yasa tasarısının ülkemiz tarafından onaylanan İLO Sözleşmelerine uygun olarak, evrensel

demokratik normlar çerçevesinde grevli ve toplu sözleşmeli hakları içermesi, yasaklardan ve engellerden arındırılması.

6. Özelleştirmenin ve taşeronlaşmanın durdurularak vurgun ve talar ekonomisinin önüne geçilmesi

7. Yabancı kaçak işçiliğin ve kayıt dışı çalışmanın engellenmesi, esneklik girişimlerinin önlenmesi, işçi alacaklarının en kısa sürede ödenmesi.

8. İki milyon olan Bağ-Kur emeklilerinden 708 bin kişisi 51-69 milyon aylık almaktadır. SSK ve memur emeklilerinin de durumu bu rakamlardan çok farklı değildir. Bunların emeklilik aylıklarının günün şartlarına uygun hale getirilmesi

Sayın Cumhurbaşkanım;

Emek Platformu Bileşenlerini kapsayan 50 milyon insanı temsil eden kuruluşlar olarak, ülkemizde şeffaf devlet olma, demokratik, laik, hukuk devletini yaşatma yönündeki girişimleriniz tarafımızdan takdir ile gözlenmektedir

Ülke gündeminde olan medya, sermaye, siyaset arasındaki işbirliğinin ve bunların kirli ilişkilerinin meydana çıkarılması için Zatiâ-linizin koordinatörlüğünde yeni bir kampanya başlatılmalıdır. Saygılarımla.”

Emek Platformu Eylemi - 01 Aralık 2000

Memur-Sen’in dönem Sözcüsü olduğu dönemde Emek Platformu, hükümetin çalışanların içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal sıkıntılar karşısındaki vurdumduymaz tavrından dolayı, 1 Aralık 2000’de Türkiye genelinde iş bırakma eylemi yapılır.

Türkiye genelinde, “Üretimden Gelen Gücümüzü Kullanıyoruz” sloganıyla 1 Milyonu aşkın memur ve işçi meydanlara iner. IMF ve Dünya Bankası politikalarını, memura yapılan % 10’luk zammı, ödenmeyen zorunlu tasarrufları ve hükümetin yanlış politikalarını protesto etmek için bir günlüğüne çalışanlar iş bırakır. İş bırakma eylemi her şehrin meydanında Ankara’da da Kızılay Meydanında somutlaşır.

Emek Platformu Dönem Sözcüsü Memur-Sen Konfederasyonu Genel Başkan M. Fatih Uğurlu eylemde yaptığı açıklamada, hükümetin kamu çalışanının, işçi ve emeklilerin sosyal haklarını gasp ettiğini, kamu çalışanlarının ve işçilerin günlerdir sürdürdüğü de-

mokratik ve meşru tepkileri hükümetin görmediğini dile getirir. Uğurlu hükümetten haksızlıkların, adaletsizliklerin ve soygunların önüne geçmesini isteyerek, çalışanların maaşlarında ciddi anlamda düzenlemelerin yapılmasını, Zorunlu Tasarrufların nakden ve defaten ödenmesini, Grevli ve Toplu Sözleşmeli Sendika Yasasını çıkarılmasını istediklerini belirtir. Genel Başkan M. Fatih Uğurlu IMF’den değil halktan yana bir bütçe istediklerini söyler.

Açıklamanın ardından Emek Platformu Başkanları TBMM Başkanı Ömer İzgi’yi ziyaret ederek, Maliye Bakanlığının Bütçesinin görüşüldüğü Plan ve Bütçe Komisyonuna isteklerinin iletilmesini isterler. Yaklaşık 50 bin kişinin katıldığı Kızılay’daki eyleme siyasilere, FP Genel Başkan Yardımcısı Faruk Çelik, DYP Genel Başkan Yardımcısı Nevfel Şahin, DYP Ağrı Milletvekili Musa Konyar, DYP Bitlis Milletvekili Yahya Çevik, DYP Balıkesir Milletvekili İhsan Yılmaz Yıldırım, CHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet Selvi, CHP MYK Üyesi İzzet Çetin ile BBP temsilcileri destek verirler.

“Sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısı”nı Protesto Eylemi - 11 Ekim 2000

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, ABD Temsilciler Meclisi Alt Komisyonunda görüşülüp, Temsilciler Meclisi gündemine alınması kabul edilen “Sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısı”nı protesto etmek ve Türk kamuoyunun bu konudaki hassasiyetini dile getirmek amacıyla Yönetim Kurulu Üyeleri ve sendika üyelerinin katılımıyla 11 Ekim 2000 tarihinde Kızılay Meydanında bir basın açıklaması yapar.

Genel Başkan M. Fatih Uğurlu, açıklamanın ardından ABD Büyükelçiliği binasının önüne siyah çelenk koyarak, ABD Büyükelçiliğine aşağıdaki mektubu verir:

“ABD BÜYÜKELÇİLİĞİNE / ANKARA

Sayın Büyükelçi,

Ülkeniz politikaları ve yaklaşmakta olan Başkanlık Seçimleri bahane edilerek; tarihi gerçekleri ve her türlü delili yok sayan bir grup lobicinin Amerikan halkının önemli bir çoğunluğunun sağduyusuna rağmen gündeme getirmeye çalıştığı “Sözde Ermeni Soykırım Yasa Tasarısı” geçtiğimiz günlerde ABD Temsilciler Meclisi Uluslararası İlişkiler Komitesinde kabul edilerek Temsilciler Meclisi gündemine alınmıştır.

Türk-Amerikan tarihi dostluğu ve Amerikan halkının sağduyusuna rağmen siyasi konjonktürden yararlanmak uğruna küçük ama etkin bir politikacı grubunca gündemde tutulmaya çalışılan söz konusu tasarının hiç kimseye ve taraflara faydası olmayacağı açıktır. Ancak yıllardır sürdürülen bu politik entrikanın gerek yurttaşımız olan Ermenilere, gerek komşumuz olan Ermenistan halkına ve gerekse Türk-Amerikan ortak menfaatlerine zarar vermesi ihtimali söz konusudur. Zira milletimizin tarihi hoşgörüsüyle unutmaya

çalıştığı süreçte asıl zarar gören kitlenin Türkler olduğu gerçeği açıkça ortadadır.

Konfederasyonumuz demokratik kitle örgütü olarak ulusça hepimizi rencide eden; tamamen hayal mahsulü, derin suiniyet emeller içeren, iftiralarla dolu “Sözde Ermeni Soykırım Yasa Tasarısı” karşısında, Türk-Amerikan dostluğu ve iki ülkenin yüce menfaatlerine inanan herkesi, başta ekselansları olmak üzere herkesi göreve davet ediyoruz. Kin ve iftiralarla hiçbir kurum veya devletin bir şeyler elde edemeyeceğine ve bu mahfillerin tarih önünde hesap vereceğine sonuna kadar inanıyoruz.

Bu haklı ve demokratik tepkimizde Amerikan Hükümetinin Temsilcisi sıfatıyla bizimle birlikte olmanızı diler,

Saygılar sunarım”

ABD Büyükelçiliği, Memur-Sen tarafından, Temsilciler Meclisi’nde kabul edilen “Sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısı”nı protesto etmek amacıyla ABD Büyükelçiliğine sunulan mektuba 17 Ekim 2000 tarihinde Siyasi İşler Müsteşarı Tuairt Jones imzalı yine bir mektupla cevap verir. Genel Başkan M. Fatih Uğurlu’ya hitaben yazılan mektupta, ABD Yönetiminin, Ermeni tasarısına kesinlikle karşı olduğu ve Temsilciler Meclisi Uluslararası İlişkiler Komitesinin kararından üzüntü duyduğu belirtilerek ABD Temsilciler Meclisi’nin çağrısı niteliğinde olan bu girişimin, kanun hükmünde olmadığı ve bağlayıcılığının bulunmadığı ifade edilir.

25 Ocak 2001 tarihinde ise bir “Sözde Ermeni Soykırımı” iddiası da Fransa’dan gelir: “Sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısı”nın ABD Temsilciler Meclisi’nde kabulünden sonra Fransa Parlamentosunda da kabul edilmesine Memur-Sen tepki gösterir. Ermeni Soykırım Yasa Tasarısı Konusunda Türkiye Cumhuriyeti’ni suçlayan Fransız Parlamentosunu protesto etmek amacıyla Genel Başkan M. Fatih Uğurlu ve sendika üyeleri Fransa Büyükelçiliğinin önüne siyah çelenk bırakır, Genel Başkan Uğurlu basın açıklaması yapar. Açıklamada Uğurlu, bunun bir tarih ve insanlık hatası olduğunu dile getirerek Asala terör örgütünü yıllarca ba-

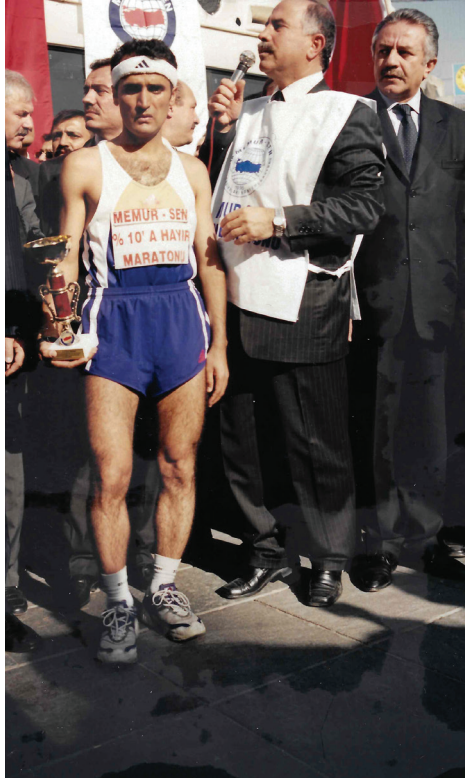
rındıran Fransa'nın Türkiye'yi işlemediği bir suçtan dolayı haksız yere mahkum etmesini kınadıklarını söyler.

Memurların Ekonomik Sorunlarına İlişkin Eylemler

2000 yılının son aylarında Memur-Sen, çeşitli eylemlerle memurların ekonomik durumlarını ve bu konuda hükümetin duyarsızlığını kamuoyu gündemine taşımak için çeşitli eylemler gerçekleştirir. Memur-Sen, 8 Ekim 2000 tarihinde hükümetin vurdumduymaz tavrına tepki olarak yollara düşer. “Memura Gerçek Oranda Zam Verilmesi”, “Zorunlu Tasarrufların Hemen ve Defaten Ödenmesi”, “Grevli ve Toplu Sözleşmeli Sendika Yasa-

sının çıkarılması” “Yolsuzlukların Durdurulması” ve “Memur Kırımına Son Verilmesi” için, Memur-Sen Üyesi Abdullah Yılmaz Tokat’tan Ankara’ya koşar. 14 Ekim 2000 tarihinde ise Hükümet uygulamalarını protesto etmek amacıyla, Memur-Sen Eskişehir İl Temsilcisi Recep Kandemir, Şube Başkanı Murat Altınbaş, Kamu Büro-Sen üyesi Yavuz Kocaman ve Abdulvahap Kavak Eskişehir’den Ankara’ya bayrak koşusuna başlar. 16 Ekim 2000 tarihinde doğudan ve batıdan koşan Memur-Sen üyeleri Ankara’ya ulaşır. Genel Başkan M. Fatih Uğurlu, Yönetim Kurulu Üyeleri, sendika üyeleri ve kalabalık bir halk kitlesi tarafından Kızılay’da YKM’nin önünde karşılanırlar. Eyleme destek vermek ve hükümet uygulamalarını eleştirmek amacıyla, DYP Ankara İl Başkanı Nevzat Ceylan, FP Ankara İl Başkanı Ersönmez Yarbay, BBP Genel Başkan Yardımcısı Ökkeş Şendiller de alana gelir.

Koşuculara birer kupa veren Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu “Memur sorunları karşısında hükümetin duyarlı olması için yollara düştük. Ama karşımızda sağır ve dilsiz bir hükümet var. Haklarımızı elde edinceye kadar mücadelemize devam edeceğiz” der.

14 Nisan 2001 tarihinde merakla beklenen ekonomik program açıklanır. Memur-Sen Genel Merkezi binasının önünde yapılan basın açıklamasında, Kemal Derviş’in açıkladığı ekonomik programın rahatlatıcı hiçbir tarafının olmadığını söyleyen Uğurlu, programda halka yer verilmediğini, yolsuzlukların üzerine gidilmemekte ısrar edildiğini ve hazinemizin hortumlanmaya devam edildiğini dile getirir.

Memur Kıyım Kararnamesine Yönelik Çalışmalar

Anasol-M Hükümeti, memurların “yargısız ihraç” şekliyle mesleklerinden men edilmesini öngören bir KHK çıkarır. Buna göre, birinci ve ikinci sicil amirinden üst üste iki yıl olumsuz sicil notu alan memurun işine son verilecektir. Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu 26 Temmuz 2000 tarihinde Cumhurbaşkanı A. Necdet Sezer’e yargısız infaz yasası olan KHK’nin imzalanmamasını isteyen bir mektup gönderir. Mektup eylemi ayrıca bütün illerde gerçekleştirilir. Söz konusu mektup şöyledir:

“Saygıdeğer Cumhurbaşkanım.

Zat-ı aliniz’in demokratik tavır ve uygulamaları halkımızı olduğu gibi camiamızı da sevindirmiş, mutlu etmiştir.

Memurlarımızın “yargısız ihraç” şekliyle mesleklerinden men edilmesini öngören KHK, hem anayasamıza hem de insan haklarına aykırılık teşkil etmektedir.

Takdir edersiniz ki, bu Kanun’un yürürlüğe girmesiyle aynı zamanda memurlarımızın tarafsızlığı ortadan kaldırılmış olacak, gelen siyasi hükümetlere göre, memur ekmeğinin hatırı için tavır sergileyecektir.

Yine. KHK’de belirtildiği gibi memurlarımız “söylenti” bilgileriyle tutulacak müfettiş raporları neticesinde görevinden tamamen alınacak ve ömür boyu kamu kurum ve kuruluşlarında çalışamayacaktır.

Memurlarımızın ne şekillerde görevlerinden alınacağı ve ihraç edileceği Anayasamızda ve ceza kanunlarımızda sarihtir.

Bu kanunun ortaya çıkmasıyla, kamu kurum ve kuruluşlarımızda çalışan üst kademedeki yöneticiler ve memurlarımız üzerinde son derece tedirginlikler oluşmuş ve ümitlerini sizlerin vereceği demokratik kararlarımıza bağlamıştır.

Ayrıca, hükümetin KHK’yi çıkarma şekli ve sebepleri bellidir. Hükümet bu yetkisini olağanüstü hallerde kullanacaktır. Yani bu yetki sınırlıdır.

Memurlarımız aldığı kıtlık zamları neticesinde sokaklara inip, haykırırken, yoksulluktan bunalıma girip intihar ederken bu yetkiyi kullanmayan siyasi yönetimin şimdiki tavrı düşündürücüdür.

Böyle bir kanunun işlerliğe sokulması toplumu infiale sürükleyeceği gibi, vatandaş-devlet arasında soğukluklar oluşturacağı kanaatindeyiz.

Bu nedenlerle,

Hükümetin hazırladığı bu kanunu onaylamayacağınıza ve geri göndereceğinize inanıyor,

Saygılarımızı sunuyoruz.”

Mektupla beraber, KHK’yi protesto etmek için ülke genelinde düzenlenen imza kampanyasında toplanan 100 bin imzanın bulunduğu klasörler de Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’e gönderilir. Cumhurbaşkanı A. Necdet Sezer, 9 Ağustos 2000 tarihinde Hükümet’in çıkardığı KHK’yi veto eder. Cumhurbaşkanı A. Necdet Sezer’in KHK’yi veto etmesine Genel Başkan M. Fatih Uğurlu bir mektupla teşekkür eder. Genel Başkan M. Fatih Uğurlu’nun 10 Ağustos 2000 tarihli mektubunda şu ifadeler yer alır:

MEMUR - SEN

“Sayın Cumhurbaşkanım.

Hukuk’un üstünlüğü ilkesini bir kere daha işleme soktuğunuz için size camiamız adına teşekkür ediyoruz.

Yaktığınız bu ışık ülkemizin geleceğine yol göstermede en büyük etken olacaktır Bu ışığın sönmemesi en büyük arzumuzdur.

Birçok istismara, art niyetli ispiyonlara yol açabilecek ve suçsuz-günahsız binlerce memurumuzu ekmeğinden edecek KHK’nin tarafınızdan hukuk ve demokrasi adına iadesi toplumuzu rahatlatmıştır.

Biz elbette ki devlet ve millet düşmanlarının devlet kademelerinde barınmasını istemeyiz. Zaten böyle faaliyetlerde bulunan memurlar hakkında her türlü işlem yapabilecek kanun maddelerimiz mevcuttur.

Kanunlarımız bu güne kadar olduğu gibi bundan sonra da güçlü kalacaktır. Muhteviyatı aynı, fakat işlem ve cezai şekli farklı, her türlü istismara açık ‘kanunsuz’ bir kararname çıkarmak mevcut kanunlarımızın da güçsüzlüğü anlamını taşır

Medeni ülkeler sınıfına girmek ancak hukukun üstünlüğünü, insan hak ve özgürlüklerini sağlamak ile olur.

İşte bu adımı zat-ı aliniz attı.

Size tekrar teşekkür ediyor, derin saygılarımızı sunuyoruz.”

Memur-Sen ayrıca Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’e, 81 il temsilcisini temsilen üzerinde 81 adet gül bulunan bir teşekkür çelengi gönderir. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, telefonla arayarak Genel Başkan M. Fatih Uğurlu’ya teşekkür eder.

14 Ağustos 2000 tarihinde ise Hükümet KHK’da hiçbir değişiklik yapmadan Cumhurbaşkanı’na geri gönderir. Genel Başkan M. Fatih Uğurlu hükümete seslenerek “Ağlama makamında değil, çözüm makamındasınız” diyerek eleştirir. Hükümetin KHK konusundaki ısrarlı tutumundan dolayı Başbakan Ecevit’i eleştiren Genel Başkan M. Fatih Uğurlu “Hükümet memurdan diyet mi istiyor?” diyerek,

KHK'nin çıkarılması halinde memurların sokaklara ineceğini ifade eder.

Kamu çalışanlarının yargı kararı olmadan iki müfettiş raporuyla görevden alınmasını kolaylaştıran KHK'nin kabul edilmemesi için Genel Başkan M. Fatih Uğurlu, Milletvekillerine aşağıdaki mektubu gönderir.

Sayın Milletvekilim;

Kamu çalışanı için yargısız ihraç niteliği taşıyan 657 sayılı DMK'daki değişiklik öngören yasa taslağı şayet kanunlaşırsa bu, memurlarla birlikte ailelerini de bir çıkmaza sürükler. Çünkü kapı önüne konan memura bir de "hain sıfatı" veriliyor.

Memurların yargı kararı olmadan müfettiş raporuyla haksız yere görevden alınmaları hukuk devletine yakışmayan bir tavidir. Eğer ortada bir suçlu varsa bunun cezası hukuki yollarla, insan haklarını ihlal etmeden hukuk devletine yakışır bir şekilde verilmelidir. Görevden alınacak memurların suçu devletin resmi, bağımsız mahkemeleri bir tarafa itilerek gizli bir şekilde birileri tarafından verilmektedir. İki sicil amirinin ve iki müfettişin duyumu ile kapı önüne konacak devlet memurunun boynuna bir de bölücü yaftası asılacağından çocuklarının, eşinin ve mahallesinin yüzüne bakamayacak olan memurun durumunu bir düşünün. Bölücü ve terörist memura biz de elbette karşıyız, ancak bu tür suçlu memuru aramızda barındırmamak için 657 sayılı DMK, TCK ve Devlet Güvenlik Yasasında gereken yaptırımlar mevcuttur.

Yılarca devlet için alın teri ile ilkeli, dürüst ve hizmette kusur etmemeyi amaçlayan kamu çalışanlarına hükümet ne yazık ki çıkarmayı düşündüğü yargısız ihraç yasasıyla emeklerinin karşılığını bu şekilde ödemeyi düşünüyor.

Geçim standartlarının altında aldığı ücretle ay sonunu nasıl getireceğini hesaplayan memuru, Hükümet tamamen açlığa mahkum etmek için elinden geleni yapıyor. Bankaları hortumlayanları, ülkeyi soyanları, çeteleri cezalandırmakla bu kadar titiz davranmayan hükümet kamu çalışanının hakkını gasp ediyor.

Özel yaşantı özgürlüğünü tamamen yok etme anlamına gelen bu yasa tasarısı ile hükümet tek tip düşünen, yaşayan ve konuşan kamu çalışanı modeli yaratmayı hedeflemektedir. Bu aynı zamanda memur sendikalarına, dolayısıyla sivil toplum örgütlerine ve demokratik topluma indirilen bir darbedir.

Siyasi iktidarların düşüncelerine ters düşen memurlarımız hakkında, bu yasanın kabulü halinde kamuda korkunç bir ihbar ve iftira fırtınası kopacak, imzalı imzasız ispiyonlar oluşacaktır. Bu durum devlet otoritesinin yok olmasına neden olacak, memurları devletin değil hükümetin memuru durumuna getirecek ve günlük politika-ya kurban edecektir. Hakim ve savcılar da yasa kapsamına alınması işi iyice vahim bir hale getirmektedir.

Sayın Milletvekilim;

Milletimizin temsilcisi olarak sizden, hukuk ve insan haklarına aykırı bu kararnamenin yürürlüğe girmemesi için bizlere destek vermenizi bekliyoruz.

Sayın Milletvekilim;

'657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125'inci maddesinde değişiklik yapılması hakkındaki Karar Tasarısına' hayır diyerek zaten geçim derdinde olan memurları eşlerini ve çocuklarını sevindirir.

Saygılarımla."

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer; 21 Ağustos 2000 tarihinde, irticai, yıkıcı ve bölücü faaliyetlere karışan memurların görevine son verilmesini düzenleyen kanun hükmünde kararnameyi (KHK) imzalamayı ikinci kez reddeder. Sezer hükümete gönderdiği gerekçede, "Güçler ayrılığı ilkesine göre yasama, yürütme ve yargı organları kendi alanlarında ulusa ilişkin egemenliği kullanırlar; birbirlerine görev ve yetki alanlarına karışmazlar" der.

Perşembe Söyleşileri

Memur-Sen Genel Yönetim Kurulu; 2001 yılında, sendikal faaliyetlerin sadece ücret sendikacılığı konusuyla sınırlı kalmaması ve başta Yönetim Kurulu Üyeleri olmak üzere üyelerin gündemdeki konular hakkında daha yakından bilgi sahibi olmaları; Kamu Yönetimi, Türkiye'nin Sosyal ve Siyasal Yapısı, Çalışma Hayatına İlişkin Yasal Düzenlemeler, Hükümet Uygulamaları, Yönetimin Aksayan ve Eksik Yanları gibi konularda bu konularla ilgili uzmanların, sivil toplum kuruluşu yöneticilerinin, akademisyenlerin, bürokratların, siyasi parti temsilcilerinin misafir/konuşmacı olarak davet edilecekleri bir dizi sohbet programının gerçekleştirilmesini ve bu programın 'Perşembe Söyleşileri' şeklinde geleneksel hale getirilmesini kararlaştırır.

Konfederasyon Genel Merkezinde her Perşembe günü 18:00-19:30 saatleri arasında gerçekleştirilen programda konusunda uzman olan misafirler öncelikle gündemdeki konu hakkında tespit, tenkit ve tavsiyelerini anlatmış daha sonra katılımcılarla soru-cevaplı söyleşi gerçekleştirirler.

Perşembe Söyleşileri'ne, Merkez Valisi Recep Yazıcıoğlu "Türkiye'nin Yönetim Yapısı", İstanbul Milletvekili Emre Kocaoğlu "Türkiye'de Sendikacılık", Milli Eğitim Eski Bakanı, Yazar Hasan

Celal Güzel “Türkiye’de Politika”, İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş “Türkiye Siyasetinde Yeni Oluşumlar”, Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve Kayseri Milletvekili Sevgi Esen “Türkiye’nin Ekonomik Geleceği”, Büyükelçi Yaşar Yakış “Avrupa Birliği”, CHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet Selvi “Yönetimde Kirlilik”, FP Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu “İnsan Hakları”, Dr. Mustafa Kılıç “Tasavvuf Musikisi”, DSP İstanbul Milletvekili Rıdvan Budak “Kamu Sendikacılığı”, DPT Eski Müsteşarı İlhan Kesici “Türkiye Ekonomisi”, ATO Başkanı Sinan Aygün “2001 Yılı Bütçesi”, Şekerbank Hukuk Baş Müşaviri Prof. Dr. Atilla Özer “Başkanlık Sistemi”, Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu “Sendikacılık Nedir?”, Türk-İş Genel Başkan Danışmanı Dr. Yıldırım Koç “Kamu Sendikacılığı Neden Önemlidir?”, Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu “Sendikacılık” başlıklı konuşmalarıyla katılırlar.

D- 4688 SAYILI KANUNUN ÇIKARILMASI SÜRECİ – ÖNCESİ-SONRASI

4688 Sayılı Kanunun Çıkarılması Sürecinde Gerçekleştirilen Çeşitli Ziyaretler

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Tasarısı'nın görüşülmesine ilişkin süreç içerisinde Memur-Sen ve bağlı sendikaları, Tasarının İLO standartlarında grevli ve toplu sözleşmeli bir içerikle yasalaşması için pek çok çalışma gerçekleştirirler.

Memur Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, Sendika Genel Başkanları ve Genel Yönetim Kurulu üyelerinin katıldığı çalışmalar kapsamında; siyasi partiler ziyaret edilerek, demokratikleşme, insan hakları, üniversitelerde öğrencilere ve akademisyenlere yönelik antidemokratik baskılar ve eylemler, ülkenin ve kamu görevlilerinin sorunları vb. gibi konular üzerine konuşmalar yapılır, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu tasarısıyla ilgili Memur-Sen'in talep ve önerileri aktarılır.

Bu çerçevede 05 Nisan 2000 tarihinde Demokratik Türkiye Partisi Genel Başkanı İsmet Sezgin, 10 Nisan 2000 tarihinde Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, 13 Nisan 2000 tarihinde DYP Genel Başkanı Prof. Dr. Tansu Çiller, 02 Mayıs 2000 tarihinde CHP Genel Başkanı Altan Öymen, 10 Mayıs 2000 tarihinde FP Genel Başkanı Recai Kutun, 14 Haziran 2000 tarihinde DYP Genel Başkanı Prof. Dr. Tansu Çiller, 31 Tem-

muz 2000 tarihinde DYP Genel Başkan Vekili Hasan Ekinci, 02 Ağustos 2000 tarihinde BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, 02 Ağustos 2000 tarihinde CHP Genel Başkanı Altan Öymen, 07 Ekim 2000 tarihinde DYP Genel Başkanı Prof. Dr. Tansu Çiller ziyaret edilir.

Bu ziyaretlerde, 57. Hükümet uygulamaları, kamu görevlileri aleyhine bazı gelişmeler ve meclis gündemindeki kamu görevlileriyle ilgili yasa tasarıları hakkında Memur-Sen Konfederasyonunun görüşlerini içeren sunumlar yapılır.

Kamu görevlilerine yönelik yasa tasarısının TBMM gündemine geldiği dönemde, Meclis'te grubu bulunan tüm partiler defalarca ziyaret edilir ve grevli, toplu sözleşmeli İLO standartlarına uygun yasanın getirilmesi istenir, komisyonlarda görüşülen mevcut yasa tasarısına karşı çıkılır. Tüm milletvekillerine ve partilere yine defalarca yazılı ve sözlü bilgi verilmiş destek istenir. Bu konuda ANAP, FP, DYP'den destek verileceği belirtilir. Ancak 15 Mayıs 2001 tarihinde TBMM'de Plan ve Bütçe Komisyonundan olduğu gibi geçen ve hiçbir düzeltme yapılmayan yasa tasarısı KESK'le birlikte protesto edilerek Komisyon terk edilir.

Çalışma Bakanı Yaşar Okuyan'a 4688 Sayılı Kanun Tasarısıyla İlgili Mektup Sunulması

14 Haziran 2000 tarihinde Memur-Sen Konfederasyonu Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu ve Genel Yönetim Kurulu üyeleri Çalışma Bakanı Yaşar Okuyan'ı makamında ziyaret eder ve kamu görevlileriyle ilgili yasa tasarıları, memurların ekonomik durumu hakkında Memur-Sen'in görüşlerini içeren aşağıdaki mektubu sunar:

"Sayın Bakan,

Memur Sendikaları Yasa Tasarısı

10 yılı aşan sendikal mücadelemiz süresince hükümetlerin bu konuya duyarsız kaldığı, İLO sözleşmeleri ile teminat altına alınan ve

grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakların alenen verilmek istenmediği ve resmen oyalandığı çok açık bir şekilde görülmüştür TBMM çatısı altında istenildiğinde bir yasayı çıkarmak için 15 dakika bile çok gelirken, memurları çok yakından ilgilendiren bu haklar esirgenmiş ve ülkede sosyal barış için hassasiyet kenara itilmiştir.

Şu an meclis gündemine getirilmesi düşünülen “Memur Sendikaları Yasa Tasarısı “ daha önce komisyonlarda tüm sendikaların katılımı ile düzeltme ve eklentiler yapılarak görüşlerimize itibar edilmesine rağmen, eski-bayatlamış önceki yasa tasarısının meclis gündemine tekrar getirilmesi bizleri güvensizliğe sevk etmiş ve birilerinin isteği doğrultusunda, perde arkasında gizlice anlaştıkları görüşü bizde egemen olmuştur.

Bu tasarı bu şekliyle yasalaşırsa, Grev ve toplu sözleşme içermeyen, ücret ve sarı sendikacılığı teşvik eden, kartelciliği ön plana çıkaran bir sendikacılık anlayışını yaşama geçirecektir. Bu anlayışın demokratiklik, hukuka uygunluk, tabana yayılcılıkla ilgisi olmadığı gibi, diğer sendikalara ve yeni kurulacak bir sendikaya hayat hakkı tanımamaktadır.

Bu yasa tasarısının daha geniş bir şekilde eleştirisine girmek istemiyoruz. Biz, Uluslararası sözleşmelerden özellikle ülkemizin de altına imza attığı ILO sözleşmelerinden kaynaklanan sendikal haklarımızı talep ediyoruz. Özgür, çağdaş ve uygar dünyadaki sendikal normlarını talep ediyoruz. AB süreci içerisinde hala zavallılaştırılmış memurlar üzerinde bile sendikal hakları için çirkin oyunlar peşinde olanları kınıyoruz ve kınamaya da devam edeceğiz. Çünkü bu tasarı sendika yasası değil, olsa olsa bir dernek, bir vakıf veya bir kulüp yasası olabilir

Bütün bu hukukun gereği olan demokratik ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve diğer haklar “ülkenin şartları müsait değil-ülkenin özel şartları var “gereğesiyle (!) kısıtlamak, tehir etmek, oyalamak veya bu haklara karşı samimi olmamak ülkenin geleceğini engellemektir. AB kapısını kapatmaktır. Çağdaş, özgür, demokratik ve uygar dünyaya sırt dönmek anlamına gelmektedir. Bu politika ile

hangi amaca hizmet güdülmektedir’ Doğrusu bu tarafımızdan anlaşılamamaktadır

Çıkarılması düşünülen sendika yasasında İLO şartlarının dikkate alınması ve bununla birlikte Anayasamızda ki 49., 51., 53. ve 54 maddelerinde yeniden düzenlemeler yapılmalıdır 657 sayılı DMK’nın 14., 15.. 26. ve 27 maddesi ile TCK’nın 236. maddesi, TCK’nın 223 ve 339 sayılı KHK’lerin kaldırılması veya yeniden düzenlemeler yapılarak evrensel hukuk normlarına uyumlu hale getirilmelidir. Rekabete açık olmalıdır.(...)”

Milletvekillere Mektup Gönderilmesi

Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu tasarısının, İLO normlarına ve Türkiye’nin imzaladığı uluslararası sözleşmelere uygun grevli ve toplu sözleşmeli olması, çok sesliliğe yer vermesi, bütün kamu çalışanlarını içine alması, tasarının iş kolu bazında görüşülmesi, iş kolu barajının kaldırılması, genel yönetim kurulu üyelerinin isteğe bağlı olarak maaşsız izinli sayılması konularına yer verilmesi için Genel Başkan M. Fatih Uğurlu 14 Mayıs 2001 tarihinde milletvekillerine bir mektup göndererek çıkacak yasada bu maddelerin de bulunması gerektiğini belirtir. Söz konusu mektup şöyledir:

“Sayın Milletvekilim;

Başbakanlıkça 22.06.1999 tarihinde TBMM’ye sunulan Kamu Görevlileri Sendikaları Yasa Tasarısı, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmektedir.

Avrupa Birliği’ne girme sürecindeki Ülkemizin, İLO ve Uluslararası sözleşmelerle sendikal haklarımız taahhüt edilmiş olmakla daha çağdaş düzeyde bir Memur Sendika Yasasının tüm tarafları kapsayacak şekilde, İLO normlarına ve Türkiye’nin imzaladığı Uluslararası Sözleşmelere uygun olması ve AB süreci ile Ulusal Program çerçevesindeki eleştiri ve isteklerimiz:

Yasanın, Toplu Sözleşme ve Grev hakkı kapsamı gerekmektedir. Zaten Anayasamızda grev hakkını yasaklayan bir madde bulunmamaktadır (grev hakkının Anayasaya aykırı olmadığına dair İ. Ü. Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Erdoğan Teziç ve M. Ü. Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku

Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. İbrahim Ö. Kaboğlu'nun görüşleri bulunmaktadır.)

Mevcut taslakta en çok üyesi olan sendikaya faaliyet hakkı tanınmaktadır. Bunun yerine %5 barajı aşan her sendikaya kendi iş kolunda her türlü faaliyet ve üyelik ödenti hakkı tanınmalıdır. Gerek yeni kurulacak Sendikalarda gerekse barajı aşamayan sendikalar da aidatların kaynaktan kesilebilmesi imkanı devam etmelidir.

Taslakta sendika yöneticilerinin ücretsiz izinli olması öngörülmektedir. Bu sendika yöneticilerini zor durumda bırakacak ve sendikal faaliyetlerin duraksamasına neden olacaktır Sadece Sendika Yöneticileri isteğe bağlı olarak ücretsiz izinli sayılmalıdır.

Sendika Şubeleri için en az 1000 üye önerilmektedir. Oysa bu durum küçük yerleşim birimlerinde sendikal örgütlenmenin önünde bir engel teşkil etmektedir. Birçok ilimizde bir iş kolunda çalışanların sayısı 1000 "i bulmamaktadır. Şube kurulması için bu şart kaldırılmalıdır.

Din Hizmetleri Sendikası ve Emekli Memurlar Sendikası da iş kolu olarak Yasa kapsamına alınmalıdır.

Uyuşmazlık halinde sorun Bakanlar Kuruluna değil Yönetimin ve Konfederasyon Temsilcilerinden oluşacak bir kurula götürülmelidir.

Üyeliğin sona ermesi Genel Kurulun değil Disiplin Kurulunun kararı ve Yönetim Kurulunun onayı ile olmalıdır.

Geçici Md. 6'daki "Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 8 ay içinde" örgütlenmenin gereğini yaparlar denilmektedir. Bu sürenin, örgütlenmenin önündeki engeller dikkate alındığında yeterli olmadığı görülecektir. Bu süre en az 1 yıl olarak düzenlenmelidir.

Memur Sendikaları Konfederasyonu (Memur-Sen) olarak görüşlerimize destek verme konusunda ilginizi bekler saygılar sunarım."

Memur-Sen 1. Olağanüstü Genel Kurulu

Mehmet Akif İnan'ın 6 Ocak 2000 tarihinde vefatından sonra Memur-Sen Genel Başkanlığına Bem-Bir-Sen Genel Başkanı Zübeyir Yetik seçilmiş, Zübeyir Yetik'in 18 Şubat 2000 tarihinde istifası sonucu 29 Şubat 2000 tarihinde Memur-Sen Genel Başkanlığına M. Fatih Uğurlu seçilmiştir. Bu süreçte Memur-Sen, 26 Mayıs 2001 tarihinde bir Olağanüstü Genel Kurul da gerçekleştirebilir.

Genel Kurul'a, FP Genel Başkanı Recai Kutan, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Haşim Kılıç, DYP Genel Başkan Yardımcısı Nevfel Şahin, BBP Genel Başkan Yardımcısı Battal Arvasi, ANAP İstanbul Milletvekili Emre Kocaoğlu, FP Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk, FP Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Tes-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Tüm İşçi Emeklileri Derneği Genel Başkanı İsmail Arslan, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Nazif Öztürk, Başkent Kadın Platformu Başkanı Fatma Akdo-

kur, Memur-Sen'e bağlı sendikaların genel başkanları ve genel merkez yöneticileri katılır.

Genel Kurul'da Divan Başkanlığına Harb-İş Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Demir, üyeliklere ise Özcan Kanmaz, İrfan Coşkun, İsrail Odabaş, Sunay Karataş, Ahmet Çetin, Mehmet Aydoğdu ve Mehmet Dağtekin seçilir.

Yoğun bir katılımın olduğu Genel Kurul'da konuşan Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, sözlerine kurucu Genel Başkan M. Akif İnan'ı anarak başlar, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal durumu, kamu çalışanlarının sorunlarını ve Memur-Sen'in hedeflerini dile getirir.

Genel Kurul'da Fazilet Partisi Genel Başkanı Recai Kutan ve CHP Genel Başkanı Deniz Baykal da birer konuşma yapar.

Memur-Sen Olağanüstü Genel Kurulu'nda göreve seçilen yeni genel yönetim kurulu şu isimlerden oluşur: Genel Başkan M. Fatih Uğurlu, Genel Başkan Yardımcısı Niyazi Yavuz, Genel Başkan Yardımcısı Nadir Adbay, Genel Başkan Yardımcısı Abdullah Tombul, Genel Başkan Yardımcısı Şakir Kaplan, Genel Başkan Yardımcısı, M. Akif Işık, Genel Başkan Yardımcısı Osman Şimşek, Genel Sekreter Dr. Ahmet Aksu, Genel Teşkilat Sekreteri İrfan Coşkun, Genel Mali Sekreter Veysel Kızıllarslan, Genel Eğitim Sekreteri Ekrem Bağcı, G. Basın Yayın ve İletişim Sekreteri Ramazan Yaman, Genel Mevzuat Sekreteri, H. Fuat Paluluoğlu, AB Çalışmaları Sekreteri Ahmet Akbulut, Sivil Toplum Kuruluşları ve Sosyal İlişkiler Özcan Kanmaz, Halkla İlişkiler Sekreteri Cengiz Kon, Genel Koordinasyon Sekreteri Murathan Kara.

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun Yürürlüğe Girmesi ve Sonrasında Yaşananlar

Memur-Sen ve Kesk'in grev ve toplu sözleşme hakkı verilmediği için kitlesel basın açıklamalarıyla, mitinglerle karşı çıkmalarına rağmen, 25.06.2001 tarihinde 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu çıkarılır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu, Memur-Sen ve Eğitim-Bir-Sen'in Mehmet Akif İnan'ın vefatının ardından karizmatik bir lideri yitirmiş olmanın üzüntüsünü henüz üzerinden atamadığı ve sendikada çeşitli arayışların yaşandığı bir süreçte, yönetim ve toplum katında 28 Şubat Süreci'nin etkisinin devam ettiği dönemde yürürlüğe girer.

Kanun'un grev ve toplu sözleşme hakkı içermesi gerektiğine ilişkin güçlü vurgularda bulunan Memur-Sen karşısında, koalisyon hükümetini oluşturan partilerle siyasal hısımlık içerisinde bulunan konfederasyonların direnç göstermemesi nedeniyle Kanun, toplu görüşme şeklinde, yaptırımdan yoksun, son sözü yine Hükümetin söylediği dünya sendika literatüründe örneği bulunmayan bir yapıda, "Toplu Görüşme" şeklinde neye yarayacağı belli olmayan toplu pazarlık biçimi ortaya konularak düzenlenir.

Kanun'un çıkarılması sürecinde DSP-MHP-ANAP Koalisyon Hükümeti ile düşünsel ve organik bağı olan sendikalar siyasal ve bürokratik imkânlardan yararlanma ihtiyakıyla kanunun grev ve toplu sözleşme gibi sendikacılığın olmazsa olmaz unsurlarından yoksun biçimde çıkarılmasını umursamazlar.

Kanun'un çıkarılması sırasındaki dirençsizliklerinin karşılığını üye kaydetme sırasında destek görerek alan sendikalar karşısında Memur-Sen'e bağlı sendikalar, kendisini yeni bir var olma mücadelesinin içerisinde bulur. Memur-Sen'e bağlı sendikalar, sağ ve solu parsellediğini, başkasına yaşam alanı bırakmadığını belirten sendikal tröstlerle yetki mücadelesine girer. Bu dönem, üye

kayıtlarının işveren nezdinde resmileştiği, birden çok sendikaya üyeliğin imkânsızlaştığı, bürokrasinin ve siyasal erkin sendikacılığa soyunduğu bir dönemdir.

28 Şubat ertesi bu konjonktür Memur-Sen ve Memur-Sen'e bağlı sendikalar için son derece dezavantajlı bir konjonktürdür. 28 Şubat Sürecinin ağır yaptırımlarının altında ezilen bir kesimin, sendikacılığın tamamen rekabet zemininde kurgulandığı bir vasatta adeta ayaklarına pranga vurulmuş bir şekilde ilkeli sendikacılığa öncülük yapması ve bütün kamu çalışanlarına kucak açan bir sendikal vizyonu tanıtarak mesafe alması gerçekten zor bir iştir.

4688 sayılı Kanun'un çıkarıldığı günlerde 28 Şubat Sürecini tamamlayıcı adımlar atılmaya devam edilmektedir. Antidemokratik uygulamalar fütursuzca tatbik edilmekte, Memur-Sen'in bünyesini oluşturan kamu görevlileri görevden uzaklaştırma da dâhil olmak üzere türlü cefalarla karşı karşıya kalmaktadırlar.

E- 4688 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR – GENEL KURULLAR, İLK TOPLU GÖRÜŞME

Emek Platformu’nun 2001 Yılında Gerçekleştirdiği Eylemler

Emek Platformu Başkanlar Kurulu 30 Ekim 2001 tarihinde toplanır, toplantı sonuçları bir basın bildirisi ile kamuoyuna duyurulur.

Bu toplantıda alınana kararlar uyarınca Emek Platformu tarafından Küresel Eylem Günü münasebetiyle 9 Kasım 2001 tarihinde düzenlenen “İşsizliğe, Yoksulluğa, Yolsuzluğa ve Savaşa Hayır” mitingi Türkiye genelinde gerçekleştirilir. Ankara Sıhhiye Meydanında yapılan kitlesel basın açıklamasında memur ve işçi temsilcileri hükümeti istifaya davet eder.

15 Kasım 2001 tarihinde ise Emek Platformunun çağrısıyla bütün illerde işçi ve memurlar sokağa çıkarak hükümeti protesto ederler.

Emek Platformu Başkanlar Kurulunun aldığı karar doğrultusunda 1 Aralık 2001 tarihinde, “Ülkemize, Geleceğimize, Çocuklarımıza Sahip Çıkıyoruz” mitingi düzenlenir. Ankara’da Güvenpark’ta gerçekleştirilecek olan mitinge Valilik izin vermez, bunun üzerine Mithatpaşa Caddesinde kitlesel basın açıklaması yapılır. Kitlesel basın açıklamasında hükümetin ekonomi politikaları protesto edilir.

9 Kasım, 15 Kasım ve 1 Aralık Eylemlerine Memur-Sen teşkilatları ve üyeleri de aktif olarak katılırlar.

Memur-Sen’in Strazburg Caddesine Taşınması

Memur-Sen, 9 Haziran 1995 tarihinde, Eğitim-Bir-Sen’in faaliyetlerini sürdürdüğü Şehit Adem Yavuz Sokak No: 9/17 adresinde

kurulmuştur. Çalışmalarını Şehit Adem Yavuz Sokak No: 9/17 adresinde sürdüren Memur-Sen ve Memur-Sen'e bağlı sendikalar, 3 Mart 1996 tarihinde daha aydınlık, her bakımdan önü ve ufku açık bir mekâna, Sıhhiye'deki Beyaz Saray Apartmanı'nın 8. katına taşınırlar. 2000 yılının Şubat ayında ise Beyazsaray Apartmanında başka bir daire daha kiralanarak Memur-Sen ve Memur-Sen'e bağlı sendikalar bu dairede faaliyet göstermeye başlarlar. Zamanla bu daire de küçük gelmeye başlar.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun çıkarılmasının ardından çalışmalarını daha derli toplu şekilde, fiziki imkanları daha müsait bir mekanda sürdürmek üzere harekete geçen Memur-Sen, 2001 yılının sonlarında Strazburg Caddesi No: 30 adresine taşınır.

Memur-Sen'in yeni genel merkez binasının açılışı için görkemli bir tören düzenlenir. Törende yeni genel merkez binasının açılış kurdelasını Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, Doğru

Yol Partisi Genel Başkanı Prof. Dr. Tansu Çiller ile Saadet Partisi Genel Başkanı Recai Kutan birlikte keser.

Açılış töreninde hükümeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan temsil ederken törene ayrıca, Demokrat Türkiye Partisi Genel Başkanı İsmet Sezgin, DYP Genel Başkan Yardımcısı Nurhan Tekinel, DYP Milletvekilleri Saffet Arıkan Bedük, Nevzat Ercan, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Bülent Arınç, AK Parti Milletvekilleri Eyüp Sanay ve Nevzat Yalçıntaş, SP Genel Başkan Yardımcısı Yakup Budak, SP Milletvekilleri Mustafa Geçer, Zeki Çelik ve Mehmet Batuk, CHP MYK Üyesi İzzet Çetin, Keçiören Belediye Başkanı, Turgut Altınok, Sincan Belediye Başkanı Rüstem Altınbaş ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileri katılır.

Törenin açılış konuşmasını Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu yaparken DYP Genel Başkanı Tansu Çiller, SP Genel Başkanı Recai Kutan ve AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Akif Gülle de birer konuşma yaparlar. Yeni binanın açılışına katkıda bulunan iş adamlarına Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Prof. Dr. Tansu Çiller ile Saadet Partisi Genel Başkanı Recai Kutan Memur-Sen adına plaket takdim eder.

Memur-Sen'in yeni genel merkez binasına taşınmasını Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu şöyle değerlendirir:

"O zamanlar Memur-Sen, Beyazsaray Apartmanı'ndaydı, orada Eğitim-Bir'in bir dairesi vardı, biz de Memur-Sen olarak bir ya da iki kat altındaydık. Memur-Sen'e bağlı sendikaların, birer odası yok, birer masası yok, ancak birer çekmecesine vardı. Yani sendikayı kurmuşuz, evrakları bir çekmeceye koymuşuz. Öbürününkini bir başka çekmeceye koymuşuz. Daha sonra taşındığımız Strazburg Caddesindeki binamızda sendikalara birer masa tahsis edince, sendika genel başkanları çok mutlu olmuştu. Oda da tahsis edilmemişti, ama bir masaları vardı, iki sendika bir odadaydı. Tabii oradaki binamız altı-yedi odalı, terası olan, basın açıklaması için salonu bulunan bir mekandı. Beyazsaray Apartmanındaki 3 oda 1 salon daireye göre, daha bir güzel, çok daha büyük bir mekâna geçmiştik. Müstakil mescidi, mutfağı falan vardı."

AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Ziyareti

2001 yılının Kasım ayında AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, beraberinde AK Parti Genel Başkan Yardımcıları Abdullah Gül ve Akif Güllü ile birlikte Memur-Sen'in yeni genel

merkezini ziyaret eder. Ziyarette Erdoğan, hayırlı olsun dileklerini iletir, Genel Başkan M. Fatih Uğurlu ve Genel Yönetim Kurulu üyeleriyle kamu çalışanlarının sorunlarına ilişkin sohbet eder.

Ziyarette, Türkiye gündemi ele alınır. Ekonomik ve siyasi anlamda bir kriz içerisinde bulunan Türkiye'nin içerisinde bulunduğu krizden çıkışına ilişkin değerlendirmelerde bulunur. Genel Başkan M. Fatih Uğurlu, kamu çalışanlarının mevcut ekonomik buhran karşısındaki durumlarını ortaya koyar, Recep Tayyip Erdoğan'ın siyasi geleceğine ilişkin öngörülerde bulunarak beklentilerini dile getirir ve başarı dileklerinde bulunur.

Ziyaretin ardından Uğurlu ve Erdoğan bir basın açıklamasında bulunurlar.

Büro Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurulu

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun Geçici 6. Maddesi, Kanun'un yayımı tarihinden önce kurulu bulunan kamu görevlileri kuruluşlarının sekiz ay içerisinde belli düzenlemeleri yaparak yapılarını Kanun'a uyumlu hale getirmelerini ihtiva etmektedir.

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun çıkarılmasından sonra Memur-Sen'e bağlı sendikalar da birer birer ilk genel kurullarını gerçekleştirirler. Kamu Büro-Sen 1. Olağan Genel Kurulu, 3 Mart 2002 tarihinde gerçekleştirilir. Yapılan 1. Olağan Genel Kurul'da sendikanın adı Büro Memur-Sen (Büro Memurları Sendikası) olarak değiştirilir ve Yönetim Kurulu şu şekilde oluşur: M. Fatih Uğurlu, Yusuf Yazgan, Osman Yüce, Necmettin Can, Eşref Güneş, Atilla Mutlu Alkış, İsrail Odabaş.

Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurulu

Memur-Sen Genel Merkezi Tüzük Tadil Kongresini 20 Ocak 2002 tarihinde gerçekleştirir ve Memur-Sen Tüzüğü, 4688 sayılı

Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu hükümlerine uygun hale getirilir.

Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurulu ise, 7 Nisan 2002 tarihinde Tes-İş Genel Merkezi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilir. Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurulu'nda Memur Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanlığı'na M. Fatih Uğurlu yeniden seçilir. Genel Kurul'da Mehmet Emin Dindar ve Niyazi Yavuz Genel Başkan yardımcılığına; Cengiz Kon Genel Sekreterliğe, Adnan Şenol Genel Mali Sekreterliğe, Ahmet Aksu Genel Teşkilatlanma Sekreterliğine, Ahmet Çetin de Genel Eğitim, Dış İlişkiler, Mevzuat ve Basın Yayın Sekreterliğine seçilir.

Tespit Edilen İlk Üye Sayıları

7 Temmuz 2002 tarih ve 24808 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan tebliğe göre, 31.05.2002 tarihi itibarıyla Kamu Görevlileri Sendikalarının üye sayıları Konfederasyon bazında şöyle gerçekleşir. KESK 262.348, TÜRKİYE KAMU-SEN 329.065, MEMUR-SEN 41.871.

Üç hizmet kolunda KESK, sekiz hizmet kolunda ise Türkiye Kamu-Sen yetkili olur.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu’nun “Üyelik ödentisi” başlıklı 25. maddesi, sendika üyesi kamu görevlisinin aylığından kamu işvereni tarafından kesilecek üyelik ödentisi miktarını ve kesilen üyelik ödentilerinin sendika hesaplarına aktarılmasına ilişkin hususları belirlemekte ancak bu madde içerisindeki bir ibare, özellikle konjonktürün gelişimini baskıladığı Memur-Sen’e bağlı sendikaların hayatiyetini derinden etkileyecek bir hüküm de içermektedir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu’nun “Üyelik ödentisi” başlıklı 25. Maddesinde geçen “Aynı hizmet kolunda çalışan kamu görevlilerinin yüzde beşinden fazlasını üye kaydetmiş bulunan sendikaların üyelik ödentileri” ibaresi, yüzde beşten daha az üye kaydetmiş bulunan sendikanın üyenin aylığından üyelik ödentisi kestiremeyeceği anlamını içermektedir. Bu özellikle Memur-Sen’e bağlı sendikalar için özellikle düşünülmüş hissi veren bir ibaredir. Memur-Sen’e bağlı sendikaların mevcut konjonktürde yüzde beşi aşamayacağı düşünülmüş, üyenin aylığından aidat kestirerek düzenli bir gelire sahip olamayan sendikaların kısa sürede sendikal zemin üzerinden çekilmeleri hedeflenmiştir.

7 Temmuz 2002 Tarih ve 24808 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan sendika üye sayılarına göre Memur-Sen’e bağlı sendikaların üye oranları şöyledir:

Büro Memur-Sen	: % 1,62
Eğitim-Bir-Sen	: % 2,76
Sağlık-Sen	: % 0,76
Bem-Bir-Sen	: % 23,57
Birlik Haber-Sen	: % 0,59
Bayındır Memur-Sen	: % 0,25
Toç-Bir-Sen	: % 0,96
Enerji Bir-Sen	: % 1,20
Din Bir-Sen	: % 15,18

Memur-Sen’e bağlı sendikalardan yalnızca Bem-Bir-Sen ve Din-Bir-Sen’in yüzde 5’lik üye oranı şartını karşılayabildiği, diğerle-

rinin kaynaktan aidat kestiremememe tehlikesiyle karşı karşıya kaldıkları görülmektedir.

Eğitim-Bir-Sen, 12.07.2002 tarihinde Ankara Onikinci İş Mahkemesinde “Sendikanın üye sayısının 18.028, üye oranının ise 2,76 olarak ilanı ve kamu çalışanları yasasına göre %5 temsil çoğunluğunu sağlamadığı yönünde tesisle ilan edilen Bakanlık işleminin iptaliyle dava sonuna kadar 4688 sayılı yasanın 25. maddesinde belirtilen üye aidatlarının kaynak ve kesinti yoluyla tahsili işlemlerinin devam ettirilmesi yönünde ihtiyati tedbir kararı verilmesi” isteğiyle dava açar.

Bu hususta ihtiyati tedbir kararı talebini yerinde bulan Mahkeme, ihtiyati tedbir kararı vererek üye aidatlarının kaynaktan kesilmesinin devamına imkân sağlar. Bu yol diğer sendikalar için de kullanılan bir yol olur. Yine de kimi kurumlar üyenin isteğiyle olduğu için aidat kesmeye devam eder, kimisi aidat kesimini durdurur. Bu karmaşa, 06.07.2004 tarih ve 25514 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5198 sayılı Kanun’la ilgili hükmün kaldırılmasına kadar devam eder.

İlk Toplu Görüşmelerin Fiyaskoyla Sonuçlanması

Sendikalarla hükümet temsilcileri arasındaki ilk ‘Toplu görüşme’ 2002 yılında yapılır. Bu görüşmelere Türkiye Kamu-Sen 8, KESK 3 hizmet kolunda aldığı yetkiyle katılır.

Hükümet, kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerine 2003 yılının ilk yarısı için %10; ikinci yarısı için %7 zam yapılması teklifinde bulunur, toplu görüşmelerde mutabakat sağlanamaz.

Bunun üzerine Sendikalar, Uzlaştırma Kurulu’na başvurur. Erken seçim kararı alınması nedeniyle diğer kararların yeni kurulacak Hükümet tarafından alınmasına karar verilir.

2003 yılında 01.10.2002 tarihinden geçerli olmak üzere kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerine brüt 100 milyon TL seyyanen zam yapılır, ayrıca 01.01.2003 itibarı ile %5, 01.07.2003 itibarı ile % 9 maaş artışı gerçekleştirilir.

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu 2002 yılı toplu görüşmelerine ilişkin “*Bu seneki yetkili sendikalar memurlarımızı hayal kırıklığına uğratmışlar ve görüşmelerde yeterli direnci göstermeyerek 52 milyonluk bir artışa razı olmuşlardır. Oysaki hiç görüşülme %10 ikinci yarıyıl zammı ve enflasyon artı puanları ile zaten bu rakamlardan daha iyi bir artış alınacaktı. Memurlar maalesef Dimyat’a pirince giderken eldeki bulgurdan olmuşlardır.*” değerlendirmesinde bulunur.

F- AK PARTİ'NİN İKTİDARA GELMESİ VE SONRASI – BEKLENTİLER-TALEPLER

AK Parti Hükümetinden Beklentiler

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu 3 Kasım 2002 seçimlerinin hemen ardından seçim sonuçlarını değerlendirmek ve kurulacak yeni hükümetten çalışanların beklentilerini ortaya koymak üzere 06.11.2002 tarihinde Memur-Sen Genel Merkezi'nde bir basın toplantısı düzenler. Bu basın toplantısında dile getirilen hususlar AK Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılının sonunda Türkiye'de memurların ve memur sendikacılığının içinde bulunduğu durumu ihtiva etmesi açısından önemlidir. Genel Başkan M. Fatih Uğurlu'nun dile getirdiği hususlar şunlardır:

“Kurulacak Olan Yeni Hükümetten Beklentilerimiz

Bildiğiniz gibi 3 Kasım 2002 tarihinde gerçekleştirilen seçimlerin ardından 4 Kasım 2002 günü, Türkiye' nin önüne yepyeni bir tablo

çizilmiştir. Bu vesile ile seçim sonuçlarının devletimiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyoruz.

Çok partili hayata geçtiğimizden beri milletimiz üçüncü kez bir partiyi bu kadar büyük bir çoğunlukla iktidara getirmiştir. Seçim demokratik bir şölen biçiminde geçmiştir.

Kurulacak olan hükümetten başlıca isteklerimiz, önümüzde bulunan en önemli sorunlardan yolsuzluk, işsizlik ve yoksulluk önlenmeli, milletimizin yaşam standardı layık olduğu seviyeye çıkarılmalıdır. O bakımdan kurulacak olan hükümet, bu fırsatı iyi değerlendirmeli, birbiri ardına kapanan fabrikalar ile yurtdışına kaçan sermayeyi geri getirmek ve gerileyen üretimi, tekrar aktif hale getirmek için çalışmalara hızla başlamalıdır.

Öte yandan, burada şuna da değinmek istiyorum. İktidar Partisinin programında yer alan bakanlık sayısının azaltılması ve demeclerinde sivil toplum örgütlerini ön plana çıkaran tutumlarını da olumlu bulmaktayız. Temennimiz bundan sonra da aynı tutumun izlenmesidir.

Bu saydıklarımızın yanı sıra Memur-Sen olarak, 2 milyon 200 bin kamu çalışanımız adına yeni kurulacak hükümetten diğer beklentilerimizi de şöyle sıralayabiliriz:

ÇALIŞMA HAYATI AÇISINDAN

1. Görüşmeci sendikalar tarafından ortada bırakılan memur maaşları günün koşullarına göre iyileştirilmeli ve enflasyon karşısında çalışanlarımız mağdur edilmemeli, insanca yaşama ücreti verilmelidir. Kamuda ücret adaleti sağlanmalı, ücretler arasındaki denge-sizlik giderilmeli, bilhassa ücret makası daraltılmalıdır.

2. Kamu çalışanlarının çalışma şartları ve özlük hakları iyileştirilmeli, ehliyet ve liyakat sistemi uygulanmalıdır.

3. Sendikalar konusundaki yanlışlıklar giderilmeli, başta baraj uygulaması kaldırılarak, kamu çalışanlarımıza grev ve toplu sözleşme hakları verilmeli, sendikalar bütün kamu, kurum ve kuru-

luşlarının komisyonlarında temsil edilmelidir. 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendika Yasası tamamen düzeltilerek, demokratik bir şekle kavuşturulmalıdır.

4. Zorunlu Tasarruf Fonu'nda biriken nemalar en kısa zamanda hak sahiplerine ödenmelidir.

5. Asgari ücret ile SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin aylıkları insanca yaşama düzeyine getirilmelidir.

YENİDEN YAPILANMA AÇISINDAN

6. Bakanlık sayısı mutlaka azaltılmalı, devlet daireleri arasında görevleri açısından aynı işi yapanlar birleştirilmelidir.

7. Genel Müdürlük, müsteşarlık, bakanlık ve başbakanlıktaki tef-tiş kurullarının tümü birleştirilmeli, özerkleştirilmeli, müfettişlik kurumu keyfilikten çıkarılmalı ve bu kurum çalışanlarına verilen yetki kadar da sorumluluk yüklenmelidir.

8. Etkin ve verimli bir kamu hizmeti için, demokratik katılımı teş-vik etmek ve yetkiyi desantirile etmek gerekmektedir.

9. Kamu yönetiminde baştan aşağıya yeniden yapılanmaya gidil-melidir. Ayrı bir personel reformu yapılmalıdır. Sosyal Güvenlik, adalet, sağlık, eğitim reformları yapılarak, Devlet'te bürokratik iş-lemelerin azaltılması sağlanıp, bu konuda da reformlar yapılmalı-dır. Vatandaşların devlet kurumlarındaki işlemlerini çabuk sonu-çlandıracak önlemler alınmalı, hizmetler önce insan esasına göre yeniden düzenlenmelidir.

10. Devlet memurluğuyla, hükümet memurluğu ayrılmalı, hükü-metin politikalarını yürüteceği üst kademe memurları Hükümet Memuru sıfatında olmalı, hükümetle gelip hükümetle gitmelidirler. Diğer kamu görevlileri Devlet Memuru sıfatında, ehliyet ve liya-kat sistemine göre işe girmeli ve hakim güvencesinde olmalıdır. Bir yasa ile düzenlenecek olan bu sistemde hükümet memurlarını ilk planda müsteşarlar, bazı genel müdürler ve bazı üst kurul üyeleri olarak düşünebiliriz.

DEMOKRATİK AÇIDAN

11. Halkın yönetime daha iyi katılımını sağlamak için, Siyasi Partiler Yasası ve seçim sistemi yeniden gözden geçirilerek, halkın taleplerinin tavana en iyi ve adil bir biçimde yansıtacak şekilde düzenlemeler yapılmalıdır.

12. Vatandaşla, devlet arasındaki küçük sorunların kolay yoldan, idari yargıya gitmeksizin çözülebileceği Ombudsmanlık sistemi ülkemizde de oluşturulmalıdır

13. İnsan hak ve hürriyetlerinin önündeki engeller kaldırılmalıdır.

14. Her konuda hukukun üstünlüğü prensibi uygulanmalıdır.

EKONOMİK AÇIDAN

15. Ülkemizin en büyük sorunlarından biri olan işsizlik sorununun giderilmesi için yatırımlara ağırlık verilmelidir.

16. Son 3 yılda bankalar, devlet ihaleleri ve organize suç örgütleri vasıtası ile hazinemizden gasp edilen bütün kayıp paralar, (Bu miktarın 120 milyar dolar civarında olduğu hesaplanmaktadır) tekrar hazinemize kazandırılmalıdır. Hazine'nin kaybı önlenmelidir.

17. Devletin mali işlemlerinde şeffaflık sağlanmalı, kamuoyu bilgilendirilmeli, bilhassa kayıt dışı ekonomi mutlaka kayıt altına alınmalıdır”

Memur-Sen İl Temsilcileri Toplantısı

3 Kasım 2002 seçimlerinin ardından AK Parti'nin iktidara gelmesi ve 58. Hükümetin Kurulması sürecinde 17 Kasım 2002 tarihinde Memur-Sen İl Temsilcileri Toplantısı yapılır ve ülkenin, çalışanların durumu masaya yatırılır, yeni hükümetten beklentiler hususunda istişarelerde bulunulur.

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu toplantıda yaptığı konuşmada 3 Kasım 2002 tarihi itibarıyla Türkiye'nin önüne yeni bir sayfa açıldığını, Türkiye'nin geçmişte tek başına iktidarlar döneminde istikrar çizgisini yakaladığını, yine bir partinin tek başına iktidara gelmesiyle, koalisyon hükümetlerinde kaçırdığı bu istikrarı yeniden yakalayacağı inancında olduklarını belirtir. Uğurlu, yeni hükümeti kamu çalışanlarının kayıplarının telafisi noktasında göreve çağırır.

Uğurlu bu toplantıda hususen, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun baştan aşağıya bir revizyona tabi tutulmasını, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün normları arasında önemli bir yer tutan grev ve toplu görüşme hakkının bir an evvel 4688 sayılı Kanun'a eklenmesini ister. Memur-Sen İl Temsilcileri Toplantısında dile getirilen diğer hususlar, M. Fatih Uğurlu'nun "AK Parti Hükümeti'nden Beklentiler"ini ifade ettiği basın toplantısında dile getirilenlerle hemen hemen aynıdır.

17 Kasım 2002 tarihinde gerçekleştirilen Memur-Sen İl Temsilcileri Toplantısı aynı zamanda bir hedef ve motivasyon toplantısıdır. Uğurlu Memur-Sen'in yeni dönem hedefini şu şekilde dile getirir: *"Bildığınız gibi içinde bulunduğumuz 2002 yılı ve bundan önceki yıllarda, hükümet güdümlü sendikalar tarafından üyelerimiz baskılara maruz kalmış ve zorla istifa ettirilmişlerdir. Bu sıkıntıları 2003 yılında aşacağımız inancındayız. Bu inançla; özgür iradeleriyle sendikalarımıza üye olan memurlarımızın yüz binlere ulaşacağını ümit etmekteyiz."*

Memur-Sen'in 58. Hükümetten Talepleri

3 Kasım 2002 Genel Seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin tek başına iktidara gelmesinden sonra 17 Kasım 2002 tarihinde, 58. Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti olan Abdullah Gül Hükûmeti kurulur. Memur-Sen Genel Merkezi, 58. Hükümet'in kuruluşunun ardından bir basın toplantısıyla Hükümet'ten taleplerini kamuoyuna açıklar. Bu toplantıda dile getirilen konular önceki toplantılarda dile getirilenlerin daha da detaylandırılmış halidir.

Memur-Sen'in 58. Hükümet'ten talepleri başlıklar halinde şöyledir:

1. *Grev ve Toplu Sözleşme Hakkı,*
2. *Kamu görevlileri siyaset yapma ve yönetime katılma hakkı*
3. *Yüzde 5 barajının altında kalan sendikaların aidat kesintilerinin yapılması*
4. *Genel Merkez Yöneticilerinin Profesyonelliklerinin sağlanması*
5. *Toplu Görüşmeler-Ücretlerin İyileştirilmesi*
6. *Eşit İşe Eşit Ücret*
7. *Sosyal ve Özlük Haklar*
8. *Memurun Cezalarının Affı*
9. *Baskılar*
10. *Zorunlu Tasarruf ve Toplu Konut Fonu'nda biriken paraların ödenmesi*

Yeniden Yapılanma Sürecinde YÖK Paneli

28 Şubat Sürecinin akabinde gerçekleştirilen başörtüsü yasağı ve katsayı engeli ile kamudaki inançlı insanlara yönelik baskıcı ceberut devlet anlayışı Memur-Sen'in en önemli mücadele alanlarından birisi olur. 3 Kasım 2002'de AK Parti'nin iktidara gelmesiyle bu konularda bir düzenleme yapılarak çözüme ulaşılması beklentisi doğar. Ancak bürokratik oligarşi ve vesayetçi çevreler direniş gösterir. Bu direnişin önemli kalelerinden birisi de YÖK'tür. YÖK'ün antidemokratik uygulamaların merkezinde oluşu YÖK'ün mercek altına alınmasına ve bu hususta çeşitli öneriler ortaya konulmasına yol açar.

Memur-Sen Genel Merkezi tarafından 1 Şubat 2003 tarihinde, Ankara TOBB Büyük Salonunda "Yeniden Yapılandırma Sürecinde YÖK" konulu bir panel düzenlenir. Oturum başkanlığını Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölüm Başka-

nı Prof. Dr. Atilla Özer'in yaptığı panele, eski YÖK Başkanı ve Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Mehmet Sağlam, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği Genel Başkanı Prof. Dr. Tahir Hatipoğlu, CHP Bursa Milletvekili ve TBMM Milli Eğitim Komisyonu Üyesi Prof. Dr. Mustafa Özyurt ve Ak Parti Erzurum Milletvekili ve TBMM Milli Eğitim Komisyonu Üyesi Doç. Dr. Ömer Özyılmaz konuşmacı olarak katılır.

Siyasi partilerin ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin katıldığı panelin açılış konuşmasını yapan Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu gündemdeki konuları değerlendirir.

Uğurlu'dan 2003 Yılı'nın Sendikal Atmosferine İlişkin Değerlendirme

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, Memur-Sen Bülteni'nin Şubat-Mart 2003 sayısındaki başyazısında 2003 yılının ilk ayları itibariyle sendikal atmosfer ve kamu çalışanlarının ekonomik durumuna ilişkin tespitlerde bulunur. Uğurlu'nun yazısındaki bir bölüm 2003 yılının sendikal atmosferini yansıtmaması bakımından dikkat çekicidir:

"(...) Memur-Sen, tüm memurların ekonomik ve sosyal haklarını daha iyiye götürmek için teşkilatlanma ve üye yazım çalışmalarını sürdürmektedir. Memurlarla ilgili haklara gerçekten kavuşmak ve memurları kandırmamak ve oyalamamak için mutlaka iş kollarında birinci sendika olmamız şart olmuştur.

Bu seneki yetkili sendikalar memurlarımızı hayal kırıklığına uğratmışlar ve görüşmelerde yeterli direnci göstermeyerek 52 milyonluk bir artışa razı olmuşlardır. Oysaki hiç görüşülme % 10 ikinci yarıyı zammı ve enflasyon artı puanları ile zaten bu rakamlardan daha iyi bir artış alınacaktı. Memurlar maalesef Dimyat'a pirince giderken eldeki bulgurdan olmuşlardır.

Sizler zor zamanda iktidar yanlısı olmayan bir konfederasyon olan Memur-Sen'i seçerek güç günlerin insanı olduğunuzu gösterdiniz. Her

zaman doğrunun, haklının ve hukukun yanında olan Memur-Sen'e üye olarak demokrasinin, hukukun ve doğrunun yanında yer aldığınızı gösterdiniz. Bu bakımdan sizleri, üyelerimizi bir kez daha tebrik ediyorum.

İşte yazımın başında birinci sendika olmak için çalışmamız gerek dediğimiz zamanın içindeyiz. Yani her yıl yetkili sendikaların belirlendiği 31 Mayıs'tan önce yoğun bir çalışma yapmamız gerekmektedir.

Tüm üye, kurum temsilcisi, şube başkanı ve il temsilcisi arkadaşlarım 31 Mayıs 2003'ten önce bütün işkollarında yoğun bir çalışma yaparak mutlaka yetki alma gayretinde olmalıdırlar. Bu hedefe ulaşmak için topyekûn bir faaliyete girmeli ve yarışta yerimizi almalıyız. Bu hedefe ulaşmak için yeterli kapasitenin arkadaşlarım da fazlasıyla mevcut olduğuna inancım tamdır."

Zorunlu Tasarrufların Anapara ve Nemalarının Alınması

Kamuoyunda zorunlu tasarruf olarak bilinen ve 09.03.1988 tarih ve 3417 sayılı "Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun" ile getirilen Zorunlu Tasarruf Uygulaması, 24.4.2003 tarih ve 4853 sayılı "Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Bu Hesaptan Yapılacak Ödemelere Dair Kanun"la, 12 yıllık uygulamadan sonra kaldırılır.

Zorunlu tasarruf kesintileri, 2003 yılında çıkarılan yasa ile tasfiye sürecine girer. Hak sahiplerine, anapara tutarları 2003 yılı Nisan ayında defaten ödenir. Fonda kalan nema tutarı ise, 2004 ve 2005'te dörder, 2006'da da iki olmak üzere 10 taksitte ödenir.

Nisan 1988'de başlayan ve 12 yıllık uygulamadan sonra kaldırılan zorunlu tasarruf kesintilerinin tasfiyesi, anapara ve nemalarının ödenmesi sürecinde Memur-Sen'in ve Genel Başkan M. Fatih

Uğurlu'nun büyük gayreti olur. M. Fatih Uğurlu'nun genel başkan olduğu ilk aydan itibaren bütün basın toplantılarında konu mutlaka dile getirilir. Bu toplantılarda, "Ücretlerimizden zorunlu olarak kesilen tasarruflarımız için uygulamaya son verildiği halde geri ödemenin adı bile anılmamaktadır. Zorunlu tasarrufların gerçek değeriyle ödenmesini istiyoruz. Hazine Müsteşarlığında zorunlu tasarruf fonunda biriken 4,3 Katrilyon Liranın geri ödenmesine ilişkin her hangi bir çalışma yapılmamaktadır." denilir. Ayrıca Hükümet yetkilileri ile yapılan bütün görüşmelerde konu muhataplar nezdinde dile getirilir.

M. Fatih Uğurlu, Zorunlu tasarrufların kaldırılması ve ödemelerin bir takvime bağlanmasına ilişkin Kanun'un çıkarılma sürecine katkısını şöyle anlatır: *"Ak Parti hükümeti yeni kurulmuştu. Ve Ali Babacan'ın olumlu tavrı, çok işi bitirmemize vesile oldu. O toplantılarda, Türk-İş başkanının bize verdiği destekle ve Memur-Sen'in, bizim tavrımızla, alacaklarımız taksitlendirilerek bütün memurların nemaları almaları sağlandı. Şöyle oldu: Kamu-Sen'le Kesk, "Reddedelim hükümetin taleplerini, sokağa inelim!" diyordu. Oysaki ondan önceki Ecevit hükümetinde biz dava açıyorduk. Büyük basın toplantıları yaparak, dava açmaya adliyelere gidiyorduk falan. O zamanın hükümeti, nemamızı bırak ödemeyi, ne kadar miktar olduğunu bile bize söyleyemiyordu. Ak Parti hükümeti geldiğinde ödemeye razı oldu.*

Taksit sayısında anlaşılmadık. "12 taksit" dedi Ali Babacan bey, sonra biz "6 taksit olsun" dedik. Bu esnada Kesk ve Kamu-Sen "Sokağa inelim!" dediğinde, ben şunu ifade ettim: "Ya arkadaş, eski hükümet, bırak ödemeyi paramızın miktarını bile bizden esirgiyordu; bu hükümet kabul etti ve ödemeye karar verdi; bizim hedefimiz üzüm yemek, bağcıyı dövmek değil" diyerek arkadaşları yatıştırdım. Türk-İş genel başkanı Salih Kılıç beydi; o da "Fatih bey haklı söylüyor!" diyerek bize destek verdi, konfederasyon başkanları razı olmak zorunda kaldı. 12 taksiti biraz aşağı çektik, 8 taksitti. Bütün memurların alacaklarını, ortalama her memurun, 2 bin TL'ye yakındı alacağı devletten. O 2 bini 8 taksitle aldık ve bir rahatlama oldu."

Memur-Sen'den Ekonomik Kurtuluş Savaşı

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, 2003 yılının ilkbaharında Irak'ta yaşanan savaş dolayısıyla Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu sıkıntılı durumdan kurtulabilmesi için ekonomik kurtuluş savaşı başlatır.

Memur-Sen Genel Merkezi'nde bir basın toplantısı düzenleyen Genel Başkan Uğurlu, savaş dolayısıyla ülkemizin çok zorlu bir dönemden geçtiğini belirterek, ekonomimizin büyük bir sınav verdiğini söyler.

Ekonominin düzelmesi adına alınan tedbirlerin iktidarın tedbirleri değil IMF'nin dayatmaları olduğunu kaydeden Uğurlu, IMF hakimiyetine artık dur demenin vaktinin geldiğini belirtir.

Halkı, sivil toplum kuruluşlarını ve hazineye borç veren kuruluşları özveride bulunmaya ve Türkiye ekonomisini kurtarmak için yeni bir ekonomik kurtuluş savaşına davet eden Genel Başkan M. Fatih Uğurlu, sözlerini şöyle sürdürür:

“Bizim başlattığımız bu savaşta, ne kan, ne silah ne de gözyaşı olacaktır. Bu savaşta sadece güçlü bir Türkiye olacaktır. Halkımız yaptığı katkıların yerli yerinde kullanıldığını görünce bundan sonra da gereken desteği verecektir. Artık yavrularımızın borçla doğmasını istemiyoruz. Bizler gelecek nesillerimize daha güzel ve güçlü bir ekonomiye sahip, dış borç tehditleri altında ezilmeyecek, ekonomik kararlarını kendisinin vereceği bir ülke hazırlamak istiyoruz. Bu amaçla Memur Sendikaları Konfederasyonu olarak, hem ülkemiz ekonomisini güçlendirmek hem de IMF hâkimiyetinden kurtarmak için “Devlete Bağış Kampanyası” başlatıyoruz. Türkiye’de yaklaşık 11 milyon aile var. Bu ailelerden sadece birer maaş dolayında katkı yapılırsa 100 milyar dolara yakın bir sermayeye ulaşacaktır. Biz Memur-Sen olarak önce kendi üyelerimizden böyle bir uygulama başlatıyoruz. Diğer sivil toplum örgütleri de destek verirse, IMF’den halkımızın katkısıyla kurtulmuş olacağız. Hedefimiz; bağımsız, güçlü ekonomi, güçlü Türkiye! Borçsuz Türkiye!”

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu'nun İstifası

Memur-Sen Genel Yönetim Kurulunun 30.05.2003 tarihli toplantısında 21-22 Haziran 2003 tarihinde, çoğunluk sağlanamazsa 28-29 Haziran 2003 tarihinde Olağanüstü Genel Kurul yapılmasına ilişkin karar alınır, ancak yedi yönetim kurulu üyesinden dördünün karara katılmadıklarına ilişkin şerh düşmesi üzerine olağanüstü genel kurula gidilemez.

Bunun üzerine, Memur Sendikaları Konfederasyonu (Memur-Sen) Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu, 3 Haziran 2003 tarihinde görevinden istifa eder.

Memur-Sen Genel Başkanlığından istifa eden M. Fatih Uğurlu kısa bir açıklama yapar. Uğurlu, açıklamasında, *“Memur-Sen bugüne kadar ortaya koyduğu ilkeleri bundan sonra da savunacak ve her platformda prensiplerini ortaya koyacaktır. Yeni kadroların gelmesi, sivil toplum örgütlerinde demokrasiyi ve kurumsal kimliği ön plana çıkarmak amacıyla 3.5 yıldan beri yürüttüğüm Memur Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanlığı'ndan 3 Haziran 2003 tarihi itibarıyla istifa etmiş bulunuyorum”* der.

M. Fatih Uğurlu'nun Sendikal Misyonu

19 Nisan 1995 tarihinde Mehmet Akif İnan'ın isteği üzerine Kamu Büro-Sen'i kurarak sendikacılığa başlayan, 1995 yılından itibaren Memur-Sen bünyesinde görev yapan ve Mehmet Akif İnan'ın vefatının ardından yaşanan bocalama döneminin ardından 29 Şubat 2000 tarihinden itibaren Memur-Sen Genel Başkanlığı görevini üstlenen M. Fatih Uğurlu, Memur-Sen'in yeniden toparlanarak aktif bir şekilde mücadelesini sürdürmesine önemli katkı sunmuştur.

M. Fatih Uğurlu, ortaokul yıllarından itibaren Ankara'da yaşadığı için Ankara'yı bilen bir kişidir. Yine 60'lı yıllardan itibaren Ankara'da çeşitli sivil toplum örgütleri içerisinde yer almış, aktif bulu-

nuşluğuyla teşkilat tecrübesi edinmiş, sivil toplum örgütü yöneticisi sıfatıyla devletin en üst kademelerinde yer alan kimselerle temaslar kurmuş, bu temaslarda sivil toplumun gücünü görmüş, kendisine sağladığı rahatlığı yaşamış bir kişidir. M. Fatih Uğurlu, 70'li yıllardan itibaren de üst düzey kamu görevlerinde bulunmuştur. Devletin işleyişini, devlet adamlarının çalışma üsluplarını, hassasiyetlerini, yaklaşımlarını bilen bir bürokrattır. Ankara'yı, sivil toplumu, teşkilatçılığı, bürokrasiyi, devleti tanıyan bir kişi olarak nefsinde cem ettiği bütün bu tecrübeyi Memur-Sen'e taşımıştır.

Uğurlu, bilhassa 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun çıkarıldığı süreçte Kanun'un grevli ve toplu sözleşmeli olarak çıkarılması için büyük bir çaba sarf etmiş, bütün ilişkilerini devreye sokarak temaslar kurmuş, ziyaretler gerçekleştirmiş, raporlar sunmuş, ancak kanun o günün konjonktürü ve etkileyicilerin arzusu istikametinde grev ve toplu sözleşmeden yoksun biçimde çıkarılmıştır. Bu süreçte siyasi partilerle, siyasi partilerin Meclis gruplarıyla çok sıkı bir diyalog sürdürülmüştür.

M. Fatih Uğurlu döneminde "Memur Kıyım Kararnamesi" olarak adlandırılan ve memurların işine son verilmesini kolaylaştıran Kanun Hükmünde Kararname'nin hayata geçirilmemesi için gerek TBMM'de milletvekilleri nezdinde, gerek Hükümet üyeleri nezdinde gerek Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer nezdinde etkili bir kampanya yürütülmüş ve söz konusu kararnamenin hayata geçirilmesi önlenmiştir. M. Fatih Uğurlu'nun bu husustaki gayreti, birçok cinayetin önlenmesine vesile olmuştur.

2001-2003 yılları arasında örgütlenme ve üye kaydı konularında büyük sıkıntılar yaşanmış, M. Fatih Uğurlu, 4688 sayılı Kanun'un çıkarıldığı süreçte Türkiye'nin siyasal atmosferinin olumsuz etkisinin Memur-Sen'i en az etkilemesi için çaba sarf etmiştir. İl il, ilçe ilçe dolaşmış, Memur-Sen'e bağlı sendikaların illerdeki teşkilatlarının dirliğine, zindeliğine katkı sunmaya çabalamıştır. Basında, televizyonlarda Memur-Sen'i etkili temsil etmeye çabalamış, medyada ve devlet yönetimi nezdinde görünür kılmaya uğraşmıştır.

28 Şubat Sürecinin ülkenin üzerine karabasan gibi çöktüğü yıllar, 1998-2002 yılları arasındır. Bu dönemde kamu işyerlerinde ayrımcılık, yıldırma, cezalandırma, görevden uzaklaştırma gibi kamu görevlilerini etkileyen olaylar sıradan olaylar haline gelmiştir. 28 Şubat Sürecinin zihniyet olarak tahrip etmek istediği muhit Memur-Sen muhitidir. Bu dönem, Memur-Sen üyelerinin direkt hedef alınması dolayısıyla bünyeyi etkilemiştir. 4688 sayılı Kanun çıkarıldıktan sonra da bir kamu görevlisi için Memur-Sen'e üye olmak kendisini hedefe koymak gibi algılandığı için Memur-Sen'in yasal zemin üzerindeki varlığını olumsuz etkilemiştir. Bu sürecin Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu'dur. Zorlu, yıpratıcı, harcanan enerji ile kat edilen mesafenin uyumlu olmaması dolayısıyla kahırlı bir Genel Başkanlık dönemi yaşamıştır.

M. Fatih Uğurlu, görev yaptığı süre içerisinde Emek Platformu içerisinde de aktif bir faaliyet gerçekleştirmiştir. 1999 yılında Mehmet Akif İnan'ın da çabalarıyla oluşturulan Emek Platformu'nun önemli bazı çalışmaları Memur-Sen'in dönem sözcülüğünde gerçekleştirilmiştir. M. Fatih Uğurlu bu süreçlerde yalnızca Memur-Sen'i değil, bütün bir emek toplumunu temsil etmiştir. Emek Platformu'nun gerçekleştirdiği en büyük eylem olan 1 Aralık Eylemi'nde, hükümetin çalışanların içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal sıkıntılar karşısındaki vurdumduymaz tavrından dolayı, 1 Aralık 2000'de Türkiye genelinde iş bırakma eylemi yapılmıştır. "Üretimden Gelen Gücümüzü Kullanıyoruz" sloganıyla 1 Milyonu aşkın memur ve işçi meydanlara inmiştir. IMF ve Dünya Bankası politikalarını, memura yapılan %10'luk zammı, ödenmeyen Zorunlu Tasarrufları ve hükümetin yanlış politikaların protesto etmek için bir günlüğüne çalışanlar iş bırakmıştır. İş bırakma eylemi her şehrin meydanında Ankara'da da Kızılay Meydanında somutlaşmıştır. Bu eylemde, Emek Platformu Dönem Sözcüsü, Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu'dur. Emek Platformu adına basın açıklamasını M. Fatih Uğurlu yapmıştır.

M. Fatih Uğurlu'nun sendika genel başkanlığı sürecinde üzerinde çokça meşgul olduğu ve sonuca ulaştırdığı konulardan birisi de Zorunlu Tasarruf Fonu'nda biriken paraların hak sahiplerine

ödenmesidir. Gerek basın açıklamaları, gerek siyasilere yapılan eylemlerde sürekli dile getirilen, çeşitli eylemlerle gündemde tutulan zorunlu tasarrufların anapara ve nemalarının ödenmesi konusu M. Fatih Uğurlu'nun genel başkanlığı döneminde çözümlenmiştir. Anapara ödemeleri gerçekleştirilmiş, nema ödemeleri ise takvimlendirilmiştir.

Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu'nun 03.06.2003 tarihinde görevinden istifa etmesinin ardından 05.06.2003 tarihinde toplanan Memur-Sen Genel Yönetim Kurulu, Memur-Sen Genel Teşkilatlanma Sekreteri ve Sağlık-Sen Genel Başkanı Dr. Ahmet Aksu'yu genel başkan olarak seçmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BÜROKRASİDE OLGUNLUK DÖNEMİ

A- MEMUR-SEN SONRASI

M. Fatih Uğurlu, Memur-Sen Genel Başkanlığı'ndan ve Büro Memur-Sen Genel Başkanlığı'ndan istifa ettikten sonra, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlık Müşavirliği görevine döner. 2005 yılında kısa bir süre bu görevine ek olarak Başkent Elektrik Yönetim Kurulu Üyesi olarak da görev yapar. Başkent Elektrik'in özelleştirilme kararı sonrası 2005 yılında bu görevinden ayrılır.

M. Fatih Uğurlu, 2006 yılında TBMM eski genel sekreterlerinden Maraşlı Mehmet Çelebi'nin Kocatepe Camisindeki cenaze töreninde TBMM Başkanı Bülent Arınç'la karşılaşır. Karşılıklı hal hatır sorarlar. M. Fatih Uğurlu, Planlamada müşavir olarak görev yaptığını söyler. Bülent Arınç, "Yarın Meclis'e gel, bir görüşelim" der. Ertesi gün Meclis'e gider. Bülent Arınç'la görüşürler. Bülent Arınç, "Senin hizmetin var, bunca faaliyetlerin var, fedakârlıkların var, seni değerlendirmek gerekir" der. Bu görüşmeden 3-4 ay sonra, Bülent Arınç, M. Fatih Uğurlu'yu yeniden makamına davet eder. Bu son görüşme ile birlikte M. Fatih Uğurlu'nun TBMM Müşaviri olarak ataması yapılır. 16.08.2006 - 03.07.2007 tarihleri arasında TBMM Başkanı Bülent Arınç'ın en yakın danışmanlarından birisi olarak görev yapar.

M. Fatih Uğurlu müşavir olarak görevine devam ederken, TBMM Destek Hizmetleri Daire Başkanı, 22 Temmuz 2007 Milletvekili Genel Seçimleri'nde aday adayı olmak için istifa eder. TBMM Genel Sekreteri Ali Osman Koca, M. Fatih Uğurlu'nun Devlet Planlama Teşkilatı Daire Başkanlığı, SHÇEK Genel Müdür Yardımcılığı gibi idari görevlerini dikkate alarak TBMM Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı görevine getirilmesini Bülent Arınç'a teklif eder. Bunun üzerine M. Fatih Uğurlu, 03.07.2007 tarihinde TBMM Destek Hizmetleri Daire Başkanı olarak atanır. Burası TBMM'nin personelinin yarısından fazlasının bağlı olduğu bir başkanlıktır. M. Fatih Uğurlu, burayı yeniden organize eder, Belli bir disipline sokar. Birimleri denetler.

2010 yılında TBMM Genel Sekreteri Ali Osman Koca, M. Fatih Uğurlu'ya TBMM Personel ve Muhasebe Dairesi Başkanlığı gö-

revini teklif eder. M. Fatih Uğurlu, mevcut daire başkanına nezaketsizlik olmasın diye teklifi geri çevirir. Ali Osman Koca'dan sonra TBMM Genel Sekreteri olan Sadettin Kalkan da M. Fatih Uğurlu'ya aynı teklifte bulununca, kendisinden beklenen bir hizmet olduğu düşüncesiyle bu sefer teklifi kabul eder. 13.09.2010 tarihinde TBMM Personel ve Muhasebe Dairesi Başkanlığı görevine başlar. Planlamadaki Personel Dairesi Başkanlığı tecrübesini buraya aktarır. Personel dosyalarını yeniden düzenletir. Arşiv dosyaları için raylı sistem yaptırır. Yeni baştan bir sistem kurar, Personel Dairesine dinamizm kazandırır.

2011 yılında TBMM Başkanı seçilen Cemil Çiçek 1/12/2011 tarih ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunuyla TBMM'yi yeniden yapılandırır. 5 daire başkanlığı bölünerek 17 başkanlığa dönüştürülür. Şube müdürlüklerin pek çoğu başkanlığa dönüştürülür. 300'e yakın yönetici havuza alınır. Bu yeni yapılanma sırasında M. Fatih Uğurlu da üzerinde TBMM Personel ve Muhasebe Dairesi Başkanlığı unvanı kalmak ve bütün özlük haklarından yararlanmak suretiyle havuza alınır. Bu sırada Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'la görüşür, durumu izah eder. Bu durumun kendisine ağır geldiğini belirtir. Erdoğan, "Mahkeme kadıya mülk değil, biraz sabret" der.

M. Fatih Uğurlu, 2015 yılına kadar eylemsiz Daire Başkanı olarak görevini sürdürür. 06.05.2015 tarihinde Başbakanlık Başmüşavirliği görevine atanır. Emeklilik için 65 yaşının dolmasını beklemes. 31.08.2015 tarihinde kendi isteğiyle 63 yaşında, Başbakanlık Başmüşavirliği'nden emekli olur.

M. Fatih Uğurlu, kamudaki görevini noktaladıktan sonra bazı sivil toplum kuruluşlarında görev alır. Siyasete adım atar, kendisine teklif edilen Yeniden Refah Partisi MKYK Üyeliği görevini kabul eder.

M. Fatih Uğurlu, vaktini, kitap okuyarak, arkadaş toplantılarında, dost meclislerinde geçirir. Aktif ve sosyal yaşantısını koruma gayreti içerisinde olur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BİR BÜROKRAT VE
SENDİKACI OLARAK
FATİH UĞURLU'NUN
PROJELERİ, TEKLİFLERİ,
TALEPLERİ

“Kamu yönetiminin sıkıntısı bir tane değildir. Kamu yönetiminin sıkıntıları birden fazladır. Bunun içerisinde atama ve terfilerde liyakat ve kariyer esasına uyulmaması, çok güzel hazırlanmış bir personel politikasının olmaması, ücret skalası olarak göz önünde bulundurulacak iyi bir sistemin bulunmayışı kamu yönetiminin hantallaşması, devletin yönlendirme, motive etme ve koordinasyonda yetersiz kalışı, kamu yönetiminin önemli sorunları arasında sayılabilir.”

M. Fatih Uğurlu

A- KAMU PERSONEL REJİMİNE İLİŞKİN TESPİT VE TEKLİFLER

Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma

- A) Yeniden Yapılanmanın Amacı
- B) Kamu Yönetiminin Mevcut Sorunları
- C) Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılanması İle İlgili Öneriler
- I- Devletin Etkinleştirilmesi ve Üretim Alanlarından Çekilmesi
- II- Siyasi Memurlukların Ayrılması
- III- Bürokrasinin Islahı

IV- Kamu Yönetiminin Yenilenmesinde Göz Önüne Alınması Gereken Bazı Hususlar

A) Yeniden Yapılanmanın Amacı:

Türk Kamu Yönetiminde yeniden yapılanmanın amacı Kamu yönetimine işlerlik kazandırmak, devlet-millet sevgisini ve güvenini tesis etmek, devleti asli görevi olan koordinasyon, yönlendirme ve denetlemenin dışındaki konularda meşgul etmemektir. Yukarıda çok genel manada tanımlanan yapılanmanın bir amacı da, kamu kurumlarının kaynaklarının en rasyonel, en verimli en etkili bir biçimde değerlendirmek için devletin yapısının nasıl olması gerektiğine cevap aramaktır.

Kamu kurumlarının yeniden yapılanmasında temel esas devletin millet için var olduğu ve millet emrinde bulunması gereğidir.

B) Kamu Yönetiminin Mevcut Sorunları:

- 1- Kamu hizmetinde hantallığın yaygınlaşması, Devlet çarkının çok ağır işlemesi,
- 2- Kamu hizmeti görevlerinin yeniden tanımlanması, devletin üretim faaliyetlerinden çekilerek daha etkin bir duruma gelmesi,
- 3- Siyaset- yönetim dengesinin kurulmaması, Devlet memurunun politize olmaktan kurtulamaması,
- 4- Yönlendirme, koordinasyon, motive etme konularında kamu yönetiminin millete rehberlik etmesi,
- 5- Merkeziyetçilikten uzaklaşma eğiliminin göz önüne alınmaması,
- 6- Kamu Yönetiminin, millete şeffaf ve dürüst bir yönetim sergileyememesi ve milletin emrinde olması talebinin artması,
- 7- Kaynak dağılımındaki adaletsizlik, yerel yönetimler daha çok kaynak kullanmalıdır.

8- Kamu Hizmetinden yararlanmak isteyenlerin artması, ihtiyaçlarda meydana gelen değişiklikler ve hizmetin çeşitlenmesi

9- Kamu yönetiminin şimdiki teşkilat şemasının ihtiyaca cevap vermemesi.

C) Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılanması İle İlgili Öneriler:

I- Devletin Etkinleştirilmesi ve Üretim Alanlarından Çekilmesi:

Devlet koordinasyonu sağlamalı ve varlığının temelini teşkil eden Ana konuları üstlenmeli, yönlendirmeli ve denetim yapmalıdır.

Merkezde;

1- Başbakanlık hizmet birimi olmaktan çıkarılmalıdır. Bugün başbakanlıkta 20 hizmet birimi, 29 bağlı kuruluş, 14 ilgili kuruluş ve çok miktarda kurul (Toplam 57 birim) vardır. Ekonomik işler, kültür işleri, dış ilişkiler gibi hizmet birimleri ilgili bakanlıklara devredilmeli, bağlı kuruluşlar aralarında organize edilerek bakanlık haline getirilmelidir. Devlet Bakanları en aza indirilmeli ve başbakan adına çalışmalıdırlar.

2- Müsteşarlıklar ve genel müdürlükler taranmalı bazıları birleştirilmeli, aynı konularla ilgili mükerrer kuruluşların görev tanımları yeniden yapılarak aynı konuda birden fazla kamu kurumunun görev yapması veya birbirlerinin sahalarına girmeleri önlenmelidir. (konut, arsa, denetim konuları gibi)

3- KİT'lerin tümü özelleştirilmeli, özelleştirme yapılırken satışta rekabete önem verilmeli, tekelleşmeye ve kartelleşmeye yol açılmamalıdır.

4- Mahalli İdarelerde, belediyelerin görevleri artırılmalı, İl Genel Meclisi kuvvetlendirilmeli, savunma, emniyet, dışişleri gibi genel konuların dışındaki yerel nitelik hizmetler mahalli yönetime devredilmelidir.

II- Siyasi Memurlukların Ayrılması:

İktidara gelen hükümetler çıkarılacak bir kanunda sayılan makamlara atama ve yükselme ise liyakat ve kariyer esasına göre olmalıdır. Bu memurlar yargı güvencesinde olmalı ve devlet memuru ünvanı almalıdır. Hükümetle gelecek memurlara politik memurluk denmeli yatırımcı genel müdürlükler, bazı üst kurul üyelikleri, bakanlık müsteşarlıkları, başbakanlığa alınmalıdır. Bu sisteme geçildiğinde de hükümet memurlukları makamlarını idare değiştğinde boşaltacaklar ve yargıya gitmeyeceklerdir. İktidara gelen hükümet kendi politikasını uygulamada kullanacağı bürokratları getirmelidir. Bu sistem olmadığından günümüzde iktidara gelen hükümetle mevcut bürokratlar arasında bir yargı savaşı yaşanmaktadır.

III- Bürokrasinin Islahı:

- 1- Atamalarda liyakat ve kariyer esasına uyulmalıdır.
- 2- Devlet kademelerinde görev alacak üst dereceli memurların yetişmesi için kurslar açacak bir kurumun kurulması veya başka bir kurumun bu amaçla görevlendirilmesi. (ENA, RİPA)
- 3- Kamu personel rejimi mali açıdan da ıslah edilmeli, iş yapanla yapmayana devlet aynı payı ödememelidir.
- 4- Başarılı bürokrat takdir edilmeli, başarısız bürokrat cezalandırılmalıdır. Günümüz Türkiye'sinde memur yanlış yaptığı zaman sehven yapılmıştır diyerek işin içinden çıkabilmektedir.
- 5- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu gözden geçirilerek eğitim, atama, nakil, sicil, terfi, disiplin, sendikal hakları ikinci görev yasağı gibi konular çağdaş bir yaklaşımla ele alınarak adil bir düzenlemeye gidilmelidir.
- 6- Kamu Personel Rejimi toptan ele alınmalıdır.

IV- Kamu Yönetiminin Yenilenmesinde Göz Önüne Alınması Gereken Bazı Hususlar:

1- Devlet vatandaşı için vardır. Devlet vatandaşa hizmet etmeli ve emrinde olmalıdır. Devlet vatandaşa yol göstermeli ve onu motive etmelidir.

2- Kamu yönetiminin vatandaşa karşı katı tutumu yumuşatılmalıdır. Kamu görevlisinin vatandaşa karşı sert, katı, acımasız tutumu önemlidir.

3- Vatandaşın yönetime daha çok katılma ve etkin olma isteğine cevap verilmelidir. Referandumlarla, mini halk oylamaları ile veya teşekkür ve şikayet kutuları ile vatandaşın eğilim öğrenilmesi yönetimde kullanılmalıdır.

4- Kamu yönetimi otorite için değil hizmet için teşkilatlanmalıdır. Devlet organizasyonu “vatandaşa en iyi nasıl hizmet edebiliriz” anlayışı içinde olmalıdır. Devlet kendisini yenileyebilmelidir.

5- Kamu yönetimi vatandaşa karşı genelde olumsuzdur. Devlet memurunun görevi vatandaşın işini yapmak olduğu halde pratikte böyle değildir.

6- Kamu yönetimi ile vatandaş arasında güven tesis edilmemiştir. Ayrıca vatandaş arasında eşitlik tam sağlanamamıştır. Modern çağdaş devlet herkese adil davranmalıdır. Vatandaşın beyanı bazı durumlarda aksi ispat edilmediği takdirde esas kabul edilmelidir.

7- Ombudsman kurumu ülkemizde de kurularak vatandaşların idare ile olan sorunlarının yargıya gitmeden Ombudsmanlığa ve-recekleri dilekçe ile çözmeleri sağlanmalıdır.

Kamu görevlisi ile vatandaş arasına lojman, site, gibi oturma semtleri, ayrıca kantin-market gibi alışveriş mekanları girmektedir. Oysaki kamu görevlisi ile vatandaş arasında diyalog sağlanmalıdır. Üst düzey kamu görevlileri yaşantısında vatandaştan ayrılmamalı vatandaşla iç içe olmalıdır.

M. Fatih Uğurlu - Kamu Yönetimi Uzmanı

Devlet Memurluğu ile Yürütme Memurluğunun Ayrılma Projesi

1- PROJENİN AMACI:

Hükümet değişikliklerinde üst kademe personelinin görevden ayrılmak istememeleri nedeniyle sistemi tıkamalarından dolayı hükümetin kendi programını uygulayacağı bürokratlarla çalışmasının önünün açılması.

2- TANIMLAR

Tanım: a) Hükümet memurları:

Hükümetin kendi programını uygulayacağı memurların tümüdür. Bunlara siyasi memurlukta denebilir. Bu memurlar şunlar olabilir: Müsteşarlar, Müsteşar yardımcıları, bazı genel müdürler, bazı müstakil birimler ve üst kurul üyelikleri: Sayısı 500 civarında olan bu memurlara “Yürütme Memurları” da denebilir. Bu memurlar hükümetle gelir hükümetle giderler. Hükümet değişikliklerinde otomatik olarak görevlerini bırakmış sayılırlar.

Tanım: b) Devlet Memurları:

Hükümet veya yürütme memurları dışında kalan memur veya kamu çalışanlarının tümü bu kapsam içine girer. Bunlar sınavla memuriyete başlar ehliyet ve liyakat sistemine göre terfi ederler.

Devletin mutfağını oluşturanlar hükümete “doğru” bilgi sunarlar. Sade memurluktan genel müdür yardımcılığına kadar olan büyük memur kesimi bu grupta değerlendirilebilir.

3- YÜRÜTME (HÜKÜMET) MEMURLUĞU İLE DEVLET MEMURLUĞUNUN AYRILMASININ FAYDALARI:

İş başına gelen hükümetler idari yargı baskısı altında kalmadan kendi programlarını uygulayacakları yürütme memurları ile çalışma imkanına kavuşacak, devletin kızak kadrolarında bekleyen müşavir, APK uzmanı, uzman gibi kadrolarda personel birikimi sona erecektir.

M. Fatih Uğurlu - Kamu Yönetimi Uzmanı

Kamu Yöneticisi Yetiştirme Enstitüsü

1- Kısa adı KYYE olan bu enstitünün amacı kamuda idareci yetiştirmektir.

2- KYYE'nin merkezi ANKARA'dadır.

3- KYYE'nin çalışma şekli;

KYYE iki aşamada çalışır.

A- Birinci Aşama; İşe giren kamu görevlileri ilk 7-10 yıllarında Şube Müdürlüğü veya Daire Başkanlığı için sınava girerler. Bu sınava özlük şartları tutan tüm görevliler girer. Sınavları kazandıkları takdirde 3-6 aylık KYYE kursuna katılırlar ve kurs sonunda dosyalarına "KYYE Şube Müdürlüğü ve Daire Başkanlığı için sınav kazandı" belgesi konur.

Enstitüdeki kursun süresi 3 ila 6 ay arasındadır.

B- İkinci Aşama; Şube ve Daire Başkanlığı ve diğer kamu görevlileri hizmetlerinin 10 ila 20 yılları arasında da Genel Müdür Yardımcılığı ve Genel Müdürlük kursuna giderler. Dosyalarına "KYYE Genel Müdür Yardımcılığı ve Genel Müdürlük kursunu başarı ile bitirmiştir" belgesi konur.

Daha sonra bu belge sahipleri arasından Şube Müdürü, Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Müdür tayin edilir.

Açılacak olan bu sınavlara kamu görevlileri en az üç kere girme hakkına sahip olmalıdır.

4- KYYE kursunda katılımcılar; Yöneticilik, Liderlik, Kişisel Gelişim, Halkla İlişkiler, Devlet Yapısı, Bürokrasi ile Mücadele gibi konularda eğitilir.

5- KYYE'nin bir amacı da kamuda ehliyet ve liyakati ön plana çıkarmak, kayırmacılığı önlemektir.

6- KYYE'e benzer kuruluşlar kamu yöneticisi yetiştirmek üzere Japonya'da JICA, Fransa'da ENA, İngiltere'de RIPA halen faaliyet göstermektedir.

M. Fatih Uğurlu - Kamu Yönetimi Uzmanı

Kamu Yönetiminin En Büyük Sorunu “Yönetimin Çok Sık Değişmesi” veya “Politize Olması”dır

Her meslekte, her branşta uzmanlaşma bir zaman ister. Yetişme dönemi dediğimiz bu zaman kimi meslekler de çıraklık, kalfalık dönemini kapsar, bilim dallarının çoğunda ise, gelişme ve yenilenme ömür boyu devam eder. “Örgütler eğitilmiş ve nitelikli iş görenlere sahip olmak zorundadırlar. Bu insan gücü hem örgütsel işlevlerin gerçekleştirilmesin de hem de gerekli yönetsel becerilerin sağlanmasında gereklidir.” (1)

Özel sektöre baktığımızda holdinglerde, şirketlerde finans kurumlarında alınan elemanlar mutlaka yetişme döneminden geçirilmektedir.

Kamu yönetiminde ise bunun böyle olmadığını, Cumhuriyet döneminde 71 yılda 50 hükümetin kurulmuş olduğunu, hükümet başına düşen sürenin 17 ay, yani 1,5 sene olduğunu görürüz.

Her hükümet değişiminde, ortalama 17 ayda bir merkezde; müsteşarlar, genel müdürler, yönetim kurulları, daire başkanları hat ta şube müdürleri, taşrada; valililer, kaymakamlar, il müdürlükleri, şefler, memurlar değişmekte, tayin edilmektedirler. İktidar değişikliklerinde binlerce kararnameli, on binlerce genel müdür ve bakan onaylı tayin yapılmaktadır.

Kamu da bir genel müdürün, birim yöneticisinin, teşkilatını, personelin tanıması, teşkilatının geçmişte yaptığı aktiviteleri, içinde bulunduğu sorunları hazırlanacak projeler için en az üç yıllık bir zamana ihtiyacı varken, ortalama görev süresi sadece 17 ay olmaktadır.

1992-1993-1994 yıllarında en üst kamu memurluğu görevi olan Başbakanlık Müsteşarının altı kez değiştiğini düşünürsek bu işin boyutu daha net anlaşılır.

Tüm bilim dallarında ve meslekler de yetişme süresi için 10 yıl ile 20 yıl arasında bir zaman öngörüldüğünde, kamu yönetiminde üst noktada bulunan yöneticilerin 17 aylık görev süreleri sadece tecrübe edinmeyle ve teşkilatı tanımayla geçeceğinden, bu zaman içinde yapılan çalışmalar acemiliklere ve yanlışlıklara dolu olacaktır. Bu şekilde kariyersiz kamu görevlileri tarafından hazırlanan kanun ve kararlar yetersiz veya yanlış olmaktadır. Ülkemizde bu şekilde acemiliklere, yer seçimine, güzergaha, zamana kurban olmuş bir çok ekonomik ve sosyal proje vardır.

Bu tayinler istek dışı olduğu için ailevi problemler doğmakta, devlet hizmeti kesilmekte, her iktidar değişikliğinde ve belirtilerinde tüm kamu yönetimi durmakta, bürokratlar sandalyelerinin geleceğini düşündüklerinden proje üretimini bırakmakta ve imza atmaktan korkmaktadırlar.

Bürokrasi genellikle bekleme dönemleri içinde olmakta, iktidar partisi genel kurulu beklenmekte, hükümetin teşkili veya güvenoyu beklenmekte, tekrar yine seçim beklenmekte ve bu bekleme devam etmektedir. Devletin kamu yönetimi kesimi en alt birimine kadar iktidar yönetimiyle, hatta parti kadrolarıyla temasa geçmekte ve onlardan alacakları işareti beklemekte, politize olmaktadır. Bu işaretleme ne kadar artarsa kamu yönetiminde de kariyer ve liyakatten o kadar uzaklaşmakta tayin ve yükselmeler için başka ölçüler ön plana çıkmaktadır. Ölçü bozulduktan sonra tayinler rast gele yapılmakta tecrübeli memurun yerine mutlaka acemi bir memur getirilmekte, ilgili bakanlar atayacakları kamu yöneticilerinde sadece, devlete değil kendilerine “sadakat”ı ön plana almaktadırlar. Bu da devlet işlerinde modernleşme ve yenilenmeyi durdurmakta, vatandaşa hizmeti geri plana itmekte bir “bürokrasi hegemonyası” kurulmaktadır.

Deneyim sahibi bürokratlar bir köşede emekliliklerini sonra da ölümlerini beklemektedirler. Bunların çok azı anılarını ve tecrübelerini yayınlayabilme imkanı bulmakta çoğu kez bilgi ve tecrübeleriyle beraber bu dünyadan gitmektedirler.

Her hükümet kendinden önceki memura yabancı hatta düşman muamelesi yapmakta, partizan memurun yanında dürüst devlet memurları da yanmaktadır.

Kamu yönetiminin geliştirilmesi, bürokrasinin millet hizmetine verilmesi için memur tarafsızlığının korunması, memurun yargı güvencesi altına alınması gerekmektedir. O takdirde kamu görevlisi projelerini daha rahat savunur, vatandaşa tarafsız olarak hizmet eder. (2)

Tabiidir ki bürokrasi hegemonyasının kurulmasını engelleyecek önlemler alınmalı, bürokrasinin halktan kopması ve kendi “sırça köşk”ünü yapması önlenmelidir.

Kamu yönetiminde hizmet kesilmesini, keyfi tayinleri önlemek kariyer ve liyakate gereken önemi vermekle olur. (3) Kariyer memuriyet mesleğinde en yüksek dereceye kadar ilerlemek liyakat ise bir iş ve görev için yeterli özelliklere sahip olmak demektir.

Memurun daima faaliyet halinde olması, işini sevmesi, kamu hizmetinin geliştirilmesi, vatandaşlara eşit ve tarafsız hizmet verebilmesi için (4), devlet ve hükümet (siyasi) memurluğunun ayrılması gerekmektedir. Bu yapıldığı takdirde siyasal kayırma azalacak, hatta minimum düzeye inecektir. Gereken yasal düzenlemeler yapıldıktan sonra hükümetin politikalarını aktif ve direkt yürütecek memuriyetler yasada sayılmalı, bu görevlere atanacak memurlar hükümetle birlikte görevlerine başlamalı, hükümet değişikliğinde bir işleme gerek kalmaksızın görevlerinden ayrılmalıdırlar.

Hükümet kendi politikalarını, atayacağı bu kamu görevlileri ile yürütülmeli (5), bunların siyasi memurluklar olduğu bilinmelidir. Sayılan bu memurluklar dışında kalan diğer kamu görevlerine atamalarda kariyer ve liyakate önem verilmeli, yetersiz personel tayini yoluna gidilmemelidir.

Bu görevler ilk başta, başbakanlık ve başbakanlığa bağlı müsteşarlar, bakanlık müsteşarlıkları ve bazı genel müdürlükler ve valiler olarak sayılabilir. Yargının, Diyanet'in ve Milli Savunma'nın ise bağımsızlığı korunmalıdır.

M. Fatih Uğurlu - Kamu Yönetimi Uzmanı -1998

-
- (1) Organizasyon ve Yönetim, Prof. Dr. Halil Can, Adım Yayıncılık, Ankara, Ekim 1992.
 - (2) Yönetmelik Yargı, Prof. Dr. Şeref Gözübüyük, Turhan Kitapevi, Ankara, 1993.
 - (3) Memur Hukukunda Kayırma ve Liyakat Sistemleri, Doç. Dr. Sait Güran, İstanbul Üniversitesi Yayını (2781), İstanbul, 1980.
 - (4) Kamu Personel Yönetimi, Prof. Dr. Nuri Tortop, Ankara, 1987.
 - (5) Yönetim Hukuku, Prof. Dr. A. Şeref Gözübüyük, Prof. Dr. Tekin Akıllıoğlu, Turhan Kitapevi, Ankara 1992.

Türkiye’de Kamu Personel Rejiminin Yeniden Yapılandırılması

M. Fatih Uğurlu’nun 22-23 Şubat 2003 tarihinde; “Türkiye’de Kamu Personel Rejiminin Yeniden Yapılandırılması” Sempozyumunda Yaptığı Konuşma Metnidir

Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN) olarak kurulduğumuz günden itibaren kamu kurumlarının daha etken ve verimli çalışmaları için savunduğumuz ilkelerin başında kamu personel rejimi reformu gelmektedir. 1980’li yıllardan bu yana göreve gelen tüm hükümetler bu alanda bir reform yapma vadedinde bulunmalarına rağmen, bu sözlerini yerine getirmemişlerdir. Oysa kamu yönetiminin hantallaşması, verimsizleşmesi, etkinliğini yitirmesi gibi konularda olumsuzlukların yaşanmasının birinci sebebi mevcut personel rejiminin yetersizliğidir. Bu çerçevede MEMUR-SEN olarak, mevcut personel rejiminin aciliyetle değiştirilmesi gerektiğine inanıyor ve aşağıda bu konudaki öncelikli önerilerimizi sunuyoruz:

1. Atama ve yükselmelerin verimlilik esasına dayalı ehliyet ve liyakata göre yapılması,
2. Aynı unvanlar için tespit edilen farklı ücret uygulamasına son verilmesi,
3. Kamu görevlilerine siyasi partilere üye olma hakkı tanınması,

Kamu görevlilerinin siyasette de söz sahibi olabilmeleri için yapılacak demokratik bir düzenlemeyle memurlarımıza siyaset yapma ve siyasete katılma hakkı verilmelidir. Bu konuda birçok meslek gruplarının önünde engel yok iken memurlara bunun yasak olmasına Memur-Sen olarak, bir anlam verememekteyiz.

4. Memurlara verilen disiplin cezaların affının sağlanması

Anayasa’nın 10. maddesi olan eşitlik ilkesi göz önünde bulundurularak, memur ve diğer kamu görevlilerinin Devlet Memurları Kanunu’nun 48. maddesi “memurluğa alınmaması” şartları ta-

şıyan cezaların dışındaki cezalar (kınama, uyarı vb) almış olanların bu cezalarının affedilerek, bu eşitlikten yararlandırılmaları gerekmektedir. Kamu görevlileri temsilcileri olarak bunun sıkıntısını yaşamaktayız çünkü memurlarımızın sendikal faaliyetleri nedeniyle aldıkları muhtelif cezalar dolayısıyla 5-10 yıl süreyle ilerleme ve yükselmelerinin önü kapatılmıştır. Bunun yanı sıra idari ceza uygulaması ile memurlarımızın sendikal faaliyetleri engellenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca ceza uygulamasıyla yine memurlarımıza tayin zorunluluğu getirilmiş ve mağdur bırakılmışlardır. Memur-Sen olarak, 48. maddede yer alan suçların dışındaki disiplin cezalarının affını istemekteyiz.

Öte yandan 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu`na göre emekli, subay ve astsubayların disiplin suçlarının da affedilmesini beklemekteyiz.

5. Ücretlerin iyileştirilmesi ve ücret makasının daraltılması;

Kamu çalışanlarının en büyük sorunlarından düşük ücretler ve alt kademe ile üst kademe arasındaki ücret uçurumu olmuştur. Hem alt kademe üst kademe arasındaki ücret uçurumu hem de unvanlar arasındaki ücret makasının 5-6 kattan fazla açılmasına meydan verilmemesi gerekmektedir.

Geçim sorununun kaldırılması için ise kamu çalışanlarımıza insanca yaşama ücreti verilmelidir. Hükümetin yüzde 6.5 ve yüzde 13.7 arasında yaptığı zam alt kademe ve üst kademedeki memurlara farklı oranlarda yapılması dolayısıyla ücret makasının daraltılmasında küçük bir adım olarak kabul edilse bile bu makasın kapanmasında yeterli değildir. Hükümetten isteğimiz; yapılacak ücret iyileştirmesi sırasında memur temsilcilerinin görüşlerinin alınması suretiyle, asgari geçim standartları baz alınarak, seyyanen zam yapmasıdır.

6. Sosyal ve özlük hakların düzenlenmesi

Memurlarımızın ücret yetersizliğinin yanı sıra en büyük sorunlarından biri de sosyal ve özlük haklarının bordrolarında komik rakamlarla ifade edilmesidir. Fazla çalışma ücretleri, harcırah,

ikramiye, lojman tazminatı, kira yardımı, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, tedavi yardımı ve cenaze giderleri, yiyecek ve giyecek yardımları ile bu mahiyette etkinlik ve verimlilik artırıcı diğer yardımları kapsayan sosyal ve özlük hakların adeta sakız parası haline gelmiştir. 58. Hükümetin bu konuda da yeni bir düzenleme yapmasını beklemekteyiz.

7. Eşit İşe Eşit Ücret Kararnamesi değiştirilmesi,

57. Hükümet döneminde çıkarılan “Eşit İşe Eşit Ücret Kararnamesi” olarak adlandırılan 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararneme ile ücretlerde yine bir adalet sağlanamamıştır. Unvan ve görev değişikliği olamamakla birlikte ayrı kurumlarda çalışan memurlar arasında inanılmaz düzeyde maaş farklılıkları görülmektedir. Bu da alt kademedeki memurlarla üst kademedeki memurlar arasındaki ücret farklarını 9-10 katına kadar çıkarmaktadır. Bu da memurlarımızın çalışma şevkinin ve iş veriminin azalmasına sebep olmaktadır. Bu sebeple 58. Hükümetten, Eşit İşe Eşit Ücret Kararnamesi’ni kişilerin eğitim, liyakat ve hizmet süreleri dikkate alınarak, düzeltilmesini beklemekteyiz.

8. Devlet Memurluğu ve Hükümet Memurluğu’nun ayrılması;

Devlet memurluğuyla, hükümet memurluğu ayrılmalı, hükümetin politikalarını yürüteceği üst kademe memurları Hükümet Memuru sıfatında olmalı, hükümetle gelip hükümetle gitmelidirler. Diğer kamu görevlileri Devlet Memuru sıfatında, ehliyet ve liyakat sistemine göre işe girmeli ve hakim güvencesinde olmalıdır. Bir yasa ile düzenlenecek olan bu sistemde hükümet memurlarını ilk planda müsteşarlar, bazı genel müdürler ve bazı üst kurul üyeleri olarak düşünebiliriz.

9. 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Yasası’nda değişiklik yapılması

a- Grev ve Toplu Sözleşme Hakkı

Memur-Sen Konfederasyonu olarak, sürekli ifade ettiğimiz gibi, söz konusu Yasa eksikliklerden oluşmaktadır. Bu amaçla; öncelik-

le kamu çalışanlarına grev ve toplu sözleşme hakları verilmelidir. Memurlarımızın 58. Hükümetten en büyük beklentisi Sendikacı, Toplu Pazarlıkla, Toplu Sözleşmeli ve Grevli bir çalışma düzenine geçilmesidir. Burada dikkat edilmesi bir konuda Anayasamıza göre uluslararası anlaşmalar kanuna denk metinlerdir. Bunlar için Anayasa'ya aykırılık iddiası ileri sürülemezken, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmelerini kabul eden (87,98 ve 151 sayılı sözleşmeler) ve yine 1982 Anayasasının 53. maddesine göre “Kamu görevlilerine örgütlenme ve pazarlık hakları tanınmaktadır” hakkına rağmen kamu görevlileri pazarlık masasına oturmamakta, haklarını arama noktasında da birçok engelle karşılaşmaktadır. 2 milyon 200 bin kamu çalışanı adına bu engellerin bir an önce kaldırılmasını beklemekteyiz.

Son olarak; Avrupa Birliği tarafından da kamu görevlilerine grev ve toplu sözleşme hakkının verilmesi istenmiştir. 58.Hükümetten, şimdiye kadar AB için yaptığı fedakarlıkların yanında bu kez de memurlarımız için bir fedakarlık yaparak, söz konusu hakların kazandırılması noktasında çalışmalarına hız vermesini istiyoruz.

b- Genel Merkez Yöneticilerinin Profesyonellikleri

4688 Sayılı Yasanın 18. Maddesi “... sendika veya konfederasyon yönetim kuruluna seçilenler, seçildikleri tarihten başlayarak bu görevlerinde kaldıkları sürece kurumlarından aylıksız izinli sayılırlar...” hükmü yer almaktadır. Ancak Sendikaların maddi imkanları olmadığı için sendika yönetiminde bulunan kişilerin maaşlarının ve Emekli keseneklerinin ödenmesine, olanak bulunmadığından yüzde beşinden az üye kaydetmiş sendikaların yönetim kurullarına seçilenler. Kamu kurumundaki görevlerini aksatmamak koşuluyla amatörce sendikacılık yapmalarına olanak sağlanması, yani sendika yönetim kurullarına seçilenler, sendikadaki görevlerinden ayrılmadan Kamu kurum ve kuruluşlardaki görevlerine başlamaları gerekmektedir. Aksi halde sendikalar varlıklarını devam ettiremezler ve bu mevcut bulunan sendikaların çoğunluğunun kapanması anlamına gelir. Böyle bir durum Anayasamıza, örgütlenme özgürlüğüne ve ülkemizin de

taraf olduğu (İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı gibi Uluslararası metinler ile Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) onayladığımız muhtelif sözleşmelere aykırıdır. Kanunda belirtilen yüzde beş barajı aşamayan sendikaların aidat kesintisini yapamamaları, ve sendika yöneticilerinin maaşlarını kendi sendikalarından almaları arasında (bunun nasıl olabileceği konusunda) bir çelişki bulunmaktadır. Barajı aşamayan sendikaların ve yeni kurulan sendikaların aidat gelirleri olmayacağından, maaşlarını sendikalarından nasıl alacakları konusu örgütlenme önündeki en büyük engeldir. Hiçbir geliri bulunmayan sendikaların büro, haberleşme, personel, örgütlenme ve yönetim giderleri göz önünde alındığında barajı aşamayan sendikaların kapanması, yeni sendikaların kurulamaması veya yaşamayacağı anlamına gelir. Bu sendikacılığı ideolojik ve kartel sendikacılık anlayışına götürür. Bu da yine bir Anayasa ve uluslararası sözleşmelere ve her şeyden önce 4688 Sayılı Kanunun 1-6 ncı maddelerine ve kanunun kendi ruhuna aykırıdır.

Ayrıca; 2821 Sendikalar Kanunu işçilere profesyonel ve amatör yöneticilik hakkını vermiştir. Anılan madde, "Sendika ve Konfederasyonların yönetim kurullarında ve başkanlığında görev aldığı için kendi isteği ile çalıştığı işyerlerinden ayrılan..." şeklinde başlamaktadır. Burada yöneticiye amatör ve profesyonel yöneticiliği seçme imkanını vermiştir. Söz konusu imkandan eşitlik ve adalet açısından kamu çalışanlarının da faydalanması gerekmektedir.

Yukarıda izah edildiği üzere 1 ve 2 nci maddede belirtilen konularda aksak ve çelişkili konularda Bakanlığınızca çok acil bir düzenleme yapılmasını beklemekteyiz.

c- Yüzde 5 Barajının Altında Kalan Sendikaların Aidat Kesintileri

4688 Sayılı Yasanın hiçbir maddesinde 'yüzde beşinden az üye kaydetmiş sendikaların üyelik ödentileri devam etmez' hükmü bulunmamaktadır. Bu itibarla kesintinin devamı gerekmekte olup, ayrıca hukukta aksi hükmü bulunmadığı takdirde yaptırımın söz konusu olmayacağı da bilinmelidir. Kesintiler üyelerin

isteği ile olduğu için bu konudaki yasaklama kaldırılmalıdır. Bu aidat kesintileri bazı Bakanlıklarda yapılmakta, bazılarında da yapılmamaktadır. Bu konuda Eğitim Bir-Sen'in 12. İş Mahkemesinin 2002/1300 esas no'lu dosyasında devam eden davada; kesintilerin devam edeceğine dair karar verilmiştir. Bu da gösteriyor ki, kamuda kesintiler konusunda ayrımcılık yapılmaktadır. Bunun önlenmesi gerekmektedir.

d- Üyeler üzerindeki baskılar kaldırılmalıdır

57, Hükümet döneminde sendikacılık konusunda karşılaştığımız en büyük sıkıntılardan biri de baskı ve dayatmalarla üyelik yapılması, üyelerimizin diğer konfederasyonlar tarafından yine baskılarla istifalara zorlanmasıdır. 58. Hükümet, bu tür baskıların önünü kapatacak ve kişilerin özgür iradeleriyle sendikalara üye olmalarını sağlayacak düzenlemeleri hayata geçirmelidir. Bu düzenlemeler 4688 sayılı yasanın düzenlenmesinde yer almalıdır.

22-23 Şubat 2003, Türkiye`de Kamu Personel Rejiminin Yeniden Yapılandırılması Sempozyumu

Devlete Kapak Atmaktan Vazgeçilmeli

Devlet memurlarını hükümet politikalarını eliyle uygulayacak olanlar ve bunun dışında kalanlar diye ikiye ayırabiliriz.

Hükümet memuru olabileceklerin sayısı valileri de bunların arasında sayarsak 500 kişiyi bulabilir.

Kamu Yönetiminin yetkileri bir silsile dahilinde belediyelere devredilmelidir. İlk aşamada sağlık ocaklarını, ilkokulları devrederek işe başlamak gerekir.

Uzun yıllar idarecilik yapmış bir bürokrat olarak kamu yönetiminin en büyük sıkıntısı size göre nelerdir?

Kamu yönetiminin sıkıntısı bir tane değildir. Kamu yönetiminin sıkıntıları birden fazladır. Bunun içerisinde atama ve terfilerde liyakat ve kariyer esasına uyulmaması, çok güzel hazırlanmış bir personel politikasının olmaması, ücret skalası olarak göz önünde bulundurulacak iyi bir sistemin bulunmayışı kamu yönetiminin hantallaşması, devletin yönlendirme, motive etme ve koordinasyonda yetersiz kalışı, kamu yönetiminin önemli sorunları arasında sayılabilir.

Bunların çözümleri nelerdir?

Bunların çözümleri evvela kamu yönetiminde idari bir reform yapılması gerekir. Günümüzde aktüel olan devletin yeniden yapılanma konusu var. Bunun için de kamu yönetiminin yapılandırılması bir bölümdür. Biz bu kısa konuşma da devletin yeniden yapılanmasına müsaadenizle girmeyelim. Kamu yönetimi denince aklımıza yürütme gelir. Türkiye de güç ayrımı da tam anlamıyla yerleşmiş değildir. Mesela yasamanın içinde yürütmede vardır. Batı ülkelerinde bunlar tamamen ayrılmıştır. Bizde sadece yargı ayrılmıştır.

Hangi birimlerde birbirine müdahale var?

Mesela hükümet bir öneri getiriyor. Meclisten çabucak geçirip onu kanunlaştırıyor. Halbuki konuyu Meclis'e arz etmeli, kanunlaştırılmasını yasamaya (TBMM) bırakılmalıdır.

Kanun Yazmayı Bilen Kalmadı

Başkanlık Sistemini mi Öneriyorsunuz?

Bu ayrı bir konu. Ancak bakanların TBMM dışından atanması rahat çalışmaları açısından bir çözüm olabilir. Bu işler o kadar çok aceleye getiriliyor ki kanunlar yazım tekniğine uygun yazılmadığı için kısa zamanda aktüalitesini kaybetmekte. Bu da zaman kaybına sebep olmaktadır. Bu gün artık Başbakanlık'ta kanun yazım tekniğini bilen personel yok denecek kadar azdır. Hatta şöyle komik bir şey olmuştur. Yeni çıkarılan kanunlarda. "Bu kanuna muhalif, falan kanunun falan bendi, filan kanunun filan bendi kaldırılmıştır" gibi ifadeler bulunur. 7-8 yıl önce çıkarılan bir kanunun geçici maddelerinde şu notu ben kendi gözlerimle okudum ve üzüldüm. "Ek madde 1- İş bu kanuna aykırı diğer kanunlardaki metinler iptal edilmiştir."

Kamu yönetimine geri dönersek tecrübeli bürokratların kilit yerlere getirilmesi çok önemli bir konudur Benim partilim veya hemşerim olsun da ne olursa olsun anlayışı hakim olduğu için maalesef tecrübeli bürokratlara pek bakılmıyor. Kamu yönetiminde, devlette bir kademenin bakış açısı vardır. Şube müdüründen Genel müdür veya müsteşar yardımcısı atarsanız, o yeni makamında da konulara şube müdürü gözlüğünden bakar.

Liyakat esasına dayalı tasarılar hazırlanıyor. Ancak kanunlaşmıyor. Milli Eğitim Personel kanun Taslağı bunlardan birisi. Tasarı haline bile getirilemedi.

Bu partililerin işine gelmiyor. Bir işletmede dört memur vardı. O ilin milletvekili oraya 44 memur yerleştirdi. Kendisi de itiraf ediyordu. "4 kişilik yere 44 kişi yerleştirdim, gene de yaranamadım"

Liyakat ve kariyer esasına göre atama yapılması, bundan dolayı bazı politikacıların işine gelmiyor.

Kamu yönetimiyle ilgili başka teklifleriniz de vardı.

Kamu yönetiminde yönetim ve siyaset dengesinin kurulması lazım. Devlet memurunun politize olmaması lazım. Bunun olması içinde kritik yerlerde ki memurların hükümet memuru olması lazım. Bunları şöyle sıralayabiliriz. Müsteşarlıklar ve hükümetin kendi politikasını uygulamak istediği alanların başkanı veya Genel müdürleri. Genel Müdür yardımcılığına kadar olan memurluklar merkezi sistemle veya memuriyet sınavı ile memuriyete en alt kademededen girmelidir. Kendi bilgi ve becerilerine göre yükselmelidir. Haksızlığa uğradıklarında partililerin kapılarına gitmemeli, mahkemeye gitmelidir. Böylece bu memurlar milleti severler, devleti korurlar. Bu memurlarla politikacılar da uğraşmamalı. Bunlar ancak başarılı sicil almışlarsa terfi etmeli, başarısız sicil almışsa bunlar sistem dışına bırakılabilirdir. Hükümet politikalarını uygulayan siyasi memurlar hükümet düşünce görevi bırakmalıdır.

Devlete Kapağı Atmak

Devlete kapağı atan emekli olana kadar hiçbir sorgu suale tutulmadan görevde kalmaktadır. Bu da bugünkü sistemimizin handikapıdır. Zayıf, tembel, geçimsiz, problemlili insan üst üste düşük sicil almış olan personel memuriyetin dışına bırakılabilirdir. Kayıtsız şartsız memuriyette kalmamalıdır. Devlet memurlarını hükümet politikalarını eliyle uygulayacak olanlar ve bunun dışında kalanlar diye ikiye ayırabiliriz. Hükümet memuru olabileceklerin sayısı valileri de bunların arasında sayarsak 500 kişiyi bulabilir.

Valiler de siyasi hükümetle birlikte değişmelidir diyorsunuz?

Evet değişmelidir. Valiler cumhurbaşkanının temsilcisidir diye bilinir. Hükümetin politikalarını valiler eliyle uygulaması hükümet-millet dayanışmasını artırır. Bu günkü sistemde de valilik bunu kolaylaştırmıyor. Yani biraz formal hale geti-

riyor. Eskiden bu tip uygulamalar vardı. 1950'den önce vali iktidarın il başkanıydı. Bu daha çok politik bir yaklaşımdır. Bu günkü sistemde valiler devletin temsilcisi olmalıdır. Ama hükümet politikalarının uygulanmasında ön ayak olmalıdır. Tabii bunlar tartışılmalıdır. En azından bir pilot uygulaması yapılmalıdır.

Kamu yönetiminin yetkileri bir silsile dahilinde belediyelere devredilmelidir. Bu bir anda düdük çalar gibi olmaz. Bir anda sağlık hizmetlerini trafik hizmetlerini, eğitim hizmetlerini devredemezsiniz

1854'lerden bugüne gelmişiz. İlk aşamada sağlık ocaklarını, ilkokulları devrederek işe başlamak gerekir. 10-15 yılda devredilebilir. Ama Türkiye'de Osmanlı döneminden beri merkezi sistem olduğu için iktidara gelenler muhalefette iken söylediklerini, uygulayamamaktadırlar. Çünkü görev ve yetkilerin merkezde toplanması merkezi yönetimi, hükümetleri daha güçlü kılıyor.

Merkeziyetçi sistemin devam etmesinde sadece siyasilere mi ısrarı var?

Elbette. Çok önemli her şeye rağmen Türkiye de bürokrasi çok ayrı bir sınıftır.

Birçok iktidar hükümet olduğu halde muktedir olamamıştır. Bunun sebebi bürokrasiye hakim olamamalarıdır. Hükümetler kendi bürokratlarını atayabilmelidir. Ellerinden yetkilerinin alınacağını düşünen bazı bürokratlar buna karşı çıkmaktadır. Onun için üst kademe hükümet memurluğu (siyasi memurluk) önlenmektedir.

Aslında siyasetçi için değişen fazla bir şey olmaması lazım. Merkezdeki olmasa da taşradaki bürokratlara yine torpil yaptırabilir. Fakat merkez teşkilatlardaki idarecilerin ellerinden hemen hemen bütün yetkiler alınmış oluyor.

Elbette yeniden yapılanmanın önünde bazı bürokratlar engeldir. Onlarında zihniyetinin değişmesi lazımdır. Aynı şekilde Başbakanlık'ın da elden geçirilmesi gerekir. Bu gün Başbakanlık çok hantal hale gelmiştir. İşte 20 hizmet birimi, 29 bağlı kuruluş, 14 ilgili kuruluş, bunların azalması lazım. Devlet Bakanlıkları'nın azaltılması gerekir. İcraçı Bakanlıklar bölünerek genel müdürlükler haline düşürülmüş ve adına Devlet Bakanlıkları denilmiştir. Devlet bakanlıkları aslında Başbakan gibi çalışan bir müessesedir. Başbakan yetkisi kullanır. Dünyanın her yerinde böyledir. Bizde uygulamacı bakanlık gibi çalışıyor.

MEHTAP'tan KAYA'ya

Devlet kamuyu düzenleyebilmek için MEHTAP (Merkezi Hükümet Teşkilatının Araştırma Planı) ve KAYA (Kamu Yönetimi Araştırması gibi raporlar hazırladı. Planlar yaptı. Ancak bunları uygulayamadı. Bunların niye uygulanamadığı hakkında bize bilgi verebilir misiniz.?

Cumhuriyet döneminde 1924'te çıkan Köy Kanunu, 1926'da yayınlanan Memurin Kanunu, 1926 yılında çıkan Vilayet İdaresi Kanunu, 1929'da yayınlanan Belediye kanunu kamu yönetimi ile ilgili önemli kanunlardır. Daha sonra yine Batılılara başvurmuşuz. 1949'da F. Neumark isimli bir Alman'a, 1950'de Barker'e 1951'de Martin and Cush raporu, 1958'de Chaileux Donfele kamu yönetimin iyileştirilmesi ile ilgili raporlar hazırlattırılmıştır. 1963 yılında MEHTAP Planı hazırlanmıştır. Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesidir. 1971'de İdareyi Yeniden Düzenleme Projesi hazırlandı. Daha sonra da 1988'de KAYA raporu TODAİ (Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi) ye hazırlatılmıştır. Bunların üçünde de birbirine benzer taraflar vardır. Amaç devleti işler hale getirmektir. Dikkat çeken husus bunların ana esprisin de devletin milletin üzerinde bir etkinliği, hegemonyası gözetilmiştir. Bu raporlar iyi çalışmalardır. Ancak raporların aşırı merkeziyetçiliği göze çarpıyor.

Bürokratin Görevi Zorlaştırmak

Günümüzde bürokratin amacı millet hizmeti değil, kendi kol-tuğunu korumaktır. Bürokrat ayçiçeğinin güneşe dönmesi gibi

iktidara döner. İktidardan yana olur. Gidene “ağam” gelene “paşam” der. Bu tip bürokrat günümüzde de gözdedir, itibar görür. Oysa bürokrat, dairesine gelen vatandaşa yol göstermelidir. Devlet memurunun vatandaşına muamelesi konusunda tarihimizde çok kötü örnekler vardır. Burada devlet memurlarına verilen anlayış önemlidir. Devlet memuruna “hava basma” anlayışı veriliyor. Devlet memuru vatandaşı ezer anlayışı veriliyor. Bunlar nasıl önlenir, aldığınız memura, bu işin ehli olanlar tarafından vatandaşı sevmeyi, şefkatli davranmayı öğreteceksiniz, eğiteceksiniz ki bu gerçek eğitim olmalı, masa başı eğitim değil.

Bürokrasinin ıslahı konusunda ne yapılabilir?

Atamalarda liyakat ve kariyer esas alınmalıdır. Üst dereceli memurlar tayin edileceği zaman bunlar kursa gönderilmeli Üst kademe yöneticileri bu kurstan mezun olanlar arasından atanmalıdır. Tarihimizdeki Enderun çok iyi bir örnektir

Başarısız bürokrat cezalandırılmalı

Devlette bir ücret reformu yapılmalı. İş yapanla yapmayan, çalışanla, çalışmayan ayrılmalı. Çok çalışkan ve sicili tam olan memur daha çok para almalıdır. Başarılı bürokrat taltif edilmeli, başarısız bürokrat da cezalandırılmalıdır. Özel sektörde çalışanlara nasıl bir ücret politikası uygulanıyorsa, benzer bir yapı oluşturulmalıdır. Fakat devlette ne başarısız bürokratların cezalandırıldığına ne de başarısız bürokratların taltif edildiğine rastlıyoruz. Yani ikisi de kaynıyor.

Kamu personel rejimi toptan ele alınmalı. Memurların, eğitim atama, nakil, sicil terfi gibi hakları baştan gözden geçirilmelidir. Ayrıca memurların sendikal hakları da verilerek taleplerini seslendirme imkanları tanınmalıdır.

Yeni Şafak Gazetesi, Düşünce Günlüğü Sayfası, 10 Ekim 1996

Kamu Yönetimini Denetleyen Kurum: Ombudsman

Ombudsman, her türlü şaibe söylenti ve dedikoduyu araştırarak, hiçbir haksızlık göz ardı edilip savsaklanmayacak, insanımızın kendisine ve devletine güvenini sağlayacaktır. Her türlü suçlamanın olabildiğince yapıldığı ülkemizde, bizim devlet geleneğimizde daha önce var olan bir kurum Ombudsman.

Ülkemizde devlet-millet işbirliğini ve dayanışmasını artırmak, demokratik sistem içerisinde idarenin çalışmasından olumsuz etkilenen kişilerin hak ve menfaatlerini korumak için, halkın şikayet ve talepleri doğrultusunda çalışacak olan Ombudsman kurumunun kurulması gerekmektedir.

Avrupa da 1809’da kurumlaşan Ombudsman kurumunun özelliklerine bir göz atalım. Neler göreceğiz neler.

Ombudsman Nedir?

Ombudsman kısaca “şikayetleri inceleyerek ve soruşturmalar yaparak kamu yönetimini denetleme şeklidir.”

Ombudsman gerekli gördüğü durumlarda olaya doğrudan el koyar.

Ombudsmana “kamu denetçisi” veya “hakemi” de denebilir.

Ombudsman’ın Tarihçesi

İlk defa İsveç’te kurulan Ombudsman’ın, Osmanlı Devleti’ndeki şeyhülislamlik kurumundan etkilenecek oluşturulduğu sanılmaktadır. Ombudsman, İsveç’te 1713’te önce bir fermanla kurulur daha sonra 1809 yılında Anayasa’ya konulur. İsveç Kralı Demirtaş Şarl (XII. Şarl) 1709 yılında Poltova Meydan Savaşı’nda Ruslar’a yenilerek Osmanlı Devletine sığındığı beş yıl içerisinde (1709-1714) ülkesini, kendisine tahsis edilen Edirne’deki Demirtaş Paşa konağından yönetti. Kral tarafından atanan ve Kral adına İsveç’i yöneten kişiye ise Ombudsman deniyordu.

Ombudsman'ın Atanması (Seçilmesi)

Ombudsman'nın atanması genel olarak parlamento tarafından yapılmaktadır. (İsveç, Finlandiya, Danimarka, Norveç) İngiltere'de Ombudsman'a Parlamento Komiseri denilmekte ve kraliçe tarafından parlamentoya yazılan bir mektupla atanmaktadır. Komiser, Lordlar ve Avam kamarası dışından atanmaz. Görev süresi 4 veya 5 yıldır.

Ombudsman'ın Özellikleri

- a) Kanunla kurulur.
- b) Özerktir.
- c) İdarenin dışında görev yapar.
- d) Yasama ve yürütmeden bağımsız olarak çalışır.
- e) Uzman bir kurumdur.
- f) Tarafsızdır
- g) Halk tarafından kolayca ulaşılabilen ve başvurulabilen bir kurumdur.
- h) Halkla kamu yönetimi arasında her iki tarafı da korur.

Ombudsman'ın Görev Alanları

Ombudsman'ın görev alanı ülkeden ülkeye değişmektedir.

Örnek olarak dört ülkede Ombudsman'ın görev ve yetki sınırları şöyledir.

- a) İsveç: Tüm merkezi ve mahalli ajanslar, merciler ve askeri personel.
- b) Finlandiya: Hükümet, bakanlar ve mahkemeler, Ceza Kanunu'ndaki kamu personeli tanımına giren herkes, (Finlandiya Ombudsmanı çok geniş bir denetim alanına sahip)

c) Danimarka: Sivil ve askeri hükümet yöntemi, bakanlar ve mahalli- hükümet idaresi.

d) Norveç: Tüm kamu idaresi, devlet ilçe ve belediye yönetimleri, idari teşkilatlar, kamu idaresi hizmetinde çalışanlar

Görüldüğü gibi Ombudsman'ın görev alanı her ülkede farklı.

Bazı ülkelerde ihtisas Ombudsmanları atanmıştır. Cezaevleri Ombudsmanı, Hastane Ombudsmanı gibi. Bazı ülkelerde yargı Ombudsman'ın görev sınırı dışında tutulmuştur.

Ombudsman'nın Çalışma Şekli

a) Ombudsman'a nasıl başvurulur?

Ombudsman vatandaşın veya bir parlamento üyesinin başvurusu üzerine veya kendi kendine şikayeti/başvuruyu inceler, araştırır ve teftiş eder.

b) Ombudsman nasıl çalışır?

Ombudsman yapılan başvuru veya şikayet üzerine konuyu inceler, her türlü bilgi ve belgeye ulaşır. Yönetimin karar aşamalarında hazır bulunur. Ombudsman özerk ve bağımsız bir statü içinde bulundugundan Ombudsman'ın çalışmalarının sonucuna, kamu yönetimi denetleniyorsa yargı da dahil olmak üzere tarafından saygı gösterilir ve gereği yerine getirilir.

Ombudsman çalışmalarını her sene bir raporla parlamentoya sunar. Bu raporda kurumların yanlış işleri eleştirilir. İlgililer ikaz edilir veya gereken işlem yapılır.

Hangi Ülkelerde Ombudsman Kurumu Görev Yapmaktadır?

Almanya 1959, Amerika Birleşik Devletleri 1974, Avustralya 1972, Avusturya 1976, Bangladeş Belçika, Tanzanya 1966, Botswana, Danimarka 1955, Fiji, Filipinler, Finlandiya, Fransa 1973, Gana Guyana, Hollanda 1981, Hindistan, Hong Kong, İngiltere 1967, İspanya

1981, İsrail 1971, İsveç 1809, İsviçre, İtalya, İzlanda, Jamaika 1978, Japonya, Kanada 1973, Kosta Rika, Libya, Maritus Adaları, Nijerya, Norveç, Papua Yeni Gine, Portekiz 1976, Rusya, St.Lucia, Solomon Adaları, Sri Lanka, Tabago, Tirinidad, Yeni Zelenda 1962 (2)

Ombudsman'nın Türkiye'ye Uygulanabilirliği Mümkün mü?

Ülkemizde kamu yönetiminin denetimi idare mahkemeler, Meclis, Cumhurbaşkanlığı ve her kurumun kendi denetim organlarıncı yapılmaktadır. Ancak yargının dışındaki denetimlerin ne derece etkin, tarafsız ve adil olduğu hususu düşündürücüdür.

İnsanımız birçok konuda şikayet etme gereğini duymamakta, şikayet etse bile sonuç alamayacağını, dilekçesinin sümenaltı edileceğini bilmekte ve uğradığı haksızlıkla baş başa kalmaktadır.

“Şeffaf Devlet” sloganlarının söylendiği günümüz ortamında hukuk devletinin gereklerini tam olarak yerine getirilmesi açısından Ombudsman kurumunun ülkemizde kurulmasında yarar görülmektedir.

Ombudsman kişiler açısından adaletin yerine getirildiği, kamu yönetimi açısından aksayan yönlerin eleştirilmesi görevini yerine getirdiğinden her iki taraf için de gerekli bir kurumdur.

“Yönetimin eylem ve işlemleri karşısında yakınmalarda görülen artış, yargı hizmetlerinin masraflı biçimsel ve zaman alıcı özelliği kişileri mağdur etmektedir. Bu durum hukuk devleti ilkesini de belirli ölçüde işlevsiz hale getirmektedir.

Diğerlerine göre ucuz, basit ve pratik olan bu denetim mekanizmasının ülkemizde de benimsenmesi yararlıdır ve gereklidir. (3)

Ülkemizde “Türk Ombudsmanı” (4) kurulması düşünüldüğünde kuruluşu, örgütlenmesi, görev süresi bağlı olduğu yer, görev yetki ve sorumlulukları, maaşı, soruşturma ve rapor verme yöntemi ve başvuru şekli konularında geniş katılımlı toplantılar yapılarak planlanmalı ve diğer ülke Ombudsmanları'nın bugüne kadar

yaptığı çalışmalar göz önüne alınarak ülkemiz insan ve yapısına uygun bir Ombudsman kurulmalıdır.

M. Fatih Uğurlu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlık Müşaviri
Kamu Yönetimi Uzmanı

Yeni Şafak Gazetesi, Düşünce Günlüğü Sayfası, 10.06.1997

-
- (1) Arslan Süleyman Prof., “İngiltere de Ombudsman Müessesesi” Amme İdaresi Dergisi, Ankara, Mart 1986
 - (2) Babüroğlu Oğuz Doç. Dr., Ombudsman Kurumu İncelemesi TÜSİAD Yayını, İstanbul 1997
 - (3) Eryılmaz Bilal Prof. Dr., “Kamu Bürokrasisinin Denetlenmesinde Yeni Gelişmeler”, Amme İdaresi, Aralık 1993
 - (4) Baylan Ömer, “Vatandaşın Devlet Yönetimi Hakkında Şikayetleri”, İçişleri Bakanlığı Yayını, No 12, Ankara 1978

B- SENDİKA YAZILARI, KONUŞMALAR

Memur-Sen 1. Olağanüstü Genel Kurul Konuşması – 26 Mayıs 2001

“Ülkemizde maalesef, tüm olumsuzluklarıyla var olan ekonomik, sosyal ve siyasal sorunları, tüm acı sonuçlarıyla toplum olarak birlikte yaşamaktayız. Bizce bu sorunların altında,

- Temsilde adaletsiz seçim yasası yüzünden ve bazı güç odakları tarafından özellikle itibarı zedelenen meclis,
- Halkını dışlayan siyasi yapı, yani eksik demokrasi,
- Kamuda yaşanan ve adeta alışkanlık kazanmış yolsuzluk, hırsızlık, rüşvet, peşkeşler ve ahlaki çöküntü,
- Gelir dağılımındaki müthiş uçurum ve adaletsizlikler,
- İnsan hakları ihlalleri,
- Örgütlenme özgürlüğünün, özgür düşünce, özgür inancın ve teşebbüs özgürlüğünün önündeki engellerin olduğunu düşünmekteyiz.
- Bir türlü merkezde ve yerel yönetimlerde gerçek bir yeniden yapılanmanın başlamamış olması,

Son yaşanan krizle birlikte oluşan sosyal çalkantılar, sokaklara dökülen esnaf, çiftçi ve halk kitlesi, işlerinden atılan on binler, kapatılan fabrika ve işyerleri, açlığa ve zavallılığa terk edilen halk; zaten açlıkla boğuşan ve kendisinden grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakları kısıtlanan geniş memur kitlesi...

Ortaya pis kokular saçarak dökülen, ucu şimdiki veya daha evvelki kabinelere kadar uzanan hırsızlık, yolsuzluk, suistimaller; işçiye sıfır zam için olmadık oyunlar ve baskılar, düşüncesinden dolayı hapsedilenler, sırf başlarındaki örtüden dolayı, Anayasa'nın 42. maddesinde teminat altına alınmış olmasına rağmen eğitim ve öğretim hakları ellerinden alınan eğitimsiz bırakılmaya

MUR - SEN
1995
KALARI KONFEDERASYONU

çalışılan mağdur kız öğrenciler, açlık grevi ile ölen insanların fer-yadına bile kulak tıkayıp duyarsız kalan, sürekli sorunlar üreten ve halkına eziyet etmekten başka bir işe yaramayan, halkımızı sü-rekli fakirleştiren, hazinemizi rantıye kesimine hortumlatan bu hükümetin yapacağı onurlu tek bir davranış olacaktır. O da he-men ve derhal istifa etmesidir. Çünkü bu hükümetin ne halka ne de ülkeye hiçbir faydası yoktur. 'Gölge etme başka ihsan istemem' kabilinden hiç olmazsa millete işkence etmeyin, çekilin, gidin...

Halka iyilik yapmak istiyorsanız sandığa gidin. Memur-Sen ola-rak ülkenin kurtuluşunu gereken demokratik düzenleme yapı-lıktan sonra gidilecek bir erken genel seçimde görüyoruz.

IMF direktifleri ile ekonomi yönetenler bugün ülkenin bağı-m-sızlık ve istiklalini nasıl tehlikeye attıklarının farkında olmaktan bile gafilirdirler. Bu hükümeti manda özentisi yönetim tarzlarına karşı tüm siyasi partileri ve sivil toplum kuruluşlarını itiraza da-vet ediyorum. Meydanlarda duygularını dile getiren halk 'hükü-met istifa' diye adeta haykırırken, eylemlere yasak koyarak de-mokratik talepleri engellemek aslında bir bitişin ifadesidir. Tüm bu olaylar karşısında yinelıyorum, hükümetin yapacağı onurlu tek bir davranışı olacaktır. O da hemen ve derhal istifa etmesidir. Bu hükümetle, ülkenin hükümeteşiz de daha iyi yönetilebileceğini anlamış bulunuyoruz.

Kuvvetler ayrılığı ilkesini de ihlal ederek yaşamayı baskı altına almaya çalışan hükümet, işlerine gelmediği için devletin savcıla-rını ve adli mercilerini baskı altına almaya çalışmaktadır. Adaletle karşı yapılan baskıya karşıyız. Savcılar baskı altına alınamaz.

Memur-Sen; Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve milleti-y-le bölünmez bir bütün olduğu, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti ilkelerinden hareketle; evrensel boyutta insanlar arasında din, dil, siyasi düşünce, etnik köken, mezhep ve cinsiyet ayrımı yapmadan, herkesin insan haklarından eşit şekilde yararlanması yönünde inisiyatif kullanacaktır. Bu tür ayrımcılığı insan hakları ihlali kabullenerek, gücünü ulusal ve uluslararası hukuktan ala-rak hukuki zeminlerde mücadelesini sürdürecektir.

Memur-Sen; sendikacılıkta grev ve toplu sözleşme isteğinde sonuna kadar ısrarlı olacak ve sendikacılığın olmazsa olmazlarından sayacaktır. Bu hakkı almakla gerçek anlamda sendikacılık yapılacağı inancındadır. Çünkü, 87 no'lu ILO sözleşmesinin 2. maddesinde, polis ve askerler dışındaki tüm ücretli ve aylıklı çalışanlar için sendikalaşma hakkını temel bir hak olarak kabul etmekte ve 'sendikal konularda ayrımcılık yapılmaması' ilkesini ortaya koymaktadır. Ayrıca Anayasa'nın 90. maddesi ile uluslararası sözleşmeler iç hukuktan sayılmış olmasına rağmen bu haklar bizlerden hep kısıkanılmıştır. Anayasa'nın 10. maddesinde ifadesini bulan 'Hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.' şeklindeki ifade, Türkiye'de işçilere verilen grevli ve toplu sözleşmeli sendikal haklar yanında, memurlara vermeyi düşündüğü grevsiz ve toplu sözleşmesiz sendikal haklar (!) aslında ILO sözleşmelerine, uluslararası sendika tanımına ve Anayasa'nın 10. maddesine aykırılık teşkil ettiğine inanmaktadır. Bu yetersiz ve gayriciddi sendika yasa tasarısı yasalassa bile, Memur-Sen Anayasa Mahkemesine götürmenin yollarını arayarak iptal ettirme kararlılığında olacaktır.

Memur-Sen; Hükümet ve devlet memurluğunun ayrılmasından yana olup, memurların da kamu görevini siyasi temsil ve görüşünden uzak tutma erdemi ile siyaset yapma haklarını sonuna kadar meşru bir hak olarak kullanmaları yönünde çalışmalarına ağırlık verecektir.

Memur-Sen; tüm memurların ortak ekonomik çıkarlarını korumak için hükümetlerin öngördüğü maaşlara yüzdelik zam artışlarını sorumsuzluk örneği olarak kabul etmekte ve bu tavırları memurlar açısından onur kırıcı bulmaktadır.

Memur-Sen; önce DİE'nin belirlediği '4 kişilik bir ailenin asgari geçim standardının yürürlüğe konması taraftarıdır.

Memur-Sen; Kamuda yapılan tayin, atama, nakil, kadrolaşma ve terfilerde siyasi yandaşlık ve kayırmacı tavırları şiddetle red-

detmektedir. Bunun yerine insani ve hukuka uygun olan ehliyet, liyakat sisteminin getirilmesinden yanadır. Bunun için de gerekli tedbirlerini alarak düşünce ve projelerini her platformda dile getirecektir.

Memur-Sen; ücret konusunda ise adaletsizlikler ve kayırmacılık ön plandadır. Zaten bozuk olan kamu ücret dengesi bu hükümet döneminde kurulan üst kurullarla iyiye bozulmuştur. Kamudaki bu bozuk ve beceriksiz yapılanma yüzünden memur haksızlıkla karşı karşıya kalmıştır.

Memur-Sen; ehliyet, liyakat, yeterlilikle birlikte ‘eşit işe eşit ücret’ prensibiyle, kamu personel rejiminin sil baştan, yeniden ulusal hukuka, uluslararası hukuk ve sözleşmelere uygun hale getirilmesini ve kamu personel reformunun bir an önce yapılması yönündeki çabalarını sürdürecektir.”

Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurul Konuşması 6-7 Nisan 2002

Siyasi Partilerimizin sayın temsilcileri,

Sayın milletvekilleri,

Değerli basın mensupları,

Kıymetli Memur Sen'in delege arkadaşlarım,

Çok kıymetli misafirlerimiz,

Hepiniz 1. Olağan Genel Kurulumuza hoş geldiniz.

Kıymetli konuklar ve kıymetli delegeler,

İlk olarak Türkiye'yi ve Türk halkını yakından ilgilendiren önemli bir konuya değinmek istiyorum. Üzülererek belirtmek istiyorum ki, Türkiye tarihinin en büyük acizyet örneklerinden birini yaşamaktadır. Hemen yanı başımızda Filistin Devleti topraklarında cereyan eden insanlık tarihinin en büyük ve planlı katliamlarından birine maalesef seyirci kalmaktadır. Türkiye, tarihinin kendisine yüklediği misyona coğrafi konumuna ve Türkiye'nin milli çıkarlara uygun önlemleri bir an önce almak zorundadır. Filistin halkına sıkılan kurşunlar finanse edilmekten vazgeçilmelidir, bilinmelidir ki, Türkiye'nin Filistin halkının bağımsızlık mücadelesine katkıda bulunması tarihi bir görevidir kıymetli arkadaşlar.

Kıymetli arkadaşlar, bugün saat 13.30'da Abdi İpekçi Parkı'nda yapılacak olan Filistin Halkıyla Dayanışma Mitingine de bizim genel kurulumuz olduğu için toptan katılamayacağız ancak bir temsilci heyet göndererek o mitingde temsil edileceğiz ve katkıda bulunacağız.

Sayın misafirlerimiz, değerli basın mensupları, IMF direktifleriyle ülke yönetenler, bugün ülkenin bağımsızlık ve istiklalini nasıl tehlikeye attıklarının farkında olmaktan bile acizdirler. Bu hükümeti manda özellikli yönetim tarzlarına karşı tüm siyasi partileri ve sivil toplum kuruluşlarını itiraza davet ediyorum.

Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik kriz, tüm kamu çalışanlarını perişan etmiştir. Memurlarımızın alım gücü her yıl bir önceki yılı aratar hale gelmiştir. Hükümetin uygulamış olduğu politikalar IMF endeksli sosyal yönü olmayan politikalardır.

Bu politikalarda ne yazık ki sadece rantıye kesimi vardır. Emekle kazanılan herhangi bir konuya yer yoktur. Alın terine yer yoktur. Takip ettiğimiz bu IMF politikalarında emekliler, işçiler, memurlar ne yazık ki yoktur. Ülkenin ticareti maalesef katillerin eline kalmıştır. Bir avuç mutlu azınlığa kullanılmaktan vaz geçilmeli, kamu çalışanlarının, esnafın, sanatkârın, tüccarın beklentilerine cevap verecek sosyal politikalar üretilmelidir.

Sayın Konuklar, değerli delege arkadaşlarım, Memur-Sen olarak ülkemizin yönetilmediğini hazinemizin yerinde kullanılmadığını görmektediriz. Ülke kaynakları hovardaca kullanılmış eşit işe eşit ücret adı altında çıkartılan kararname ile mevcut adaletsizlik daha da artırılmıştır. 2,5 milyon memurun göz ardı edildiği, sadece 70 bin üst düzey memuru içine alan bu kararnameyle 5 kat civarında olan ücret makası 12-13 katına çıkarılmıştır. Bu sosyal devlet anlayışına aykırı bir tutumdur. Haksızlığın giderilmesi için derhal yeni düzenlemelere gidilmesi gerekmektedir. Bu konuda biz de Memur-Sen olarak kararnamenin iptali için Danıştay'a bir dava açmış bulunmaktayız.

Kıymetli arkadaşlar, IMF'ye endeksli politikalardan halkın gerçekleri göz ardı edilemez. Ekonominin bu şekilde düzelmesi beklenemez. IMF'nin dayatmalarıyla kamudan personel çıkarılmasına son verilmelidir. Ülkemizde kesinlikle fazla memur yoktur. Bugün nüfus orantılı olarak Almanya ve Amerika'da 15 kişiden 1 kişi memurdur bizde ise 30 kişiden 1 kişi memurdur. Ancak dağılım adaletli değildir. Onu tabii vurgulamakta fayda var, dağılım rantıbil değildir. Biz Memur-Sen olarak kamuda fazla istihdam değil, dengesiz dağılım olduğunu vurguluyoruz.

Ancak personel rejimi konusunda da pek çok sıkıntılarımız var. Bugün 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın ana kısmı neredeyse yok olmuştur. O kadar çok delinmiş ve değiştirilmiştir ki yasanın

esas kaybolmuştur. Ülkemizde çok güzel bir Kamu Personel Reformuna acilen ihtiyaç vardır. Yalnız bu yapılırken, Sayın Şükrü Sina Gürel'le görüştüm. Sayın Bakan bize de bir nüsha verir misiniz bu yasadan dedim. Bana daha önce kadük olmuş bir yasa teklifini verdi. Yani bu yasa hazırlanırken sosyal tarafların görüşü alınır mı ne olur? Hiçbir şey olmaz, bilakis daha iyi olur. Yasa verimli olur arkadaşlar ama bakıyoruz kapalı kapılar ardında bir Kamu Personel Reformundan bahsediliyor ama hiç bir memur sendikasının bundan haberi ne yazık ki yok. Memur-Sen olarak kamuda yapılan tayin, nakil ve tercihlerde siyasi yandaşlık ve kayırmacı tavırların bir an önce son bulmasını istemekteyiz. Bunun yerine insani, hukuka uygun, ehliyet, liyakat ve yeterlilik gibi vasıfların temel prensip olarak kabul edileceği bir sistemin getirilmesinden yanayız.

Atama ve terfilerde objektif kriterlerin göz önünde tutulacağı, ulusal hukuka, uluslararası hukuka, sözleşmelere uygun yeni bir kamu reformunun bir an önce çıkarılmasını talep etmekteyiz. Ancak bu konudaki çalışmalarda dediğim gibi görüşlerimizin alınması şarttır kıymetli arkadaşlar.

Memur-Sen olarak, hükümet ve devlet memurlarının ayrılmasından yana olup memurların da kamu görevini, siyasi temsil ve görüşünden uzak tutma erdemi ile siyaset yapma haklarını sonuna kadar ama meşru bir hak olarak kullanmaları yönünde çalışmalara ağırlık vermekteyiz. Bu konuda yetkililere defalarca başvurumuz olduğu halde ne yazık ki esas düzenlemelere gidilememiştir. Biliyorsunuz kamuda, mesela üniversitedeki birilerinin siyaset yapma serbestisi vardır ama memurlarda bu yasaktır.

Sayın misafirlerimiz, değerli basın mensupları, yıllardır beklediğimiz kamu çalışanları, sendika yasası maalesef istenilen hakları memurlarımıza tanımamıştır. Grev ve toplu sözleşme hakkı tanımayan milyonlarca emekli insanı kapsam dışına iten 4688 sayılı yasa yeterli değildir. Grev ve toplu sözleşme sendikacılığın olmazsa olmazlarından ve bu hakkı almak için mücadelemize bütün gücümüzle devam edeceğiz. Eğer AB'ye girmek istiyorsak, eğer Kopenhag kriterlerine imza koymuşsak, eğer ILO sözleşmelerine imza koymuşsak mutlaka bu hakkın memurlara verilmesi

gerekir. Onlara imza koyduğumuz için değil, bu hak olduğu için bu grev toplu sözleşme hakkının ve memurlara verilmesi gerekmektedir.

Kıymetli arkadaşlar, kıymetli konuklar, bildiğiniz gibi İspanya'da, İtalya'da, Fransa'da kamu çalışanlarının yüzde 99'u kapsam içindedir ve orada mesela Almanya'da genelkurmay başkanının bile sendikal hakkı vardır ama bizde ne yazık ki kapsam dışı personel o kadar çok tutuldu ki neredeyse şu anda mevcut memurların 3'te 1'i kapsam dışında kaldı. Biz kapsam konusunun genişletilmesi için epey çalışmalarda bulunduk Meclis'te. Meclis personelini, Cumhurbaşkanlığı personelini, Başbakanlık personelini kapsam içine almıştık hatta emniyet sınıfında emniyet amirlerine kadar sivil memurların hepsini, askeri ve de askeri sivil memurların hepsini kapsam içine aldığımız halde ne yazık ki bütçe plan komisyonunda kapsamdan çıkartıldı.

Sendika yasasını esasında yeterli bulmuyoruz, mutlaka önemli, grevli bir toplu sözleşme hakkı istiyoruz. Şimdiki sendika yasası ile çalışmalar sonucunda yetkili sendika belirlendiği zaman ne olacak? En son söz yine bakanlar kurulunun. O zaman bizim bu çalışmalarımızın, bu çabamızın ne manası var, herhangi bir manası olmuyor kıymetli arkadaşlar. Grev ve toplu sözleşme hakkı mutlaka yasada yer almalıdır.

Ayrıca 1 milyon 200 bin emekliyi kapsayan iş kolu da mutlaka yasa kapsamına alınmalıdır. 800 bin direkt emekli, 400 bin de şehit, dul ve yetim maaşı alan insanımız var. Bunların tümü kapsam dışında kalmıştır. Biz emeklilerimizin de bir sosyal statüye kavuşturulmasını beklemekteyiz. Bu konuda girişimlerimiz devam etmektedir.

Memur-Sen olarak sendikacılıkta sadece ve sadece ücret sendikacılığını öngörmüyoruz. Memur-Sen olarak tüm memur kitlelerinin hak ve özgürlüklerini koruyarak ve geliştirerek mutluluğunu sağlamayı, iş alanında verimlilik ve kaliteyi artırmayı amaçlamaktayız. Sendikal hak ve özgürlükleri yasaklayan, kısıtlayan düzenleme ve uygulamalara karşı bu mücadelemizi fiili ve meşru

zeminlerde yürütmekteyiz. Sivil ve demokratik Anayasa ile ferdi merkeze alan demokratik yapılanma ile insan hak ve özgürlüklerin uygulamaya koyacak, doğal harekete katılımcı, devletten yana yeniden bir yapılanmayı sonuna kadar destekliyoruz.

Kıymetli delegeler, kıymetli konuklar, Memur-Sen emeğe, barışa, milli ve manevi değerlere düşünce ve inanç özgürlüklerine, kadın hak ve özgürlüklerine karşı hassas ve duyarlıdır. Memur-Sen eğitim öğretim kurumlarında kılık kıyafet özgürlüğünden yanadır.

İşte bu amaçlar doğrultusunda, bu stratejiler doğrultusunda Memur-Sen'in özeldeki amacı kamu çalışanlarının mali ve sosyal haklarının gelişmesine katkıda bulunmak, geneldeki amacı ise ülkemizdeki her türlü yolsuzluğa, haksızlığa karşı çıkarak, hukukun üstünlüğünü sağlamaktır. Memur-Sen olarak tüm siyasi partilere eşit mesafedeyiz, milletimizin her ferdi için hiçbir ayırım gözetmeksizin kucaklıyoruz ve seviyoruz.

Her türlü sivil toplum örgütü ile yapıcı ilişkiler içerisindeyiz. Memur-Sen olarak ülkemizdeki devlet yönetiminin baştan aşağı yapılandırılmasını istiyoruz. Yeniden yapılandırılmada Memur-Sen'in de önerilerinin olduğunu belirtiyoruz. Memur-Sen olarak toplumun taleplerinin tabana yansıtacağını, demokratik düzenlemelerin, siyasi düzenlemelerin bir an önce seçim yasalarında yapılmasını istiyoruz. Memur-Sen olarak 57. Hükümet döneminde memurlarımızın ekonomik olarak dibe vurduğunu, son yapılan düzenlemelerden sonra ise hükümetten tamamen umudumuzu kestiğimizi bir kez daha vurguluyoruz ve derhal mutlaka hemen bir erken genel seçim istiyoruz.

Kıymetli Memur-Sen'li delege arkadaşlarım, sizler Memur-Sen'i bir çınara benzetirsek, çınarın Anadolu'daki köklerisiniz, köksüz çınar ayakta duramaz. Çınarımızın köklerini ve gövdesini büyük bir itina ile her türlü zararlı faaliyetlere karşı korumamız gerekmektedir. Bir üye yazım süreci içerisinde bulunduğumuz şu günlerde mutlaka ve mutlaka, son derecede hızlı bir şekilde bu faaliyetlerimizi şimdikinden daha da hızlandırmamız ve iyi bir sonuç almamız gerekmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle siz sayın delege arkadaşlarıma ve çok kıymetli konuklarımıza kongremize teşriflerinden dolayı teşekkür ediyor, kongremizin hayırlı sonuçları olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

“58. Hükümetten Taleplerimiz” Başlıklı Konuşma

Kamu Personel Reformu

Memur-Sen olarak, öncelikle 58. hükümetten talebimiz; kamu personel reformunun yapılmasıdır. Kamuda baştan aşağı yapılacak bu reform çerçevesinde öncelikle yapılması gerekenleri şöyle sıralayabiliriz:

- Kamu çalışanlarına grev ve toplu sözleşme haklarının verilmesi,
- Atama ve yükselmelerin verimlilik esasına dayalı ehliyet ve liyakata göre yapılması, sevk ve idare piramitlerinin oluşturulması,
- Taban ve tavan unvanlarındaki basamakların korunmasının sağlanması,
- Çalışanların özlük haklarının, işe, giyecek, gibi ihtiyaçlarının tespit edilerek, insanca yaşama düzeyine getirilmesi,
- Aynı unvanlar için tespit edilen farklı ücret uygulamasına son verilmesi,
- Unvanlar arasındaki ücret makasının aşırı açılmasına meydan verilmemesi,
- Kamu görevlilerine siyasi partilere üye olma hakkı tanınması, dolayısıyla devlet idaresinde oto kontrolün sağlanması,
- Memurlara verilen cezaların affını sağlanması..vb olarak sıralayabiliriz.

Öte yandan kamuda değişiklik yapılmasını istediğimiz öncelikli maddeleri gerekçeleriyle birlikte aşağıda şöyle sıralayabiliriz:

1. Grev ve Toplu Sözleşme Hakkı

Memur-Sen olarak, başından beri ifade ettiğimiz gibi söz konusu Yasa eksikliklerden oluşmaktadır. Bu amaçla; öncelikle

kamu çalışanlarına grev ve toplu sözleşme hakları verilme-
lidir. Memurlarımızın 58. Hükümetten en büyük beklenti-
si Sendikalı, Toplu Sözleşmeli, Toplu Pazarlıklı ve Grevli bir
çalışma düzenine geçilmesidir. Burada dikkat edilmesi bir
konuda Anayasamıza göre uluslararası anlaşmalar kanuna
denk metinlerdir. Bunlar için Anayasa`ya aykırılık iddiası ile-
ri sürülemezken, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleş-
melerini kabul eden (87,98 ve 151 sayılı sözleşmeler) ve yine
1982 Anayasası`nın 53. maddesine göre “Kamu görevlilerine
örgütlenme ve pazarlık hakkı tanınmaktadır” hakkına rağmen
kamu görevlileri pazarlık masasına oturamamakta, haklarını
arama noktasında da bir çok engelle karşılaşmaktadır. 2 mil-
yon 200 bin kamu çalışanı adına bu engellerin bir an önce kal-
dırılmasını beklemekteyiz.

Son olarak; Avrupa Birliği tarafından da kamu görevlilerine grev
ve toplu sözleşme hakkının verilmesi istenmiştir. Kopenhag Zir-
vesi`ne günler kala tarih alabilmek için uğraş veren Hükümetten,
şimdiye kadar AB için yaptığı fedakarlıkların yanında bu kez de
memurlarımız için bir fedakarlık yaparak, söz konusu hakların
kazandırılması noktasında çalışmalarına hız vermesini istiyoruz.

2. Kamu görevlileri siyaset yapma ve yönetime katılma hakkı

Kamu görevlilerinin siyasette de söz sahibi olabilmeleri için yapı-
lacak demokratik bir düzenlemeyle memurlarımıza siyaset yap-
ma ve siyasete katılma hakkı verilmelidir. Bu konuda birçok mes-
lek gruplarının önünde engel yok iken memurlara bunun yasak
olmasına Memur-Sen olarak bir anlam verememekteyiz.

3. Yüzde 5 barajının altında kalan sendikaların aidat kesin- tileri

4688 Sayılı Yasanın hiçbir maddesinde “... yüzde beşinden az üye
kaydetmiş sendikaların üyelik ödentileri devam etmez...” hük-
mü bulunmamaktadır. Bu itibarla kesintinin devamı gerekmekte
olup, ayrıca hukukta aksi hükmü bulunmadığı taktirde yaptırı-
mın söz konusu olmayacağı da bilinmelidir. Kesintiler üyelerin
isteği ile olduğu için bu konudaki yasaklama kaldırılmalıdır. Bu

aidat kesintileri bazı Bakanlıklarda yapılmakta, bazılarında da yapılmamaktadır. Bu konuda Eğitim Bir-Sen'in 12. İş Mahkemesinin 2002/1300 esas no'lu dosyasında devam eden davada; kesintilerin devam edeceğine dair karar verilmiştir. Bu da gösteriyor ki, kamuda kesintiler konusunda ayrımcılık yapılmaktadır. Bunun önlenmesi gerekmektedir.

4. Genel Merkez Yöneticilerinin Profesyonellikleri

4688 Sayılı Yasanın 18. Maddesi "... sendika veya konfederasyon yönetim kuruluna seçilenler, seçildikleri tarihten başlayarak bu görevlerinde kaldıkları sürece kurumlarından aylıksız izinli sayılırlar..." hükmü yer almaktadır. Ancak Sendikaların maddi imkanları olmadığı için sendika yönetiminde bulunan kişilerin maaşlarının ve Emekli keseneklerinin ödenmesine, olanak bulunmadığından yüzde beşinden az üye kaydetmiş sendikaların yönetim kurullarına seçilenler. Kamu kurumundaki görevlerini aksatmamak koşuluyla amatörce sendikacılık yapmalarına olanak sağlanması, yani sendika yönetim kurullarına seçilenler, sendikadaki görevlerinden ayrılmadan Kamu kurum ve kuruluşlardaki görevlerine başlamaları gerekmektedir. Aksi halde sendikalar varlıklarını devam ettiremezler ve bu mevcut bulunan sendikaların çoğunluğunun kapanması anlamına gelir. Böyle bir durum Anayasamıza, örgütlenme özgürlüğüne ve ülkemizin de taraf olduğu İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı gibi Uluslararası metinler ile Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nun onayladığımız muhtelif sözleşmelere aykırıdır. Kanunda belirtilen yüzde beş barajı aşamayan sendikaların aidat kesintisini yapamamaları ve sendika yöneticilerinin maaşlarını kendi sendikalarından almaları arasında (bunun nasıl olabileceği konusunda) bir çelişki bulunmaktadır. Barajı aşamayan sendikaların ve yeni kurulan sendikaların aidat gelirleri olmayacağından, maaşlarını sendikalarından nasıl alacakları konusu örgütlenme önündeki en büyük engeldir. Hiçbir geliri bulunmayan sendikaların büro, haberleşme, personel, örgütlenme ve yönetim giderleri göz önünde alındığında barajı aşamayan sendikaların kapanması, yeni sendikaların kurulamaması veya yaşamayacağı anlamına gelir. Bu

sendikacılığı ideolojik ve kartel sendikacılık anlayışına götürür. Bu da yine bir Anayasa ve uluslararası sözleşmelere ve her şeyden önce 4688 Sayılı Kanunun 1-6 ncı maddelerine ve kanunun kendi ruhuna aykırıdır. Ayrıca; 2821 Sendikalar Kanunu işçilere profesyonel ve amatör yöneticilik hakkını vermiştir. Anılan madde, “Sendika ve Konfederasyonların yönetim kurullarında ve başkanlığında görev aldığı için kendi isteği ile çalıştığı işyerlerinden ayrılan...” şeklinde başlamaktadır. Burada yöneticiye amatör ve profesyonel yöneticiliği seçme imkanını vermiştir. Söz konusu imkandan eşitlik ve adalet açısından kamu çalışanlarının da faydalanması gerekmektedir. Yukarıda izah edildiği üzere 1 ve 2 nci maddede belirtilen konularda aksak ve çelişkili konularda Bakanlığınızca çok acil bir düzenleme yapılmasını beklemekteyiz.

5. Toplu Görüşmeler-Ücretlerin İyileştirilmesi

57. Hükümetle masaya oturan, ancak beceriksizlikle sonuçlanan ve sizin dönemiye kalan memurlarımızın gelecek yıllarda alacakları maaşların insanca yaşama düzeyine getirilmesini beklemekteyiz. Bu da Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) açıkladığı üzere; 4 kişilik aile için en az 1 milyar 100 milyon lira olmalıdır.

6. Eşit İşe Eşit Ücret

57. Hükümet döneminde çıkarılan “Eşit İşe Eşit Ücret Kararnamesi” olarak adlandırılan 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ücretlerde yine bir adalet sağlanamamıştır. Unvan ve görev değişikliği olamamakla birlikte ayrı kurumlarda çalışan memurlar arasında inanılmaz düzeyde maaş farklılıkları görülmektedir. Bu da alt kademedeki memurlarla üst kademedeki memurlar arasındaki ücret farklarını 5 katına kadar çıkarmaktadır. Bu da memurlarımızın çalışma şevkinin ve iş veriminin azalmasına sebep olmaktadır. Bu sebeple 58. Hükümet olarak Eşit İşe Eşit Ücret Kararnamesi'ni kişilerin eğitim, liyakat ve hizmet süreleri dikkate alınarak, düzeltilmesini beklemekteyiz. Yeni Hükümetin adalet anlayışını sözle değil, önce kurumlar arası ücret adaletsizliğini gideceği bir düzenlemeyle bize gösterilmesini beklemekteyiz.

7. Sosyal ve Özlük Haklar

Memurlarımızın ücret yetersizliğinin yanı sıra en büyük sorunlarından biri de sosyal ve özlük haklarının bordrolarında komik rakamlarla ifade edilmesidir. Fazla çalışma ücretleri, harcırah, ikramiye, lojman tazminatı, kira yardımı, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, tedavi yardımı ve cenaze giderleri, yiyecek ve giyecek yardımları ile bu mahiyette etkinlik ve verimlilik arttırıcı diğer yardımları kapsayan sosyal ve özlük hakların adeta sakız parası haline gelmesi önceki hükümetlerin bir ayıbıdır. 58. Hükümetin bu konuda da yeni bir düzenleme yapmasını beklemekteyiz.

8. Memurun Cezalarının Affı

Anayasa'nın 10.maddesi eşittik ilkesi göz önünde bulundurularak memur ve diğer kamu görevlilerinin Devlet memurları Kanunu'nun 48. maddesi "memurluğa alınmaması" şartları taşıyan cezaların dışındaki cezalar (kınama, uyarı vb) almış olanların bu cezalarının affedilerek bu eşitlikten yararlandırılmaları gerekmektedir. Kamu görevlileri temsilcileri olarak bunun sıkıntısını yaşamaktayız çünkü memurlarımızın sendikal faaliyetleri nedeniyle aldıkları muhtelif cezalar dolayısıyla 5-10 yıl süreyle ilerleme ve yükselmelerinin önü kapatılmıştır. Bunun yanı sıra idari ceza uygulaması ile memurlarımızın sendikal faaliyetleri engellenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca ceza uygulamasıyla yine memurlarımıza tayin zorunluluğu getirilmiş ve mağdur bırakılmışlardır. 58. Hükümetten 48. maddede yer alan suçların dışındaki cezaların affını istemekteyiz.

9. Baskılar

57. Hükümet döneminde sendikacılık konusunda karşılaştığımız en büyük sıkıntılardan biri de baskı ve dayatmalarla üyelik yapılması ve üyelerimizin diğer konfederasyonlar tarafından yine baskılarla istifalara zorlanmasıdır. 58. Hükümet, bu yıl bu tür baskıların önünü kapatacak ve kişilerin özgür iradeleriyle sendikalara üye olmalarını sağlayacak düzenlemeleri hayata geçirmelidir. Bu düzenlemeler 4688 sayılı yasanın düzenlenmesinde yer almalıdır.

10. Zorunlu Tasarruf ve Toplu Konut Fonu'nda biriken paraların ödenmesi

Tasarrufu Teşvik Fonu ya da halk arasında Zorunlu Tasarruf Fonu olarak bilinen Fonla çalışanlarımıza zorla tasarruf yaptıran geçmiş yönetimler, daha sonra bu tasarrufları memurlarımıza ödememişlerdir. 58. Hükümetten bir an önce bu konuya ilgi göstermesini ve derhal Fonda biriken anapara ve nemaların hak sahiplerine ödenmesini istemekteyiz.

Yine memurlarımızın Toplu Konut Fonu'nda biriken paralarının da biran önce ödenmesini beklemekteyiz.

Memur-Sen İl Başkanları Toplantısı Konuşma Metni - 17 Kasım 2002

(Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu'nun 17 Kasım 2002 tarihinde Memur-Sen İl Başkanları Toplantısında Yaptığı Konuşmanın Metnidir)

Çok Değerli İl Başkanlarımız,

Basınıımızın Güzide Temsilcileri ve

Değerli Konuklar,

“Memur-Sen İl Başkanları Toplantısı’na Hoş geldiniz diyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Seçimler

Bildiğiniz gibi önceki yönetimlerde kriz kaosunun içine sürüklenen ülkemizde, memurlarımızın istekleri hep göz ardı edilmiş, memurlarımız açlık sınırının altında yaşatılmıştır. Ancak 3 Kasım 2002 tarihi itibarıyla Türkiye'nin önüne yeni bir sayfa açılmıştır. Tek başına iktidarlar döneminde istikrar çizgisini yakalayan Türkiye'nin, yine bir partinin tek başına iktidara gelmesiyle, koalisyon hükümetlerinde kaçırdığı bu istikrarı yeniden yakalayacağı inancındayız.

Bu inançla; öncelikle yeni hükümeti kamu çalışanlarının kayıplarının telafisi noktasında göreve çağırmayı Konfederasyonumuz adına bir borç biliyorum. Bu konuda iktidar ve muhalefet partisi liderlerine randevu taleplerimizi ilettik ve en kısa zamanda iki liderle bir araya gelerek, memurlarımızın içinde bulundukları sıkıntıları tek tek masaya yatıracağız.

Değerli Arkadaşlarım,

Ayrıca yeni hükümetin, seçimlerin hemen ardından lojman satışını gündeme getirmesi ve bakanlık sayışım azaltacakları yönündeki çalışmalarını olumlu olarak değerlendiriyoruz. Ancak lojman satışının olması durumunda milletvekillerimize kira

yardımı yapılması konusunda çalışmaların da gündeme geldiğini bilmekteyiz. Bizim sayın vekillerimizin alacakları kira yardımında gözümüz yok, ancak memurlarımızın bordrolarında bir utanç kalemi olarak yer alan 200-400 bin liralık, adeta sakız parası değerindeki kira yardımının da derhal düzeltilmesini istiyoruz. Yeni hükümetin bu konuda adaletli bir karar vereceğini düşünüyoruz.

Taleplerimiz

Değerli Arkadaşlarım,

Hepiniz illerinizden, Konfederasyon olarak hükümetten neleri talep edeceğimizi merak ederek buraya geldiniz. Konfederasyon olarak hükümetten taleplerimizi kısaca şöyle sıralayabiliriz;

Öncelikle genel bir bakış açısıyla değerlendirdiğimizde; başta yoksulluk, yolsuzluk ve işsizliğin giderilmesini isteyeceğiz. Bu çerçevede diğer taleplerimizi de şöyle sıralayabiliriz:

- Son 3 yılda bankalar, devlet ihaleleri ve organize suç örgütleri vasıtası ile hazinemizden gasp edilen bütün kayıp paralar, ki bu miktarın 120 milyar dolar civarında olduğu hesaplanmıştır, bu para tekrar hazinemize kazandırılmalı ve paranın takibi yapılmalıdır.

- Ayrıca ülkemizin kanayan bir yarası haline gelen işsizliğin önlenmesi için kriz döneminde yurtdışına kaçan yatırımcıların ülkeye dönmeleri sağlanmalı ve yatırımlara ağırlık verilmelidir.

- Zorunlu tasarruflarda biriken nemalar bir an önce hak sahiplerine ödenmelidir.

- Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve SSK emeklilerinin aylıkları ile asgari ücret insanca yaşama düzeyine getirilmelidir.

- Devletin mali işlemlerinde şeffaflık sağlanmalı, kamuoyu bilgilendirilmeli, bilhassa kayıt dışı ekonomi mutlaka kayıt altına alınmalıdır.

- Halkın yönetime daha iyi katılımını sağlamak için, Siyasi Partiler Yasası ve seçim sistemi yeniden gözden geçirilerek, halkın taleplerinin tavana en iyi ve adil bir biçimde yansiyacak şekilde düzenlemeler yapılmalıdır.
- Vatandaşla, devlet arasındaki küçük sorunların kolay yoldan, idari yargıya gitmeksizin çözülebileceği Ombudsmanlık sistemi ülkemizde de oluşturulmalıdır
- Bakanlık sayısı mutlaka azaltılmalı, devlet daireleri arasında görevleri açısından aynı işi yapanlar birleştirilmelidir.
- Genel Müdürlük, müsteşarlık, bakanlık ve başbakanlıktaki tefiş kurullarının tümü birleştirilmeli, özerkleştirilmeli, müfettişlik kurumu keyfilikten çıkarılmalı ve bu kurum çalışanlarına verilen yetki kadar da sorumluluk yüklenmelidir.

Değerli Arkadaşlarım;

Yeni hükümetimizden temsil ettiğimiz kesim olan kamu çalışanları içinde tabii ki taleplerimiz olacaktır. Memur-Sen olarak yeni hükümetimizden;

- Adı Kamu Görevlileri Sendika Yasası olan ancak kamu görevlileri için eksiklikleri ile içi boş bir dosyadan ibaret olan 4688 sayılı Yasa`da baştan aşağıya bir revizyona gidilmesini, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) de Cenevre`de düzenlediği Genel Kurulu`nda dünyaya duyurduğu, memurumuza grev ve toplu görüşme hakkının bir an evvel 4688 sayılı Yasa`ya eklenmesini isteyeceğiz.

- Bunun yanı sıra, görüşmeci sendikalar tarafından beceriksizlikle sonuçlanan toplu görüşmelerde, yeni hükümete bırakılan 2003 yılı zammının, memurlarımızı açlık sınırından kurtaracak, insanca yaşamayı sağlayacak bir ölçüde iyileştirilmesi hususunda derhal bir çalışma yapılmasını,

- Kamuda kurumlar arasında yaşanan ücret adaletsizliğinin giderilmesini,

- Memurlarımızın çalışma şartları ile özlük haklarının iyileştirilmesini,

- Ehliyet ve liyakat sistemine uyulmasını isteyeceğiz.

Değerli Arkadaşlarım,

Hükümetimizden ayrıca;

- Kamuda yeniden yapılma konusunda baştan aşağı bir revizyona gidilmesini, ayrı bir personel reformu yapılmasını,

- Etkin ve verimli kamu hizmeti için, demokratik katılımın teşvik edilmesi ve yetkinin desantirilize edilmesini,

- Devletteki bürokratik işlemlerin azaltılarak, hantal yapısından kurtarılmasını ve devlet memurluğuyla, hükümet memurluğunun ayrılmasını isteyeceğiz. Devlet memurluğuyla, hükümet memurluğunun ayrılmasını şöyle açılabiliriz; Hükümetin politikalarını yürüteceği üst kademe memurları ‘Hükümet Memuru’ sıfatında olmalı ve hükümetle gelip, hükümetle gitmelidirler. Diğer kamu görevlileri ‘Devlet Memuru’ sıfatında, ehliyet ve liyakat sistemine göre işe girmeli ve hakim güvencesinde olmalıdır.

Hedeflerimiz

Değerli Arkadaşlarım,

Bildiğiniz gibi içinde bulunduğumuz 2002 yılı ve bundan önceki yıllarda, hükümet güdümlü sendikalar tarafından üyelerimiz baskılara maruz kalmış ve zorla istifa ettirilmişlerdir. Bu sıkıntıları 2003 yılında aşacağımız inancındayız.

Bu inançla; özgür iradeleriyle sendikalarımıza üye olan memurlarımızın yüz binlere ulaşacağım ümit etmekteyiz.

Kısaca; 2002 yılında bizi büyük sorumluluklar ve ağır bir görev beklemektedir.

Hepinizden ricam; illerinizde yoğun bir çalışmaya girişmeniz ve Memur-Sen camiamıza yeni üyeler kazandırmanızdır. Bunun

için birbirimize kenetlenmeli ve birbirimizden güç alarak, tempomuzu arttırmalıyız.

Hedefimiz; 2003 yılında hükümetle aynı masada oturmak ve o masadan sadece ücret iyileştirmesi değil, grev ve toplu görüşme haklarımızı alarak, onurlu bir şekilde kalkmaktır. İnşallah bunu memurlarımızın desteğiyle başaracağız.

Gün, daha iyi çalışma!

Gün, daha çok üye kazandırma!

Gün Memur-Sen`in günüdür!

Bizi artık kimse durduramayacak, durdurmak isteyenlerin de gücü buna yetmeyecektir!

Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Memur-Sen İl Başkanları Toplantısı Konuşma Metni – 20 Nisan 2003

(Memur-Sen Genel Başkanı M. Fatih Uğurlu'nun 20 Nisan 2003 tarihinde Memur-Sen İl Başkanları Toplantısında Yaptığı Konuşmanın Metnidir)

Saygı değer Milletvekillerimiz,

Siyasi Partilerimizin ve sendikalarımızın değerli temsilcileri,

Basınımızın güzide temsilcileri ve

Değerli konuklar,

Öncelikle Memur-Sen II Başkanları Toplantımıza hoş geldiniz diyor, saygılar sunuyorum.

Savaş

Açılış konuşmamda ilk olarak değinmek istediğim konuların başında yanı başımızda yaşanan “savaş” konusu yer alıyor. Biz Memur-Sen olarak, savaşa karşıyız ve daima karşı olacağız. ABD ve Koalisyon güçleri, yıllardır Saddam diktatörlüğü altında ezilen binlerce masum insanı, kadın, çocuk demeden bombalamıştır. Şimdi ise Irak topraklarını koalisyon güçleriyle paylaşma hesapları yapmaktadır. Irak, yıllardır Saddam rejiminde ezilen Irak halkındır, paylaşamaz.

Avrupa Birliği

Değerli Arkadaşlarım,

Komşu ülkelerde yaşanan bir diğer üzücü olay ise, 41 yıldır Avrupa Birliği'ne girebilmek için jeopolitik konumuyla hem Avrupa'nın hem de Asya'nın köprüsü olan ülkemizin, Avrupa Birliği'ne alınmayarak, Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nin bu topluluğa alınmasıdır. Bu gerçekten ülkemiz adına yapılan büyük bir haksızlıktır. Avrupa Topluluğu bu yanlış görmeli ve derhal düzeltmelidir.

Kamu Personel Reformu Rejimi

Kamuda yaşanan en büyük sıkıntılardan birisi kamu personel rejimindeki çarpık düzenlemelerdir. Bunun giderilmesinin tek yolu ise kamuda yeniden yapılandırma çerçevesinde çıkarılacak yeni bir kamu personel rejimidir. 59. Hükümet bu konuda bir tasarı hazırlamıştır. Biz de Hükümete bu konuda sürekli taleplerimizi iletmekteyiz. En son Devlet Bakanlığı ile TÜHİS Sendikası arasında Şubat ayında yapılan Kamu Personel Reformu Sempozyumunda bu taleplerimizi yineledik.

Kamu personel reformunda yapılmasını istediğimiz değişiklikleri ana başlıklar halinde şöyle sıralayabiliriz:

1. Atama ve yükselmelerin verimlilik esasına dayalı ehliyet ve liyakata göre yapılması, sevk ve idare piramitlerinin oluşturulması,
2. Taban ve tavan unvanlarındaki basamakların korunmasının sağlanması,
3. Aynı unvanlar için tespit edilen farklı ücret uygulamasına son verilmesi,
4. Kamu görevlilerine siyasi partilere üye olma hakkı tanınması,
5. Memurlara verilen disiplin cezalarının affını sağlanması
6. Ücretlerin iyileştirilmesi ve ücret makasının daraltılması;
7. Sosyal ve özlük hakların düzenlenmesi
8. Eşit İşe Eşit Ücret Kararnamesi değiştirilmesi,
9. Devlet Memurluğu ve Hükümet Memurluğu'nun ayrılması.

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendika Yasası

Saygıdeğer Konuklar,

Sizlere vermek istediğim güzel bir haber var. Bildiğiniz gibi iki yıl önce yangından mal kaçırıcısına çıkarılan ve eksikliklerle dolu olan 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendika Yasası'nın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'yla yaptığımız görüşmeler sonucunda düzeltilmesi

kararı alınmıştır. Bu konuda ilk olarak 24 Nisan Perşembe günü Çalışma Bakanlığı'nda bir araya geleceğiz.

Hak arama, adil ve dürüstlüğü kendine ilke edinen konfederasyonumuz iki yıldır 4688 sayılı Yasanın değiştirilmesi için çalışmalar yapmaktadır.

Memur-Sen olarak, Yasa'da istediğimiz ilk değişiklik, grev ve toplu sözleşme hakkının memurlarımıza da verilmesidir. İşçi ve memur arasındaki bu ayrım kalkmalı Anayasamız ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) sözleşmelerine uygun olarak, memurlarımız da grev ve toplu sözleşme haklarını kullanabilmelidir.

Yasada yapılmasını istediğimiz bir başka değişiklik de memurlarımıza za siyasete katılma hakkının verilmesidir.

Dileğimiz örgütlenmenin önünü açacak, memurlarımıza sendikalaşmayı sağlayan bir Yasanın çıkarılmasıdır. Memur-Sen olarak bu konuda üzerimize düşen görevi yapmaya hazırız.

Zorunlu Tasarruflar

Değerli Arkadaşlarım,

Zorunlu Tasarruf adı altında yıllardır biriktirdiğimiz paraları bildiğiniz gibi Hükümet 10 taksitle ödemeyi önerdi ancak, ekonomide yaşanan sıkıntılar dolayısıyla birinci taksidin Nisan ayı içerisinde ödenmesi tehlikeye girmişti. Memur-Sen Konfederasyonu olarak, çalışanlarınızın mağdur olmaması için Devlet Bakanı Sayın Ali Babacan ile yaptığımız görüşmeler sonucunda nemalarımızı bu ay içerisinde alabileceğiz.

Memur Emekli Aylıkları

Daima çalışanların haklarını korumayı ve kazanmayı ilke edinen Memur-Sen Konfederasyonumuz, sadece memurlarının değil, memur emeklilerinin de haklarını sonuna kadar savunmaktadır. Bu çerçevede yine yetkililerle yaptığımız görüşmeler sonucunda üç ayda bir emekli maaşı alan ve zor şartlarda geçinen memur emeklilerimiz bundan böyle maaşlarını aylık olarak alabilecekler. Bu gerçekten sevindirici bir gelişmedir. Dileğimiz memur emeklilerimizin emeklilik günlerini sıkıntıyla değil, refah içerisinde geçirmesidir.

Çalışma Genel Müdürlüğü Genelgesi

Bildiğiniz gibi geçtiğimiz hafta bakanlıklara Çalışma Genel Müdürü Ömer Benokan imzasıyla bir genelge gönderilmiştir. Üye sayısı az olan ve barajı geçemeyen sendika yöneticilerinin maaşlarını kurumlarından almamalarını öngören genelge ile adeta sendikacılığa balta vurulmak istenmiştir. Biz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile yaptığımız görüşmede bu konuyu da gündeme getirdik. Sayın bakanın söz konusu genelgeden haberdar olmadığını gördük. Sayın Bakan genelgeyi askıya alarak, inceleyeceğini söyledi.

Sendikalarımızın kapılarına kilit vurulmaması ve yöneticilerimizin mağdur edilmemesi için bu konunun da takipçisi olacağız.

Memur-Sen Yetki Yarışında...

Arkadaşlar,

31 Mayıs'a çok az zamanımız kaldı. Önümüzdeki bu bir ayı çok iyi değerlendirmeliyiz.

Hepinizden isteğim, illerinizde daha yoğun bir çalışmaya girişmeniz ve Memur-Sen camiamıza yeni üyeler kazandırmanızdır. Bunun için birbirimize kenetlenmeli ve birbirimizden güç alarak, tempomuzu arttırmalıyız.

Hedefimiz; bu zorlu yarışta Memur-Sen Konfederasyonumuzu bir çok sendikası adına toplu görüşme masasına götürmektir. Sizlerden aldığımız güçle konfederasyonumuz yetkiye koşacak ve sizlerin sorunlarını hükümete taşıyacaktır.

Gelecek sizin ellerinizde...

Daha güçlü bir Memur-Sen için tüm gücümüzle çalışacağız.

Şimdi yetki zamanı, şimdi Memur-Sen zamanı!

Bizi artık kimse durduramayacak, durdurmak isteyenlerin de gücü buna yetmeyecektir.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BİR KÜLTÜR
ADAMI OLARAK
FATİH UĞURLU

“Adına ‘Yerli Düşünce’ dediğimiz ilk şahsiyetli çıkışını Necip Fazıl’da gördüğümüz ve şimdi yine Necip Fazıl önderliğinde genç sanatçılarımızın da iştiraki ile sürdürülen bu düşünce birliği esas olarak yüzyıllardan beri toplumumuzun kaynaklandığı, her türlü sosyo-ekonomik ve politik sorunlarını çözdüğü sürekli bir ‘Esas’ üzerine kuruludur. Bizim sanatımız kendimizi anlatan ve yorumlayan sanattır. O sanatın kaynağı yüzyıllardan beri imparatorluklar kuran kitalara hükmeden bir kaynağa varır.”

M. Fatih Uğurlu

A- EDEBİ YAZILARINDAN...

Üstad’ın MTTB Ankara Şubesindeki Konferansı

Yıl 1974, MTTB Ankara Şubesi Başkanayım. Üstad’a Ankara’da konferans verdireceğiz. Yer Maltepe’de Gölbaşı Sineması (şimdi yerinde Telekomünikasyon Kurumu var).

Sinema salonu tıklım tıklım. Sinema sahibiyle beraberiz. Adam bu binada böyle bir kalabalık görmedim diyor. Üst balkonlardan insanlar salkım saçak aşağıya sarkıyorlar. İzdihamdan sanki bina patlayacak.

Fuayeye ses düzeni kurduk. Üstad'ı daha çok insan dinlesin diye. Konferans anı geldi. Üstad oturarak konuşacak, ben sahnede perde arkasındayım. Yanımda arkadaşlar ve sinema sahibi var, bina yıkılmasın diye dua ediyoruz. Hiç unutamadığım iki detay:

Birincisi; konuşma masasına iki mikrofon koydurdum Zenger'e, hava olsun diye, ancak birisi canlı, Üstad konuşmaya başlamadan önce mikrofonların kafasına tık tık diye rastgele vurdu. Ses gelmeyi ağzının önünden uzaklaştırdı. Konferans boyunca canlı mikrofonu konuştu.

İkincisi; biz kürsüye Bafra sigarasını daha önceden koyduk. Ancak tam konuşmaya başlayacağı zaman kül tablası olmadığını fark ettik. O anda müdürün odasından getirip koyduğumuz kül tablası meğer bir bira firmasının eşantyonu değil miymiş. Üzerinde ismi ve logosu var. Üstad konferans boyunca sigara içti, ancak külünü hep kürsünün yanından işaret parmağıyla yere silkeledi.

[Necip Fazıl Kısakürek, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, s. 353]

Necip Fazıl Kısakürek Üstad'ın TV'deki 20 Dakikalık Bir Programı Üzerine

Geçtiğimiz günlerde TV'de Necip Fazıl Kısakürek ile bir konuşma yapıldı. Yirmi dakikalık program boyunca üstat kendi ağzından, Kaldırımlar, Aynalar ve Karacaahmet, şiirlerini okudu. Hayatından bahsetti. Üstad'ı bir kere daha ekranda görmek bizim için mutluluk kaynağı oldu.

Bir kahvede seyrettim programı, kahvede kağıt, tavla seslerinin arasında yüksek bir rafa konulan televizyonun dibine yerleştik bir biçimde. Reklamları izledikten sonra Üstat ekranda görünürdü, televizyonun sesi iyice açık olmasına rağmen gürültüden ses tam anlaşılmayınca biz kahveciye rica edelim şunu açsın diye düşünürken arkadan pek okumuşa benzemeyen otuz beş yaşlarında sade bir vatandaş boyu yetmediği için elindeki çubukla ses tuşunu sonuna kadar itti, yerine otururken de bizim tasvipkar bakışlarımıza yakalanarak “Canım Necip Fazıl'ı da doğru dürüst dinleyemeyecek miyiz?” dedi. Memnunluğumuz iki kat oldu, bir yandan da Üstad'ın entelektüel kesimde ne kadar tanınıyorsa halk arasında da o kadar tanındığına bir kere daha şahit olduk.

Anladığımız manada yerli düşünceye dönüş hareketi önce Necip Fazıl Kısakürek ile başlamıştır. Üstad, Büyük Doğu'da da yıllarca çabasını büyük bir sabırla, çeşitli zorluklara katlanarak sürdürmüştür. Üstad'ı tevkif etmişlerdir. Göz hapsine almışlardır. Dergisini kapatmışlardır, parasız kalmıştır. Fakat yine de hem çilesini çekmiş hem uğraşını devam ettirmiştir.

Bugün Türkiye'de özuygarlığın tekrar yürürlüğe konma savaşı veriliyorsa 3-5 kişi bunun acısını zihninde okuyorsa bunda Necip Fazıl Kısakürek'in katkısı vardır. Onun kılavuzluğu vardır. Batı özentisi sözde bizim aydınlarımız ilk tokadı ondan yemişlerdir. Büyük Doğu cemiyetlerinde, fikir kulüplerinde gençler Üstad'ın fikirleriyle yoğrulmuşlardır. Açık göz, samimi, sebatkar, dirençli, nazik, inançlı insan tipini evvela Üstad yağurmuştur.

Her zaman inançlı gencin sünepe, onun bunun ayak paspası durumunda olmasına karşı çıkmış ve inançlı gençlere bir şahsiyet kazandırmak istemiştir. Büyük Doğu ile bir ideolojimiz olduğunu anlamışlardır. Büyük Doğu mektep olmuş, yetiştirmiş, öğretmen olmuş öğretmiştir. Bugün yerli düşüncüyü savunan yazarlarımız Büyük Doğu'dan yetişmiş ağabeylerimizdir.

Ama günümüzde birtakım politik dürtülerle ve koltuk kapma savaşı ile uğraşıldığından, bir hazıra konuş söz konusudur, Üstad birtakım çevrelerde unutulmuş ve adeta “bizim” aramızda da ademe mahkum edilmiştir. Üstad bugün 72 yaşındadır. Görevini yapmıştır. Gençler bu kanaattedir. Bize düşecek yeniden aramızdan Necip Fazıllar yetiştirmek ve onun düşüncesini bir kademe daha ileriye götürmektir. Bayrak gidecektir. Maksat gidişi hızlandırmaktır. Şu sözü her zaman aklımızdadır. “Gençler mermimizi namluya sürüp mekanizmayı kapama zamanı gelmiştir” Bu sözü bize hazır olmayı, her zaman iyi yetişmeyi, donanımlı olmayı hedef alarak göstermektedir. Gerek okumada, gerek yazmada ve gerekse bağlılıkta.

Üstad'ın kendi nefesine bakışı şöyledir; “Bu davanın namütenahi pişmiş ve olgunlaşmış kahramanlarına köle olabilecek derecede yetişsem daha ne isterdim” (Yılanlı Kuyu'dan s. 30)

Üstad'ın bağlıları üzerindeki emeği inkar edilemez bir gerçektir.

14.01.1977

Bendeki Akif İnan

Yıl 1966, lise ikinci sınıf öğrencisiyim. Bir ağabey vasıtası ile git-tim Türk Ocağına. Necip Fazıl Kısakürek'in konferansı vardı. Akif İnan, Türk Ocağı Merkez Müdürü, üstadın takdim konuş-masını yaptı. Heyecan dozu yüksek bir konuşma idi. Üstadın de-yimiyle şimşek gibi çaktı, gök gibi gürledi. Rahmetli üstat konfe-ranslarına başlamadan önce kendisini takdim eden kişinin uzun konuşmasını istemezdi.

Konferanstan sonra çay içerken tanıştık Akif İnan'la. Bu tanı-şıklık, vefat ettiği 6 Ocak 2000 tarihine kadar devam etti. *Ede-biyat, Maver*a dergilerinde, Yedi Güzel Adamın birlikte yaptığı birçok eylemde, Ankara Fen Lisesindeki edebiyat öğretmenliğin-de, sosyal hayatın birçok safhasında beraber olduk. 1995 yılında Memur Sendikaları Konfederasyonunu kurduğunda beni genel sekreter olarak görevlendirdi. Bu esnada Büro Memur-Sen Genel Başkanlığını yürütüyordum. Birlikteliğimiz daha da arttı. Kon-federasyonu kurma aşamasındaki yıllarımız yokluklarla geçti. Vefatından sonra arkadaşlar beni konfederasyon genel başkanı olarak seçtiler. Onun bıraktığı ilkeler doğrultusunda dört yıl ça-lışmalarımı sürdürdüm. Benden sonra nöbeti devralan her arka-daş bayrağı daha da yukarıya çıkarmaya devam etti.

Akif İnan her konuda standardı yüksek bir kişiliktir. Herhangi bir konuda, o husustaki en üst makam sahibi gibi davranır. Tavrı ve davranışlarıyla bir beyefendidir. Giyim ve kuşam konusunda özen sahibidir. Konfederasyon başkanlığı görevinde, yeni kuru-luş aşamasında bile, en büyük konfederasyonun başkanı gibi dav-ranırdı. Bir şeyler yenilip içildiğinde, bir ağa gibi davranırdı; ce-binde parası olmasa bile bulur buluşturur hesabı o öderdi. Büyük küçük her toplulukta, grubun doğal lideri oydu. Liderlik özelliği yaşamın tüm safhalarında kendini belli ederdi. O her ortamın, herkesin Akif ağabeyi idi. Beraber çalıştığımız yıllarda kendisi-nin kurulmasına ön ayak olduğu ve ülke düzeyinde tüm memur ve işçi konfederasyonu genel başkanlarının üye olarak yer aldı-ğı Emek Platformu toplantılarında en büyük başkan oydu. Oysa

hiçbir malî kaynağımız, bir ulaşım aracımız bile yoktu. Sendika yerinin kirasını ödemekten bile acizdik. Memur-Sen'in en basit giderleri bile dostluk ilişkileri ile hâlediliyordu. Buna rağmen Emek Platformundaki en itibarlı teşkilat başkanı oydu. Kısaca, Rasim Özdenören'in dediği gibi, yaş farkı olsun olmasın, her yerde her zaman o ağabeydi.

Akif İnan'ın eylemci kişiliğinin yanında, belki de bundan daha fazla, bir de şairlik ve yazarlık yönü var. Onun şiir ve yazıları yüksek bir idealden beslenir. Onun için şiir ve yazılarında çizdiği ufuk geniş, belirttiği hedef yüksektir. Bunu *Kaside* başlıklı şiirindeki net olarak görmek mümkündür: “Çağı kurtarmanın bir eylemidir/ Çağ dışı görünen ilgimiz bizim”. Burada dikkat edilirse şair günü, ayı, yılı kurtarmaktan söz etmiyor. O çağı kurtarmanın eyleminde. Aynı şiirin devamında hedef daha da ileriye götürülür: “Sensiz bir yerlere taşınmak bir gün/ Dünyanın dışına taşınmak bir gün”. “Ağ” adlı şiirinde de yine hedef çağın yenilenmesidir: “Ey yolda kaybolan ezilen haber/ Aşarak zamanı yenile çağ”. Şiirlerinde bir genişlik, ferahlık, zamanda kaybolma, rahatlama hissedilir. Akif İnan'ın şiirlerinde sınır, köşe, uç, zaman kısıtlaması yoktur. “İstanbul” şiirindeki şu mısralarda bu çok net olarak duyumsanır: “Huzur limanına uğrar mı bilmem/ Sonsuza yönelen vapurlarımız.”

Zamanla ve çağla güçlü bir hesaplaşma içinde olan şairin, ölüm hep yanı başındadır ve o her zaman hazırdır ölüme. “Adsız Gazel”de söylediği gibi ölümlle iç içedir: “Yaslasam gövde mi karlı dağlara/ Sonsuz bir uykuya kavuşsam bir gün”. “Çağrı”da söz konusu olan kabir hayatıdır: “Kabir seslerini duymaya yönel/ Eş olsun melekler ordularına”. Akif İnan'ın şiirlerinde ölüm, özlenen istenen bir şeydir, hatta onu beklemek ateşten daha zordur: “Hangi ölüm öder bilemiyorum/ Ateşten bekleyiş faturasını”.

Akif İnan'ın şiirlerinde insanımızın inancı ve bu inancın meydana getirdiği medeniyet kavramı, yani “Yerli Düşünce” fonda değil, sürekli ön plandadır. Ve “Yerli Düşünceye” karşı veya yabancı ne varsa hepsine karşıdır. “Umut Gazeli”nde yabancıya karşı korunma duygusu öne çıkar: “Acılar umudu buldurur bize/ Bir

zırha büründüm bu çağa karşı”. “Ey Beyaz” “Elâ”daki şu dizede de yanlış düzene başkaldırı dile getirilir: “Bir on yıl öncesi uzakta diye/ Bu yanlış düzeni sürdürmek neden”. *Kitabe*’de de bir dik duruşu vardır: “Çağ mahkemeleri hüküm vermiştir/ Hayallerim bile hep suçtur diye”. *Yığıtler*’de Batı ile hesaplaşmasını yapan bir kişidir şair: “Anamı sorsan büyük doğudur/ Batı ki sırtımda paslı bıçaktır”. Devamlı müjde de verir. Örneğin “Melce”de, “Genişle ey kalbim kardan sözlerle/ Ayıkla ve yıka pıhtılarını” der. “Ağ”da “Ey yolda kaybolan ve ezilen haber/ Aşarak zamanı yenile çağı” diye seslenir. Böylelikle Akif İnan, ruhumuza dinginlik vermeyi de ihmal etmez. Oturduğumuz yerden bize sonsuz ufukları işaret eder.

Akif İnan’ın şiirinden bu kadar söz ettikten sonra, onu en popüler şiirinden bahsetmemek, sözü eksik bırakmak olur. Akif İnan deyince çünkü ilkin onun “Mescid-i Aksa” şiiri akla gelir. Zira “Mescid-i Aksa”, yalnız Türkiye’de değil, İslam coğrafyasının artık birçok meydanında okunan bir şiirdir:

*Mescid-i Aksa’yı gördüm düşümde
Bir çocuk gibiydi ve ağlıyordu.
Varıp eşiğine anlımı koydum
Sanki bir yeraltı nehr çağlıyordu*

Akif İnan’ın birçok hatırası, babacan tavrı, teşkilatçılığı, şiirleri, yazıları gönlümüzde yer almaya devam ediyor. Onun ektiği tohumlar yeşeriyor.

Edebiyat Dergisi Bir Okul Gibi

Ankara'da yazın veya kışın bulvardan Bakanlıklar'a doğru yürürken hemen bir yere yetişmek zorunda değilseniz Edebiyat'a uğrama fikri içinizde, sevinç kıpırtıları meydana getirerek belirir. Bundan sonra zaten ayaklarınız Akay Yokuşuna yönelmiştir bile. Akay Yokuşu da Ankara'nın en görkemli yokuşlarından birisidir. Bir çırpıda tırmanırsınız yokuşu, tam ismini hatırlayamadığım bankanın köşesine yaklaştığınız vakit içinizi bir heyecan kaplar. Bankanın köşesini geçtiğinizde Edebiyat'ın penceresi gözükür. Biraz önceki duyduğunuz Edebiyat'a uğrama duygusu işte o pencereyi gördüğünüzde sevince veya ince bir hüzne dönüşür.

Nasıl mı? Gece Edebiyat'ın ışığı yanar, gündüz ise genellikle tül de toplanmıştır, hele kışları bilirsiniz ki Ankara'da rahatça okumak için evinizde veya iş yerinizde ışık yakma gereğini çoğu kez duyarsınız. Gece ışık yanmıyor, gündüz perdeler çekili ise tuh çeker, kızar ve yokuş aşağı inmenin kolaylığıyla da kendinizi Akay'ın dibinde bulursunuz. Bu arada Edebiyat'ın her zaman açık durabilmesi için, Nuri Pakdil'e iletmek üzere bir öneri hazırlarsınız kendinizce. Açıkça otuz kırk metre daha yürüyüp kendinizi Edebiyat'ta bulursunuz.

İçeri girdiğinizde, deri koltuğa gömülmüş birisiyle karşılaşırsınız hemen, bu ya tütün sarmakta olan Mustafa Sarıçiçek ya da çayını büyük bir iştahla yudumlayan Osman Nalbant'tır. Bazen Nuri Ağabeyi de ahşap büyük masada oturur bulma şansınız da vardır. İşte o zaman kendinizi koyu, diri uzunca bir konuşmanın içinde bulacağınız muhakkaktır ki artık on saati aşkın uğraştığınız gününüzün sonunda en verimli anı kollayıp bir yere yerleşir, akabinde ikram edilen çayınızı yudumlarken Nuri Ağabey'le konuşmaya başlamışınızdır. Aktüel konular ayrıntılı bir biçimde ele alındıktan sonra sanat olaylarına geçilir ve çeşitli yorumlardan sonra saatinizin yirmi iki olduğunu görerek izin isteyip ayrılırsınız Edebiyat'tan. Egzoz dumanlarının araba gürültülerinin ve büyük şehir homurtularının arttığı Akay Yokuşundan inerken rahatlamış bir durumda yarına bakarsınız.

1969 yılında çıkmaya başladı Edebiyat. Nuri Pakdil ve arkadaşlarını bu girişime zorlayan etken tekti. Şöyle der Nuri Pakdil; dördüncü dönemin üçüncü sayısında: “Ülkü olarak batıcılığı seçmediğimizi, yalnızca yerli düşünceye ve bunun tüm değer yargılarına bağlı olduğumuzu söylemek”. Bu cümle Edebiyat’ın çıkış gerekçesidir.

Evet, “Batı yok biz varız” tezi ile çıkmıştır Edebiyat. Sürekliliğini özenle korumakta ve aybaşlarında bayilerde düzenle bulunmaktır. Bir sanat dergisi için disiplinli yayını sürdürürebilmek övgüye değer bir yandır kanımca. Genç yeni şairlerin, kabiliyetlerin yetişmesini sağlar Edebiyat. Şöyle der Akif İnan 25 Nisan 1977 günlü Yeni Devir gazetesinde “Özellikle çok yanlı bir düşünce ve sanat adamı olan Nuri Pakdil her yazısıyla, algılarımıza yeni ve büyük çağrışımlar sergiliyor”

Edebiyat’ta yayınlanan düşünce, şiirler, öykü ve oyunlar düşüncemizin daha sağlıklı bir biçimde her türlü bulanıklıktan arınmış bir biçimde anlaşılmasını sağlamaktadır, Edebiyat’la haşır neşir olmuş birçok sanatçımızı çeşitli periyodiklerde izlemekteyiz şimdi sevindirici olanı da budur zaten bir sanatçı için. Yazıların ötesinde bir de konuşulan vardır ki onun yeri de ayrıdır. Güzel demlenmiş çayların ardından geç vakitlere kadar süren konuşmaların az mı yararı olmuştur bizlere? Bu konuşmalarladır ki genç arkadaşlarımızın ufku genişlemiş ve olaylara bakışları daha anlamlı bir hal almıştır.

Nuri Ağabeyin bütün çalışmalarını aynı hızla sürdürmesini diliyoruz.

Yeni Devir, 28 Mayıs 1977

Anamalcılık Üzerine

Büyük kentte yaşayan günümüz insanı sürekli kalker, giyinir, yer, yürür, durur, oturur bilet alır, araca biner bunları günde birkaç defa mekanik adam düzeni içinde yapar. Öğrenci iken yıllar boyu öğrenci yurdu ve okul arasında gidip gelen, başka semtlerle ve caddelerle hiç ilişkisi olmayan kişiler tanıdım.

Temelli eylem buğday gibi yavaş büyüyen eylemdir. Nedir ki günümüzde eylemi sokakta görenler de az değildir. Buğday, barışın bereketin sembolüdür. Başaktaki buğday tanelerinin sıralanışı bir disiplin simgesidir. Buğdayın hızı yenmesi sabrın şımarıklığı yenmesi değildir. (Devamlı disiplin ile sabrı önerir Sayın Pakdil)

Eylemde her yaşın, her zamanın, her anın ayrı bir değerlendirilişi vardır. Eylemde aşamalar zaman içerisinde meydana gelir. Buğdayı arpayı bilmeyen -veya öğrenemeyen- çavdarı, mısırı irdeleyemez, bu tahıl isimleri sadece konunun simgeleridir. İnsanın olgunluğunun başlaması önce elini yıkaması ile başlar, insanın elini yıkaması ise kirlerden arınması demektir. Bu kirler çağın yüz karası olan her şeydir. Ellerini yıkayabilen kişi artık eylemin ilk basamağına basma başarısını gösterendir.

Nuri Pakdil bu yazısının bir yerinde “Bayım, köylülüğü bırakıp kentli olmaya bakalım...” der. Burada katiyen köylü horlanmamaktadır. Aydın gözü ile olaylara bakmamız salık verilmektedir. Buğday ile insan anlaşıldığı vakit eylem rayına oturmuş demektir. Elbette emeksiz de olmaz buğdayla insanı anlamak.

Emeksiz hangi çalışma başarıya ulaşır, emeksiz başarı ancak tanrı tanımaz ülke ve toplumlarda geçerli sayılır.

Yazıda Nuri Pakdil, umut’a (suya) varılabilmesi için ortadan eşya engelinin kalkmasının zorunlu olduğunu söyler. Eşya engeli ne de büyük engel oldu hele de günümüzde, elektrikli ev araçları, bir mesken hayali günlük 24 saatimizin ne kadar çoğunu meşgul etmektedir hiç düşündük mü hatta eylem bilinci içinde bir mesafe

almış olduklarını sananlarımız bile bu eşya engeli tarafından az mı püskürtülmüşlerdir.

Kişi kendi cehennemini ve cennetini içinde saklar, birisini kendi bilinci ile büyütür. Cehennemi başkalarında değil içimizde aramalıyız. -Burada bu konu ile ilgili kutsal kitabımızın ve önderimizin sözlerini hemen anımsamanızı diliyorum-. “Yoksulluklar kanamadan ölmez anamalcılık devri”

Yoksullukların kanaması bir başkaldırı, direniş mi? Anamalcı para biriktiren, mülk biriktiren birer bent değildir de nedir? Uğraşımızda? Bütün bentleri yıkmalıyız, yıkmalıyız ama yerli düşüncenin düşmanlarının önerdiği gibi değil. Servet ‘doğru’ yolunda harcadığı sürece geçerlidir. Günümüzde servet biriktirmenin zamanı mıdır? Bu soruyu düşüncemiz mensubu her kişi günde birkaç kez kendisine soruyor mu?

Nuri Pakdil, yığanları, yığıcıları, bir bit gibi görür bunlar hakkında ki hükmü de şudur: Tuu.

İstanbul'un Ortasında Bir Güzel Cenaze

Önce Cahit Zarifoğlu'nun bir korku hastalığına yakalandığı bilahare rahatsızlığı nedeniyle hastaneye kaldırıldığı söylendi. Sonra da Cerrahpaşa'nın Onkoloji Servisine naklini duyduk. Bir haftalık hastane döneminden sonra eve tahliye. Daha hastanedeyken duyduğumuz ve ağızımızdan çıkmamakla, birlikte bakışlarla izah edilen teşhis, kanser.

Ankara'da, yakın arkadaşları arasında sıkı bir telaş, diğer sevenlerinde ise nerden çıktı bu hastalık anlamında merak.

Rasim Özdenören, Erdem Bayazıt ve Akif İnan'ın bir ayakları da-ima İstanbul'da, telefonlarının öbür ucunda sürekli İstanbul. Bir rivayete göre doktorlar ömrüne süre biçmişler 20 gün, 40 gün gibi. Kulağıma gelen, inanılmak istenmeyen haberler.

16 Mayıs günü öğleden sonra evindeyiz. Son derece mütevazı bir ev, gecekondulu apartman karışımı bir şey. İki küçük Zarifoğlu evin önünde oynuyorlar. Ölümün ne manaya geldiğini bilemeyecek yaş-talar.

Bir kat yukarı çıkıyoruz. Ayakkabılar var. Ağabeyi Said Zarifoğlu, yüzünde mütevekkil bir ifadeyle bizi karşılıyor.

Odaya geçiyoruz. Beşir Atalay, Sezai Uğurlu, Cafer Sadık Özlevent ile birlikte. Kendisini gördüğümüzde bizde bir irkilme. Hissettirmemeye çalışıyoruz ama bir moral bozukluğu tüm benliğimiz kaplıyor. Nasıl kaplamasın ki, o eski Zarifoğlu gitmiş, yerine çok sıska, elmacık kemikleri fırlamış bir çehre ve hasta bir vücut gelmiş. Şiş karnı, vücutta boş bir görüntü meydana getiriyor.

Daha önce duyduğumuz kötü haberlerin de etkisiyle sanki bir hasta yanına değil de ölü evindeymişiz gibi bir his var -belki de yalnız bende- "hoş geldiniz çocuklar" diyor. Kolunda serum var. Serumdan rahatsız.

İki genç doktor hastabakıcılık görevini de üstlenmişler. Kendisinin ağzında daimi olarak dua ve şükür. Allah'a sığınma var.

Beş on dakika sonra kendimize gelip konuşmaya başlıyoruz.

“Ağabey Şeyhana’yı tamamlamanı bekliyoruz, onu Ahmet Bayazıt filme çekmeli” diyorum. Bana kötümser bir şekilde bakıyor. “Kardeşlerim” diyor genç doktorlara “Bunlar benim kardeşlerim”.

Betül’ü çağırın onu öpeceğim diyor. Betül ilkokul beşe geçmiş. Dört çocuğunun en büyüğü. Betül geliyor. Gülemiyor babasına. Kucaklıyor Betül’ü, bağrına basıyor. Betül “Babacığım karnının ağrısı geçti mi” diye soruyor, babasının elini yüzünü kolunu boyununu her tarafını öpücüklerle boğuyor. Baba kızını kucaklamış, sanki içine almak istiyor, sıkıca kucaklıyor, kucaklıyor. Bir veda sahnesi bu. Koyunun kuzusuyla meleşmesi gibi. Biliyor kendisinin kanser olduğunu, diyorum. Öyle ya sen Cahit Zarifoğlu ol, Cerrahpaşa’nın Onkoloji servisine yat, kanser olduğunu anlama.

Çıkıyoruz yanından, ağabeyi bizi aynı sakın ifadeyle yolcu ediyor. İçimizde burukluk var.

Aynı gün bir güzel haber: Bir halk doktoru bulunmuş, yedi günde ağrılarını keserim demiş. Bir sevinç dalgası. Her gün özel hazırlanmış sıvı bir ilaç içiriyor. Doktorun parolası: 7 günde o bana gelmezse, ben ona giderim. Ağrılar kısmen kesiliyor, fakat vücudundan su alma işlemi devam ediyor.

Ve 7 Haziran gecesi saat 23.30, evdeyim, telefon, Rasim Ağabey; “Kötü bir haberim var” diyor. Sesi telaşlı, devamını söylemeye gerek yok. “Ne yapayım ?” diye soruyorum. “Akif le Alaaddin’i al, bize gel” diyor. Çabucak giyiniyorum. Arabadayım, Konya yolunda kilometre 120’de. Akif Ağabeylerin evi yüksekte, anayoldan sapsımız, önümüzde bir tavşan. Çekil tavşan bu saatte yolda işin ne?

Akif Ağabeyin kapısını çalıyorum. Beni içeri alıyor. Çabucak söylüyorum. Biraz sessizlik, biraz daha sessizlik. “Giyineyim” diyebiliyor sadece. Alaaddin Özdenören’i bulamıyoruz. Devam ediyoruz...

Rasim Ağabeylerdeyiz. Telaşlı telefonlar.

Garajdayız. Saat: 02, otobüs yok. Özel arabayla gidelim, tamam. İki özel arabayla, 8 kişi.

E 5'ten İstanbul'a bol arızalı bir yolculuk. Daha sonra İstanbul Beylerbeyi ve Küplüce, Kasım Hoca'nın evi. Saat 11.00, içeri giriyoruz. Ev kalabalıklaşmaya başlamış.

Salondan balkona çıkarken gözüm yan odaya kayıyor. Bir divan var. Bir de dağınık beyaz pike. O ne, beyaz pikeden bir tutam siyah saç dışarı taşmış. Ta kendisi, işte o zaman görüyorsunuz ki, ölmüş. Yüreğinizde bir dolma, bir tıkanma, boğaza düğümlenen, bir türlü çıkmayan hıçkırık, durmayan gözyaşı. Koca koca insanların hıçkırıkları.

Biraz sonra pikesiyle aşağı indiriliyor. Yıkanmaya. Evinde ter-temiz yıkanıyor. Başında 40 yıllık dostları Erdem Bayazıt, Akif İnan, Rasim Özdenören, Hasan Seyithanoğlu ve diğerleri, daha birçokları, her birine az iş düşüyor. Kimi bir tas su döküyor. Kimi elini yüzünü kuruluyor.

Said Ağabeyin anlattığı; pazar akşamı Kuran okunmasını istiyor. Kasım Hoca okuyor. Sesini alçaltınca yükseltmesini istiyor. Ağrılar azalmış. Kapıya doğru bakıp gülümsüyor. Ruhunu teslim ediyor (saat: 22.15). O gülümseme, diyor Rasim Ağabey, yıkanırken yüzündeydi.

Tabutuna, yerleştirilmiş, kibleye dönük, ikinci vakti bekleniyor.

İki küçük çocuğu: yaşları 4 ve 7, tabutun yanında oturmuşlar. Rasim Ağabey fazla üzülmesinler diye oradan uzaklaştırmak istiyor. "Hayır" diyorlar, biz babamızla kalmak istiyoruz." Tabutun yanında kimse yok, biraz geriye çekilmiş, yanında Arifecik ve Ayşecik var. Babalarını bekliyorlar.

Küplüce Camii, ikinci vakti, birçok İstanbullu Küplüce Camii'ni o gün öğrendi.

Ne güzel cami, Osmanlı, küçücük, yanında mezarlığı, Selviler yüksek. Caminin kalabalığı alması imkansız, Arabayla uçakla ye-

tişebilen yetişmiş. Namazını Kasım Hoca kıldırdı. Cenaze eller üzerinde, parmak ucu ancak değişiyor. O ne güzel cemaat, o ne güzel insanlar. O ne güzel samimiyet.

Aşağıya doğru iniyoruz. Mezarına geldik. Kazılması bitmiş. Ankaradaki gibi kabirler fabrikasyon değil, tabii; olması lazım gelen şekilde, bir müsait yerin kazımı bitmiş. İndiriliş, toprak atılış, güzel dualar. Kasım Hoca'nın son görevi ve sözü: "İşte Cahit'in düğünü."

Her şey bitmiş, kalabalık orada, ayrılma isteği kimsede yok.

Ne güzel cenaze, ne güzel cemaat, ne güzel cami, ne güzel mezarlık.

Yolcu, sen de İstanbul köprüsüne Anadolu yakasından girerken sağına bak, karşı tepelerde gördüğün yüksek selvilerin altındaki Küplüce Mezarlığı'nda Cahit Zarifoğlu yatıyor.

Dergiler

“Günlük yaşam ilişkilerine çabuk katılıyor insan, aşamıyor kolayca onları.” Edebiyat’ın Ekim sayısındaki Toplantı’da böyle söylüyor Ali Ulvi Temel. Günün dışına çıkabilen çok az insan var aramızda, öyle ki çoğumuz belki de sadece bir günlük düşünüyor bir günlük yaşıyoruz. Günün ötesinde bir evrensel düşüncenin varlığını yaşayan az kişi var yeryüzünde. Artık Müslümanın da günün içine düştüğü bir çağda yaşıyoruz. Gün bütün benliğimizi alabildiğine sarmış sımsıkı. Sadece bu dünyaya bağlı kişilerin yaptığı gibi yapar olduk. Eşya öz benliğimizle özdeşleşti. İnsanı eşyayla makine ile düşünür olduk. Bunu had safhaya vardırıdık.

“Toplantı” ilk defa yayınlanıyor Edebiyat’ta ne ki açık oturum da denilebilirdi belki buna. Ama açık oturum deyince insan herhangi bir konunun, rastgele bir şekilde birisinin kanalizе ettiği bir biçimde ve belirli ölçüler içerisinde konuşulduğu akla geliyor. Oysa ki konu insan olunca, insanın çağımızda içine düştüğü bu kaos olunca “Toplantı” yapılmalıdır ve bu önemli konu saygın bir toplantıda ele alınmalıdır, Edebiyat’ta olduğu gibi.

“Madde sevgisi öz sevgiyi aştı” Arif Ay’ın izniyle, bu görüşüne, madde sevgisi hiç bir çağda bugünkü kadar çoğalmamıştı, diye bir ek yapmak istiyorum. Ölüm korkusu mu hiçlik duygusu mu, insanları bu kadar çok eşyaya bağlayan? Neden büyük kentlerde ölüyü hemencecik büyük bir hızla, her taraftaki aksaklıkların aksine çabuk işleyen bir sistemle gömüverirler. Ölü gömme sanayii taşraya göre çok daha gelişmiştir büyük kentlerde. Oysaki tabutlar insanların elleri üstünde en kalabalık bir saatte kentin büyük bir bulvarında birkaç kilometre götürülmelidir. Büyük kent insanları ölümlle tanışmalıdırlar.

İnsanın yangından uzaklaşır gibi özünden kaçmasının durdurulmasına çalışılmalıdır. Düşünürlerimiz, inananlarımız çalışmalarını bu noktaya yöneltilmelidirler. Çağ insanı ezmektedir. İnsan bir noktada günlük yaşamının içinde tutuklanmaktadır. İnsanların hepsi tutuklu durumdadır. Hiçbirisinin düşünmek için “Boş vakti” yoktur. Savaşın en çok olduğu bir dönemdeyiz.

Edebiyat ve Sanatla

Ne olur kişi edebiyattan ayrı kalınca? Bu soru hiç aklımıza geldi mi, zihnimizi kurcaladı mı? Düşünün kişi edebiyata yaklaştıkça düşüncesi sağlam temellere oturur. Daha bir sağlık kazanır. Günümüz gençliğinin de bir kaosa düşmesinin nedenlerinden birisi değil midir, sanattan ayrı kalması. Kişi iç mimarisini sanatla, edebiyatla kurar.

Düşünmek, düşüncesini yazmak çok önemli bir olgudur. Peki şimdi şöyle bir soru akla gelebilir. Herkes aklından geçeni yazar-sa ne olur, ortalıkta karmaşık bir yazı birikimi meydana gelmez mi? Gelir, elbette gelir, ama bize bu yazılanların tümü gelmez ki. Her yazılan yazı hemencecik yayılmaz ki. Yazıla yazıla yazılar olgunlaşır. Ele alınmayacaklar elenir. Kalanları da bir sanat ürünü olarak elimize ulaşır, kitaplığımıza girer. Tabii ki günümüzde bu kadar çok yayının arasından gerçek sanat değerlerini bulmak da ne kadar güç, bunu okurlar çok iyi bilirler. Bu elemeyi bile yapmak kişinin kendisinde bir sanat edebiyat altyapısını kurması ile oluşur. Her okuma bir deney gibi, bir sonraki okumayı daha anlaşılır bir duruma sokar.

Daha sağlıklı okumak için daha çok okumak hedefimiz olmalı. Kişi okudukça gereksiz konuları terk etmeye başlar. Ne kadar çok sanata, edebiyata yönelinirse o kadar çok okunur, ne kadar çok okunursa da o kadar sağlam ve temelli düşünülür. Sağlam düşünce, sağlam altyapı demektir.

İlgisiz Kalamayız

Günümüz ortamında her gün piyasaya sürülen yayınların bir hesabı yapılsa, bunun kaçta kaç yerli düşünceyi savunmaktadır, meydana çıkacaktır. İki büyük derginin hemen peşinden ve paralelinden birkaç dergi...

Dergi, aktüalitenin, devamlılığın, sanatın, edebiyatın yoğunlaştığı yayın. Zaman zaman da olsa düşünebiliyor muyuz, kendimizi süreli yayınları yeteri kadar takip ettiğimize inandırabiliyor muyuz? Zaten inancımızın paralelinde öze kendimize dönük dergi sayısı yukarıda belirttiğim gibi ne kadar ki onları da izlemek bir problem olsun?

Düşünürlerimizin her zaman belirttiği gibi bizim eylemimiz ki taşsız sopasız olacaktır, bu da elbette ki yayına göstereceğimiz ilgi ile olur. Vaktim yok yahut şunu bunu yaptıktan sonra okumaya başlayacağım gibi tutarsız nedenlerle okumaya ara vermek veya bırakmak paslanmaya başladığımız andır ki, o da mevcut fikri potansiyelin kaybolması demektir kanımca.

Çıkmıyor iken yanıp tutuştuğumuz Diriliş'e çıktığı zaman gerekli ilgiyi gösterdik mi, devreler halinde çıkmakta olan Edebiyat ile gereği kadar ilgileniyor muyuz, gözlerimiz vitrinlerde yeni sayılarını arıyor mu? İstanbul'da yayınlanan başarı ile devamlılığını sürdüren Yeni Sanat'a, Ankara'da üç ayda bir yayınlanan Gelişme'ye, Trabzon'dan Milli Kaynak'a, Diyarbakır'dan Çile'ye gerekli ilgiyi gösteriyor muyuz? Düşüncemizi yazı ile açacağımıza göre bu kadar karşıt yayın varken günümüz koşullarında yeterli midir evrensel bildirimizi, muştumuzu sunmak için gösterdiğimiz çaba?

Kendimiz sorumluyuz -her dergi bir ay geç çıktıkça veya kapanma tehlikesi ile karşı karşıya geldikçe- ilgisiz kaldığımız için. İnancı kişi için süreli yayın, hayat bağıdır diri tutma aracıdır kendisini. Düşünürlerimiz devamlı belleğimize sokarcasına Yerli Düşünce, "Diriliş" diye nerdeyse kulaklarımızı yırtacak derecede bağırıyorlar, yazıyorlar, seslerini, soluklarını duyuramıyorlar

bize, çünkü yüz elli iki yüz senenin tozu kulaklarımızın işitmesini önüyor. Hele buna bir de kendi ilgisizliğimizi kuşkulu, titrek bakışımızı eklersek, içinde bulunduğumuz fikrî ortam bir kez daha kendisini açıkça gösterir.

Yayınlarımıza ilgisiz kalamayız.

Çile Dergisi

İyi Adamdır O

Bilecik tepelerinden baktığınızda Karasu Irmağı'nın kıvrımlar yaparak uzaktaki vadiden aktığını görürsünüz. Bilecik, Yunan işgalinde yakıldıktan sonra buraları terkedilmiş, bugünkü elverşsiz, hava şartlarına karşı korunmasız tepelere göç edilmiş. Şimdi, terk edilen yere Eskibilecik deniyor. İsterseniz biz Eskibilecik değil de yine Bilecik diye bahsedelim.

Şimdiki Bilecik, civarında yer alan sisli havalarda uçları görülmeyen yüksek tepelerle çevrilmiş, yirmi bine yaklaşan nüfusuyla küçük bir şehir, mevsimin sonbahar olması ve havaların soğumaya başlamasına rağmen hakim renk yeşil.

Eski ve yeni yerleşme yerlerinin birleştiği yerde bulunan, her nasılsa altmış yıl önceki yangından kurtulan ve halen kullanılan ahşap, cumbalı, çift katlı, çatıları oluk kiremitli evlerin arasından geçerek suları Karasu'ya dökülen, birçok küçük vadiden birisinde yer alan eski yerleşme yerinin içinden geçen dar, taş kaplama yol aşağıya, vadiye doğru gidiyor. Yolum kâh sağında, kâh solunda yolla sarmaş dolaş çağıldayarak, bazen minik şelalecikler oluşturarak akan küçük derenin ıssız vadiye sesi daha da gür çıkıyor. Bu derenin sağında ve solunda önceki yerleşme yerleri var. Daha evvel şehir buralarda imiş.

Bu şirin, taşlı yoldan aşağıya doğru, takım elbise giyinmiş, kravatlı, memur görünüşlü iki kişi yürüyor.

Sol tarafta, kavakların arasında, kesme taştan yapılmış şerefesinden yukarısı yıkılmış bir minare var. Yanlarındaki kavaklar bu mahzun minarenin boyunu çoktan aşmışlar, sanki ona, yalnızlığını, terk edilmişliğini paylaşırcasına eşlik ediyorlar. Vadinin sağ tarafında üç tek minare daha... Belli ki onlar da Yunan topraklarına hedef olmuşlar. Bir tanesinin yanında camisinden arta kalan mihrap kalıntıları var, minarelerin arası iki yüzer metre ya var ya yok, bunlar da ancak şerefelerine kadar sağlam kalabilmişler. Civarlarında bir kaç kubbeli bina kalıntısı, hamam, medrese, konaklama yerleri olsa gerek. Hatta kubbeli yapılardan birinin tepe-

sindeki delik naylon parçaları ile örtülmüş ve yapı halen saman deposu olarak kullanılıyor.

İki kişinin yürüdüğü yol düzgün taş parçalarıyla kaplanmış, hemen kenarında eski kale kalıntıları yer alıyor. Biraz sonra bu yol ikiye ayrılıyor. Sağdakinden bir müddet gidilince bakımlı yeni görünümlü bir camiye geliniyor, bu camiyi Sultan II. Abdülhamit restore ettirip iki minare ilave ettirmiş. Adı da Orhan Gazi Camii.

Memur kılıklı kişiler caminin çitle çevrili bahçesine girerken bu ıssız, terk edilmiş yerde ilk kez bir insan gördüler, siyah sakallı, dervişimsi görünüşlü olan bir zat onların yan tarafından on on beş metre uzaktan yavaşça geçti. Birisi diğerine “Caminin bakıcısı olsa gerek” dedi. Caminin kapısına baktılar, kilitliydi, namaz zamanı da değildi. Orhan Camii’nin yaklaşık on metre kadar yukarısında, yine o taş yoldan sevimli bir patika ile tırmanılan yerde Edebalı Hazretlerinin türbesi var. Yalnız bu türbe bildiğiniz türde kubbeli tek bir yapı değil, Hazret’in sağlığındaki evi burası. Bilecik’le arasındaki tek irtibat biraz önce sözü edilen küçük meyilli yol. Orhan Camii ve türbe ile yakın çevresi, vadinin her iki tarafında yer alan bunca yıkıntı arasında göze çarpan tek harap olmamış yerlerdi.

Edebalı Hazretleri Eskişehir’in İtburnu mevkiinde otururken, kızını Osman Gazi ile evlendirdikten sonra buraya gelip yerleşmiş. Evi ahşap, tertemiz ve bakımlı, belli ki bu evi ve civarındaki ufak tefek bir iki yapıyı da II. Abdülhamit Han tamir ettirmiş.

Ev üç odalı, ortadaki odası kabul yeri, mihrabından buranın zamanında mescit olarak da kullanıldığını anlıyoruz, yine de kullanılıyordur ya. Batıdaki odaya kendisini koymuşlar, etrafında çocuk çocuk yakınlarıyla beraber yatıyor. Sandukaların olduğu oda daha bir temiz ve bakımlı. Kabul yerinde bir karış yükseklikte sedirler, duvarda da basit ihtiyaç maddelerinin veya araç gerecin konulduğu gömme ahşap dolap yer alıyor. En doğudaki oda biraz daha küçük, o odaya açılan minik kapının çilehaneye açılması ihtimali çok kuvvetli. Bilecik’e bakan bir penceresinden, çok dik yarmanın dipleri görülebiliyor. Karşısındaki nefis görünümlü

sarp dağlardan büyük bir çağlayan sularını köpürterek kendini aşağıdaki kayalara çarpıyor.

Üç odalı, evin güneyinde eve bitişik üstü kapalı, yanları açık bir sofa var, herhalde Edebalı Hazretleri başında börküyle minderin üstünde burada oturur tefekküre daldardı, kim bilir?

Evin üç dört metre doğu tarafında, uçurumun kenarında yer alan küçük bir türbede Şeyhin hanımı ve kızı yatıyor. Kızının adı Malhatun, Osman Gazi'nin eşi. Bu türbenin çatısı minicik bir kubbe ile örtülü, hanımların sandukalarında yazma serili. Edebalı Hazretlerinin evi sanki bu küçük türbeyi koruması altına almış gibi. Şeyhin evi ve şeyhinin yakınına gömülmeyi murad eden müritlerinin mezarları ve Malhatun'un türbesi sarp bir kayalığın ucunda, yüksekçe bir yerde üç tarafı uçurum.

Vadinin ortasında, vadiye hakim bu yerden Bilecik'e baktığınızda, hafızanız gerilere doğru kayıyor ve Söğüt'ten yayılmaya başlayan, Bilecik'te az bir mola veren, çok yakın zamanda İnegöl, Bursa ve İznik'i vuracak olan Osman Gazi'nin savaşılarından iki tanesi gözünün önüne geliyor. Çevik atlarının nallarından kıvılcımlar çıkartıp, burun deliklerinden buharlar fışkırtarak başlarında börkleri, sırtlarında yay ve sadakları, eğerlerinde kalkanları, bellerinde enli kılıçları olduğu halde vücutları dik, kafaları yukarıda devriye görevinden dönüyorlar. Halk işinde, gücünde, can, mal, yol emniyeti ve ulül emre itaat var. Her şey düzen içerisinde, işte ilerde harekete hazırlanan bir yolcu grubu, binek ve yük hayvanlarını hazırlıyorlar. Şeyh Hazretleri öğrencilerine verdiği dersi bitirmiş, biraz sonra da miras davasını çözümleyecek. Vadinin daha altlarındaki bahçelerden hayvanlarına meyve, sebze yükleyen çiftçiler evlerine doğru o taş yoldan yukarıya, Bilecik'e doğru huzur içinde kıvrılıyorlar.

Sonra bu sahne tekrar dalgalanıp sisten bir perdeye dönüşerek kayboluyor. Günümüze; beton, kargaşa, vurgun ve nasıl olursa olsun para kazanma hırsının her türlü değerlerin üzerinde olduğu günümüze geliyorsunuz.

Biraz önce sözü edilen iki arkadaş, türbeyi ziyaret edip evi dolaşıp fatihalarını okuduktan sonra geldikleri yoldan yukarıya, yeni yerleşme yerine doğru, bu kutlu vadiyi Şeyh Edebalı'ye bırakarak yürümeye başladılar. Elli altmış metre önlerinde de birisi yürüyordu. İki arkadaş hızlı yürüdüklerinden biraz sonra bu kişiye yetiştiler. Sekiz on adım kala, onun camiye giderken gördükleri ve caminin bakıcısı zannettikleri kişi olduğunu anladılar. Adamın sol omuzunda, sol eliyle tuttuğu, biraz düzgünce, pek büyük olmayan bir taş vardı. Arkadan bakıldığında yaşı belli olmuyordu. Başında bere vardı, siyah, bol bir şalvar giymiş, geniş uzun sakalı arkadan bile boynunun iki yanından görünüyordu. Yanına geldiklerinde birisi selam verdi. O, kendisine, bu iki zamane insanının durup dururken kendisi ile hiçbir işleri yokken selam verişine önce şaşırdı, sonra içten içe sevinerek boş olan sağ elini göğsüne, kalbinin hizasına bastırarak “Ve aleykümselam” dedi. Üçü de durdu. Şimdi birbirlerini süzüyorlardı; hayret, arkadan rahatça altmışlık görünen bu zat ancak yirmi beşindeydi. Güleç, nazik, saygıdeğer yüzünü simsiyah, uzun kıvrırcık sakalı çevrelemişti. Başının usturayla kazındığı beresinin kenarlarından belli oluyordu. Omuzundaki taş değil de sanki pamuk demeti: Ona hiç ağırlık yapmıyormuş gibi duruyordu.

Bu kısa duruştan sonra tekrar yürüdüler. İki arkadaş yürüyüşlerini ağırlaştırıp ona uymuşlardı, içlerinden birisi; “Hayrola, bu taşın tarihi bir özelliği mi var?” diye sordu. O gülümsedi, bembeyaz dişleri parıldadı. Bir an durdu. Sonra birden: “Türbeden aldım, dedi. Adıyaman`da bir cami inşa ediliyor da oraya hediye olarak götürüyorum”.

Gizlemeye çalışsalar da yüzlerine vuran şaşkınlık ifadesinden bu önemli, hassas konuyu şu iki yeniyetmeye anlatmanın güçlüğüne kestirmiş olacak ki; başını hafifçe arkaya doğru çevirip, gözüyle Şeyh Edebalı Hazretlerini işaret ederek onların anlayacağını kabul ettiği şefkatli bir üslupla, kısaca: “İyi biridir O” dedi.

Mavera Dergisi, Aralık 1986

Okuma ve Nasıl Okumalı?

Günümüz insanı boş vakitlerinin büyük bir kısmını, genellikle günübirlik konularla geçirmektedir. Kişinin zamanımızda, zaten boş vakit diye bir sorunu olmamalıdır. Genel ve esas olarak, her gün en az 20 sayfa okuduktan sonra diğer uğraşlara geçmeli, çarşıya çıkılmalı işe gidilmeli, böylelikle günün başında, zihin dinlenmişken, beden dinçken okunan sayfalar bellekte daha iyi bir yer işgal edecektir. Oysa bütün gün çalışma ile geçirildikten sonra akşam okunan bir kitaptan tam anlamıyla istifade edilmez. Hem okuma esnasında yataкта yatmak veya bir yere yaslanmak okumanın verimini düşüren etkenlerdir, en iyisi masa başında yapılan bir okumadır.

Düşünürlerimizden Sezai Karakoç'un "Kişi Doğu'yu Batı'yı okuduktan sonra kendi yerini tespit etmelidir" sözünden de anlaşılacağı üzere ferdin sağlam bir düşünceye sahip olması ve kuvvetli bir şahsiyet kazanması için temel, okumaktır. Günümüzde bir tür hareket çok hızlı bir şekilde yeryüzünde cereyan etmektedir. Bu hareketin esas temeli sinema, tiyatro, güzel sanatların yanı sıra bir kitap hareketidir. Zaten yukarıda saydığım sanatların da kökü bildiğiniz gibi kitaba dayanmaktadır. Bizim inancımızda da okumak esastır. Nitekim kutsal kitabımızın ilk sözü de "oku"dur.

Okurken bir diğer nokta da genellikle ele geçen her şeyin okunmasından ziyade okumayı bir disiplin içerisinde yapmaktır. Örneğin bir sıralamaya koymak yönünden, bu eserlerin kapsamı açısından olabilir. Kitap seçiminde önemli bir nokta da kitabın kapağının güzelliğinden ziyade eserin kalitesine bakmaktır.

Tercüme eserlerde aranılacak en iyi özellik tercümenin sağlıklı ve tam olup olmadığıdır ki, tercüme bazen çok kıymetli bir şeyin iyi anlaşılmasına yol açabilir. Günümüz kitapçılarının önemli bir satış usulleri de piyasada çok tutan bir kitabı değişik şekillerde sunmaktır veya güzel bir kapak içinde şişirme eser sunmaktır ki, bu tip kitaplar genellikle kitaplığı işgal etmekten başka işe yaramazlar. Kötü bir tercüme veya iyi bir çalışma sonucu olmayan araştırmalardır.

Okuma esnasında satırların altını çizmek, satırların altına notlar almak, yanlarına yazılar yazmak, okuyanın hem o anda dikkatinin dağılmamasını, hem de okuyucunun bir müddet sonra o yeri bir daha okuduğu zaman birinci okuduğu ile ikinci okumasını karşılaştırmasını sağlar. Zaten kitap okumaktan eskidiği zaman kavranmış, bir deyişle hazmedilmiş olur, yoksa yepyeni vitrinde duran bir kitap sadece durduğu yeri işgal eder.

7.11.1974 / ANKARA

Sağ Sanat mı?

Sağ sanat deyimi üzerinde biraz daha durmak istiyorum. Nedir sağ sanat? Sağ sanat mı denmeli. Önce sağ sanat deyince neyi algılıyoruz bunu belirtmeliyiz. Bizce sağ sanat, yüzyıllardan beri toplumumuzun temel olarak kaynaklandığı, her türlü sosyo-ekonomik ve politik sorunlarını çözdüğü bir “esas” üzerine kurulu olandır. O esas ki ebedidir.

Yoksa bugün Marksist olmayan veya antikomünist her yazı ve çizgiye sağ sanat demek saçmanın ta kendisi olur. Bizim sanatımız kendimizi anlatan ve yorumlayan sanattır. Biraz önce de belirttiğim gibi o sanat ki kaynağı yüzyıllardan beri imparatorluklar kuran, kıtalara hükmeden bir “Temel”e dayanır. Bugün liberal bir sistemde “kahrolsun komünizm”çilik veya yaşasın şuculuk, buculuk edebiyatı ile söylenen, yazılan, bizim, kendimizin olamaz.

O sanat ki nerden bakarsanız bakın “Temel”e gider, işte o sanat sağ sanattır. Yoksa şimdi var olan bir kaç dünya sisteminin kahrolunmasının istenilmesiyle oluşan edebiyat, düşünce itibariyle aktüel olmayan ve varlığını kahrolsun diyeceği başka görüşlerin varlığına borçlu olan sabun köpüğüne benzeyen çiziştirmelerdir.

Gerçeğe uygun olmayan görüş elbette yokluğa veya sona ermeye mahkumdur. Ne olacak o zaman biz edebiyatsız mı kalacağız. Bu sorunun cevabı elbette hayırdır. Artık kahrolsun edebiyatı bırakılmalı ve özümüzün işlenmesine dönülmelidir. Hele hele günü birlik konulardan mümkün olduğu kadar uzaklaşmaya çalışarak yapmalıyız bunu. Okumayı düşünmeyi unuttuk laf ebeliği yapmaktan. Bu gidişe bir son vermenin zamanı gelmiştir kanımca.

Tezimize dönmeliyiz. Şimdiki gidişimizle yüz elli yılda geldiğimiz bu noktayı yüz elli senede de aşamayız. Yerli Düşünce konusulmalı yorumlanmalı değil midir? Mutlak düşüncenin, sanatının bir an önce su yüzüne çıkarılması lazımdır. Arkadaşlarımızı bu konulara eğilmeye çağırmalı, hepimiz bu konuda birbirimizi uyarmalıyız.

Sanat Elbette Gereklidir

“Yerli Düşünce”yi toplumumuzda yaygınlaştırmak ve esas kılmak için etrafımızdaki sanat olaylarına eğilmemiz gerekir sanıyorum.

Biz bu güne bir zaman içerisinde gelmedik mi? Yüzeli senede günümüze eriştik. Merih’ten gelir gibi ortaya çıkmadık ki. Reform dendi, Tanzimat dendi, hepsinden ötesi ‘Batı, dendi de bugüne geldik. Kendi düşüncemiz neşvünema bulsun diyoruz o zaman planlı ölçülü bir biçimde kendi sanatımızı kurmamız gerekmez mi? Sanatımız elbette var, baştan kuralım demiyorum. Yeniden çağdaş bir anlayışla yorumlamalıyız edebiyatımızı, mimarimizi, musikimizi. Daha da aktüel hale getirmeliyiz,

Bizim sanatımız kurulu mu, elbet yüzyıllardan beri var, fakat üzerine Batı hayranlığı sarasına tutularak bilinçlice sünger çekilmiş. Gün gelmiş musikimizin radyolarda çalınması yasak edilmiş. Edebiyatçılarımız unutturulmaya çalışılmış, varsa yoksa yabancı düşünce mensupları ortalığı doldurmuş, yerli sanat yok denmiş, bunu söylemiş bunu oynamışlar, tüm yerli düşünce düşmanları.

Düşüncemizi savunan gazete ve dergiler neden gereği gibi bu konuya eğilmezler nedir bizdeki bu sanata ilgisizlik veya saygısızlık. Düşüncemizi savunmaya çalışan bir günlük gazete (Yeni Devir) bile haftada bir sanat sayfası yayınlarken onu da kaldırdı. İyi kötü bir şeyler vermeye çalışan dergilerimiz neden bir sanat sayfası açmazlar hatta toplum-sanat ilişkilerine değinilmez. Örneğin tarihi gelişimine uygun olarak sahnelenen bir “Düşüş” üzerinde neden durulmaz. Abdülhamid Han küçük düşürülseydi veya düşünce-miz yerilseydi oyun, yerli düşünce karşıtı basında sayfa sayfa yazılır, övülür, salık verilir, yılın oyunu seçilirdi.

Kendimizi anlatan, söyleyen bu tür eserleri çevremize duyurmalı yorumlamalı değil miyiz?

1977

B- GEZİ YAZILARI

İsviçre Mektupları

3 Haziran 1990

Widnau - Switzerland

Avrupa'nın İsviçre'sinden, Anadolu'nun bir yayla memleketinde Andırın'da oturan Mehmet Ali Zengin'e mektuptur.

Üç Haziran Bin dokuz yüz doksan tarihinde iki buçuk saatlik bir uçak yolculuğundan sonra Zürich Havaalanına indik, Zürich Havaalanı, İstanbul Havalimanı'ndan en az üç kere büyük, bir o kadar da canlı. Daha havaalanında zengin bir ülkeye geldiğimiz anlaşıyor. Ekibimiz 13 kişilik, bir İsviçre firması tanıtım amacıyla bizleri davet etti. Diğerlerinin de tamamı benim gibi memur. Zürich'in nüfusu beş yüz bin civarında nüfus artışı yok. Bugün Herberg kasabasına gideceğiz. Bir minibüse doluyoruz. Şoförümüz Alman. 120 km'nin altına düşmemek niyetiyle Zürich Galter otobanına dalıyoruz. Küçük küçük yerleşim yerlerini devamlı geçerek doğuya yol alıyoruz. Etrafımız yeşillik, zaman zaman orman kümelerinden geçiyoruz. Ormanlar korunmuş veya sonradan meydana getirilmiş. Otoban üç şeritli, bazen iki şeride düştüğü de oluyor.

Bu otobanlar 1935'lerden kalma. Avrupa alt yapısı Hitler zamanında çözümlenmiş, biz ise İzmit-Ankara otoyolunu 25 senede zor bitirdik. Otobanın kenarında sesin yayılmasını önleyen perdeler var, yolun gürültüsü yolda kalıyor. İsviçre'de tabii ister istemez kendinizi Türkiye ile kıyaslıyor, geri kalmışlığınıza kızıyor, sonra da Avrupa'nın sömürgeciliğini düşünerek teselli buluyorsunuz.

Arabada arkadaşlar İsviçre'nin tabii dokusunu Karadeniz'e benzettiler ancak Karadeniz'in denizi de olduğu için İsviçre'ye bile fark atar kanısındayım. Herberg'in yanındaki Widnau kasabasındaki Metropol Otel'i'nin önünde durdu Mercedes marka mini-

büsümüz. Otele girdik odalarımız ayrılmış. Otelde sanki bizden başka kimse yok. 4-5 katlı üç yıldızlı küçük bir otel, geceliği 74 İsviçre Frangı, bir İsviçre Frangının 1800 TL olduğu düşünülürse oldukça pahalı bir otel.

Eşyamızı yerleştirip aşağıya indiğimde zemin katta bir kaç Türk gördüm. Bu kasabada, oturan 150 civarında Türk ailenin dernek kurma çalışmaları için aynı otelde toplantıları varmış. Bir tane-sinin Karadenizli olduğunu tahmin ettim sordum, doğru çıktı. “Buraya kaç apartman yaptınız?” diye takıldım. “Kiraladık Abi” diye cevap verdi. Birinin adı Zekeriya. Bizi arabasına aldı, bazı kullanım malzemeleri almak için. Bugün Pazar. Otoban üzerinde olduğu için açık olan küçük bir markete geldik. Yolda, komüniz-min çöktüğünü, fakat Türkiye’deki komünistlere şaştığını söyle-di, bize Widnau’yu, İsviçre’yi, piyasayı ve camilerini anlattı. Vak-tinin bol olduğunu, bizleri gezdirebileceğini söyledi. Kalender bir delikanlıydı, Sivas Zараdan.

Akşam restoranda yemek yiyoruz. Otelin çatı katında iki garson kız kardeş hizmet veriyor. Kafile üyeleri şaraba yumuldular. Ye-meğin tadı bir tuhaf, dana etinden yedim. Meyve salatası da tat bakımından yenilebilecek durumdaydı. Otel sakin.

Yemekten sonra dolaşmaya karar verdik. 13 kişi kasaba sokakla-rına çıkınca korkunç bir insan yoğunluğu oldu. Zira sokaklarda in cin top oynuyor. Neyse iki bisikletli gördük. İşte bir delikan-lı da joking yapıyor. Akşam odamda TV’nin kumanda tuşlarına basıyorum.

4 Haziran 1990

Seminer yarın başlayacağı için bugün boşuz, çevreyi tanıyacağız. Bugün İsviçrelilerin dinî tatil günü olduğundan her yer kapalı, sokaklarda insan sayısı çok az. Kahvaltımızı yapıyoruz. Minibüsümüze binip hareket ediyoruz, Vidau’yu ve Herberg’i geride bırakiyoruz, otobandan ayrılıp dağ yoluna sapıyoruz.

Sürekli tırmanıyoruz. Dün akşamdan başlayan bir yağmur ince ince ve sürekli yağıyor. Arabamız Alplere tırmanırken dikkatimizi çeken bir husus, bu dik yamaçlara tren yollarının döşenmiş oluşuydu. Demiryolu ile kesiştiğimiz bir noktada, bu dağlara trenin dikine nasıl çıktığını anladım, rayın ortasında bir dişli vardı, sadece yokuşlarda olan bu dişlilere bir çark adapte oluyor ve tren en dik yerlere rahatlıkla tırmanıyor olmalı. Şimdi kar yok ama kışın en güvenli araç sanırım tren. Tırmanışımız esnasında yeşilin her tonunu görüyoruz, çam ağaçlarının her çeşidi mevcut. Orman olmayan yerler ise yeşil ve mera, meralar bölümlü. Taze biçilen yerler ufak şeritlerle korumaya alınmış. Meralardaki küçük yollara bir çeşmeden daimi alarak su akıyor. Meraları ayıran ince bir tel, çit vazifesini görüyor, sonradan öğreniyoruz ki bu tele verilen altı voltluk cereyan, hayvanın geçmesini önüyor, dolayısıyla büyük çitlere ve sınır engellerine gerek kalmıyor.

Alplerin zirvelerinde dolaşarak Appenzel diye bir yere geliyoruz. Appenzel bir bölge merkezi, nüfusu 15 bin civarında. Bölge merkezi korunmaya mı alınmış bilemedim. Tarihi dokusunu aynen muhafaza ediyor. Ancak kasabanın çıkısında bir kaç beton yeni binaya rastladık. Aslında ahşap unsuru çok kullanılıyor. Eski evlerin tipi yenilerde de korunuyor. Appenzel'in banliyösünde bir peynir fabrikasını geziyoruz. Bu dağ kasabasında her şeyin hayvancılık olduğu anlaşılıyor. Sığır ve koyunculuk çok yaygın. Fabrikanın yanında peynir yapımında kullanılan eski araçların sergilendiği bir müze var, orda da inek sürüleri maketleri var. Bu bölgenin maskotu, ineklerin boynuna takılan çingirak. Bu çingirakları muhtelif ebatlarda İsviçre'nin her yerinde görüyoruz. Civar köylerden ve kasabalardan birçok insan müzeyi ve imalathaneyi gezmeye geliyor. Sonra da yandaki kafede bir şeyler içiyorlar. Peynir imalathanesinde alışmadığımız garip kokudan rahatsız olarak dışarı çıkıyoruz. İsviçre'de süt mamullerinin çoğunun dışarı ihraç edildiğini öğreniyoruz.

Appenzel'de restoranda dikkatli bir öğle yemeği yedikten sonra grubumuz küçük bir krallık olan Lihtenştayn'a doğru yola çıkıyor.

Lihtenştayn, bütün nüfusu otuz kırk bin civarında olan bağımsız bir devlet. Başkanı, bayrağı, parası ve sınırları var. Girerken, çıkarken siz isterseniz pasaportunuza hatıra damgası basıyorlar ücret karşılığında. Lihtenştayn'da da Almanca geçerli lisan, dolar dahil tüm Avrupa paraları geçerli. Başkenti Vaduz diye bir semt, nüfusu belki 10 bin civarında. Lihtenştayn çok temiz bir yer. Yaya geçidine adımımızı attığımızda arabalar hemen duruyor. Yani başka bir deyişle yaya geçidinden geçmeye niyet ettiniz mi geçiş hakkı sizin, tersi tavsiye edilmiyor. Vaduz'da çiçek, çiçek her yer çiçek. Yağmur görevini sürdürüyor, çeşitli yoğunlukta yağarak ortalığı yeşile boğuyor. Yağmur dağlarda yeşil fişkirtiyor. Yağmurun yeşertemediği yerleri de insanlar yeşertip suluyorlar.

Dağlardan inerek geldiğimiz Lihtenştayn sokaklarında bir tur attıktan sonra Ren Nehri'nin vadisinde inşa edilen otoyolda 120 km hızla Herberg'e yollanıyoruz. Otoyol teknolojik bir olay, Avrupa'yı ağ gibi örmüş, demiryolları da otoyoldan geri kalmamış ikisinin de gelişmesi at başı olmuş. Otoyolda görülen başlıca markalar BMW, Alfa-Romao, Opel, Omega, Mazda, Toyato ve Mercedes. Ancak arabalar en fazla 3-5 yaşında. Yalnız bir yerde 68 Ford Capri gördüm. Bir benzinlikte gördüğüm 58 Ford'un sahibi de antika arabaya sahip olmanın verdiği keyifle kasılıyordu.

5 Haziran 1990

Bugünde Herberg'deyiz. İlk fırsatta Türk işçilerinin bulunduğu, onlar tarafından kurulan Rheintal Kültür ve Spor Derneği'ndeyim, sohbet ediyoruz. İşçiler deşarj oluyor, dertlerini döküyorlar Türkiye'ye geldiklerinde saygın muamele görmek istiyorlar. Arabaları ile birlikte demiryoluyla gelmek istiyorlar. Bu konuda bir dilekçe yazdırıp, Demiryollarına vermek için yanıma alıyorum. İsviçre'deki arkadaşlardan bir tanesinin ismi Ahmet. Oğlunun 21 yaşında olduğunu, İsviçre doğumlu olduğunu, geçen sene Türkiye'ye gönderdiğini, ancak Türkiye'yi beğenmeyerek İsviçre'ye geri döndüğünü, üzülerek, gözleri yaşlı bir şekilde anlattı. Onu teselli ederek oradan ayrıldım. Kendilerini boşlukta hissediyor geleceklerinden endişe duyuyorlar.

6 Haziran 1990

Bugün erkenden arabamıza doluşup Arau isimli şehre doğru yola çıktık, mesafemiz 120 km. Otoyoldayız. 120 km hızla eriyor Widnau-Arau Otoyolu. Zürich çıkışında, aynı zamanda yayalar için de bir üst geçit olan bir dinlenme yerinde mola veriyoruz. Üst geçit, içinde kırk elli dükkan bulunan bir  arşı.  arşıda her türlü gıda ve kullanım eŗyası, fiyat yönünden Türkiye ile kıyaslandığında oldukça pahalı. Birer sallama çay içtikten sonra hareket ediyoruz.

Arau'ya söylenen otele geldiğimizde küçük bir sürprizle karşılaşıyoruz. Grubumuz ikiye bölünecek. Ben indi imiz oteli soğuk buldu umdan, belirlenen ikinci otele gidecek ilk gönüllü oldum, şansım yaver gitti ve dört arkadaşıla gittiğimiz ikinci oteli çok sempatik bulduk.

Lezburg denen bir kasabada bu otel ve Arau'ya 14 km mesafede. Otele  antamızı koyup civar keŗfine  ıkıyoruz. Lezburg'da da ortak özellik eski binaların aynen kalması. 13. yüzyıldan kalma bina çok. Akŗam istasyon civarındaki bir cafede oturuyoruz.

7 Haziran 1990

Arau

Arau'da bir fabrikayı geziyoruz. Arau  l  m aletleri yapan bir fabrika, ilk temeli 1817'de atılmış, ancak teknolojisi oldukça eski, bir iki bölümde bilgisayarı yakalamışlar.

Öğleden sonra kırmızı elbiseli bir bayan rehberimiz, kendisi orijinal İsviçreli, İngilizce olarak bize Arau'yu anlattı ve gezdirdi. Arau'nun nüfusu 20-25 bin civarında, eski bir kalenin kenarında kurulmuş. Kaleden bugün sadece iki kule var. Bir zamanlar Habsburgların egemenli indeymiŗ. Burada da  arap ılı ın oldukça eski olduğunu kulenin birinin yanındaki hantal ahŗap aletlerden anlıyoruz.

Akŗam yemeğini biraz erken yiyip Zürich'e gideceğiz. Bir İtalyan'ın iŗletti i lokantada yerimizi alıyoruz. Garson yaklaşıırken "Türk m s n?" diyorum, "evet" diyor. Adı İsmet, Elbistanlı, çok

olmuş ayrılalı, sıra özlemi çekiyor. Sipariş olarak et söylüyorlar. Benim favorim patates ve gemusesalat dedikleri sebze salatası, yani yeşil salata. Birkaç günden beri acıyı özlediğimden İsmet'ten memleket işi pul biber istiyorum, “Tabii abi” diyerek getiriyor ama tabakta kuru alarak değil de zeytinyağı içinde sos olarak. Acı biber zevkimiz kursağımızda kalıyor. Bu sefer, bedava buldukları için her yemekte bol miktarda kırmızı şarap içen grup üyelerimizden birkaç tanesi de normale dönüp cola içtiler. Bu memur arkadaşların Türkiye’de her yemekten sonra şarap içtiklerine (veya içebildiklerine) hiç ihtimal vermiyorum. Garsonun içmek için ne istersiniz sorusuna bir de özentî eklenince gerisini siz düşünün.

Akşama doğru Zürich’e doğru yola çıkıyoruz. Hava kararmadan Zürich’teyiz. Arabamız Hotel Europa’nın önünde duruyor. Odaya çıkıyorum. Asansör tarihi, bina tarihi ancak oda güzel döşenmiş, ferah bir oda. Otelin dört yıldızlı olmasına, gösterişinin bir İstanbul Hilton kadar olmamasına rağmen fiyatı en az iki misli. Sonradan öğrendiğimize göre bazı eski siyasiler Türkiye’den Zürich’e geldiklerinde bu otelde kalırlarmış. Çantamızı yerleştirdikten sonra Zürich’i tanıma turuna çıkıyorum. Ana caddeye paralel olan uzun bir sokağı adımlıyorum. Bu sokakta, cambaz gösterileri, her türlü (pop, caz) müzik toplulukları, resim sergileri, eski eşya ve saat satanlar, lokantalar ve barlar mevcut. Aynı sokakta bir de Türk dönercisi var. Müzik gruplarının bir üyesi, elindeki bir kutu veya şapkasıyla seyreden ve dinleyenlerden bahşış topluyor, isteyen veriyor. Dönüşte Operahaus’ta bir pastaneye giriyoruz üç kişiyiz, dört kişilik bir masada bir esmer adam oturuyor, o masaya oturduk. Tek kişinin Türk olduğunu düşünüyorum soruyorum. Türk, Denizlili. “Memlekete dönmeyi düşünüyor musun?” diye soruyorum. “İnsanın gözü doymuyor” diye cevap veriyor. “Önce köyden bir tarla alayım, bir de arabam olsun demiştim, ancak şimdi Denizli’nin içine iki katlı bir ev yaptırıyorum”, diyor Denizlili arkadaş. “Esiriz burada abi” diyor. “Nasıl esirlik yapıyorsun?” diyorum. “Ben demir döküm işçisiyim ocağın karşısında çalışırım. Ustabaşı bize teneffüs yaptırmaz” diyor ve ah of çekiyor. Karısı da çalışıyormuş ve ellerine altı bin İsviçre Frangı geçiyormuş.

Haline şükretmesini söylüyorum. “Madem burada çalışıyorsun ferah ol Türkiye’de bu maaşın yirmi dörtte birini ancak alırsın” diye işçi vatandaşa teselli veriyorum.

8 Haziran 1990

Bugün Zürich’teki alışveriş yerlerini ekonomik açıdan gezeceğiz. Bahnhof’ın hemen yakınında birçok büyük alışveriş merkezleri var, Migros’un da İsviçre’ye ait olduğunu burada belirtmeliyim. Bir tanesine giriyoruz. Mesela banyo köşesi. Buradaki reyonlarda banyoda kullanılacak her türlü malzeme yer almış, av köşesinde de keza durum aynı. Kitap köşesine takılıyorum. Yayınlar hep Almanca. Macera romanları da var klasikler de. Daha hafif yayınlar da mevcut.

Gazetecilerde satılan süreli ve süresiz yayınlar arasında bol miktarda cinsel içerikli yayın var. Ancak bunlar d kk n d şı ndan g z km yorlar. Gazeteler siyah beyaz, renkli kısımları yok denecek kadar az.

Bir süpermarketin üstünde yer alan bir kafeteryada self servis olduğu için sebze, ekmek ve coladan oluşan yemeğimizi yiyip üzerine bir meyve salatası ekliyoruz. Bu kafeteryada çalışanlar da Uzakdoğulu falan.

Çıkışta, yağmur altında konser veren Arjantinli bir müzik grubunu dinliyoruz, omuzlarına atılmış bizim yolluk türünden enine çizgili kilim var. Kilimin ortasından kafaları çıkılmış, gitar  alı orlar. şapkaları arkalarında, saçları kısa ve siyah, burun delikleri iri, alınları geriye doğru basık, boyları en fazla 1.60.

Dönüşte tramvaya binmeye niyet ediyoruz. Otobüs durağındaki programlı alete para atıp gideceğiniz istasyonun koduna basınca bilet ve paranızın üstü aşağıdaki küçük hazneye dökülüyor. Biletimizi alıp tramvaya biniyoruz. Ancak tramvayda ne biletimizi soran, ne de onu atacağımız bir kutu var. Lahavle çekip yerimize oturuyoruz, ayakta duran çok kişi yok, tramvay sürücüsü, makyaalı orta yaşlı bir hanım. Her durakta durağın ismini anons ediyor, dalgınlara ve yabancılara bu iyi oluyor.

Tramvaydan Zürich Gölü'nde çalışan yandan arklı vapura bakıyorum, en az yetmiş yaşımda. Bizim Sirket-i Hayriye'nin hayal vapurlarını hatırladım. Bugün biri bile yok.  alışan tramvaylar modern. İçinde çok eskileri de var, halen güzel güzel  alışıyor. Bizim İstanbul tramvaylarını hatırladım, suçlu imiş gibi s k l p atıldılar. O alt yapı, yok edilen milli servet. Bizde ıslah yok, yıkma var.

Bir İtalyan restoranında spaghetti yiyerek nefsimizi yatıştırıp doğruca otele yollanıyoruz. Televizyonu açıyorum, TV'de 22 kanal var, biri Fransız,     İtalyan, gerisi Alman ve İsviçre kanalları. Yayınlar birbirine benziyor. Dünya Kupası başladığı için, bolca futbol var. Yine Türkiye'de devam eden bazı diziler, bazı istasyonlardan gösteriliyor, bol bol reklam var. Reklam filmleri bizdeki-lerden üstün değil. Klasik müzik yayını bile az.

9 Haziran 1990

Uçağa binmek üzere, havaalanına doğru yollanıyoruz. şu yedi günlük seyahatimi topluca düşünüyorum. İsviçre'nin hayatı bana köşeli ve pımpirik geliyor. Yaşantıları daha ruhsuz, daha bir donuk. Maddiyat her şey değil, hele sonuç hiç değil, insanın inancı, ideali olmalı.

U ağımız İstanbul'a inerken, toleranslı, olgun, kalender, hoşg r l ; alabildiğine kızgın ve affedici insanların yaşadığı memleketimizi  zlediğimizi anlıyorum.

 kinci Yazıları, Altıncı Yıl, Sayı: 96, Ağustos 1990.

Güney İllerimize Bir Gezi

Türkiye Yazarlar Birliği ile ‘Ankara’dan Siirt’e Kültür Kervanı’n-dayım. Nisan ayındaki bir toplantıda TYB Genel Başkan İ. Ulvi Yavuz Beyin daveti üzerine yukarıda andığım kervana ben de katıldım.

6 Mayıs 2013 - AKSARAY

Sabahleyin eski trafik hastanesinin önünde arkadaşlarla buluşuyoruz, otobüsümüz geliyor ve biniyoruz. Hareketimizden birkaç dakika sonra Ahmet Fidan arkadaşımız Kuran-ı Kerim okuyup güzel bir dua ederek manevi sigortamızı da yaptı, hep birlikte âmin dedik. Ekibimizde İ. Ulvi Yavuz Ferhat Koç, D. Mehmet Doğan, Muhsin Mete, Erbay Kücet gibi çok eski dostlarımız var.

Aksaray’da doğruca üniversiteye gidiyoruz Rektör canlı bir arkadaş. Tabii canlı olacak ölü değil ya diyeceksiniz, buradaki canlı ifadesinden kastım gündeme hâkim manasındadır. Bir tabldot yemeği yedikten sonra doğruca lavabolarında suyu akmayan yeni yapılan ve açılışı için DİB Başkanından randevu beklenen camide öğle görevimizi yaptıktan sonra yürüyerek ve güneşli bir havada toplantımızın yapıldığı salona doğru yürüyoruz. Salon doğal dolu değil, tembihli dolu, bunu konuşmacılara gösterilen ilgi ve içeri girip çıkmalardan anlıyoruz, TYB onursal başkanı ve kurucusu ve Ankara’daki en eski dostlarımdan D. Mehmet Doğan’ın, “Uzaktaki Yakın Kağşar” konulu konferansından çok yararlandım. Divanı Lügat-it Türk’ün yazarı Kağşarlı Mahmut’un ülkesinin bugünkü halini ve geçmişini tanımış oldum. Şair arkadaşlarımızın şiirleri de güzeldi.

Ayrıca TYB’nin 35’inci yıl sergisi de geçmişte yapılan kültür faaliyetlerini göstermesi ve belgelemesi açısından hem ilginç hem de yararlı oldu.

Daha sonra Aksaray Valisini ziyaret ettik Vali Bey, Üstad’ın tabiriyle Anadolu’nun ruh köküne bağlı arkadaşlardan, yani bir Anadolu’lu, halkına yukarıdan bakan, onları hakir gören ezen bürokrat tiplerinden değil, millette hizmet etmeye hazır bir insan izlenimi bırak-

tı bende. Bakalım seyahat boyunca bu nitelikte kaç kişi göreceğiz. Aksaray Vilayetine il ve ilçe olma serencamlarını dinleyip valinin makamında kıvrak odacının getirdiği çayların tadı damağımızda kalarak yola revan oluyoruz.

7 Mayıs 2013 Salı - HATAY

Hatay'da gösterilen misafirhaneye yerleşiyoruz. Daha önce sözleştiğimiz gibi arkadaşlarla sabah namazı için Yasin suresinde adı geçen Habib-i Neccar'ın Camisine gideceğiz telefon alarmım çalmadan ezan sesiyle uyandım, sanki ezan odamda okunmuştu, hemen hazırlanıp aşağı indiğimde birkaç arkadaşımın daha önceden hazırlandığını gördüm. Dr. Mehmet Silay'ın önderliğinde otobüs şoförünü uyandıramadığımızdan yürüyüşe geçtik. Hedefimizdeki camiye varamadan, vakit geçecek korkusuyla yakındaki bir caminin adresini bir temizlik işçisinden alarak, vaktinde bol cemaatli yeni bir camiye gittik.

Görevi yaptıktan sonra birtakım arkadaşlar geri döndüler, biz kalanları ise cemaatten bir kardeşimiz Habib-i Neccar camisine bıraktı. Cami çok eski, Anadolu'daki ilk camilerden, Emeviler zamanında yapılmış. Gezdik, resimler çektiydik, sonra da bulduğumuz bir paçacıdan çorba içtik. Hatay öyle iki üç saatte gezilecek bir şehir değil, burada çok eski medeniyetler geçmiş. İslamlaşma süreci Haçlı Savaşları konusu var, Birinci Dünya Savaşındaki çarpışmalar var, Cumhuriyet Dönemi müstakil Hatay konusu var. Bunların hepsinin incelenip gezilmesi gerekir. Neyse biz konumuza dönelim.

Aracımıza binip üniversiteye geldik. Üniversitenin adı Mustafa Kemal Üniversitesi. Rektör candan birisi, günü geçiştirmeye bakan bir yönetici değil, kalıcı bir şeyler bırakmak isteyen bir yönetici. Dört beş saatte böyle bir kanaate nasıl varılır, diyeceksiniz varılıyor işte. Faaliyetlerimizin yapılacağı salona giriyoruz güzel bir organizasyon, hatta her konuya edebiyat bölümünden iki asistan görevlendirmişler. Bize görevlendirilen iki öğrenciden birisi Osmaniye, diğeri Urfalı, üçüncü sınıf öğrencileri, araştırmışlar internet sitemize girmişler bizi tanımaya çalışmışlar. Sa-

lon dopdolu ve öğrenciler ilgili, bunu her şekilde anlıyorsunuz. Güzel bir kaynaşma oldu öğrenciler gelen yazar büyükleri ile tanıştılar, kitap imzalattılar, adresler telefonlar alındı, verildi, yeni tabirle e-mailler not edildi.

Şiirler okundu. Dr. Mehmet Sılay ve D. Mehmet Doğan'ın verdikleri "Endülüs: 8 Asırlık Yurt" konferansı bizi Endülüse hüzünlü asırlara götürdü. Seyyah Dr. Sılay bir Endülüs uzmanı. Allah izin verirse zaten var olan Endülüse gitme kararım iyice pekişti. Bunu Sayın Sılay'a açtığımda "2013 Kasım'ındaki tura gel" dedi, ben de "inşallah" dedim. Aydın inanmış kişi, hadi Sn. Doğan'ın tabiriyle söyleyelim 'Sahih Aydın' olmak isteyen her kişi veya öyle olduğunu varsayan her kimse bence, önce, cennetmekân Abdülhamit Han'ı anlamalı sonra da Endülüs'ü çalışmalı. Fetih, büyüme, duraklama, parçalanma, yıkılma, fikir ve kültür hayatı, Avrupa ve dünyaya etkileri, çalışma konularının başlıkları olabilir. Programdan sonra tekrar Hatay merkeze döndük çarşı, tekrar kısaca özet olarak gezildi ve bu arada gezdiğimiz bir kiliseden Hatay'da dört çeşit cemaate mensup kilise varlığından haberdar oluyoruz, her ne kadar hepsinin cemaati olmasa da.

Kırıkhan'da Beyazıt-ı Bestami Hazretlerini ziyaret etmek için aracımızı yol dar olduğu için aşağıda bırakıp kabrin olduğu kaleye yürüyerek tırmanıyoruz. Bazı çevik arkadaşlar bunu ben dâhil dağ yürüyüşüne çeviriyoruz. Allah dostunu ziyaret edip Fatihalarımızı gönderiyoruz. Aşağı indiğimizde sürpriz, yol kenarındaki dutun ulaşabildiğimiz dallarından, daha yeni olmuşlarından nasipleniyoruz. Yola devam ediyoruz, Adana Urfa otobanına çıkmadan önce bir yerde Ferhat Koç dostumuzun kızının hazırladığı bazı yardım malzemelerini Suriyeli sığınmacılara verilmek üzere bir merkeze teslim ediyoruz.

8 Mayıs 2013 Çarşamba - GAZİANTEP

Gaziantep'e doğru yönümüzü doğruya çevirdiğimizde hemen sağımızda on beş yirmi kilometre içeride kalan ünlü sahabe Ökkeşe Hazretlerinin ruhuna dualar okuyup yola devam ediyoruz, Onursal Başkan Sn. Doğan güzel bir konuşma yaparak

ekipteki arkadaşları bazı yolculuk sıkıntılarına karşı uyardı. İyi de oldu. Gerçi bir huzursuzluk olmadı ama konuşmadan sonra arkadaşlar siniri alınmış çiğ köftelik et gibi yumuşadılar. Onursal Başkan bu konuşmayı her sabah yola çıkışımızda yaptı, arkadaşları rahatlatmış. Tabii yolculuk esnasında E. Kücet sempatik ve güler yüzlü tavırlarıyla, Seyyah, konuşma adamı, aynı zamanda da tarihçi olan ve yine aynı zamanda tüm dillerde mahalli şivelerle fıkra anlatma uzmanı olan ve insanı mutlaka güldüren Sayın M. Silay dostumuzu da anmadan geçemeyeceğim.

Artık acıkmaya başlayan midelerimizi de susturmak için konu tartışmaya açıldı. Yol üstünde mi yiyelim yoksa Antep'e varınca mı bu işi yapalım sonunda diye. Bir gurme heyeti seçilerek yolda iki kamyoncu lokantası incendi. Benim de içinde bulunduğum heyetin olumsuz raporu üzerine şair İbrahim'in faal interneti sayesinde Antep'in ünlü İmam Şamil restoranının (saat 22:00 olmuştu) kapanmak üzere olduğunu, sakatat dahil hiçbir şeyin kalmadığını öğrenip açık bir kebabçı bularak ve bu kebabçının gönderdiği bir eskort sayesinde o lokantada nefsimizi körelttikten sonra kalacağımız mekana doğru gidiyoruz. Otel güzel bana da tek kişilik bir yer düşüyor. İyi bir uykudan sonra sabah uyanıldığında karşıda gördüğüm ormanda eşofmanımı giyerek bir yürüyüş bile yaptım.

Salona herkesten önce gelip hazırlık yapıyoruz. İşte bu esnada da TYB'nin Gaziantep başkanı ile nihayet tanışıyoruz. Program başladığında salon nerdeyse boş. TYB Antep Başkanı bir özel okulda yönetici imiş. Kendi öğrencilerini ve on tane kadar da okulunun öğretmenlerini getirmiş. Sonradan öğreniyoruz ki üniversite tatil döneminde imiş, neyse sağlık olsun deyip programı tamamlayıp rektörü ziyarete gidiyoruz. Rektör Yavuz Bey'in öğrenciliği Ankara da geçtiğinden ortak anılarımız canlandı. Necip Fazıl Kısakürek'ten, Nuri Pakdil'den anılarımızı paylaştık. 20 arkadaş Rektör'ün makam odasında bolca çay kahve içtikten sonra Rektör'den müsaade isteyip ayrılıyor. Kitap imzalama etkinliğinden sonra aracımıza binerek yola çıkıyoruz. Şanlıurfa'ya gider-

ken araçta Mehmet Silay ve Erbay Kücet korosundan şarkılar ve türküler dinliyoruz. Fıkra anlatma becerisi olan arkadaşlar da bu becerilerini yol boyu gösteriyorlar.

9 Mayıs 2013 Perşembe - ŞANLIURFA

Urfa'da Balıklı Gölü geziyoruz. Daha sonra aynı mekânda bulunan bir parkta Urfalı arkadaşlarla görüşüyoruz. TYB Başkanı Cuma, -ilginç bir kişilik çok hareketli Allah gönlüne göre versin- Yusuf Demirkol bunlardan bazıları, bir çay molasından sonra mancınıkların bulunduğu tepeye doğru tırmanışa geçiyoruz. Tepedeki mezarlıkta Aney'i ziyaret edip Fatiha okuyoruz, Aney; Mehmet Atilla Maraş'ın ünlü şirindeki annesinin kabri.

Tepeden dönüşte arkadaşların organize ettiği yemek ve sıra geçesi için Mağara Restoran'da yerimizi alıyoruz. Yemeği GAP Başkanı Sadrettin Karahocagil veriyor, kendisi zaten Ankara'dan arkadaşımız. Yemeğe Urfa eşrafı ve Vali de katıldı. Yemekten sonraki Urfa türkülerini kapsayan konser güzeldi. 80 yaşındaki bir Urfalı yerel türkücü de oldukça başarılıydı. Buradan kalacağımız otele gittik. Konakladık. Sabahleyin iyi bir kahvaltıdan sonra soluğu Harran Üniversitesinde aldık. Burada üniversite imkânları çok geniş, 44 bin dönümlük bir araziye yerleşmiş. En büyük araziye sahip. Devlet üniversitemize geniş bütçe ayırmış, hepsinin sosyal imkânları, spor sahaları, öğrenci kantinleri, kütüphaneleri, konferans salonları çok güzel. Burada etkinliklerimizi dolu bir salonda, canlı bir dinleyici topluluğuna yaptık. Daha sonra Urfa'ya döndük, Kültür Müdürlüğü'nün bulunduğu tarihi bahçede biraz dinlendik, Kültür Müdürlüğü'nün bizim için hazırladığı kitapları aldık. Burada bahçede, Urfa türkülerinden oluşan bir mini konser dinledik.

Urfa'nın benim açımdan önemi, Yusuf Demirkol Bey'in, bütün heyete hediye ettiği defter ve kalemler sayesinde bütün arkadaşlarımın ortaklaşa talebi ile benim tekrar ikinci defa yazarlığa başlamam oldu. Böylece mübarek bir yerde, mübarek bir beldede, mübarek bir şekilde yazarlığa başlamış oldum. Ayrıca Yusuf Demirkol Bey, ağabeyimin bacanağı rahmetli Mehmet Emin Balyan'ın da sınıf arkadaşı imiş.

Urfâda otobüsümüze binen Mehmet Adil Oymak; kendisi Urfalı bir kültür adamı. Harran Üniversitesi Öğretim Görevlisi. Halil İbrahim Bey Belediye Başkanı iken yardımcısı olan bir arkadaşımızdır. Bizi Hz. Eyüp'ün mezarına götürmek üzere yönetimi ele aldı. 120 km sonra Hz. Eyüp'ün Kabrinin bulunduğu kasabaya geldiğimizde buranın belediye başkanının sıcak bir ev sahipliğiyle karşılaşıyoruz.

10 Mayıs 2013 Cuma - MARDİN

Mardin'de güzel bir otelde geceyi geçirdik. Sabahleyin kahvaltıda arkadaşların yüzünden, kalınan yerin çok kaliteli olduğu belli oluyordu. Güzel bir kahvaltıdan sonra eski Mardin'e doğru yola çıktık. Aracımız yolun daraldığı bir yerde durdu, seyahate yaya devam ettik. Bazı tarihi konakları gezdikten sonra, yakın zamanlara kadar vilayet binası olan, şimdi ise Harran Üniversitesinin bir fakültesinin yerleştiği konağını gezdikten sonra Cuma namazı için bir camiye gittik. Camiyi Artukoğullarından Kutbettin İlgazi 12'inci yüzyılda yaptırmış. Camide, Peygamberimizin ayak izi var. Cami oldukça güzel restore edilmiş 13 yy. mimarisini aynen yansıtıyor.

Mardin'i zenginleşmiş buldum. Aslında uzun süreden beri devam eden terör sorunu bu aylarda yumuşama sürecine girdiğinden bölgede bir rahatlama olduğu gözle görülecek derecede hissediliyor. Mardin'e en son 2001'de yani 12 sene önce Memur-Sen örgütlenmesi için gelmiştim. O zamanla bu zaman içerisinde çok gelişmiş. Bunu büyük otellerden, lüks apartmanlardan ve yeni Mardin'deki geniş bulvarlardan anlıyoruz. Bu maddi gelişmenin yanı sıra bir kültür bilinçlenmesi de belli oluyor. Tarihi geçmiş ve kalan eserlere daha bilinçle yaklaşılmış, bu bilhassa eski Mardin'de açık saçı gözüküyor. Artuklu Üniversitesinin salonunda yaptığımız faaliyetlere katılım normaldi. Ancak İstanbul Radyosunun sanatçılarının vermiş olduğu tasavvuf musikisi konseri ise daha büyük kalabalıklara dinletilmeliydi.

11 Mayıs 2013 Cumartesi - SİİRT

Siirt'te Tillo'da İbrahim Hakkı Hazretlerinin misafirhanesinde kaldık Hava yağışlı, ortalık yeşillik. Sabahleyin İbrahim Hakkı Hazretlerinin makamına gidip ziyaret ettik. Ziyaretimiz kısa oldu. Tekrar araca binerek doğru Siirt'ten direkt geçip doğru Veysel Karani Hazretlerinin bulunduğu Veysel Karani ilçesine gittik. Orada her sene yapılan anma törenlerine rast geldik. Bu törenler için gelen Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç'la da görüştük. Bülent Bey belediyenin bir salonunda halka hitap etti, yarın 12 Mayıs Anneler Günü olduğu için duygusal bir konuşma yaptı kendisi ve dinleyenler de ağladı. Veysel Karani ilçesi bakımlı bir hale gelmiş Vakıflar Genel Müdürlüğü çok yatırım yapmış. Türbeyi tamir etmiş, cami, kurban kesim yeri, aşevi gibi sosyal tesislerle burayı donatmış. Vakıfların bağlı olduğu Bakan Sayın Bülent Arınç Bey'i bu hizmetlerinden dolayı hayırla anıyoruz.

Ekip ile ben yoldan ayrıldım. Onları yolcu ettim. Altı günden beri yiyip içip, birlikte kaldığımız arkadaşlarımızla vedalaşmak onlar için de sürpriz oldu. Bu seyahatin yarından fazlasına katıldım. Ancak katılamadığım Diyarbakır, Adıyaman ve Kahramanmaraş kaldı. Uçakla Siirt'ten Ankara'ya uçuyorum, uçak pervaneli, iki saatte Ankara'ya varacak, sevimli dostum Siirt Havalimanı Emniyet Müdürü İlker Bey'in odasında, benim uçağı basite almam üzerine havaalanı müdürü arkadaş bu pervaneli uçakların çok emniyetli olduğunu, acil bir durumda karayoluna bile inebileceğini anlattı.

15 Mayıs 2013 Çarşamba - KAHRAMANMARAŞ

Seyahatin Diyarbakır ve Adıyaman kısımlarına katılamadım. 13-14 Mayıs günlerini Ankara'da geçirdim. Ancak arkadaşları son il olan Maraş bölümünde bir Maraşlı olarak yalnız bırakmamak için Salı akşamı tekrar Maraş'a intikal ettim. Sabah kahvaltısında kıymetli dostum Borsa Başkanı Sayın Ahmet Duran Balsuyu'nun meşhur paçacı Arif Usta'ya hazırlattığı paça takviyeli kahvaltıdan sonra otobüse binerek üniversiteye doğru yola çıktık. Rektör yardımcısından 25 bin öğrencileri olduğunu duyunca şaşırdım. Çünkü Gaziantep Üniversitesi Maraş'tan en az 40 yıl daha köklü olmasına rağmen 40 bin öğrencisi olduğunu Gaziantep rektörü daha önce söylemişti.

Panel başlamadan önce üniversitede bir iki fakülteyi gezdim. Öğrenciler derslere girip çıkıyorlar. Kızların üçte biri başörtülü ve hiçbir problemleri yok. Tedrisat gayet güzel.

Etkinlik yaptığımız salonda ilgili öğrenciler, öğretim görevlileri ve sivil kişiler vardı. Harran Üniversitesinde salonun ıssız, Adıyaman'da ise salonun biraz takviye ile doldurulduğunu arkadaşlar bana aktardılar.

Sütçü İmam Üniversitesi'nin Cahit Zarifoğlu Salonunda yapılan şiir okumalarında TYB Kahramanmaraş Şube Başkanı ve takdimci gencin şiir okumaları beğendik. Sayın Mehmet Adil Oymak da Anne ve Çocuk isimli çok duygulu iki şiir okudu.

Rektörlüğün hazırladığı tabldot yemeğine teşekkür edip, Mado Evi'nde nostaljik yöresel yemek yedik. Öğleden sonraki panelde eski arkadaşları da gördük. Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ni-yazi Can ve tarihçi Prof. Dr. Ahmet Eyicil de oradaydı. Panel-den sonra ayaküstü sohbet çok güzeldi, en az panel kadar verimli oldu.

Bu seyahatte gözlemlediğim bir husus da Maraş'ın kalkınma trendinde, bırakın Antep, Adana ve Kayseri ile kıyaslamayı şu son on yılda Urfa ve Mardin'den bile geri kaldığıdır. Maraş'ta özel sektörün yaptığı girişim ve yatırımlar devlet ve yerel ilgililerce makro bir kalkınma perspektifine dönüştürülememiş. Bugün tarihi itibarıyla bile Maraş'ın büyük illerle uçak bağlantısı, yol bağlantıları, demiryolu bağlantıları, eğitim kalitesi (eğitim sıralamasında Türkiye genelinde yetmişinci sıranın altında olduğumuz biliniyor) çözülememiş durumda. Antep'in 7'inci Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulduğunu söyleyeyim, gerisini varın siz düşünün.

Üniversiteden sonra borsa başkanlığına yeniden seçilen Ahmet Duran Balsuyu Bey'i makamında tebrik ettik Ahmet Bey çıkışta heyet üyelerine içinde Maraş ürünlerinin bulunduğu birer çanta ikram etti, benzer ikramı Mardin TYB Başkanı da yapmıştı. Çarşı ziyareti ve alışverişten sonra Ulu Cami Bahçesi'nde buluşarak

Ahmet Fidan Bey'in güzel sesiyle okuduğu Kuran'ı Kerim ve yaptığı dua ve salavatlarla Ankara'ya doğru yola çıktık.

Değerlendirme:

Bu seyahatte üniversitelerde öğrencilerle ve öğretim üyeleri ile temaslarımız oldu. Gerek öğrenciler, gerekse öğretim görevlilerinin rahatladıklarını gördük. Yönetim eğitim ve üniversitelerinin gelişmesiyle ilgileniyorlar. Öğrenciler de bilgi peşinde, eskiden nasıldı o kötü günlerde kız öğrencilerin başörtüleriyle uğraşıldı. İbadet özgürlüğünün olmayışı hala hafızalardadır. "Bu seyahatten fayda elde edilebildi mi? Elimize ne geçti?" diye sorduğumuzda seyahati şöyle irdeleyebiliriz.

- TYB'nin kurucuları Anadolu çocukları olduğu, yani yurdumuzun inancı ve Nuri Pakdil Ağabey'in tabiriyle yerli düşünce ile yoğruldukları için baktıkları pencere, bizim penceremiz, inancımızın penceresi olduğundan bunu bütün arkadaşlarımızın şiirlerinde, konferanslarında edebiyat bölümü öğrencileri ile konuşmalarında gördük ve dinledik. Çok şükür artık üniversitemize Ankaradan kendi kültürlerine ters düşmeyen, başka tabirle Batı'ya öykünmeyen konuşmacılar gidiyor. Ne güzel bu kültür kervanı, ne mutlu bu organizasyonu hazırlayanlara. Gezdiğimiz illerdeki tüm dinleyiciler adına ve biz de davet edildiğimiz için kendi adımıza, TYB Genel Başkanı Ulvi Yavuz Ağabeye ve Onursal Başkan Mehmet Doğan'a teşekkür ediyoruz.

- TYB heyetini oluşturun 20 kişi, üniversite öğrencileri ve öğretim üyeleriyle görüştüler, e-mail alışverişinde bulundular. Beraberimizde götürdüğümüz kitaplarla öğrenciler tanıştılar, kitap aldılar, kitapları incelediler, yazarlarına imzalattılar. Bu seyahat olmasa, hangi öğrenci bir yazardan imzalı kitap alabilirdi.

- Şiir okumalarına hem ekipteki şairler hem de yöresel şairler katıldılar. Ankaradan ekibe katılan şairlerimiz İbrahim Eryiğit ve Vedat Güneş, Trakya'dan katılan A. Vahap Akbaş, M. Adil Oymak ve Atilla Maraş'ın şiirleri buram buram Anadolu kokuyordu.

Şöyle diyordu İ. Eryiğit “Mağara” şiirinde;

*“Büyük acılar dilsiz olur yazar mağaranın kapalı geçidinde;
Hakikat sözü kendine yakışan kulaklar arar işittiğinde
Arınmayı hatırlatır mağara her türlü şer duygudan kurtulmayı
Rüya gördüğünü uyanınca anlar insan, öğrenir sorgulamayı”*

- Gerek ekipteki şairler gerekse yöresel şairler ayrı bir kaynaşma oluşturdu.

- D. Mehmet Doğan ve Mehmet Sılay beylerin verdikleri Kaşgar, Selahattin Eyyubi, Endülüs konferansları tarihe dikkati çekti.

- Yapılan panellerde vefat etmiş veya yaşayan şairlerimiz, yazarlarımız da anıldılar.

Genel olarak bakıldığında organizasyona katılan arkadaşlar bu on günde belki en iyi konaklarda ve en iyi restoranlarda ağırlanamadılar -zaten bu da şart değil- belki biraz yoruludular. Evlerinden ayrı kaldılar ama program bunlara çoktan değdi ve yararlı oldu. Bırakın o toplantıları, temasları sadece Mardin’de Kasimiye Medresesi önünde karşılaştığımız Mardinli bir kardeşimizin selamımızı alırken gözündeki sevinç, her türlü yorgunluğa ve hasrete değdi... Ve aleyküm selam rahmatüallahü ve bereketühü.

Ankara, 20 Mayıs 2013

***Ankara’dan Siirt’e Kültür Kervanı, Türkiye Yazarlar Birliği
Yayınları, s. 106-115***

C- MTTB ANILARI

MTTB Anıları

1- Başlangıç

Üniversite üçüncü sınıf öğrencisiyim, aynı zamanda bir kamu kuruluşunda memur olarak çalışıyorum. O zamanki Genel Başkanımız Raşit Ürper Bey benimle temasa geçti. 12 Mart 1971 muhtırasında Sayın Atilla Özer başkan iken kapatılan MTTB'nin (Milli Türk Talebe Birliği) Ankara'da teşkilatlanmasına başlanacağını bu konuda İstanbul'da Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencisi rahmetli Dr. Sedat Savaşer'le irtibatta olmamı söyledi.

Bir hafta sonra Sedat Bey Ankara'ya geldi ve Ulus'taki Taç Otel'e yerleşti.

Sedat Savaşer, Taç Otel'de bir kurmay merkezi oluşturdu, burada Ankara'daki çeşitli fakültelerden getirdiğim arkadaşlara görevler verdik. Sedat Bey'in o görüşmelerdeki dikkat ettiği gizlilik, görüşme ve usulünü her zaman takdirle anımışımdır. O zaman gizlilik şu açıdan önemliydi, fakültelerdeki dernekleri Dernekler Yasasına göre kuruyoruz, emniyete kim ilk önce yedi

kişilik liste ve tüzüğünü teslim ederse o derneği kurmuş oluyorduk, önce davranmak gerektiği için bu gizliliğe ihtiyaç vardı. Titizliğiyle, ilkeleriyle ve efendiliğiyle topluma örnek insan olan ve genç yaşta aramızdan ayrılan Dr. Sedat Savaşer'i rahmet ve şükranla anıyorum.

2- Görev Zamanı

Dr. Sedat Savaşer'in koordinatörlüğünde yürüttüğümüz çalışmalar bir noktaya ulaşınca MTTB II. Başkanlığına atandım. MTTB Tüzüğüne göre Genel Merkez İstanbul'da, II. Başkanlık da Ankara'da oluyordu. Sanırım Başkent'teki temaslar noktasından tüzükte Ankara'ya II. Başkanlık verilerek bir ayrıcalık tanınmıştı. Nitekim Sayın Atilla Özer Bey, başkanlığı döneminde bu sıfatı kullanırdı, hatta ben lise öğrencisiyken Bakanlıklar'da Bulvar Palas Oteli'nin yanındaki bir binanın ikinci ve üçüncü katındaki MTTB'ye gitmiş ve açılan bir tiyatro kursuna da katılmıştım. Kurs Necatibey'deki Sarar İlkokulunun sahnesi olan salonunda devam etmişti.

MTTB'deki görevim sona erdikten sonra Ankara'daki teşkilat da Ankara Şubesi diye anılmaya başladı.

Başkanlığa atandığımda sadece elimde bir yetki yazısı ve 12 Mart'ta kapatıldığımızda bir depoda duran metal bir masa ve iki koltuk vardı.

İlk iş olarak kiralık bir yer aramaya başladık. Arkadaşlarla Sıhhiye-Bakanlık, Kolej-Demirtepe hattında merkez yapacağımız bir daire araştırırken Demirtepe'de, birinci katta, kirası 2317 TL olan ve iki oda bir salon, teraslı bir daire tuttuk. Dairenin tefrişi için eş ve dosttan destek istedik. Bu destek arayışından Mustafa Arafatoğlu'nun, Yılmaz Batur'un, isimlerini anmadan geçemeyeceğim.

Bu arada kuruluş çalışmalarını yaparken A.İ.H. Okulu Mezunları Derneğinin salon ve telefon imkanlarından yararlanıyorduk. O zaman adı 'cemiyet' olan bu derneğin o zamanki başkanı İsmail Kesim'i ve Yönetim Kurulu Üyeleri H. İbrahim Sarıoğlu'nu, Sü-

leyman Gül'ü, Salih Erbil'i, Yusuf Akmaz'ı, Ali Uyar ve Mehmet Durlu'yu şükranla anıyorum.

3- Kültürel Faaliyetler

“Yarınki Türkiye” Konferansı

Kültürel faaliyetlerimizin içinde en önemli yeri Perşembe Söyleşileri kaplardı. Perşembe günleri akşam bir büyüğümüzü çağırıp konferans verdirirdik.

Bunların bir tanesi de Üstad Necip Fazıl Kısakürek'e Gölbaşı Sineması'nda verdirdiğimiz “Yarınki Türkiye” konulu konferanstı, salon o kadar kalabalıktı ki, sinema yıkılmasın diye sinema müdürüyle devamlı dua ettik, lobiye hoparlör koymamıza rağmen sinema gelenleri almadı. Konferansta dikkat çekici bir anım. Hava olsun diye kürsüye iki mikrofon koyduk, biri süs, diğeri sesi yükseltiyor. Kürsüde de bira firması eşantyonu, üzerinde markası yazılı kül tabağı var, yanlışlıkla konmuş. Sinemada başka ne bulunur. Üstad çalışmayan mikrofonu ileri doğru bükte. Bira reklamı olan kül tablasına da Bafra sigarasının külünü silmedi, dışarı silkeledi. Bir de konser düzenlediğimiz Arı Sinemasında konferans verdirmiştik, organizasyonu övmüştü.

Yunan'ı Telin Mitingi

Kıbrıs harekâtından önceki aylar, Yunanistan'a bir ders verilmesi gerekiyor. Genel Merkez çok büyük bir miting düzenledi, İstanbul'da Beyazıt Meydanında. Biz de Ankara olarak katılacağız. Liste yaptık 150 kişi oldu. Trenle gidelim diyoruz. Gara gidiyoruz, Gar Müdürü yer yok diyor, 150 kişilik yer istiyoruz nasıl bulacak, ama bize ne, bulsun! Neyse, doğru soluğu Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı Sayın Ekrem Ceyhun Bey'in Makamında alıyoruz. Bir talimat, Boğaziçi Ekspresi'ne iki vagon ilave oluyor. Biz vagonun dışına MTTB Ankara pankartları asıyoruz, İstanbul'a doğru yola çıkıyoruz. Genel Başkanlık öyle güzel organizasyon yapmış ki Tuzladan itibaren banliyö istasyonlarında tren bekleyen halk transit geçen trendeki bizim vagonları alkışladı. Haydarpaşa'da

sıra halinde vapura bindik daha sonra Eminönü'nden yürüyerek Cağaloğlu'ndan MTTB Genel Merkezine vardığımızda Genel Merkezdeki arkadaşlar bizi alkışlıyor ve boynumuza sarılıyordu.

Seminerler

Birlik Merkezinde şu seminerler verilmiştir;

- a- İsmail Kılıçoğlu - Yeni Türk Edebiyatı ve Sezai Karakoç
- b- M. Akif İnan - Divan Edebiyatı
- c- Bahri Zengin - Ekonomi-İnsan İlişkisi
- d- Hasan Celal Güzel - Milli Kültür Politikası
- e- Ahmet Naci Çavdar - Fikir ve Suç
- f- M. Eşref Selçuk - Dostoyevski Üzerine
- g- Doğan Tanrıverdi - Tarih Şuuru
- h- Ramazan Aylal - O'nun Hayatından
- ı- Turan Koç - İslam Tasavvufu

4- Mali Durum

İstanbul'dan bir defasında aldığımız bir aylık kiranın dışında hiç destek gelmediği için kendi masrafımızı ya sempatik ikmalle karşılamamız ya da para getirici faaliyet yapmamız gerekiyordu.

Bir yandan Emniyet Müdürlüğü “Kardeşim siz kapalısiniz, yoksunuz” diyor, biz de “Yanlış anlaşılma var, açığız” diyorduk. Açık olduğumuzu ispatlamak için İstanbul'daki bazı faaliyetlerimize Başbakan Nihat Erim'in çektiği telgrafları gösteriyorduk. Bir yandan da derneklerini kurduğumuz fakülte'deki arkadaşlar baskı altında kalıyor, onlara destek olmaya çalışıyorduk. Bu baskılar en çok Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dernek Başkanımız Hacı Bozok'a yapıyordu. Fakat Hacı Bozok her defasında saldırıyı püskürtüyor ve galip geliyordu ancak, bazen kavga sonrası hasara uğradığı da oluyordu.

Öte yandan Genel Başkanımız Sayın Raşit Ürper Ankara'ya geldikçe beraber Meclis ziyaretleri ve diğer bakanlıklardaki resmi temasları yaparak açık olduğumuzu ispatlamaya/iknaya çalışıyorduk. Bu çalışmalarımız arasında bir yandan da gelir getirici faaliyetler düşünürken aklımıza konser düzenleyerek gelir elde etmek geldi. Bize uygun olarak da, Klasik Türk Musikisini seçtik. "Dede Efendi" konseri, solistimiz de "İnci Çayırılı" olacaktı. Bize bu fikri Sayın Turhan Toper verdi. Arkadaşarımla beraber Turhan Toper'in evinde konuştuk, mutabakata vardık. Sayın İnci Çayırılı İstanbul'dan gelecekti. Onun ücretini konuştuk. Sayın Turhan Toper bizlerle tanıştıktan sonra, "Çocuklar bu faaliyetiniz klasik musikimize bir katkı olur, şayet zarar ederseniz -eli ile gösterdiği- şu müzik dolabını satarız zararınızı karşılarız" dedi. Gösterdiği müzik seti belli ki Avrupa'dan gelmiş içinde bir pikap galiba bir de ses alma cihazı vardı.

Biz o heyecanla Sayın Toper'in evinden ayrıldık, hemen organizasyona başladık, salon için şimdi TRT Stüdyosu olan Bahçelievler son duraktaki Arı Sineması'nı tercih ettik. Salon müdürü ile görüşmemizde çok yüklü bir kira istedi. Salonun Tarım Kredi Kooperatiflerine ait olduğunu öğrenince Genel Müdür'e çıktık. O da aynı şekilde bir fiyat söyledi. Aklımıza o zamanki Tarım Bakanı olan Sayın Korkut Özal'la görüşmek geldi. Kısa bir takip- le Korkut Bey'e ulaşıp durumu anlatınca olay çözüldü, salonu ücretsiz tahsis ettirdik. Hemen organizasyona başladık, davetiye bastırdık Kızılay'a, Ulus'a büyük bez ilanlar astık. Davetiye satış noktaları oluşturduk. Konser günü yaklaşıyor sattığımız davetiye- ye bakıyoruz üç beş tane, çok az. Bir eksiklik var ama nerede bilemiyoruz. MTTB'nin kirasını ödemede sıkıntımız var, tüm ümidimiz de bu konserin geliri iken canımız sıkılmaya başladı. Neyse konser geldi çattı, İnci Hanım sahnede, koristler sahnede, müzisyenler hazır, her şey tamam. Salona baktık üç katlı salonun ön sıralarında 3-5 kişi var. Turhan Bey "Balkonlardaki dinleyicileri de salona alalım biraz kalabalık olsun", dedi, biz de daha az ücretli olan balkon dinleyicilerini de salona alarak birazcık görüntüyü kurtarır gibi olduk. Neticede zarar ettik hatta seslendirmeyi yapan ve dört bin liraya anlaştığımız rahmetli Erkan Zenger

de iki bin lirasını “Çocuklar siz zarar ettiniz” diye almadı, sağ olsun.

Mali durumla ilgili bir faaliyetimiz de “Üniversiteye hazırlık kursu” idi. Bir yaz boyunca MTTTB’nin, dersane haline getirdiğimiz salonunda yaptığımız bu kursun geliri ile iki ay kirayı tam ödemiştik. Katkı amacıyla bu kursa hocalık yapan ve ücret almayan Sayın Numan Cebeci’yi, Sayın Hilmi Güler’i, Sayın Ahmet Kazokoğlu’nu ve Mehmet Özer’i burada minnet ve şükranla anıyorum.

Mali durumla ilgili, Genel Merkez’imizin Türkiye’de ilk defa ÖSS Deneme Sınavı’nın Ankara’da da yapılması bir gelir kaynağı oldu, ama bu sınav nasıl yapıldı tam bir macera. İstanbul, Ankara’da da sınav yapılacağını söyleyince bizim görevli arkadaş iki üç günün içerisinde iki bin kayıt yaptı. Adam başı yirmi lira sınav ücreti alınınca iyi bir gelirimiz de oldu. Kira, telefon, su, elektrik gibi bazı giderlerimizi iki ay buradan karşıladık.

Deneme sınavını yapmak zor oldu. Salon bulamadık. Korkut Bey’e gittik. Bize Meteoroloji Lisesi’nin salonunu önerdi, küçük geldi. Ankara Valisi Durmuş Yalçın bizi kabul bile etmemişti. Korkut Bey O’nu da aradı. O da bize Türkocağı Salonu’nu önerdi. Salon restore edilmemiş berbat bir halde. Her taraf toz toprak pislik içinde. Yazı yazacak kolçak da yok. Neyse son çare olarak Hacı Ali Demirel’in Maltepe’deki Yükseliş Koleji aklımıza geldi, gittik, “Kurucu” diyorlar bizle görüşmedi bile. Doğru, Sayın Süleyman Demirel’in yanına gittik, TBMM’de görüştük, bir hürmet, bir ilgi, tabii bizi kabul etmeyen “Okul Kurucusu” bizi kapılarda karşıladı, bir iki sınıf alalım, sınavı birer saat arayla yapalım, diye düşünürken “Buyurun okul sizin” deyince dünyalar bizim oldu. Tabii çok güzel bir sınav yaptık, öyle ki, sınava girecek öğrencilerin daha binaya girerken sınıfları ve sınıftaki sıraları belli sıra numaraları bantlanmıştı. Sayın Atilla Şekerci’nin bu sınavlarda katkısı çok olmuştu.

Bu çalışmaları yaparken, genelde ilişkilerimiz herkesle iyi olmakla birlikte bazı gergin anlarımız da oluyordu. Bunlardan bir ta-

nesi şöyle; yukarıda anlattığım konserin biletlerini satmak için Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne gittik. Genel Müdür Prof. Dr. Osman Çataklı bizi makamına aldı, oturttu, çaylarımız geldi. Kendi, dikdörtgen biçimindeki odada uzunlamasına volta atıyor, eli arkasında, bir yandan da “Müzik ruhun gıdasıdır” diye mırıldanıyordu. Birden volta atmayı durdurdu “Müzik ruhun gıdası değil, müzik ruhu öldürür” dedi. Biz ne umuyoruz, kendi ne söylüyor. “Hocam fetva vermeyi bırakın, biz bu konseri zorunlu giderlerimiz için yapıyoruz, davetiye alıyorsanız alın yoksa bizi uğraştırmayın” dedim. Genel Müdür şaşırdı. Nasıl şaşırmazın, Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın kız kardeşinin kocası, asabi, hiddetli, astığı astık, kestiği kestik kral gibi adama 22 yaşında bir delikanlı kafa tutuyor, bana baktı “hımm” dedi telefona sarıldı ve bizi Sayın Zeki Sayın'a gönderdi. Zeki Sayın da o tarihte (1974) galiba Desiyab Genel Müdür Yardımcısı. Sonunda Genel Müdürlüğün ilgili fonundan 500 liralık bir davetiye aldı. Kulakları çınlasın çok iyi bir insan olan Sayın Çataklı daha sonra beni Vakıflar Genel Müdürlüğüne naklen memur olarak almıştı.

Yine bir tanesi şöyle; faaliyet raporu bastıracağız. Yayınımıza reklam alalım masrafımız azalsın istiyoruz. Gima'dan reklam alacağız, Genel Müdür'e söyletmek lazım. O zaman eli kolu uzun Başbakanlık Başdanışmanı Yahya Bey'in yanına gittik arkadaşlarımızla. Efendim neymiş Yahya Bey'in odasına sekreterinin önünden geçerek değil de kendi makam kapısından girmişiz. Bunu bize anlatıyor, yok şu kapıdan girmeliydiniz, yok bu kapıdan çıkmalıydınız diyerek. Ben zaten bir sürü sıkıntının içindeyim, hem Türk gençliğinin sorunlarına çözüm arıyoruz, bir yandan MTTB'nin giderlerini tedarik etmeye çalışıyoruz, diğer yandan da böyle tuhaf hareketlerle karşılaşıyorum, hemen cevabı yapıştırdım “Yahya Bey biz buraya başkaları gibi kendi tayin ve terfimiz için değil, gençlik sorunlarını çözmek için geldik, yardımcı oluyorsanız olun yoksa bize eyvallah” dedim. Bunun üzerine Yahya Bey Gima Genel Müdür Yardımcısı Sayın Ahmet Baykurt Bey'e bizi gönderdi ve 500 TL'lik bir ilan ücreti aldık.

MTTB Ankara Başkanlığı yaptığım bu zaman içerisinde istiyordum ki veya bekliyordum ki insanlar beni bulsun ve ne gibi yardımımız olabilir diye sorsun. Öyle ya, biz kendimiz için değil Türk gençliği için çalışıyorduk. Gençlik yıllarındaki o idealizmi insan bir daha bulamıyor. Tabii bu çalışmalarımız esnasında benim en büyük manevi desteğim annemdi; bir şeylerle uğraştığımı bilir, hayırlı işler olduğuna inanır ve elinden geldiğince evde arkadaşlarımı da ağırlardı.

5- Yönetim: MTTB II. Başkanlığı İdarecileri;

Tam bir takım çalışması şeklinde devam eden MTTB nöbetimizde o tarihte Yönetim Kurulu Üyeleri şöyle idi:

II. Başkan: M. Fatih Uğurlu

II. Başkan Yardımcısı : H. İbrahim Sarıoğlu

Sekreter: Necmettin Yurtseven

Kültür Müdürü: Turan Koç

Eğitim Müdürü: Sezai Uğurlu

Kütüphane Müdürü: H. Hüseyin Çelebi

Tiyatro Müdürü: Mustafa Karakaya

Turizm ve Dış Temas Müdürü: Eşref Selçuk

Basın Yayın Müdürü: Mustafa SEZER (Vekaleten)

MTTB`ye Bağlı Aktif Dernekler ve Başkanları

DTCF Talebe Derneği Başkanı: Bekir Turgut

Ziraat Fakültesi Talebe Derneği Başkanı: Hacı Bozok

Hukuk Fakültesi Talebe Derneği Başkanı: Ahmet Öksüz

İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği Başkanı: Abdullah Çokaklı

ODTÜ Mühendislik Fakültesi Talebe Derneği Başkanı: Ahmet Kazokoğlu

A.İ.T.İ.A. Fakültesi Talebe Derneği Başkanı: İbrahim Araç

Bu arkadaşlarımı minnet ve şükranla anıyorum.

D- ÖYKÜLERİNDEN ÖRNEKLER

Bayram

Ceyda Hanım, sigarasının külünü parmağının ucuyla kül tablasına silkeledi. Sigarasından bir nefes çekti, sonra da ciğerlerine doldurduğu dumanı, kıpkırmızı boyalı dudağını daire biçimine getirerek, havaya savurdu, duman halkalar halinde büronun tavanına doğru yükseldi. Karşısındaki kendisi gibi bayan olan arkadaşına;

“Canım, bir şeye değil de, şu kurban adıyla kesilen zavallı hayvancıklara acıyorum” dedi. Devamla, “Ben bu bayram güneye inemiyorum, geçen sene dokuz gün tatil olmuştu da iyice bir dinlenmişim, bu sene tatil az geldi.”

Arkadaşı da: “Ya, bu sene öyle oldu takvim azizlik yaptı” diye ona hak verdi.

“Bayramı burada geçiriyorsun kuzum,” diye devam etti Ceyda Hanım; “Çat kapı, çocuklar, çat kapı, komşu, daha kimler kuzenler, yeğenler vesaire vesaire, insanın burnundan geliyor canım. Hem bize gelen misafirler de kimseye gelmiyor canım” dedi, sigarasını ağzına aldı, kadın berberinde evvelki gün yaptırdığı, artık orijinal biçimi bozulmaya yüz tutan saçlarını eliyle, bozmamaya özen göstererek düzeltti, uzun tırnaklarıyla oynamaya başladı.

Ceyda Hanım, bayram yaklaştıkça, bayramın o kendine mahsus havasına istemeyerek de olsa girdi, hatta bir iki gün önce yarım olan kolonya şişesini doldurttu, bir kutu da misafir şekerini aldı. Arife günü de evde biraz temizlik yaptı, ortalığa çeki düzen verdi.

Bayramın birinci günü öğleden önce, çöpçü ve mahalle bekçisi bayram bahşişi için, öğleden sonra bir grup çocuk el öpüp şeker almaya geldiler. Akşamüstü Ceyda Hanım erkenden yattı.

Bayramın ikinci günü apartmanın zemin katında oturan Hacı Nuriye Teyze:

“Kızım Ceyda, bizim kurbandan, buyur” diye bir parça et getirdi. Ceyda Hanım, hem şaşkınlık, hem de bir kiloyu aşkın etin verdiği memnuniyetle teşekkür etti.

Üçüncü günü Ceyda Hanım, vakit öldürmek için kocasıyla sinemaya gitti.

Dördüncü günde de evde, bütün gün bazen uyuyup, bazen televizyon seyrettiler.

Bayramdan sonraki mesai gününde Ceyda Hanım, bürosunda, arkadaşına coşkuyla anlatıyordu:

“Serpil’ciğim, bayramda öldüm, bittim, bir kalabalık, bir kalabalık, önce yeğenler geldiler, aman Allah’ım, bir de küçük bir bebekleri vardı, kerata halıyı da ıslatmasın mı? Sonra benimkinin akrabaları geldiler, hele komşular, arkası hiç kesilmedi, bizim apartmandakiler yetmiyor gibi, mahalleden de gelen oldu. Hasılı misafirden geçilmedi evde bütün bayramda, Eee... Serpil’ciğim biraz da sen anlat, bayramda sen ne yaptın?”

Boşluk

Bir haziran günü, yine öbür günler gibi başında kasketi dalgın ve düşünceli geziyordu. Açtı, bugünlerde işleri hep ters gidiyor, ara sıra giriştiklerinden de bir şey kazanamıyordu. Kendisine ait olup satmadığı, sadece kenar semtlerin birinde tek odalı bir gecekondusu kalmıştı.

Arkadaşları ona “dümenci” derlerdi. Namusuyla para kazanmadığı için. Nerde gayri meşru bir iş var dümenci ordaydı. İşte yine geziyor bir şey düşünüyor plân hazırlıyordu. Belki de nerden ne aşıracağını, bugünkü işini nasıl yoluna koyacağını ayarlıyor olmalıydı.

Etrafından gelip geçenler ne kadar neşeli idiler, önden giden şu insanlar, zabıta memuru sesini duymasın diye fazla bağıraramayan simitçi, ne kadar mesuttular. “Allah kahretsin diye” söylendi. “Bu yaşa geldim bir iş sahibi olamadım”. Kendi kendine lanet etti. Kızdı bu haline, kasketini çiğnemek istedi ama bu, caddede olmazdı. Gökyüzüne baktı. Sonsuz boşluk, boşluk, Gökyüzünü düşünmekten korktu. Ürperdi. Bu günlerde parası olmadığı için arkadaşları da yüz vermiyorlardı kendisine. “Pöh” dedi kendi kendine. “Benim arkadaşlarım kötü gün dostu olmazlar ki, parasız kalınca hepsi yüz çevirirler”.

Bir müddet apartmanların arasında elleri ceplerinde yürüdü. Bir ezan sesi duydu sesi de gürdü müezzinin, cenneti düşündü, gözünün önüne getirdi. Cehennem aklına gelince; Bunları da nerden düşünüyorum diye söylendi. Gökyüzüne bakınca içine dolan korku, cehennemi düşününce de kendini göstermişti, hele kıldan ince sırat köprüsünü hatırlayınca titredi. Kendisinin oradan hiç geçemeyeceğini biliyordu. Ezanın sesine uyarak camiye giden birkaç aksakallı ihtiyar gördü, içinde bir burkulma hissetti. Onların kendisinden çok mutlu olduğunu düşündü. İnsanlara, bütün canlılara bağışlamak istedi.

“Beni bu hale siz düşürdünüz... Evet siz, ben de okula gitmiştim, ilkokulda ne kadar uslu bir talebe idim, ama sonra, kötü arka-

daşlarım, orta ikinci sınıfta okuldan ayrılmama sebep olan arkadaşlarım. Ah onlara uymasaydım” diye iç geçirdi. Hele içindeki boşluk, hiç bir zaman dolduramadığı sonsuz boşluk yok muydu? Neydi, niçindi bu boşluk? Çaresi nasıl bulunur, kim nerden bulur? Yatağa yatıp da gözlerini tavana diktığı zaman, boşluğu artar, sonsuzlaşırdı. Bazen de iş yaparken olurdu bu hal, bir şey aşıracağı zaman. Çareler denemişti, sinemaya giderdi unutayım diye, ama ne gezer. Arkadaşları kendisinden beterdi. Namussuz, hırsız kimselerdi onlar da. Hiç iyi arkadaşı da yoktu. Kimbilir belki de... Onlar kendisiyle konuşmuyorlardı. Bulamıyordu ki aradığını.

“Yok, yok bunun çaresini bulmalıyım nasıl kolay para temin etmeyi biliyorsam, ama şansım daha var” diye söylendi. Bir şeyler sezinlemişti dümenci. Yeni bir deneme yapacaktı, kararlıydı. Son şansıydı, can sıkıntısından kurtulması için. Diğer denemelerine benzemeyen bir deneme. Kendi kendine sevindi. Pantolonunun paçasındaki tozları silkeleyip ceketinin yakasını düzeltti. Kasketini başına oturttu, önemli konuşmalarından önce yaptığı gibi öksürdü ve yönünü değiştirdi... Dümenci camiye gidip namaz kılmaya karar vermişti. Bunda da kararlıydı. Cami önündeki avluda aklında kalan bilgiyle abdest aldı. İçeriye yöneldi. Namaz esnasında içinin bir şeyle dolduğuna kanaat getirdi. Evet, evet boşluk... Boşluğu kayboluyor eriyordu. Kendini kuvvetli hissetti...

Dümenci kendine söz verdi, artık kötü şeyler yapmayacaktı. “Bir kendi boğazımı simit satarak doyururum, yeter ki şu büyük düşmanım boşluktan kurtulayım” diye söylendi.

Yürürken

Müdür, “hayır” dedi, sonra da başını sağa sola olumsuz bir biçimde çevirdi, ağzındaki sigarasından bir nefes daha çekti. Karşındakini bir an önce baştan savma isteğini belli etmemeye çalışarak, ağzını alışkın olduğu bir biçimde doldurup “Boş kadro yok, hem askerliğini de yapmamışsın sen, işe alamam seni” dedi. Elliyle kravatını düzeltti, konuşmasının bitmiş olduğunu hissettirmeye çalışarak üst üste gürültülü bir şekilde öksürdü.

Müdürün kıpkırmızı sayılabilecek bir yüzü ve kocaman bir kafası vardı, iri göbeğinin üstünde yuvarlak başı, orantılı bir şekilde dar omuzlarının üzerinde duruyor, irice kulakları ve çenesinin altındaki gerdanı sanki onun gamsızlığını belirliyordu. Hiç de iyilik düşünmediğini anlatırcasına karşındakine cırtlak bakışlar atan, yuvalarında sürekli dönen gözleri, geniş yüzünün ortasında ufacık kalıyordu. Sonra görevini yapmış memur tavrıyla yüzüne, elinde olsa karşındakinin işini yapacakmış da imkanı yokmuş gibi bir ifade verdi. Ona son bir defa daha bakıp, ellerini iki yana açarak sanki, “benden bu kadar” dermişçesine salladıktan sonra masasının üstündeki yazılarla ilgilenmeye başladı. Kağıtlardan birini veya birkaçını eline alarak inceliyormuş gibi yüzüne çeşitli ifade şekilleri verip yazıları önemsemeksizin imzalamaya koyuldu.

Morali bozuk, bitkin bir şekilde müdürün odasından, başı önde, omuzları düşük, geldiğinin tersine, dalgın bir tavırla, kapıyı yavaşça, sanki bir suç işliyormuş gibi çekinerek, ürkekçe kapatarak çıktı.

Odaya girerken ne duygular beslemişti. Merdivenleri asansöre gerek duymadan uçarcasına çıkmış, göğsünü şişirmiş, saçını tarayıp kravatının uçgenini düzeltmişti, kapıya geldiğinde, büyük adamların önemli konuşmalarına başlamadan onca yaptıkları gibi iyice öksürmüştü, boğazını temizledikten sonra kendisini dikkatli bir konuşmaya hazırlamıştı. “Artık bu kez olur, bu müdür milletvekili arkadaşının kartını geri çevirmez, işe girerim, devlet dairesi her zaman özel bürodan iyidir, hiç olmazsa emekliliği var”

diye düşünmüş, alacağı aylığı nasıl harcayacağına dair gelir-gider cetveli hazırlamış, biriktireceği para ile de bir motosiklet almayı düşünmüştü. “Aylığımın bir kısmını da kitaba yatırırim” diyordu, “Kitap da iyi arkadaşdır kişi okudukça benliğine kavuşur” diye düşünmüştü. Fakat şimdi, başı dik, kıvançla çıktığı merdivenleri, bitkin, çökük, birisine görünmekten kaçarcasına korkuluğu -belki de düşmemek için- tutunarak iniyordu.

Bitmişti her şey, aşındırmadığı kapı mı kalmıştı? “Boş kadro yok” cevabı ile de ilk defa karşılaşıyor değildi. Birçok kez dinlemişti bu cevabı, görkemli cilalı, bol çekmeceli masaların arkasında oturan kişilerden. “Arkan olacak kardeşim” diye kendi kendine söylendi. Hem bu “yardımcı” olan kişinin işi dikkatlice takip etmesi gerekir, kime kart verilir, kime telefon edilir, hatta kimin yanına bizzat gidilir. Bütün bunlar incelik isteyen nazik işlerdi. Örneğin bir kartla iş olmazdı da işi yapacak kişinin yanına gidilince iş oluverirdi. Belki de biraz önce işe yaramadığı için yırtıp attığı kartvizitin sahibi kendisi gelseydi, kesin sonuç alınabilirdi hem de müspet olarak. Müdür bir milletvekilini öyle kolay kolay başından savamazdı. Zemin kata gelince dış kapiya yöneldi, bir büronun önünden geçerken masa çevresinde toplanmış, koridora taştan seslerinden bulmaca çözmeye çalıştıkları belli olan, tartışan memurlara gözü takıldı, hiç düşünmedi bunları, bir amaç taşımaksızın boşlukta yürür gibi dışarı çıktı.

Bulvarda biraz gezindi, aşınmış kaldırım taşlarına bakarak “Acaba işsizler mi kaldırım taşlarını aşındırıyor?” diye düşündü, Ağaçlar yeşermeye başlamıştı, günlerden beri içini saran bir sıkıntı artık kendisini belli ediyor, içi içini yiyordu. “Ne yapmalıyım, nasıl yapmalıyım?” sorularına cevap bulamıyordu. Artık kime gidip, bir işe girebilmek için tavassutunu veya bir kartvizitini rica edebilirdi. Birbirlerine anlattıkları şeylerin önemsizce olduğu şımarık gülüşlerinden belli olan birkaç delikanlı yanından geçti. Kaldırımında gelişigüzel park ederek yayaların yürümelerine mani olan otomobillere kızdı. Güneş nerdeyse dönecekti. Dalgın dalgın yürümeye devam etti. Öğle paydosunda, fırsattan istifade birkaç tur atmak için bulvara inip sonra da işe geç kalmaktan

korktukları için hızla yürüyen insanları, simitçiye kovalayan zabıta memurunu bilinçsizce seyretti. “Gazeteler” diye bağırان bir gazeteci çocuğun sesi, arabaların motor gürültülerinin meydana getirdiğı, gökyüzüne doğru kalın bir uğultu halinde yükselen sesler arasında kaybolup gitti.

Koşuşan, yürüyen, belediye otobüsüne binmek için birbirini iteleyip duran kalabalığı, seyyar satıcı ile olabildiğine pazarlık eden müşteriyi vitrinleri seyreden vatandaşları gözü görmedi. Kafası ayaklarına uymuştu, Bir sinema afişi önünde durdu, oynayan filmin ismine bile bakmadan bir bilet alıp içeri girdi, filmi yarım saat kadar seyretti, birinci yarı olmadan sinema salonunu terk etti, cadde boyunca yürümeye başladı. “Artık iş bulamam, altı aydan beri bulamadığım gibi” diye kendi kendisine söylendi. İcini kaplayan can sıkıntısı yerini açık-seçik bir şekilde üzüntüye terk etti.

Kafatasının içinde, beyni boş bir varil gibi yuvarlanıyor, kafa cidarlarına vuruyor, zonkluyordu. Ağrıdan kurtulmak mümkünmüş gibi başını salladı. “Bir şeyim yok sağlamım ben” diye çıkıştı kendisine. Bunu kendisine ispatlamak için derince nefes aldı, kollarına kültürfizik yaptırdı. Sonra da aklına gelen çeşitli, boz bulanık fikirleri lanetledi. İnsanın, böyle anlarda aklına en olmadık şeyler mi gelirdi ne? Yürümesine devam etti. Canı bas bas bağırmak istedi avazı çıktığı kadar. “Bu kaldırımlarda yürüyenlerin hiç biri benim sıkıntıma çare bulamaz. İş, evet, iş de bulsalar bile” diye geçirdi içinden.

Masa ve sandalyelerin düzensizce yerleştirildiğı, içindeki insanların tavla ve diğeri oyun aletlerinin ve kendilerinin çıkardığı sesler yüzünden, konuşmanın ancak bağırarak mümkün olabildiğı bol gürültülü bir kahvehaneye girdi. Sigara dumanının sin-diğı eşyaların asıl renkleri kaybolmaya yüz tutmuş, kirli bulanık ortak bir renk kaplamıştı her şeyi. Orada da bir çay içiminden fazla oturmadı soluğı dışarıda aldı. Ne yapmalı da bu can sıkıntısını gidermeliydi? İşe girmek bir çare miydi? Göğsünün demir bir mengenede sıkıldığını zannetti, yavaş yavaş burnundan nefes alarak ciğeriğini son hücreğine kadar iyice şişirdi, sonra

da bu nefesi ağzından bir anda, “paf” diyerek çıkardı. Bir çocuk bahçesinin yanından geçerken, içinde oynayan küçüklere baktı, çocukluk günleri gözünün önünden bir sinema şeridi gibi geçti, taşladıkları erik ağaçlarını hatırladı. Artık taş atmaktan kolları yorulduğu zaman, çoktan erik dallarının ucundaki yapraklar da, taşlara boyun eğip meyveleri ile birlikte dökülmüş olurlardı. Çocukluk yaşantısı güzeldi, ama insan her zaman çocuk kalamazdı, saygı duyduğu ağabeyi yerindeki bir kişinin “Sorumsuz kişinin çağımızda yeri yoktur” dediğini hatırladı. Sorumsuzluk Kişiyi yok ediyor, siliyor, diye düşündü.

Yürüyerek demiryolu köprüsünün altına geldi, günün tekniğine göre eski bir köprüydü bu, kocaman demir putreller ve perçinlere tren dumanının isı olduğuundan da eski bir görüntü kazandırıyor-
du. Biraz sonra yorgun, yaşlı bir lokomotif homurdanarak, kükreyerek sanki zorla hareket ediyormuşçasına görüntüsü ve hareketleriyle hantalca fakat köprüsüyle uyum sağlayarak, arkasında kapkara bir duman bırakarak geçti. İntiharı, demiryolu raylarını gözünün önüne getirdi. Kendisi canını alabilir miydi, yetkisi var mıydı buna? Hem sonra iş derdinden de kurtulur, hakim önündeki suçlular gibi, başı önde genel müdürlerin yanına utanarak çıkmaz, eve geç geldiği zaman gürültü etmeksizin yatağına girmeye çalışmayabilir, hem harçlık sıkıntısı da çekmezdi.

Hayır, hayır bu olamazdı, intihar ona adi, yenilmiş bir kişinin yapacağı bir hareket olarak gözüktü. Bu kadar alçalamazdı. Hiç hırsızlık yapmamış kişi kendi canını çalabilir miydi?

Beton bloklar arasında yankılanan ve dalga dalga genişleyen bir sesi dinledi, tanıdığı bir sestı bu. İlahi bir çağrıydı. İntiharı düşündüğü için utandı. Otobüs durağına yöneldi, zaman zaman dolup boşalan durağın insanları, kendi semtlerine giden otobüs geldiğinde bir daha sallanıp dalgalanarak hep beraber koştu, sonra otobüsün geniş kapısı büyük bir iştah ile o kadar insanı bir solukta içine alıverdi. Yolda evini, annesini, babasını düşündü. Yarın tekrar iş için girişimlerde bulunacaktı.

10.07.1977, Yeni Devir

Masa

Hasan Bey her zamanki gibi, günaydın diyerek büroya girdi. Yeline oturdu. Anahtarlığını masanın üzerine attı ve bir sigara yaktı. Otuz yaşını geçmişti. Kışın itina ile taktığı kravatını yaz günleri takmaz, ceket de giymezdi. Kendine göre prensipleri olan birisiydi Hasan Bey. Titizdi. Mümkün mertebe nazik olmaya çalışırdı.  st ne başına dikkat ederdi. şehrin bürokratik merkezinde büyük bir bakanlığın ek binalarından birisinin beşinci katı olan büroda en yaşlı kimse Hasan Bey'di. Kendisinden başka beş altı kişi daha vardı büroda. Çoğu kez memurların bir kısmı izinli veya raporlu olduğundan hiçbir zaman tam kadro büroda bulunmazlardı, masalar bile ortak kullanılırdı. İçeri giren rastgele bir masaya otururdu. Masaların hepsi aynı olduğundan bir masa çekişmesi de olmazdı. Bu beş kişiden birisi de merkez binadan sürgün gelmişti. Orda evvelki hükümet zamanında galiba müdürlük falan yapmış. Öteki memurların yaşı Hasan Bey'den küçüktü.

Hasan Bey kimsenin tavuğuna kiş demez etliye s tl ye karışmaz, durumundan şikayetçi olmazdı. İş versinler yapaım, derdi. Devleti bir ağaca benzetir bu ağacın meyvesi de gölgesi de bizim derdi.

Büroda oturanlar üç aşağı beş yukarı hükümetin siyasi kanaatini paylaşmayan kişiler oldukları için olsa gerek kendilerine pek iş de verilmezdi. Yaptıkları resmi iş on beş günde bir iki saati geçmezdi. Gerçi mesai sekiz buçukta başlardı ama buranın memurları onda on birde falan gelirlerdi. Bazen saat on buçukta gelen ilk memur olabilirdi o zamanda o, pişkin bir tavırla dairenin yale anahtarını çevirerek kapıyı açar içeri girerdi. Günler gayet tekdüze bir biçimde geçerdi. Genellikle  ğleden önce ortaklaşa alınan gazeteler gözden geçirilirdi. Bu gazetelerin gözden geçirilmesi ayrı bir alemmdi. Gazeteler ortak alındığından herkesin payı vardı. İ  odada oturan dokuz-on memur    çeşit gazete alırdı. Öğleden önce büroya iki üç kişi gelir de adam başına bir gazete düşerse bir sorun ortaya çıkmazdı. Ama o gün memurlardan yedi sekizi tesadüfen öğleden önce daireye gelirse gazete okumak başlı ba-

şına bir uğraş olur çıkardı. Sıraya girilir. İki kişi bir gazete okur. Gazetenin sayfaları paylaşılır, sıkışıklıktan bulmaca çözümü akşama ertelenir vesaire. Genellikle gazeteyi eline ilk geçiren kolay kolay bırakmaz ezberlercesine okurdu. O zaman da ötekiler, çabuk ol ilanları da oku, diye çıkışılırdı, Hasan Bey gazeteyi sayfalara ayırıp okuma işine çok bozulurdu. Kendisine sıra gelince sayfaları toplar sıraya koyar düzler ve okurdu. Okuması göz atmak şeklinde olur, sonra da gazeteyi bir diğerine fırlatırdı okuması için.

Gazete faslı kargaşalı bir şekilde, hızı giderek yavaşlayarak devam ederken bir yandan sohbet geçilirdi. Eğer çay seferine rastlanırsa çay içilirdi. Çaycı kocaman çaydanlığa doldurduğu çayı ayrıca demlik kullanmazdı, zaten size danışmadan masanıza bıraktığı altlığı olmayan bardağa koyardı. Bu çay dağıtımı öğleden önce bir defa olurdu, şansınız varsa bir günde iki çay içtiğiniz de olurdu. Bu çay içme işi bir nevi iş olur, meşgale yerine geçerdi. Eğer büroda bir misafiriniz varsa ona çay ikram edemezsiniz. Çay talebi hafif bulunduğundan ocakça rağbet görmezdi, siz de mecburen misafirinize kahve veya mevsime göre meyve suyu ikram etmek zorunda kalırdınız.

Öğleden sonra da okunan gazeteler bir daha gözden geçirilir, çözülmemiş bulmaca varsa çözüldü. Zaten öğleden sonra da üçü buldu mu yavaş yavaş daireden gidilirdi. Ara sıra memurlar kendi aralarında durumlarını konuşurlar, ne olacaklarını, idarecilerinin kendilerine ne yapacaklarını tahmin ederlerdi. Sonunda da bize değmeyen yılan bir yaşasın der ve yarenliğe devam ederlerdi.

İşte böyle günler birbirlerine benzeyerek geçerken, o gün ne olduysa oldu. Bir hafta başında memurlar bürolarına alışık oldukları şekilde öğleye doğru tek tük geldiklerinde, büroda bir sürprizle karşılaştılar. Masanın biri yok olmuştu. Yerinde yeller esmiyordu ama odacının hiç de vazifeşinas olmayan süpürgesinden kurtulmuş ve birleşerek yumak yumak olmuş tozlar ile masanın dört ayağının kare izleri sırtıp duruyordu.

Genç memurlardan birisi, odayı bir yandan diğerine adımladıktan sonra “Bunda bir iş var zaten durumun sakinliğinden tahmin ediyordum” dedi. Bir diğeri “Daha iyi olmuş, yerimiz genişledi zaten

sıkışık oturuyorduk” dedi. Konuşmalar bu şekilde şaka ile karışık devam edip gitti, konuya ögle paydosundan sonrada devam edildi. Binanın beşinci katında hemen hemen herkes olayı duydu. Bir iki meraklı gelip sordu bile. Kattaki büroların hepsini bir meraktır sardı.

Bürodaki az konuşanlardan Hasan Bey başının saçı dökük kel kısmını kaşıdı, alnını kırıştırdı. Bunlar bir şeyler söylemeye hazırlandığına işaretti. Konuştu: “Çocuklar ben size bir şey söyleyeyim mi?” diyerek cevap beklemeden devam etti, “Fırtınadan önce sakinlik vardır, büyük dalga gelmeden önce deniz durgun olur. Bu masanın gitmesi hiç de iyiye alamet değil, sanırım bizim daireyi dağıtırlar” dedi. Arkasından da “Hem hiç kimse bu şehirde kalmayı ummasın muhakkak taşraya sürerler” diye de ilave etti. Sabahtan beri her ne kadar masa konuşulmuş ise de konuya bu açıdan hiç bakılmamıştı. Hasan Bey’in sözlerinden sonra ortayı bir sessizlik kapladı. Bu sessizlik anında dışarıdaki otomobil gürültüleri büroyu doldurdu. “Eyvah” dedi Erdal. O da yeni memur sayılırdı. Yaşı yirmi yedi civarında falandı. İki çocuğu vardı. “Taşraya tayinim çıkarsa ne yaparım” diye sızlandı. “Daha odun kömürü eve koyalı bir hafta olmadı” diye ilave etti. Bekarlardan bir tanesi “Ne olursa olsun, en fazla istifa ederim ben” diye atıldı. Ortalık şimdi bir korku ve telaş almıştı. Evli olanlardan biri telaşla “Sen bekarsın aslanım senin bir sorunun yok ki” dedi. Bir tanesi de “Ben şimdiki idareden torpilimi bulurum, köprüyü geçene kadar gavura dayı demenin bir zararı yok” dedi, ama kendisi de bukailemunlukla suçlandı. Bir tanesi ona “Sen zaten her devirin adamısın oğlum” dedi. Bir ara ortalıkta soğuk bir hava dolaştı. Hasan Bey havayı değiştirmek için “Yahu bu masa işinden herkesin haberi oldu mu?” dedi. Bir tanesi “Serdar burada yok, belki onun haberi vardır” derken Serdar içeri girdi. Masa boşluğu onu ilgilendirmede.

Serdar sırtarak “Arkadaşlar ben masanın birini iki kat aşağıdaki küçük arşiv odasına götürdüm. Bundan sonra orada oturacağım fotoroman okurken gürültü yapıyorsunuz, orda daha rahat ederim” dedi.

Eylül 1978

Tehlikeli Mağara

Babalarımız konuşmuşlar anlaşmış olacaklar ki, bir pazar günü biz piknik yapmak üzere bir saat uzaklıktaki Döngel Mağaralarına doğru yola çıktık. Biz her zamanki gibi tam kadro idik, en büyüğümüz 16, en küçüğümüz ise 14 yaşında olmak üzere toplam altı kişiydik. Yiyecek işini ailelerimiz düşünmüş olacağından biz yapacağımız muziplikler de kullanmak üzere ip, çakı, kibrit gibi kendimize özgü araçlarımızı da almayı ihmal etmemiştik. Piknikte bizi yine ne serüvenler bekliyor olmalıydı.

Piknik yerine geldiğimizde saat ondu. Ramazan (Takma ismi Kördeli'dir) "Haydi arkadaşlar öğle yemeğine kadar etrafı kolaçan edelim mi" dedi. Mustafa (aramızda ismi kısaltılarak Mıstık olmuştur) hiç durur mu? Hemen "Haydi" diye atıldı Ramazan'ın teklifine. Hemen toparlandık, dereye nazaran daha yükseklerde olan mağaraların bulunduğu kısma doğru yürümeye başladık.

Epeyce uzak olan mağaraların içinden büyük bir yer altı nehri akardı. Zaten bu mağaraların böyle piknik yeri olarak seçilmelerine neden de bu nehrin güzelliği ve dağın üst taraflarından batarak mağaraları geçip dibinden bir şelale meydana getirerek çıkmasıydı. Şelalenin yüksekliği otuz kırk metre kadardı. Mağaranın girişi birden fazla olup, içerde çeşitli dehliz ve oyuklar meydana gelmişti, bu irili ufaklı girinti ve çıkıntıların meydana gelmesinde yer altı nehrinin önemli etkisi olmalıydı. Meraklı kişi ve gruplar geldiklerinde mağaranın hem on beş metresinden ileri gidemezlerdi hele insan tek başına buralarda gezmeyi kolay kolay göze alamazdı. İçerdeki rutubetli havayı seven böcekler, suyun çıkardığı seslerin duvarlarda yaptığı yankılar insana bir ürperti verirdi.

Mağaranın en yukarısına tırmanmadan yarı yolda içeri girdik. Etrafta çeşit çeşit sarkıtlar dikitler vardı. Birbirimizden aldığımız cesaretle yürümeye devam ettik. İçimizden Sabri: "Hey çocuklar, biz buraya geçtiğimiz günlerde annemlerle yine pikniğe gelmiştik, biraz biliyorum mağarayı, her yeri dolaşalım ne dersiniz?" diye öneride bulundu. Bu öneri aramızda hemen oy birliği ile ka-

bul edildi. Bir müddet daha yürüdükten sonra, karşımıza çıkan yol ayırımından biz aşağıya doğru gideni tercih ettik ve inmeye başladık.

Mağaranın girişinden uzaklaşmamıza rağmen içeri ışık sızıyordu. Bu da bizim yolumuzu bulmamıza yetiyordu. Her şeye rağmen gerekirse kullanmak üzere çam dallarından kırarak edindiğimiz meşalelerimiz de vardı. İnerken ayağımızın çarpması ile yere düşen taşların zemine varması bazen üç dört saniye bile sürüyordu. Derindi mağaranın dibi. Taşların düşerken yaptığı yankılar şelale ve suların uğultusu arasında kaybolup gidiyordu. Şimdiye kadar geldiğimiz yerler herkesçe bilinen yerlerdi.

Serüven düşkünü Mustafa hemen dahiyane zekasını göstererek yeni bir öneride bulundu. “Bakın arkadaşlar, şurada biraz ilerimizde biraz daha aşağılara giden uzunca bir dehliz var, belki şelalenin battığı yeri buluruz” dedi. Bu teklif hemen oy birliği ile kabul edildi. Dehlizin ağzı dar olduğundan emekleyerek içeri girdik, hemen bir nem dalgası vücudumuzu sardı. Dehlizde yirmi otuz metre sonra karanlık başlıyordu.

Gözlerimizi karanlığa alıştırmak için beklerken, ben ayağıma takılan bir takım şeylerle tökezledim. “Hey buraya gelin” diye bağırdım. Torbalara benzeyen cisimlerden birini mağaranın girişine götürüp inceledik, içinde beyaz toz halinde una benzer bir madde vardı. Afyon kaçakçılığını öteden beri duyduğumuzdan en yaşlımız olan Turgut’un da tasdik etmesiyle bu torbaların içinde afyon olduğu kanaatine vardık. Her halde adamlar un torbasını böyle bir yere saklama gereği duymazlardı. Yasak olan bir şey ancak böyle mağara içindeki bir dehlize saklanabilirdi. Bir belaya bulaştığımızı hissederek korkuyla irkildik.

Gözümüz mağaranın içini seçmeye başladığında aynı torbadan orada on beş yirmi kadar olduğunu gördük. Her torbanın ağırlığı üç dört kilogram vardı. Turgut “Çocuklar bir kaçakçı şebekesi ile karşı karşıyayız” dedi. Ben hemen söze karıştım. “Kanımcı bunları bir şebeke buraya getirmiş, ya buraya depoluyorlar ya da hepsi bu kadar, yabancı ülkelere bunları sevk edecek olmalılar”

dedim. Hepimizin en cesuru geçinen Kördeli hemen: “Eyvah, ailemizden ayrılalı üç saat oluyor meraktan çatlıyor olmalılar” diye hepimizin kalbine korku ve heyecanla karışık bir his soktu. “Doğru” diye tasdik ettim ben de. “Yalnız bu torbalardan annemlere hiç bahsetmeyelim, sadece gezdik deriz” diye ilave ettim. “Sonra da bir pazar, bir bahane ile yüzmeye filan diye izin alır, bir taksiye elli lira verir, tekrar buraya geliriz ve bu işi araştırırız. Bakmışsınız haydutları yakalarız falan ha, ne dersiniz çocuklar? Sonra gazetelerde resimlerimiz falan yayınlanır, meşhur olmak içten bile değil” dedim. Bir tanesi de “Sonra dedektiflik teklifi falan alırsız nasıl olur.” dedi.

Tutku

Kadir Bey bürosuna girdi, odanın havasını şöyle bir kokladı, odacı yine havalandırmamıştı. İçinden, Veli Efendi'ye kızdı, gitti hemen pencereyi açtı, henüz kış gelmediğinden hava temizdi, yoksa kışın pencereyi açtınız mı içeriye egzoz ve duman karışımı pis bir hava hücum ederdi. Odası gayet şık döşenmişti. Birinci sınıf bir makam odası değildi ama yine de diğer müdür arkadaşlarının odasından iyiydi. Yerde hiç de eski sayılmayacak el dokuması bir halı vardı. Pencere perdeleri iyi bir kumaştandı. Duvarlar yağlı boya idi. Masasının kalemligi, sumeni tamamdı. Telefon etajeri de güzeldi. Kadir Bey odasında madeni eşya bulundurmamayı sevmezdi. Yalnız kitaplığı madeni idi. O da ahşap, iyi durmuyor diye Kadir Bey tarafından değiştirilmişti. Odasının penceresi bulvara bakardı, bu da benzerlerine göre bir avantajdı. Bulvar gürültüsünü işe koyulduğunda duymazdı. Kadir Bey'in makam odasının en önemli eşyası koltuğu idi. Bu koltuk yarı madeni, yarı ahşaptı. İşçiliği güzeldi, etrafında yüz seksen derece dönebilir, yaslandığında arkaya doğru hafifçe yaylanırdı. Ahşap kısımları cilalı idi. İşte bu koltuğa Kadir Bey sekiz sene kadar önce sahip olmuştu. Koltuk eskiden bir bakanınmış sonrasında sırasıyla müsteşara, sonra da genel müdüre geçmişti. Genel müdür de kendisini yeni, deri ve madeni koltuk modasına kaptırınca Kadir Bey durumu takip etmiş, tam yeni koltuğu geldiğinde diğer müdürler koltuğa göz dikmeden genel müdüründen koltuğu rica edip almıştı.

Yirmi senelik memurdu, müdür olalı ise sekiz sene olmuştu. Emekliliğine az kalmıştı. Diğer müdürler üç dört sene dayanmadığı halde, Kadir Bey'in müdürlüğü sekiz seneyi bulmuştu. Makamını muhafaza için kendisine mahsus yöntemleri vardı. Bunları şöyle özetlemek mümkündü: Siyasi bir kanaatin olmayacak, olsa bile belli etmeyeceksin, genel müdürle ahbap olacaksın, ilişkilerini içli dışlı yapacaksın, izin dönüşünde memleketten küçük değerli bir hediye getireceksin, mümkünse aile görüşmesi yapıp karısıyla da samimiyet kuracaksın. Genel müdürle bakanlıkta konuşurken devamlı 'zatıalinizin buyurduğu gibi', 'tamamen aynı kanaatteyim efendim', 'haklısınız efendim' gibi cümleleri çok sık

kullanmak. Genel müdür kim olursa olsun, hangi parti mensubu olursa olsun, kendisine her zaman çok kıymetli bir kişi olduğunu, bu makama şimdiye kadar kendisinden daha başarılı bir eleman gelmediğini sık sık ihsas etmek. Fırsat bulunursa müsteşarın da gözüne girmeye çalışmak, müsteşarca fark edilmeye çalışmak fakat hiçbir zaman genel müdürü çiğnememek. İktidar değişikliği olmuşsa, yeni iktidar partililerine sempatik davranmak, odasını ona göre baştan düzenlemek, odada yeni iktidarla ilgili tablo değişikliklerini yapmak, eski yönetim taraftarlarına yüz vermemek, fakat eski yönetimde önemli mevkii sahibi olup da şimdi müşavir olan birkaç kişi ile samimiyeti, çaktırmadan asansörde, yemek kuyruğunda falan sürdürmek... Buna birçok ilaveler yapmak mümkündür...

Kadir Bey koltuğuna oturdu, bir gıcırtı geldi kulağına, koltuk yine tamir istiyor olmalıydı. Kadir Bey müdür olduğundan beri koltuğuna özen gösterirdi, zaman zaman tamir ettirir, yine kullanırdı. Hatta derisinin aşınan bir yerine yama yaptırmıştı. Koltuk eskiyordu. Zile bastı, Veli Efendi içeri girdi, “Buyurun beyim” dedi. Kadir Bey’in deminki sinirli hali kalmamıştı. “Yine içeriyi havalandırmamışsın ha” dedi. “Şu koltuğun vidalarını da sıkıştır bakayım” diye ilave etti.

Veli Efendi, on beş yıldan beri bu bakanlıktaydı. Kendi halinde, maaşı ile geçinmeye çalışan bir Anadolu insanı idi. Kadir Bey, Veli Efendi’yi yumuşaklığından dolayı seçmişti. Ağzı da sıkıydı. Veli Efendi samimi bir ifade ile “Beyim ben onu yine tamir ederim ama vidalarının yuvaları yalama oldu sıkıştırmaktan, ne yap-sak ki?” dedi. Kadir Bey, “Yok canım bu koltuk daha çok adam eskitir” diyerek cevapladı Veli Efendi’yi. Odacı çakısıyla koltuğun vidalarını bir kez daha dikkatlice ve sabırla sıkıştırdı, sonra dışarı çıktı. “Bu müdür de amma tuhaf, şu koltuğu atıp levazımdan yeni bir koltuk almıyor da...” diye söylendi.

Veli Efendi’yi öğleden sonra müdür bir kez daha tamir için çağırdı. Tamir esnasında Veli Efendi bir punduna getirip: “Beyim koltuklar da eskir, her şey gibi onların da bir ömrü vardır.” dedi. İşte bu cahil odacının şu son cümlesinden Kadir Bey bayağı ürktü.

“Bu adamın bir bildiği mi var ne” diye kendi kendine düşündü. Fakat yine de önem vermemiş gibi göründü...

Gerçekten bir müddet sonra iktidar değişmişti. Yeni yönetim Kadir Bey’in bu kadar uzun zamandan beri müdürlük yapmasından şüphelenip onu görevden alarak müşavir yaptı. Kadir Bey’in direnmesi, olmadık çarelere başvurması, Danıştay’a gitmesi sonucu etkilemedi. Kadir Bey, artık bu makamdan emekli olurum, diye düşündüğü bir sırada aniden görevden alınmasına çok içerlemişti. Kendisinin görevden alınması yakın bürokratik çevrede hayret uyandırmıştı. Çünkü arkadaşları ve tanıdıkları arasında kendisi koltuğunu ve makamını korumakla ün yapmıştı. Kadir Bey çeşitli temaslar sonucu eski makamındaki koltuğunu allem edip kallem edip aldı. Yerine tayin olan müdür de kendisinin eski yardımcısı olduğundan hem hatır için, hem de koltuk artık eskimiş olduğundan pek üzerinde durmadı.

Kadir Bey üç dört yıl da müşavir olarak bakanlığa geldi gitti. Bu zaman zarfında koltuğunu tam beş defa tamirciye bizzat götürdü. Bakanlığın levazım müdürlüğünün ustalarının bu koltuğu özenle onarmadıklarına emindi. Bir müddet sonra Kadir Bey’in müşavirlik kadrosu da elinden alındı. Bunun üzerine iyice çöktü, saçlarının beyazı arttı, sırtı kamburlaştı. Odası birkaç defa değiştirildikten sonra beş altı masalı geniş bir odaya yerleştirildi. Artık eski memurları bile kendisine selam verme gereğini duymuyorlardı. Karşısında el pençe divan duranlar, artık dudak ucuyla bir selamı ya veriyorlar ya görmezlikten geliyorlardı. Bütün bunlara rağmen koltuğunda oturuyor, artık samimiyeti iyice artırdığı odacıların koltuğunu değiştirme önerilerini reddediyordu. Odacılar da sık sık tamir etmek zorunda kaldıklarından, koltuğun yırtılan astarından, dökülen samanların süpürülmesinden iyice usanmışlardı.

Nihayet bir gün odacılar anlaştılar, hem Kadir Bey’e bir sürpriz yapmak, hem de çok eski bu koltuktan kurtulmak maksadıyla koltuğu kaybedip yerine sandalye koymaya karar verdiler. Hatta levazım mutemedini de ikna edip işi sağlama almak için odanın demirbaş listesinden koltuğu düştüler. Bütün bu işleri Kadir Bey gittikten sonra bir akşam heyecanla hallettiler.

Sabahleyin Kadir Bey odaya girdiğinde gözleri fal taşı gibi açıldı. “Koltuğum” diye mırıldandı, sonra da bir külçe gibi en yakın sandalyeye çöktü, rengi sararmış vücudu buz gibi olmuştu. Bu şaka onu bayağı sarsmıştı. Belli etmemeye çalışarak titreyen eliyle cebinden çıkardığı kutudaki haptan bir tane susuz olarak yuttu. Durumunu izleyen büro arkadaşları, biraz dinlenmesi için temin ettikleri bir araba ile onu eve gönderdiler.

Bir sonraki gün odacılar Kadir Bey’in ailesi tarafından yayınlanan mütevazı bir ölüm ilanını okuyunca uzun bir süre konuşmadan, boğazlarına bir şey düğümlemişçesine yutkunarak bakiştılar.

27.10.1978, Yeni Devir

E- NURİ PAKDİL'DEN M. FATİH UĞURLU'YA MEKTUPLAR

Ankara, 16/5/1976

Fatih Uğurlu,

Önce merhaba.

Abone çabaların için kutlamak isterim seni.

Şu gerçeği de gözönünde tutmalıyız hep: Eylem, sürekli bir devinimdir. Bir an duraksama düşürür kişiyi. Ayakta durabilmek için sürekli eylem yapmalıyız.

EYLEM EŞİTTİR EDEBİYAT'A ABONE YAPMAK.

Yeni abone listeleri bekliyorum.

Her yere mektup yaz. Yaz Sivas'a, yeni atanan o İmam-Ha-tip Lisesi öğretmenine, örneğin.

(Yazı yazmak da çok güç bir iş mi? Küçük bir soru.)

Esenlik içinde kalasın. Günler, her gün, hepimizi daha bilinçli kılsın.

Âmin.

Nuri Pakdil
(imza)

-İLGİ: 24.1.1977 GÜNLÜ MEKTUBUNUZ-**Fatih Uğurlu,**

Bizim, şimdiki konumumuzda, tek stratejimiz vardır: Sürekli abone

Bu, Mao Zedung'un "sürekli devrim"inden, daha önemli bir sonuç doğurabilir. Olasıdır.

Bu bilince ulaşmalısınız: şimdiki konumumuzda, EDEBİYAT'a sürekli abone yapmak bilincine.

Gene bilirsiniz: Mao Zedung'un 1935'lerde gerçekleştirdiği 10.000 km'yi aşan, bir yılı kapsayan uzun bir yürüyüşü vardır: Bizimle yola çıkanların, yürüyüşe katılanların güçlerini ölçe ölçe yürütürüz.

Siz de biraz yürümelisiniz:

Söz gelimi, bir gece otobüsüyle Zonguldak'a varsanız (söz gelimi, Nuri Şahin'le birlikte), Atilla Şekerci'yi bulsanız, o akşamın otobüsüyle İzmit'e geçseniz, orada sabahleyin Erol Çevik'i bulsanız akşama değin İzmit'e abone yapsanız (yapılamaz mı?), o gece otobüsüyle Ankara'ya dönseniz, eyleminiz biraz daha anlam kazanmaz mı?

girişimleri,

- a) Kırıkkale'ye,
- b) Kayseri'ye,
- c) Nevşehir'e,
- d) Kırşehir'e,
- e) Konya'ya,
- f) Çankırı'ya,

yöneltseniz,

iyi bir eyleme başlangıç olamaz mı?

bir gün İZMİR'e gitseniz, bir gün Sivas'ta bulunsanız

ne olur biliyor musunuz?

İçime

yeniden

büyük

ağır

iri

bir

ışık

yanar.

Hüdayi Bayık'ın çevresi çok geniştir. Onu, biraz, pohpohlasanız
200-400 abone yapar.

istediğimiz

günde

sekiz

kuruştur, buna yakındır.

Türkiye'nin 1977 yılı bütçesi:

23.000.000.000.000 kuruştur.

İnsanoğlu, sürekli olarak, yüreklendirilmek ister; buna ge-
reksinimi var insanoğlunun.

Beni kim yüreklendirecek?

Yalnızca

Sizlerin

Kesiksiz

Atılımları

yüreklendirir

beni!

Nuri Pakdil
(imza)

5.7.1977, ankara

Sayın Fatih Uğurlu,

2.7.1977 günlü mektubunuzu, bugün saat 18'e doğru aldım kutudan. Şimdi de cevaplıyorum: (23'e doğru).

Sevgili arkadaşım,

Şunu söyleyeyim size: gönlüm, kalbim o denli geniş ki, tüm yeryüzünü oraya koymak istesenez gene de boş yer kalır.

Mektubunuzda andığınız kişilerin ya da başkalarının eylemimize katılmaları kuşkusuz olumlu sonuçlar doğurabilir. Tüm yeryüzündeki insanların eylemimize katılmalarını istemiyor muyuz?

Zaten, hep bunun için çaba göstermiyor muyuz?

Siz, bu konuda yetkilisiniz. Sizi görevlendiriyorum: mektubunuzda andığınız kişileri olsun, başkalarını olsun, istediğiniz zaman getiriniz dergiye. Kalbimiz, gönlümüz hiç kapanmamıştır: sürekli açıktır, bekleyiş içindedir. Kimseye, ama kimseye kırgın değilim: eylemde kırgınlık yoktur. Çünkü, eylem, bir bütünleştiriciliktir. Bugüne kadar da hep bunu yapmadık mı? Yapmıyor muyuz? Kim tersini savlayabilir bunun?

Kuşkusuz, eylemin bizden istediği, devingenliğinden gelen bir disiplin bilincini de unutmamalıyız.

Sevgili arkadaşım;

Konuşacağınız, EDEBİYAT a çağıracağınız her kişiye, peşinen benim selâmımı, esenlik dileğimi söyleyebilirsiniz. Yetkilisiniz.

İŞTE YETKİ BELGESİ.

Sevgili arkadaşım;

Girişimlerinizde size başarılar diliyorum.

Nuri Pakdil

(imza)

Yeryüzü, İstanbul, 3 Mayıs 1979

Sayın Fatih Uğurlu,

/küçük notlar: mektubunuzu dün aldım (2 Mayıs), mektubunuzdaki elyazısı tarih: 18.4, zarfın üzerindeki tarihi okumaya çalışıyorum: 22.4. yazışmalarımızı hızlandırmak için zarfın üzerine bir "uçak" kağıtçığı-lütfen-yapıştırılmalı/

Mektubunuzu -gerçekten- ıvencenlikle bekliyordum: çünkü, siz, sevdiğim, gerçekten önemli bir yeri olan içimde, arkadaşlarımdan birisisiniz. Tüm dileğim, kesiksiz bir bilinç canlılığı içinde olmanızdır + sürekli devinmenizdir + günde bir dakika olsun EDEBİYAT Dergisi'ni dışlamamanızdır.

Artık sizinle yeni tertip içine giriyoruz: bilirsiniz, askerlikte, tertip olmak diye bir deyim vardır. Biz bunu, sanat yaklaşımına, edebiyat yaklaşımına uyarlayacağız.

Hiçbir zorluk çekmeyeceksiniz: alışacaksınız kolaylıkla.

Mayıs 1979'dan Nisan 1980'e değin geçerli olacak bir konum: bir yıl süreli bir kültür/fizik yapacaksınız: (ŞÖYLE) her ay, %12'lik bir dayanışma bu. (HEPSİ 12 AY) Bu mektubu okur okumaz kültür/fizik eğitime hemen başlayacaksınız= BU MEKTUP-AYNI ZAMANDA, KESİN BİR BUYRUKTUR. Çekler 12 adettir. Özellikle, çekin arka yüzündeki 'Göndericinin alıcıya yazacağı not' köşesini titizlikle okumanızı, diliyorum.

Şunu, önemle vurgulayayım:

Dayanışma, %12'den ne artık olacaktır, ne de eksik= Kurallara kesinlikle uymak zorundasınız.

Size olan güven duygularımla, üstün başarılar diliyorum.

Nuri Pakdil

(imza)

Nuri PAKDİL

Çoban Yıldızı Sk.

38/A, Gün Apt.

Daire: 17

Erenköy- İST.

İstanbul, EDEBİYAT DERGİSİ, Yeryüzü: 19 Mayıs 1979

Sayın Fatih Uğurlu,

- İlgiler: a) 18.4.1979 günlü mektubunuz.
 b) 3.5.1979 günlü mektubum.
 c) 10.5.1979 günlü mektubunuz.

Bilinçli bir tavırla kültür/fizik yapmaya başlamanız, bilseniz ne denli sevindirdi beni. Niçin seviniyorum, hemen söyleyeyim onu: artık sağlıklı bir 'beden'le yeryüzüne bakacaksınız da bunun için seviniyorum.

Kesin bir biçimde tarih tanıklık eder + tutanaklar evrensel belgelerdir: çok tutarlı, çok ciddi arkadaşlıklarla, soluk alıp verişlerdeki ortak istemlerle değiştirmiştir insan yeryüzünü + insan, yeryüzünü daha ilerici bir oluşumda tasarlayabilmiştir + en önemlisi de, insan sıcaklığı, ancak böyle duyumsanabilmiştir.

İnanıyorum ki, konumumuz, gittikçe daha derin boyutlar kazanacaktır.

Yalnız yurdumuzda değil, tüm yeryüzünde, çok özgün, çok özgül bir yerimiz olduğunu bir an olsun usunuzdan çıkarmamalısınız. Bunu, bir övünç nedeni olsun, böyle anlaşılın için söylemiyorum, yazmıyorum; salt, sorumluluğumuzun ne denli geniş bir alanı kapsadığının bilincinde olalım için söylüyorum, yazıyorum.

Okumayı bir gün olsun kesmemeliyiz: SÜREKLİ?

Anadolu için çok derin bir gözleminiz oluşmalıdır + Anadolu insanı acıdır, dirençlidir, dayanıklıdır; tüm duyumsama gücümüzle anlamaya çalışmalıyız onu. Çok yoğun bir sükût içinde insanlara yaklaşalım+ (İNANINIZ, SÜREKLİ İNSAN ARAŞTIRMASI YAPSAK YERİDİR) + o heybetli dağları -bu heybet, biraz da değil, mutlaka, insandan yansımaktadır dağlara- derilerimize, kaslarımıza geçirelim.

Yazı denemelerine hiç ara vermemelisiniz: p.k. 50, bakanlıklar/ankara'ya yollamalısınız yazılarınızı; aylık ankara gidişlerimde, önüme sürülen dosyada mutlaka yer almış olmalı yazılarınız.

Dostoyevski'yi, Tolstoy'u, Shakespeare'i (şimdilik bu üçünü yazıyorum) yeniden, ince bir titizlikle elden geçirmelisiniz. Tanrı'ya yüce yakarışlarla.

Nuri Pakdil
(imza)

EDEBİYAT Dergisi, yeryüzü; 18 Haziran 1979.

Sayın Fatih Uğurlu,

- İlgi: a) 18 Nisan 1979 günlü mektubunuz.
 b) 3 Mayıs 1979 günlü mektubum.
 c) 10 Mayıs 1979 günlü mektubunuz.
 ç) 19 Mayıs 1979 günlü mektubum.
 d) 10 Haziran 1979 günlü mektubunuz
 (bana geliş günü: 15.6.1979).

- Küçük, ama önemli birkaç not: adres konusuna çok önem veririm ben. En küçük bir kuşkuyla yer vermeyecek denli kesinlik belirtmelidir. Bu kez, zarfın üzerindeki adresinize bir de 'Sorgun' eklenmiş. Posta damgalarına bakıyorum, yalnızca hep Tatvan, Acaba, benim de, zarfın üzerine bir 'SORGUN' eklemem gerekiyor mu? Yoksa yalnızca 'TATVAN' yazmam yeterli olacak mı? Lütfen, kesinkes belirtiniz bunu. Yoksa, dehşetli bir merak içinde kalıyorum. Yani, benim bugün bu zarfın üzerine yazdığım adres, kesinkes doğru mudur, kesinkes yeterli midir?-

Kültür/fizik/finans çalışmalarınız, sizi, yavaş yavaş düzenli okumaya, düzenli çalışmaya, düzenli yazmaya, düzenli mektuplaşmaya da, yani tüm bu olumluluklara da kavuşturacaktır. Hiç kuşku yok bundan. Çünkü sorun, insanın kendisini çok sağlam biçimde yeryüzüne konumlaması sorunudur. İşte bu konumlama da bizi belirliyor, var ediyor. Sanatın, edebiyatın işlevi çok önemlidir bu konumlamada. Sanatı, edebiyatı savunmamızın tek nedeni de budur Sayın Fatih Uğurlu: insanı, hiçlikte, yoklukta bırakmak istemiyoruz çünkü.

- Küçük, ama önemli bir anımsatma: o Sivas'lı tanıdığınız kişinin Tatvan'daki ağabeyiyle konuşmalarınızı yoğunlaştırabildiniz mi? Burda, yoğunlaştırma derken, salt, EDEBİYAT'a abone bulması isteğimizi söylemenizi amaçladım, kastettim; (sanırım, gene anımsayacaksınız: 22 Mayıs 1979'da Ankara'da, Hacı Bayram'da ya da Sıhhiye'nin ordan Mithatpaşa'ya doğru yürürken de o kişiyle konuşmamızın kapsamının ne olacağını vurgulamıştık).-

Küçük yaklaşımlarla bakıldığında, bugün, gerçekten önemli bir gündür: SALT II anlaşması imzalanıyor Viyana'da. Benim kanımı sorarsanız, bizim şu mektuplaşmalarımız bu anlaşmadan da önemli sonuçlar doğurabilir yeryüzünde. Çünkü, yeryüzünün tüm değişim, oluşum, yönelişim tarihi, birbirlerine inanmış, birbirlerine bağlanmış insanların birlikteliğinin tarihidir. Kuşkusuz, şu titizliğe kesinlikle uyulması koşuluyla: %100 bağlanma, %100 ciddiyet, %100 adanış, %100 inanış, %100 çalışma.

- Küçük, ama gerekli bir vurgulama: Sayın Şaban Kurt'a, Sayın Osman Kılıç'a (biliyorsunuz, ikisi birliktedirler) bir mektup yazarak, hal/hatır sormak; EDEBİYAT'la çok derin boyutlar içinde бүтүнleşmemiz gereğini tebarüz ettirmek. İkisnin de adresi şudur:

Çağrı Yayınları
Klodfarer Caddesi
Binbirdirek Meydanı Sokak No:5
Divanyolu-İstanbul

Sürekli bir akım geçmeli birbirimize + yeni bir kan dolaşımı gerekli.

yarınlar için Sayın Fatih Uğurlu. Yüce
Tanrı'ya içdenlikli yakarışlarla.

Nuri Pakdil
(imza)

Yeryüzü, 5 Ağustos 1979.

Sayın Fatih Uğurlu,

- İlgi: a) 18 Nisan 1979 günlü mektubunuz.
 b) 3 Mayıs 1979 günlü mektubum.
 c) 10 Mayıs 1979 günlü mektubunuz.
 ç) 19 Mayıs 1979 günlü mektubum.
 d) 10 Haziran 1979 günlü mektubunuz.
 e) 18 Haziran 1979 günlü mektubum.
 f) 29 Temmuz 1979 günlü mektubunuz.

Dikkatinizi çekerim: ilgi (d) mektubunuzla ilgili (f) mektubunuz arasındaki süre aşağı yukarı 49 gün. Çok uzun bir süre. Bu kadar ara vermemelisiniz.

Küçük, ama önemli bir not/ Yaşam koşullarımız ne denli ağır, zor olursa olsun, gene de eylemle ilgili birtakım devinimlerimizi sürdürebilmeliyiz. İlgi (e) mektubumda, aboneyle ilgili göstermeniz gereken çabalara geniş biçimde temas etmiştim. Son mektubunuzda ne yaptığınıza değgin hiçbir şey belirtmemişsiniz. Oysa bu olmalı bizim temel sorunumuz. Günlük uğraşlarımız ne denli zor geçerse geçsin, gene de devrimimizi sürdürmeliyiz.

Tüm yaşam, aslında, çok çetin güçlüklerle doludur; yiğitlik tüm bu engellere karşın devinebilmektir. Bu yiğitlik gösterilmeden neyi değiştirebiliriz yeryüzünde?

Yakınma yok, sürekli çalışma vardır. Okumayı bir gün bile durdurmamalısınız. Sürekli, abone bulma düşüncesini, kalbinizde devindirmelisiniz.

Orucunuzu, bayramınızı (şimdiden) özlemle kutlarım.

Yüce Tanrı'ya tutunarak.

Nuri Pakdil
(imza)

Yeryüzü, 21 Ağustos 1979. cevaplandırıldı 12.9.1979**Sayın Fatih Uğurlu,**

- İlgi: a) 18 Nisan 1979 günlü mektubunuz.
 b) 3 Mayıs 1979 günlü mektubum.
 c) 10 Mayıs 1979 günlü mektubunuz.
 ç) 19 Mayıs 1979 günlü mektubum.
 d) 10 Haziran 1979 günlü mektubunuz.
 e) 18 Haziran 1979 günlü mektubum.
 f) 29 Temmuz 1979 günlü mektubunuz.
 g) 5 Ağustos 1979 günlü mektubum.
 ğ) 10 Ağustos 1979 günlü mektubunuz.

İlkeler:

1. Ülküsel yaşam, çok ciddi bir disiplini zorunlu kılar.
 2. Edebiyat dergisine bağlı olmak demek, kesin-kes: bir devinim içinde olmak demektir.
 3. Koşullar ne denli ağır olursa olsun, eyleme ilkelî biçimde katkıda bulunmak gereklidir.
 4. Karamsarlık, yılgı yok; sürekli umut vardır.
- ÖNEMLİ BİR NOT/Sonuyarı:**

kültür/fizik çalışmalarınızı ilkelî biçimde, zamanında, ifa etmek, şiarınız olmalıdır: bunun üzerinde, salt, siz maça hazırlanabilesiniz diye, duruyorum: bir takımın teknik direktörünün sorumluluğu bunu gerektirir de, onun için. N'apıp yapıp, bu maçı, sonunda almamız mutlaka zorunludur, Bay Oyuncum!

Bir önemli not daha/
Çok yoğun bir telkinle, haftada bir
abone yapabilmek için tüm
yeteneğinizi ortaya koymak
zorundasınız: telkin çemberiniz
Bitlis'e, Van'a, Muş'a değin sarkmalıdır.
Parolanız: her hafta bir abone!

Kahrolsun emperyalizm, kapitalizm, faşizm, işbirlikçi burjuvazi,
emek düşmanları, sosyal emperyalizm! Yaşasın, Edebiyat dergi-
sinin tüm yeryüzü içerikli antiemperyalist, antikapitalist, antifa-
şist, ilerici, emekçi, neomistik, neometafizik (yani, yeni-mistik,
yeni-metafizik), evrensel, İnsancıl, barışçıl, çağdaş çizgisi!

Yüce Tanrı'ya tutunarak.

Nuri Pakdil
(imza)

EDEBİYAT Dergisi (= yeryüzü), 22 Eylül 1979

Sayın Fatih Uğurlu,

İLGİ: karıncalar.

**Nuri Pakdil
(imza)**

Sayın Fatih Uğurlu,

İlgi: mektuplarım.
mektuplarınız.

Ek ilgi: karıncalar (2)

**Nuri Pakdil
(imza)**

BİR SEÇİM TUTANAĞI

Tarih: 12 Temmuz 1985, saat 21.36.

Yer: İtfaiye Meydanı, 'Nevşehir Kiraathanesi' önü.

Tanıklar: Vicdanımdaki Gözcüler.

HAMUR TATLILARINDAN, HAMUR İŞİ YEMEKLER-DEN, ŞEKERLİ
BÜTÜN YİYECEKLERDEN, ilke olarak, UZAKTA DURMAYI; BUN-
LARIN YERİNE, MEYVELERİ, KURU YEMİŞLERİ, SEBZELERİ YEĞ-
LEMEYİ SEÇİYORUM.

**Nuri Pakdil
(imza)**

Türkiye, 1985

VETO VE KABUL LİSTELERİ

1. Her türlü dondurma: VETO,
2. Her türlü şişeli, her türlü kutulu meşrubat: VETO.
3. Her türlü kahvaltılık, her türlü mutfaklık margarin yağlar: VETO.
4. Kepeksiz ekmek: VETO.
5. 'Döner', 'Izgara Köfte', 'Tereyağlı (!) İskender', 'Adana Kebap -acılı ya da acısız-'; VETO.
1. Süt, yoğurt, ayran: KABUL.
2. (Hemen sıkılıp içilmesi koşuluyla) havuç suyu, elma suyu, üzüm suyu, portakal suyu, greyfurt suyu, domates suyu, şalgam suyu vb.: KABUL.
3. Mısırözü yağı, ayçiçeği yağı, zeytin yağı, az az yenilmesi koşuluyla tereyağı gibi yağlar: KABUL.
4. Çavdar ekmeği, mısır ekmeği, kepekli ekmek: KABUL.
5. Şiş, 'Pirzola', 'Biftek', 'Rosto', 'Haşlama': KABUL.

Nuri Pakdil**(imza)**

• Bu mektubun tarihi yaklaşık olarak Haziran 1985 olabilir.

F- M. FATİH UĞURLU İLE MEHMET AKİF İNAN VE MEMUR-SEN ÜZERİNE SÖYLEŞİ

İlk tanışmanızdan başlayalım isterseniz...

Akif abiyle ilk tanışmamız, Akif abi, Türk Ocağı'nın merkez müdürü iken olmuştur. Yıl 1966 olabilir. Çünkü ben lise 2'deydim. Orda Necip Fazıl beyin bir konferansı vardı. Sayın Kısakürek konuşmaya başlamadan önce Akif abi takdim konuşması yaptı, ilk defa Akif abi-yi orda tanıdık.

Dostluğumuz o tarihten itibaren sürekli devam etti. Rasim abilerin evinde, Erdem abilerin yanında, biz de onların 10 yaş küçüğü olarak, çömez olarak, devamlı bulunduk. Bir ara Uşak'a gitti Akif abi. Fen Lisesinde öğretmenken de gider gelirdik. Bu dostluğumuz, sendikacılığına kadar devam etti. Akif abiyle dost ilişkilerimiz ölümüne kadar sürdü.

Sendika yıllarınız...

Sendika döneminde ilk konfederasyonu kurarken beraberdik; ben genel sekreterdim, Akif abi genel başkanı. Beni çağırdı kendisi, böyle bir yasa çıktığını, kurmamız gerektiğini söyledi. Biz de "Tabii Akif abi" dedik.

Bir şey deyince o, iyi bir şeydir. Hemen çalışmalara katıldık. Eski bir sivil toplumcu olarak, Memur-Sen de faydalı olabilecek bir alan diye, Akif abinin yanında yerimizi aldık.

Zorluklarınız nelerdi? Herhalde hiç kolay olmadı...

Çok zorlu oldu, Akif abi Eğitim-Bir başkanı ve Memur-Sen Konfederasyonu genel başkanı; insanlarımız Memur-Sen'e inanmıyor, reddediyor, kabul etmiyorlar; üye olmaktan çekiniyorlar. Zaten bizim düşüncelerimize, bizim itikadımıza aykırı bir hükümet vardı, muhalif durumdayız, bu açıdan da arkadaşlar çekiniyorlar.

Akif abi basın toplantısı yapacağı zaman -Beyaz Saray apartmanı- nın yedinci katı sanırım- bana telefon eder, “Koş gel!” der. Ben de Planlama'dayım o zaman, Müşavirim. “Koş gel basın toplantısı yapacağım!” der, ben koşarak gelirim, 10 dakikada. Sağına otururum, soluna da oturacak bir memur bulamayız, çoğunlukla orada bir görevli personel var, onu oturturduk. Yönetim kurulu üyesiymiş gibi.

Neden? Basın toplantısı yapacağı saatte yetişecek başka bir kimse yok. Zorluklar bu kadar, düşünün... Tabii öteki zorlukları anlatma- ma gerek yok. Şu an Memur-Sen'in durumu çok iyi. Onları anlatırsam biraz ajitasyon yapmış gibi olurum diye düşünüyorum. Biraz bahsedelim. Dediğim gibi insanlar sendikacılara inanmıyor, memur arkadaşlarımız... Aidat verimi olayı yok. Tamamen sempatik ikmal- lerle yürüyor. Bu, kirayı bulmak, telefon parasını ödemek, sekteri- nizin maaşını ödemek, çay almak, şeker almak gibi konulara kadar inebiliyor.

Hatta bu durum benim başkanlığımın sonuna kadar devam etti, benden sonra başkan olarak Ahmet Aksu arkadaşımızın da sü- resinin yarısına kadar devam etti. Bu noktadan baktığımız zaman bir arabamız vardı. Galiba Renault bir araba. Arabanın şanzımanı bozuk, vitesi geçmiyor falan. Gidildi gelindi vs. Akif abiyle yaptığımız bu çalışmalarda Akif abinin sempatik ikmal yollarını araması bulması falan, zaman kaybına da yol açıyordu. Sendikacılık yap- cağınız yerde, oturup sendikanın giderlerini nasıl karşılarım diye uğraşıyorsunuz. Bu bir zaman kaybı oluyordu. Benim dönemimde de bu böyle oldu.

Yani vaktimizin çoğunu, sempatik yollarla, nasıl yaparız? Hele bir orta binaya geçtik; o, resimlerde vardır. Sağımda Tansu Çiller, so- lumda Recai Kutan, kurdele kesiyoruz; o binayı yaptırıp oraya geç- ne kadar kiracıyız. Salon yaptırıp geçene kadar. Nasıl yaptırdığımızı bir Allah bir ben bilirim.

Emek Platformu fikri nasıl doğdu?

Güzel bir noktaya temas ettiniz. Bir defa Emek Platformu neydi? Birkaç cümle bahsedeyim: Emek Platformu, 8 tane büyük konfede-

rasyonun dahil olduğu her türlü görüşten; Türk-İş, Kamu-Sen, Disk, Kesk, Tabipler Birliği Başkanlığı, Eczacılar Birliği'nin falan olduğu geniş bir Emek Platformu. Yani tüm çalışanların dahil olduğu bir platform.

Bunu Akif abi kurdu. Akif abi babacan tavrıyla, Memur-Sen'de kimse yokken bunu oluşturabildi. Yani şöyle: Akif abi telefon açtığı zaman, Memur-Sen genel başkanı olarak ki, ben de kendine bu bakımdan özenmişimdir, yapmaya çalıştım, bir miktar da yaptım, kendisini en büyük konfederasyona eşit görürdü zaten, onun bu karizmasıyla, konfederasyon başkanları toplandıklarında emek platformu başkanlığına Akif abiyi getirdiler.

Emek platformu 3 ayda bir temsilci değiştirdi. Sözcü değiştirdi. Yani üç ayda bir öbür konfederasyona geçiyor, sırası gelen Emek Platformunun toplantılarını yapıp bir yerde ilkeleri kamuoyuna basın yoluyla açıklıyordu. Akif abinin vefatından sonra, biz göreve geldik. Bizde bu platformu biraz daha devam ettirdik. Benden sonra da biraz devam etti ama sonra dağıldı. Platform varken -Emek Platformu- Kızılay'da büyük bir miting düzenledik, benim dönemime rast geldi 100 bin kişi toplandı. Sözcü biz olduğumuz için biz konuştuk.

Benim için heyecanlı bir olay oldu. Otobüsün üzerindeyiz. Bütün konfederasyon başkanları sağımızda solumuzda. Orda memurların sorunlarını biz dile getirdik. Sonra yürüdük, Meclis'e doğru. Polisler önümüzü kesti. Temsilciler heyetiyle gittik, o zamanki Meclis Başkanı Ömer İzgü'ye memurların sorunlarını anlattık.

Yani bu Emek Platformu'nun oluşturulmasında Akif abinin çok rolü oldu ve orda lokomotif görevi üstlendi. O platform, çalışanlar arasında bir iş birliği meydana getirdi. Tabii sonra, dediğim gibi bir müddet sonra akamete uğradı.

Uyum sorunu yaşadınız mı?

Uyumu şöyle sağlandı, başlangıçta. Akif ağabey karizmatik kişiliğiyle onu sağladı. Abilik vasfıyla. Ve o şekilde sürdürdü. Orda tabii her görüşten konfederasyon olmakla birlikte, çalışanların sorunları esas

olduğu için bir yazı kaleme alınıyordu. O yazıyı, sekreterliği yapan arkadaş okuduğu zaman, bütün konfederasyon başkanları onaylayıncaya kadar tadilat yapıyor, sonunda orta yol bulunup başına açıklanıyordu. Hükümetten beklentilerimiz, kamuoyundan beklentilerimiz nedir, diye. Öyle bir uyum sağlanabiliyordu.

Kampanyalarınız vardı, farklı konularda...

Bizim dönemde de, en önemli odaklandığımız nokta, tabii bu yolsuzluğa yoksulluğa hayır kampanyası düzenledik biz; burada imzalar toplandı, imzalar ilgili yerlere gönderildi, bununla ilgili çalışmalar yaptık, tabii bunları yaparken de Memur-Sen'in bir gelirinin olmaması... Bilhassa benim dönemimde çok aşırı noktalara kadar çıkmıştı. Tamamen sempatik ikmallerle, Memur-Sen'in giderini karşılayacağım, diye bütün enerjimiz ona gidiyordu. Sendikalarımızın da maddi bir varlıkları yoktu. Onlar da konfederasyon aidatını ödeyemiyorlardı.

Zaten kendileri yardıma muhtaç durumdaydı, yerleri yok, hepsi kirada vs. yeni yeni kuruluyor, bir arkadaşı bir hizmet kolu genel başkanı yapıyorsunuz, ona da bir yer göstermeniz lazım, benim masamın bir çekmecesini verip, "Senin evrakların yerin burası" diyordum; adam alıyordu, defterini oraya koyuyordu. 5-6 defterini. Yani bir sendikanın genel merkezi, bir masanın çekmecesi oluyordu.

Daha sonra durumumuz iyileştikçe Strazburg Caddesi'ndeki orta binaya gittiğimizde, o arkadaşlarımıza birer oda verdiğimizde çok lüks olmuştu. Ferahlamışlardı. Birer odaları vardı sendikaların. Eğitim-Bir, anaç bir sendika olduğu için onun kendi yeri vardı. Daha sonra biraz canlanan sendikalarımız, müstakil yerlere gitmeye başlamışlardı, benim zamanımda bile. Ama hiç kanatlarıyla uçamayacak olan sendikalarımız, yine konfederasyonun kanatları arasında yaşamını sürdürmeye devam ediyordu.

En önemlisi, bizim dönemimizde memurların nemalarını aldık. Yani bu maddi işlerin yanında faaliyet olarak saydığımız memurların nemalarını aldık. Bu nemaların alınmasında tabii Ak Parti hükümeti yeni kurulmuştu. Ve Ali Babacan'ın olumlu tavrı, çok işi bitirmemize

vesile oldu. O toplantılarda, Türk-İş başkanının bize verdiği destekle ve Memur-Sen'in, bizim tavrımızla, iş taksitlendirilerek bütün memurların nemaları almaları sağlandı.

Şöyle oldu:

Kamu-Sen'le Kesk, "Reddedelim hükümetin taleplerini, sokağa inelim!" diyordu. Oysaki ondan önceki Ecevit hükümetinde biz dava açıyorduk. Büyük basın toplantıları yaparak, dava açmaya adliyelere gidiyorduk falan. O zamanın hükümeti, nemamızı bırak ödemeyi, ne kadar miktar olduğunu bile bize söyleyemiyordu. Ak Parti hükümeti geldiğinde ödemeye razı oldu.

Taksit sayısında anlaşımadık. "12 taksit" dedi Ali Babacan bey, sonra biz "6 taksit olsun" dedik falan. Bu esnada Kesk ve Kamu-Sen "Sokağa inelim!" dediğinde, ben şunu ifade ettim: "Ya arkadaş, eski hükümet, bırak ödemeyi paramızın miktarını bile bizden esirgirdi; bu hükümet kabul etti ve ödemeye karar verdi; bizim hedefimiz üzüm yemek, bağcıyı dövmek değil" diyerek arkadaşları yatıştırdım. Türk-İş genel başkanı Salih Kılıç beydi; o da "Fatih bey haklı söylüyor!" diyerek bize destek verdi, konfederasyon başkanları razı olmak zorunda kaldı. 12 taksiti biraz aşağı çektik, galiba 8 taksitti. Bütün memurların alacaklarını, ortalama her memurun, 2 bin tl filandı alacağı devletten. O 2 bini 8 taksitle aldık ve bir rahatlama oldu.

Onun dışında, ikinci büyük uğraşımız, çalışma yasaının çıkmasıydı. Sendikalar Yasası. Yaşar Okuyan Bey bakandı. Daha sonra Murat Başesgioğlu Bey oldu. Çalışma Bakanı olarak onunla çalıştık. Bu yasanın çıkmasında etkinliğimiz oldu. Yasanın düzenlenmesinde, içinin doldurulmasında, yasanın metninin hazırlanmasında katkımız oldu. Hizmet kollarının belirlenmesinde katkımız oldu. Emekli memurları hizmet kolu olarak koyduramadık, onu hükümet kabul etmedi; o bir eksiklik olarak kaldı. Yoksa bir hizmet kolu olması lazımdı. Öyle bir önemli katkımız oldu.

Her şeyden önce teşkilatlanmaya ağırlık verdik, bizim dönemimizde. Anadolu'yu çok gezdik. Üye kaydına ağırlık verdik.

Tabii Anadolu'yu gezerken ilginç hatıralarımız var. Birkaç tane bahsedeyim:

Mesela bir arkadaş diyor ki, Siirt'te oluyor bu olay, "Buyurun gelin!" diyor, orman mühendisi, randevu veriyor, biz gidiyoruz. Ecevit başbakan. Randevu veren arkadaş randevu saatinde odasında yok, soruyoruz, daireye gelmemiş. Böyle ilginç anekdotlar oluyor.

Yine böyle bir arkadaşımız, biz iline gideceğimiz zaman bize randevu veriyor, daha komşu ildeyken bize telefon ediyor, "Aman gelmeyin" diyor, sonra bu arkadaş milletvekili olabiliyor filan. Böyle güzel anekdotlarımız da oldu.

Tabii bunları yaparken, il başkanlıklarını belirlerken, temsilcileri belirlerken birçok zorluklarımız oldu; ancak şunu vurgulamadan geçemem: Bunun da bir tarihsel tespit olması lazım.

Anasol-M hükümeti döneminde ben 100 bin üye ile konfederasyonu benden sonraki arkadaşla devrettiğimde, o arkadaşların hepsi de benim gözümde birer kahramandı. Neden? Bunlar kendilerini riske atarak, hükümet yandaşı olmayan bir konfederasyona üye olmuşlardı. Yani bir nevi memurun kendini riske atması demekti, kendini belli ediyor. Oraya aidat veriyor.

Bu bir şeydir. Hz. İbrahim ateşe atıldığında ufacık bir kuş, ateşi söndürmek için bir damla suyu taşımaya çalışırken arkadaşı, "Napıyorsun sen, koskoca ateş bir damla suyla söner mi?" dediğinde o şunu demişti: "Tamam bir damlayla sönmez ama Hz. İbrahim'in yanındayım, onun için, tavrımı belli etmek için bu suyu taşıyorum"

Ben bu örneğini çok sık verirdim. Güzel de bir örnek. Yani o 100 bin üye, tarafını belli etti. "Biz Memur-Sen üyesiyiz" dedi. O arkadaşlarımızın, görevleri devam edenlerini ve hala görevde olan Memur-Sen'li arkadaşlarımızı tebrik ediyorum, onları şükranla anıyorum. Bu arkadaşlarımızdan Rahmeti Rahman'a göç edenler oldu ise onları da rahmetle anmadan geçemiyorum.

Konfederasyon sonra kuruldu...

Eğitim-Bir sendikamız anaç sendika söylediğim gibi. İşte Eğitim-Bir'den üç sene sonra zaten konfederasyon kuruldu. Tam hatırlayamayabilirim. Akif abi Eğitim-Bir'in başkanıydı. Aynı zamanda Eğitim-Bir ve Memur-Sen olarak çalışmalarını sürdürdü. O bir doğal geçiş oldu zaten.

Akif İnan deyince akla gelen ilk kavram...

Güzel bir soru. Akif abi bir defa doğuştan lider bir insandı. Akif abinin içinde yer aldığı edebiyat çevresi 'Yedi Güzel Adam' olarak anılır. Yedi Güzel Adam'dan iki tanesi biliyorsunuz, Alaattin Özdenören ve Rasim Özdenören ikiz kardeşlerdir. Alaattin abi rahmetli oldu, Rasim abi hayatta. Biz Rasim abiyle Planlamada beraber çalıştık, 8-10 sene kadar. Hayatımın en güzel çalışma yıllarıdır. Biz çok sık konuştuk Rasim abiyle akşam saatlerinde. Bana: "Akif'le biz aynı yaşıyız Fatihçğim. Fakat o bizim ağabeyimiz" derdi.

İkisi de 1940 doğumlu fakat Akif abideki bu karizmatik duruş, ses tonunun otoriter olması vs. Akif abiyi abilik konumuna oturturdu. Rasim abi ondan rahatsız olmazdı. "Akif..." "Rasim..." derlerdi birbirlerine ama, Akif abi abilik duruşunu üzerine alır ve kabul ederdi. "Tamam" derdi, onu sürdürürdü. Rasim abi de abi demekten rahatsız olmazdı. Özel işleri başka.

Bir gün Mavera dergisine gittim ben. 88 yılları olabilir, yer halı döşeli, ayakkabımızı kapıda çıkarıp giriyoruz. Ben salona girdim, orda bir masa var. Cahit Zarifoğlu'yla Alaattin Özdenören birbirleriyle güreşiyorlar. O kadar çok güreşmişler, birbirlerini yormuşlar ki çok terlemişler, kıpırmızı olmuşlar. Benzetmem yanlış anlaşılmasın, güreşçiler gibi...

Beni görünce utandılar çünkü ben 10 yaş küçüğüm ikisinden de. Hemen Alaattin abi gözlüğünü aldı, üstlerini düzeltip kenara oturdular. Böyle de samimi yaşantıları vardı. Anekdote olarak. Bu olaya şahit olan tek kişiyim ben. Halıda güreşiyorlardı çocuk gibi. Özel hayatlarında böyle olmakla birlikte, edebiyat camiasında ayrı bir saygınlıkları vardı.

Akif abinin giyimi her zaman güzeldir, saç her zaman taralıdır. Yeleği vardır. Yeleği kontra bir renktir her zaman. Bu, Akif abinin karizmasını oluşturan özellikleriydi. İşin ilginç tarafı, Akif abinin cebinde beş kuruş yokken de patrondu ve ağaydı. Harcardı. Beş kuruşu olmasa bile, o yine abidir harcar. Böyle bir tavrı vardı.

Etrafındaki arkadaşların bir yerlere gelmesini çok isterdi. Refah-Yol hükümeti kurulduğunda ben de o zaman Planlama'da daire başkanı değildim. Benim için de arkadaşlar için de en iyilerini en güzellerini ister dedim ya, benim için de hükümette müsteşarlık istemiş, "Fatih bey müsteşar olacak insan" demiş. "Elbette müsteşar olacaksın Fatihçiğim" şeklinde bana bunu ifade ediyor. Benim müsteşar olmam mühim değil, Akif abinin gözünde arkadaşlarının en iyi yerlere gelmesini isteme duygusu çok güzel bir olay. Bu, Akif abinin cömertliğini, mükrimliğini gösteriyor.

Giyimiyle kuşamıyla yeme içmesiyle Akif abi gerçekten bir lider, bir abiydi. Urfa çiğ köftesini çok severdi. Akif abiyle bir konuda anlaşılmazdık. Biber konusunda. O isotu över ben Maraş biberini överdim. Ufak bir çatışmamız olurdu. Şakalaşır geçerdik.

Akif abiden bu tarafa gelelim...

Akif abi siyasette Erbakan hocayla, Refah Partisi'yle de görüşürdü... Ancak orada da bağımsızlığını gösterirdi. Ben de bu düşüncedeki tüm sivil toplum örgütlerinde bulunduğum zaman buna çok dikkat ederim. Eskilerden de böyledir, mesela ben 74 yılında MTTB başkanırken, bütün liderlerle görüşürdüm. Ondan sonra Esav'da da bütün liderleri getirip konuşturduk.

Memur-Sen'de de kesinlikle bir partinin şemsiyesi altına girmedik, bir partinin yanında olmadık, bütün siyasi partilerle görüşmelerimiz oldu. Nitekim şimdi Adıyamanlılar Vakfı olan yeri tuttuk, geçtikten sonra açılış töreninde sağında Sayın Recai Kutan solumda Sayın Tansu Çiller. İki büyük muhalefet lideri. Hükümetin çalışma bakanı sonra geldi. Yetiştirdi. Bir hafta sonra da açılışa -Ak Parti daha kurulmamıştı, kurulma çalışmaları devam ediyordu. Ya da kurulmuştu da seçim olmamıştı- bir hafta sonra da Sayın Abdullah Gül

ve Recep Tayyip Erdoğan beyler geldiler. Binayı şereflendirdiler. Bu ziyareti sağ olsun, Akif Gülle organize etmişti.

Bütün siyasi partilere, mesela o çalışmalarımızda Deniz Baykal'a biz üç kere gittik, o da bir kere teşkilat toplantımıza geldi, konuşma yaptı, CHP o zaman barajı aşmamıştı, genel başkanlığı Deniz Baykal, iki kere de Beyaz Saray'daki benim makamıma gelip çayımızı kahvemizi içti. Tansu Çiller Hanım bir kere bize geldi, biz ona gittik. Doğru Yol Partisi, bütün partiler, hatta ben basın açıklaması yapacağım zaman Kızılay'da, resimleri var, bütün siyasi partilere haber ederdim, bazıların genel başkanları, bazılarının il başkanları gelir katılırdı. Bir resimde Anap'tan Sayın Ali Doğan katılmış, BBP'den genel başkan rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu katılmış, CHP il başkanı vardı, DYP il başkanı vardı, böyle resimlerimiz var.

Yani bütün siyasi partilerle ilişkilerimizi eşit mesafede tutmaya dikkat ettik. Öyle de yapmak gerekir diye düşünüyorum. Bir siyasi partinin yandaşı olmak, sendikacılığı köreltir diye düşünüyorum.

Bağımsız bir görüntü arzu ettiniz...

Düşünce anlamında yakınlıkları olabilir, benim de vardı elbette ama bunu işimize yansıtmazdık, yansıtmamak da lazım. Görüntüyü tam bağımsız olarak vermek gerekir. Ki bağımsız konfederasyon olduğumuz belli olsun.

Son anları...

Vefat dönemiyle ilgili... Akif abi çok sigara içerdi rahmetli. Kanser olduğu söylendiğinde bir doktoru, çok yakın bir doktoru "İki ay ömrü var" dedi. Bu 60 gün bizim için çok kötü bir 60 gün oldu. İçinde bir genel kurul var. Akif abinin evinde genel kuruldaki listeyi oluştururken nasıl oluşturacağımıza dair çekişmeli toplantılar falan var. Buna rağmen biz genel kurulda Akif abiyi genel başkan seçtik. Vefatına çok az zaman kala. Bu bizim için bir vefa örneği idi.

İstiklal Marşı'nı söylerken ayaktayız, akciğerden gelen hırıltıları ben işitiyordum, İstiklal Marşı'nı söylerken çok hırıltılı bir ses çıkarıyor-

du. Allah gecinden versin ama Akif abi için de gelecek günlerin iyi olmadığının izlerini veriyordu bize. Rengi de zaten normal renginden biraz bozulmuştu.

Bir gün hastanede odasına gittim sigara içmiş. Yasak. Zaten akciğer kanseri. Ben odaya girince, “Ya doktor geldi zannettim Fatihçğim” dedi. Eliyle dumanı kovalıyor falan. “Napıyorsun?” deyince “Doktor gelirse diye sigarayı kovalıyorum” dedi.

Rahmetli olduğunda sabahleyin saat 4’te Hüseyin Tanrıverdi beni aradı. Haber almış, aradı. Hemen, Urfa’ya koştuk gittik. Daha sonra Urfada çok kalabalık bir topluluğun katılımıyla güzel bir cenaze merasimi oldu. Fatihalarla defnettik. Eller üstünde gitti. Cenaze arabasıyla gitmedi.

O zamanki Urfa belediye başkanı, sağ olsun güzel bir mezar yaptırdı, anıt mezar şeklinde. Şu an orda yatıyor, mekanı cennet olsun. Akif abinin vefatı böyle oldu. Urfada kar yoktu ama dönüşte karda kaldık. Korkunç bir karla karşılaştık. Toroslar’ı geçerken yollar kapandı. Güzel bereketli bir kış oldu o sene. Akif abi her zaman insanlara örnek olmuş bir insandı, Allah rahmet eylesin.

İmkanlar zamanla oluştu...

Çok miktarda oluştu. Akif abi büyük otellerde büyük toplantılar yapmak isterdi. Onları şimdi Memur-Sen yapıyor, ben de seviniyorum. Akif abinin idealleri büyük ölçüde yerine ulaştı diyebiliriz. Bu bakımdan da ben şahsen memnunum.

Şu anda Memur-Sen’in tuttuğu yol da etik değerlere uygun bir yol. Herhangi bir partinin yanında değil, fikirleri açık olarak söyleyebiliyor; bu Akif abinin idealiydi zaten. Konuşmak, fikirlerini dobra dobra söylemek ve sonuç almaya çalışmak. Sonuç alamasa bile bu yolda uğraş vermek, sonuç alana kadar mücadele etmek. Bugün Memur-Sen’de bunu görüyorum. Mutluyum.

Harika bir kişilik...

Şimdi Akif abinin edebi kişiliği, tabii Akif abinin şiirlerini falan çok iyi biliyorsunuz. Akif abinin esasında 3 tane şapkası vardı. Bir memurluk şapkası, orda herkes kendisini sever. İkinci şapkası, edebiyat

sanat şapkası, şairliği şiirlerinin çok güzel olması, herkes tarafından sevilmesi, sol camia tarafından bile aşırı takdir görmesi. Üçüncü şapkası da sendikacılığı.

Tabii bunların hepsinde de Akif abi bir ses getirdi. Çok şükür. Çalışma hayatında öğrencileri her zaman gelir elini öperlerdi. Öğretmenlik yaptığı öğrencileri. Edebiyat sanat hayatını zaten anlatmamıza gerek yok. Şiir kitapları bugün herkesin bütün şiir severlerin gönlünde taht kurmuş vaziyette. Sendikacılık hayatı da, sıfırdan hiç yoktan beş kuruşsuz bir maceraya o günkü Memur-Sen oluşumunda çekirdek görevi gördü ki bugün rahmetle anılmasına sebep oluyor.

Nerde ne varsa Akif abi onlara telefon açıp devreye sokmaya çalışırdı. İnsanları sendikaya konfederasyona alıştırmaya çalışırdı. Bunun için elinden geleni yapardı. Kuruluşlara yemekler düzenletir, insanları oralara çağırırdı falan. Ama dediğim gibi maddi imkansızlığın olması, insanların sendikacılığa zihinlerinde yer olmaması, gelişimin çok yavaş olmasına neden oluyordu.

Akif Üstada sendikacılığı yakıştırırlar mıydı?

Biraz takılırlardı “Ya Akif, senle hiç sendikacılığın alakası yok!” Bunu en çok Rasim abi söylerdi. Eksik olmasın. Tabii Rasim abiyle otururken Akif abi şairlik kimliğini ön plana çıkartır, sendikacılığını pek gündeme getirmezdi orada. Ancak Rasim abi dediğimiz gibi takılırdı. “Ne alakası var, en son sendikacılık yapacak adam Akif” derdi Rasim abi. Akif abi rahmetli, ikisini ayırmasını çok iyi bilirdi. Nerde ne yapacağını bilir, yerli yerine oturturdu her şeyi. Onlara, danışma kurulunu kurmak için mektuplar yazdı fakat o dönemde aktif hale gelemedi.

Necip Fazıl ve siz diyelim o halde...

Necip Fazıl’la benim de biraz hatıram var. İsterseniz onlardan da kısa kısa bahsedeyim. Bir defa Üstad geldiği zaman Akif abinin evinde kalırdı, Ballıbağ Sokak 82/1. Onun yanında benim kayınvalidemin evi vardı, onun için daha yakından bilirdim. Orda kalırdı. Mesela birinde Üstad’a, Demirel randevu vermiş. Demirel başbakan. Rasim abi anlatıyor: “Randevusuna 4 dakika var; Üstad sakın sakın

oturuyor. Allah Allah şaşırıyoruz ama bir yandan da saat ilerliyor. Derken 2 dakika sonra, 9'a 2 kala zil çaldı, iki tane adam geldi, 'Efendim emrederseniz gidebilir miyiz?' dediler Üstad'a. 2-3 dakikada başbakana götürdüler”.

Üstad Necip Fazıl'la Akif abinin ilişkileri çok güzel. Onu evladı kadar seviyor. Zaten Yedi Güzel Adam'ın edebiyat musluğu Necip Fazıl Kısakürek. Bizim kuşağımızın da. Hepimizin fikir sanat düşünce musluğumuz Necip Fazıl. Büyük Doğu mektebi diyelim.

Bir defasında Üstadı İstanbul'a yolcu edeceğiz. Zafer Çarşısı TH-Y'nin bürosuna gittik, bilet alacağız. Erdem abi var, Rasim abi var, Akif abi var, Alaattin abi var. Belki de Cahit abi de var. Bizim abiler gidip bileti halledemediler filan bir çözümsüzlük oldu orada. Saatini mi ayarlayamadılar falan derken, “Ya bunu da mı bana bıraktınız?” dedi Üstad, bankoya doğru gitti, o zaman yüzündeki gözündeki tik seğirme devam ediyor-tabii sakalı yok- yaklaşırken daha oradaki memure hanıma hitap etmeden arkadaki şef “Vay Üstad'ım” dedi geldi elini öptü, hemen oturtup oraya, bilet işini iki dakikada halletti.

Bunun ötesinde Akif abiyle Üstad'ın tabii 30-40 yılı beraber geçti ama benim Üstad'la ilgili birkaç hatıram var. Bir tanesi şudur: Bunu ben yaşadığım için anlatmamda fayda var. Özel kalem müdürüyüm; Sayın Erbakan bey başbakan yardımcısı. 75-76 yılları, randevu istedi. Saat 10'da randevu vermiş Hoca. Biz bildirdik randevuyu. Üstad'a söyledik fakat Hocam eksik olmasın randevularında bazen biraz gecikirdi. Saat 10'a yaklaştı; ben Odacı Bilal Efendi'yi aşağı gönderdim. “Bilal Efendi, yüzü kırış kırış, gözü tikli yaşlı bir zat gelecek ona hürmet et bütün kapıları aç, polislere tembih et, onlar da hürmet gösterinler” dedim. Bilal Efendi aşağı indi, arif bir odacıydı Bilal Efendi, hakikaten 10'a 5 kala geldi Üstad. Bilal Efendi'nin arkasından geliyor, memnun durumda Üstad, makam kapısını açtım, direkt orda içeriye oturttum. Önceden iki paket Bafra aldırıştım, uçlarını açtırdım, masanın üstünde duruyor. O tarihlerde sigara içmek serbestti mekanlarda. Oturur oturmaz sigarasını yaktı, Türk kahvesi geldi. Tabii Üstad çok memnun. Kendisine gösterilen izzetten. Hocam 10'u 20 geçe geldi. 20 dk gecikti. Fakat Üstad kendisine gösterilen ilgi alakadan, bu 20 dakikayı fark etmedi.

Toplantının sonunda, masada bir yazı var. Ben yazıyı aldım dosyasına kaldırırken baktım oraya otuz kırk tane isim vermiş. Milletvekili ismi. “Bunları milletvekili yap!” diyor. Üstad söylemiş, Erbakan Hoca kendisi yazmış. Erbakan Hoca’nın iki yazısı vardı. Biri çok ince karınca bağırsağı gibi kimse okuyamaz ben okurum o yazıyı; biri de normal yazısı vardı. Normali çok güzeldi, daktilodan çıkmış gibi. Ama ince yazıyı nazik zamanlarda yazardı. O ince yazıdan yazmış. Doktor yazısı gibi. Fakat ben hepsini okudum. Dosyaya kaldırdım.

Yedi Güzel Adam’ı başta yazdırmış. “Rasim Özdenören, Alaattin Özdenören, Erdem Beyazıt, Cahit Zarifoğlu, Nuri Pakdil, Hasan Seyithanoğlu, Bahri Zengin” bunlar milletvekili yapısın diye hepsini yazmış. O yaklaşan seçimlerde, bir tek Hasan Seyithanoğlu, Üstad verdiği için değil de kendi particilik çalışmalarından dolayı milletvekili olabilmişti. Diğerleri olamadı. Üstad’ın verdiği liste, edebiyat sanat fikir adamları listesi. Onlardan bir tek Hasan Seyithanoğlu aday gösterildi. O da fikir adamı olmakla birlikte, partinin göstermesiyle aday oldu, Üstad’ın vermesiyle değil. Daha sonra rahmetli Reşat Aksoy’un ofisine gitmiş Üstad, “Ya demiş orda bir çocuk var, iyi bir çocuk var” demiş beni kastederek. Reşat abi beni aradı “Sen ne yaptın? Üstad seni anlatıp anlatıp duruyor, senden çok memnun kalmış” dedi. Öyle bir anektodumuz oldu.

Başka bir anekdot, ‘Yarınki Türkiye’ diye Gölbaşı sinemasında konferans verdirdiyoruz. İletişim Kurumu falan orda şimdi galiba, çok kalabalık izdiham var, ben de o zaman ses düzenleme yapan Zenger vardı, ondan iki mikrofon koydurdum, ses düzenine havalı olsun diye, birisi canlı birisi boş mikrofon, gösteriş olsun diye. Tabii Üstad “Oturarak vereceğim!” dedi, sandalye koyduk. Konferans başlarken -ben o zaman MTTB başkanım, Ankara’nın. İki tane mikrofona vurdu, birinin sesi olumlu olumsuz, ses çıkmayanı büktü yan tarafa doğru, ona hiç konuşmadı. Bafra’yı hazırlamıştık, sigarasını içiyor, bir yandan kül tablası lazım, ben hemen “Koşun edin” falan diye arkadaşlara söyledim; sinema müdürünün odasından bir kül tablası getirdiler fakat orda bira markası var. Üstad konferans boyunca o bira markası olan eşantıyon kül tablasına külünü dökmedi, kenara silkeledi. Bu da ilginç bir ayrıntı.

ALTINCI BÖLÜM

MEHMET FATİH
UĞURLU
KRONOLOJİK
BİYOGRAFİ

26.02.1952 - Maraş'ta doğdu.

1957 – Maraş Kurtuluş İlkokulunda ilkokula başladı.

1962 – İlkokulu bitirdi. Ortaokula başladı.

1964 – Ortaokul üçüncü sınıfta Ankara Atatürk Erkek Lisesi orta kısmına nakloldu.

1969 - Ankara Atatürk Erkek Lisesinden mezun oldu.

1969-1970 – Sosyal Hizmetler Akademisinde öğrenim gördü.

1970 – Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine başladı.

1971 – Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Derneği Yönetim Kurulu Üyesi oldu.

1973 – Diyanet İşleri Başkanlığında memur olarak göreve başladı. MTTB çalışmaları başlayınca istifa etti.

1973 – Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı seçildi.

1974 - Milli Türk Talebe Birliği Ankara İl Kurucu Başkanı olarak görev yaptı.

1975 – Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu.

1975 – Eczacı Necla Hanım'la evlendi.

1975 – Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde memur olarak göreve başladı.

23.05.1975 - 31.12.1978 - Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'ın Özel Kalem Müdürü ve Başbakanlık Raportörü olarak görev yaptı.

1978 – 1979 – İstanbul Tuzla'da ve Bitlis Tatvan'da Asteğmen, Teğmen olarak askerlik görevini yaptı.

06.06.1980 - 18.12.1984 – Kültür Bakanlığı Müfettişi olarak görev yaptı.

27.07.1984 - Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (ESAV) Mütevelli Heyeti Üyesi ve Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yaptı.

17.12.1984 – 15.05.1990 - Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Personel Dairesi Başkanı olarak görev yaptı.

29.05.1985 - Birlik Vakfı Kurucular Kurulu Mütevelli Heyeti Üyesi olarak yer aldı.

1988-1989 - Türkiye Güreş Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yaptı.

15.02.1990 – 30.09.1990 - Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanı olarak görev yaptı.

01.10.1990 – 03.06.1992 - Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yaptı.

03.06.1992 – 16.08.2006 - Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Müsteşarlık Müşaviri olarak görev yaptı.

1992 - Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesinde lisans tamamladı ve Kamu Yönetimi konusunda Yüksek Lisans yaptı.

1994 - “Seçim Stratejileri” adlı kitabı yayımlandı. Kitap 1999 ve 2006 yıllarında iki baskı daha yaptı.

19.04.1995 - Kamu Büro-Sen’i kurdu.

09.06.1995 – Memur-Sen Konfederasyonunun kurucuları arasında yer aldı. İlk Genel Basın Yayın Sekreteri olarak Genel Yönetim Kurulunda görev aldı.

14.10.1995 - Kamu Büro-Sen 1. Olağan Genel Kurulunda Genel Başkanlığa getirildi.

18-19.11.1995 – Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurulu’nda Genel Basın Yayın Tanıtma Sekreteri olarak Genel Yönetim Kurulu’na seçildi.

1995 - “Belediyelerin Yeniden Yapılanmaları ile İlgili Çözüm Önerileri” adlı kitabı DPT Yayınları arasında yayımlandı.

21.03.1998 - Kamu Büro-Sen 2. Olağan Genel Kurulunda yeniden Genel Başkanlığa getirildi.

14.11.1999 - Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulu'nda Genel Eğitim Sekreteri olarak Genel Yönetim Kurulu'na seçildi.

1998-2000 - Ankara Atatürk Anadolu Lisesi Koruma Derneği Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yaptı.

29.02.2000 – Memur-Sen Genel Yönetim Kurulu kararıyla Memur-Sen Genel Başkanı seçildi.

26.05.2001 - Memur-Sen 1. Olağanüstü Genel Kurulu'nda yeniden Genel Başkan seçildi.

03.03.2002 – 4688 sayılı Kanun çerçevesinde Kamu Büro-Sen 1. Olağan Genel Kurulu gerçekleştirildi. Sendikanın adı Büro Memur-Sen olarak değiştirildi. M. Fatih Uğurlu Genel Başkan seçildi.

07.04.2002 - 4688 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilen Memur-Sen 1. Olağan Genel Kurulu'nda Memur-Sen Genel Başkanı seçildi.

03.06.2003 – Kendi isteğiyle Memur-Sen Genel Başkanlığı görevinden ayrıldı.

16.08.2006 - 03.07.2007 – TBMM Başkan Müşaviri olarak görev yaptı.

03.07.2007 - 13.09.2010 – TBMM Destek Hizmetleri Daire Başkanı olarak görev yaptı.

13.09.2010 - 06.05-2015 - TBMM Personel ve Muhasebe Dairesi Başkanı olarak görev yaptı.

06.05.2015 – Başbakanlık Başmüşavirliği görevine atandı.

31.08.2015 - Kendi isteğiyle Başbakanlık Başmüşavirliği'nden emekli oldu.

YEDİNCİ BÖLÜM

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

Millete Vefa
Yolunda 20 yıl

25 EKİM 2015

■ M. Fatih Uğurlu, ortaokul yıllarından itibaren Ankara'da yaşadığı için Ankara'yı bilen bir kişidir. Yine 60'lı yıllardan itibaren Ankara'da çeşitli sivil toplum örgütleri içerisinde yer almış, aktif bulunuşluğuyla teşkilat tecrübesi edinmiş, sivil toplum örgütü yöneticisi sıfatıyla devletin en üst kademelerinde yer alan kimselerle temaslar kurmuş, bu temaslarda sivil toplumun gücünü görmüş, kendisine sağladığı rahatlığı yaşamış bir kişidir. M. Fatih Uğurlu, 70'li yıllardan itibaren de üst düzey kamu görevlerinde bulunmuştur. Devletin işleyişini, devlet adamlarının çalışma üsluplarını, hassasiyetlerini, yaklaşımlarını bilen bir bürokrattır. Ankara'yı, sivil toplumu, teşkilatçılığı, bürokrasiyi, devleti tanıyan bir kişi olarak nefsinde cem ettiği bütün bu tecrübeyi Memur-Sen'e taşımıştır.

MEMUR-SEN GENEL MERKEZİ

Zübeyde Hanım Mahallesi Sebze Bahçeleri Caddesi

No: 86 Kat: 17 (06070) İskitler-Altındağ/ANKARA

www.memursen.org.tr | info@memursen.org.tr

MemurSenKonf MemurSenKonf